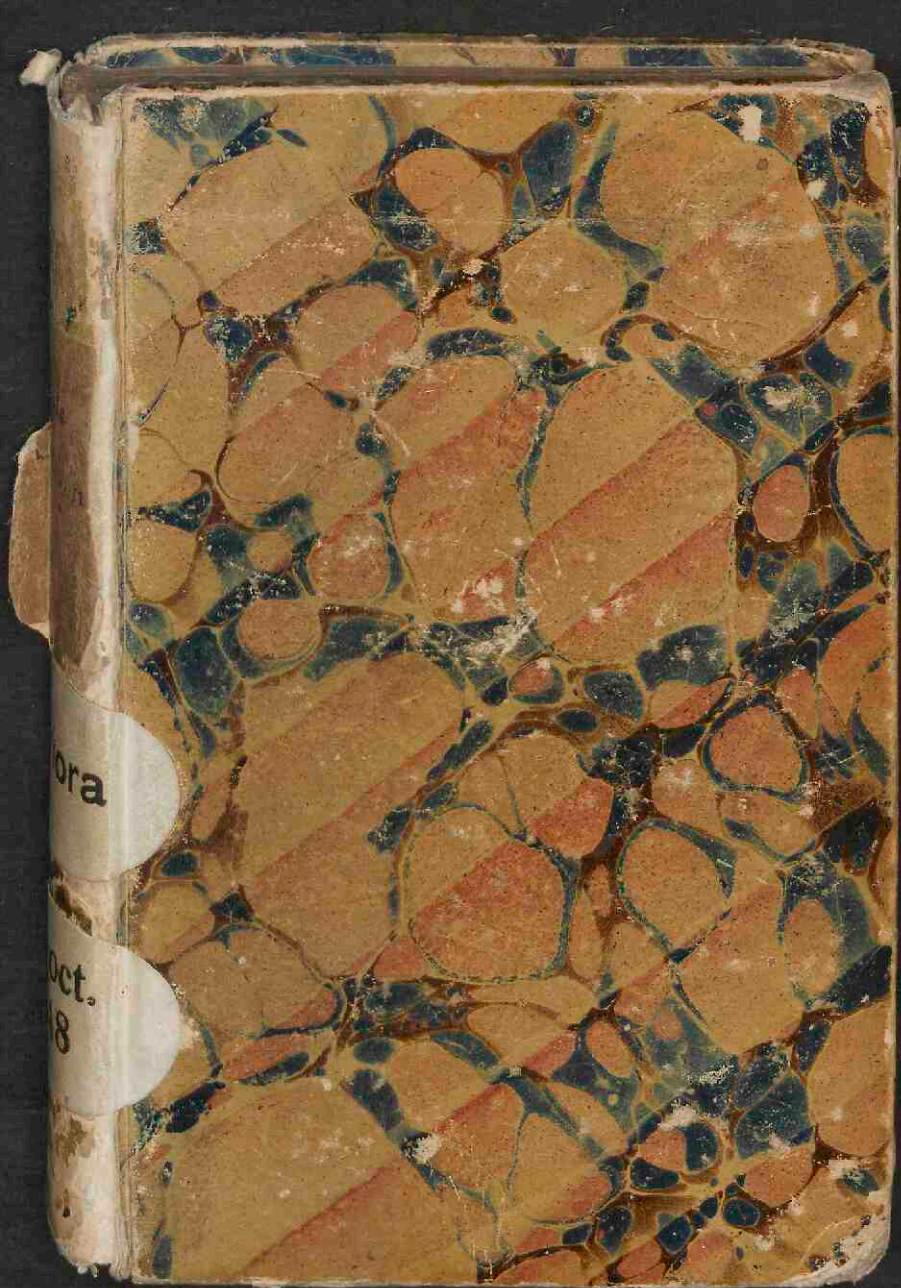

**De Const van Rhetoriken, allen ancommers ende beminders
der selver, een sonderlingh Exemplaar, ende leerende
voorbeelt, niet alleen in allen soorten ende Sneden van dichte,
nemaer ooc, in alles dat der edelder const van Poesien
competeert, ende aencleeft**

<https://hdl.handle.net/1874/268015>

ora

Oct.
8

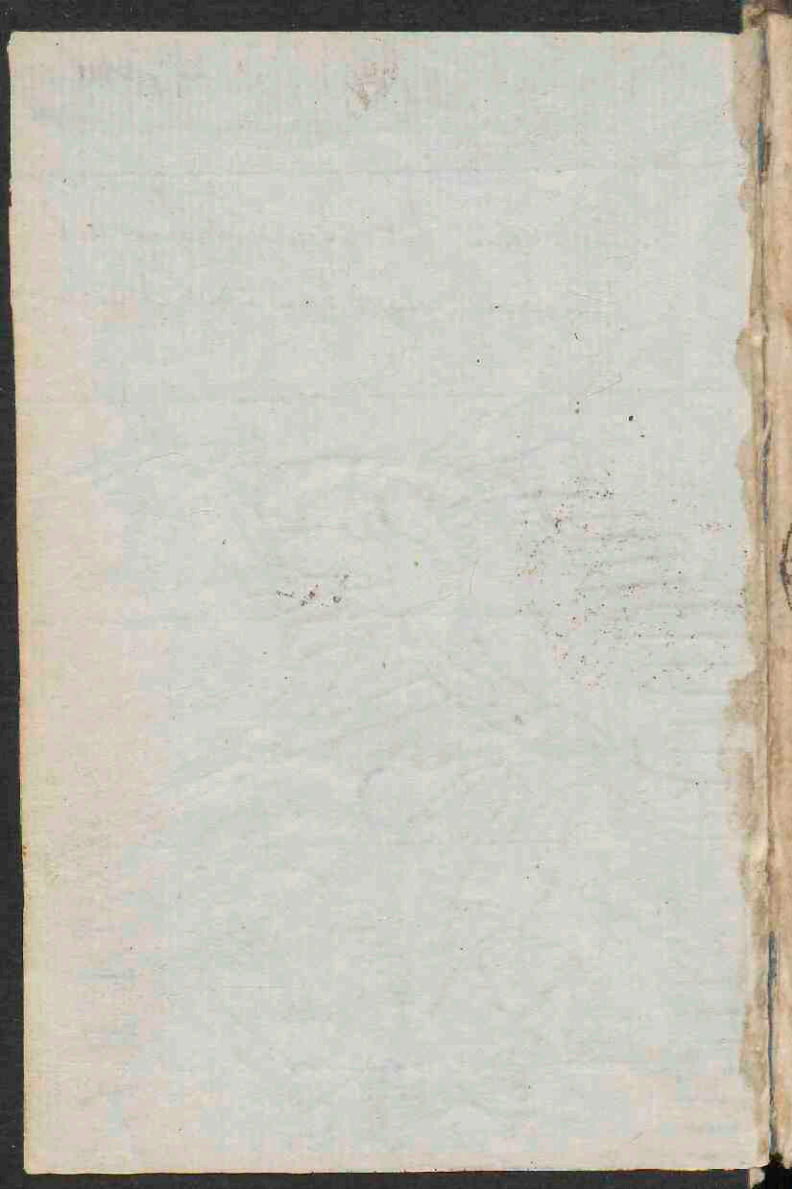
Litt. recentiores.

Oct. n^o **1848**

Rariora

**Z. oct.
1848**

Zeer raar, het tegenwoordige exempl.
behoorde vroeger aan Coust. Huygens.

De

Const van Rhetoriken,

allen ancommers ende bemin-
 ders der seluer / een sonderlingh Exem-
 plaer / en leerende voorbeeld / niet alleen in allen soozten
 ende Sneden van dichte / nemaer oec in alles dat
 der edelder const van Poesien competeert /
 ende aencreest. Wtghestelt in dichte / by
 wplent G. Matthijs de Castlein
 Priester / ende excellent Pos-
 ete moderne.

Wij hebben hierby oock willen hanghen de Saladen
 van Doornicke / ghemaect byden seluen / als
 een beghinsel der vergaderinghen / van
 alle Castleins mercken.

Te Ghendt /

Om de weduwe van Gheeraert van Salen son / by de
 hoochpoot inden Wpael. By Giltis banden
 made. Anno 1571.

Oetrop.

DE Keyserlicke Maieiteit heeft toeghelaten
ende gheconsenteert te moghen prenten,
venten, ende distribueren, alomme ende ouer
aleenen boec ghenaët: *De Const van Rhetoriken.*
Vutghefelt by wilent heer Matthijs de Caste-
lein, Priester. Zoot blijft per Acte, ghegheuen
te Brusselle inden raet priuè den derdé Septéb.
M. D. LV. Onderteeckent: *I. Vander Aa.*

Ende indē raet van brabant, den 4. Septemb.
Anno M. D. LV. Onderteeckent *P. de Lens.*

In dit boeckken en is niet teghen the-
lich catholijck ghelooue: Maer is wel
toe te siene, dat niemant de goede con-
ste qualuck en ghebruycke.

*Sic sentio Petrus simons Archi-
presbiter Gandauensis.*

*Den Drucker, aen allen Nederlandschen Poëten,
ende Beminders van Poësie, gheseyt
Rhetorica.*

HEt is een ghemern opinie (Eersame en Goedwillige
ghe Leser, onder den meerderen deel vanden Poë-
ten ofte Rhetoriciennē van heden / darghs / angars
alle wercken van Rhetorick / hoe goet / schoon ende ele-
gant die wezen moghen / dat zy die blameren / zo wan-
neer die selue in pte ghecomen zijn. Dat meer is / zy
berachten ooc / ende versmaden alzulcken Poete / die zine
wercken in pteuten laet comen / specialicken / binnē zi-
nen leuendē tyde / taxeren hem van Ambitien ende glo-
rysonkene. In de welcke zaken / behaudens haerlieder
reuerentie ende goet iugement) zy ons dyncken groot-
licken verdoolt ende buten wege sijnde: want / indien al-
le Auteurs van zulcken sume ende opinie geweest had-
den: latende haerlieder weercken niet but comen vooz
naer de doot / zo waren ons zonder twifel / alnoch / vele /
schoon / fraeye ende excellent weercken verborghen en
onbekent / ende moghelick inder eerwichepe zoudē bli-
uen: also wel van Philophen ende Orateurs / als Poetē
en ander Schryuers / te weten Moderne. Daude Schry-
uers zijn danof licht ghenouch t'excuserene / mids cause
dat zy de Const vander Druckerien thaerlieder tide niet
gehad en hebben twelck schade was. Niettemin daerō
en hebben zy niet ghelaten haerlieder weercken te diunt-
gherene gheduerende den tyt haerlieder leuens: zomen
daerof ghenouch beschreuen vint.

*En vande ghenen die tonzen tide geschreuen hebbe /
laten selue comen in pte binnē haerlieder leuene /
danof synder onder de Latynsche schryuers / in allen
Consten sonder ghetal / ende d'ghelicks newwe: zo alle
Studieusen Gheesten / hemhieden in die tale verstaende /
wel kennelic is. Onder de Fransoopen hebben wy ooc
om selue t'ayproberen / ende alle in Poesien / by name /*

Molinet, le Maire, Habert, Ronfart, du Bellay, Charon, de Magny, Fontaine Collet, Muret, Gruger, ende la Marguerite des Princes, die wel d'eerste plaetse vā desen behoorde t'houden: met noch ontellighe vele andere dan of al den meerderen deel noch leuen/ ende diens wercken wy al hebben. Doch tselfs onder de Nederlant sche/ hoe wel wemich/maer groeiende: als te weten Jan banden vale/ Jan bandē beeryge/ Andries vander meulen/ Cornelis van Ghistele/ Cornelis Manilius/ Marcus van Baernewyck/ ende onsen teghenwoordighen Castelein/ also hy selue beligt in desen Page 154. Vala. 212. metgaders ode yn en Liedkens boeck/ yn Historie van Pyramus en Thisbe/ en yn baladen van Booyngcke/ so ons immer wel kennelick is. Al welke voors Auteurs/ ende dusent andere (deur flaten ynten ende ghemeen maken van haerlieder wercken) hemlieden eenen eeuwighe/ ende ontfteersuelijken Name vercreghen hebben: houen den lof/prys/same/ende eere die hemlieden en haerlieder wercken met allen rechte/ talen tyden/wel toebehoort.

Wy laten ons doch daghelicks een ghemeen Spreeckwoort ontblyghen/ welke luidt aldus: Woren ghewesen is naer gheleert. Bitte ghemeyt dan/ wat moghen wy Nederlanders meer verbeuren/ onstieder tale vercgckende ende verchierende/ dan al ander wtlantische natien/die noch dagelicks daer toe tenderen. Dus niemant en late dan/ om dusdanighe opinie/ ofte vrees vā versmadenissen/ zine wercken in tlicht te byngheue/ hoor syn doot/ op dat den rechtsinnigen Poete ende Orpheuse/ tegen den Straetdichter/ ende Suidas muselees te mach werden bekend. Want alsulcke Straetdichters (so wi ons beduchten) zyn meest de ghene van der voorgehoopte opinie: de welcke/ qualick ghenouch haerheit moeders tale te recht connen spellen ende lesen/ nae de aert ende Etimologie van diere: den welcken ick hoope dat ghy v schamen sult nae te volghen ende imiteren.

met welcken Verminde Leser) ick v den
 Heere beuele.

¶ Henric vanden Keere, van Ghendt, beminder van
Poëſien, vraecht ende antwoordt den Berespers.

¶ Vvat heeft den Caſtelein doch ghemoueert,
Als hi dit fraey weerck heeft ghecomponceert?
Vvilt hier op dijncken, ghy Schampighe gheefſten.
Vvaſt prijs of eere?

Neent emmer: Vvant, ſo hy ſelue citeert
Hi wilde der wærelt zijn ghepaffeert
Eer-men van dit ſtuck zou maken veel feeſten,
Of cauten breere.

Vvaſt dan profijt, dat hi ſocht ſo zeere?
Oft ghe win te doene?

Neent oic: want, zulcke labeur (te gheenem keere)
En pleeght niemant te goene.

Vvat mocht hy dan meenen, met ſinen ſermoene,
Vv'inſtruërene?

Dat waerte vergheefs: Vvant, ghi kent u zo coene
Hem te blamërene.

Vvat mocht hem roeren dan, dit t'ordonnerëne?

¶ T was zijader natueren goet-iouſtighe daet
Die hi hadde om Rhetorica te decorërene,
De welke hi meſ handelt zaggh, half deſolaet.

¶ Dus, indien hi hier ghegheue heeft dë rechtëraet
Zo volghet zijn aduiſen:

Oft ghi meught ons (indien ghijs v bet verſtaet)
Eenen beteren wiſen.

Aenſiet t'bende
vanden keere.

Tafel van den inhoudene van dezen bouck,
 ghestelt bi A. B. C. danof t'eerste gheral bereekent
 de Page of zide, ende t'andere het Baladeken,
 ofte Clausel van dicke.

24.

Nicht reghels dichts/	Page. 50. pa. 54. pa. 55. pa. 72
Nichien reghels dichts/	page/136.
Madage oft Broquerbien/vercieren dicht	pa. 169. ba. 222
Menschyn bestegcken met ghiste/	pa. 39. ba. 169.
Mi dicht oft van woordt te woorde/	pa. 44. en pa. 162
Mi eenrande dicht niet Simplettien	
Mimbagen/oft dicht dat tweesins te verstaen is	pa. 39. ba. 167
Msclepiadeum Carmen/	pa. 159.
Mspiratie/oft G/en is gheen letter/	pa. 28. ba. 122.
Mspiratie schdt letters cracyt te toogē	p. 28 en 29. ba. 123
Mud dobbel Rondeel/	page/ 163.
Mud vrent Rondeel/	pa. 162.

25.

Waguenande/wat dicht datte is/	page/161. hala. 219. ende balade/ 220.
Walade/erst ende audste snede van achten/	pa. 54.
Walade ende Gieferen in een dicht/	pa. 68.
Walade ghecrnust ende ouerslegghen/	pa. 54.
Walade met den steerte/hoe te maken/	pa. 81. ba. 199.
Walade met den steerte/ zeer ghepresen van Castelein/	pa. 81. ba. 198.
Walade met vullen steerte/oft van neghenen/	pa. 81. en 82. ba. 201.
Walade oft Clausule is een/	pa. 39. ba 170
Walade/op den paeris/	pa. 50.
Walade op de Penne/	pa. 75.
Walade op smeischen val/	pa. 77.
Walade op zulcke medicyns/	pa 61.
Walade van achten 50. alzoomen die nu bseert/ ende waertoe dieneñ/ oft tot wat materie	pa. 53. ha. 188.
Walade van den Chyrurgiens/	pa. 73.
Walade van den wale/heeten wy Gieferen	pa. 36. 156
Walade van zeunen/	pa. 47.
Walade van zomighe leuende ende doot/	pa. 56.
Walade wat dicht datte is/	pa. 37.
Wanck dicht/	pa. 47. ba. 158.

De Tafel.

Wanck Referein/	pa. 134. ende pa. 137.
Wanck Rondeel/	pa. 44. drie by een en pa. 45.
Behoufte tot der Conft van Poefien/	pa. 13. ba. 55.
	pa. 35. ba. 151. en 152.
Weghin van Spelen/	pa. 163.
Wenedicite/ van Castelein/	pa. 164.
Werespers/ ftraft Castelein/	pa. 174. tot den hende.
Widicht/ oft naer dicht/ en falmen niet wighen/	pa. 20. ba. 86.
Wuefeldicht/ oft Cocarullen/	pa. 170. ba. 224.
E.	
Castelein heeft meer dichts ghecomponneert/ dan pencht doot oft leuen/	pa. 4. ba. 13. pa. 40. ba. 174. pa. 53. ba. 188. pa. 71. ba. 195. pa. 81. ba. 197. pa. 154. ba. 212. pa. 176. ba. 237
Casteleins Conclufe/ Excufe/ ende generale Voorhaudinghe van dezen/ men gheheelen weerck/	pa. 174.
Charte/ voogt Quaerte/	pa. 28. ba. 120.
Charten exemple/	pa. 47. en pa. 72. ba. 1
Charten onderwys van makene/	pa. 49. ba. 185
Chyppus doornē/ ende Wiftores ftrcke/	pa. 12. b. 52
Cleen bitie/ cleen hundere/	pa. 16. ba. 70
Cocarullen/ oft Wuefeldicht/	pa. 165. en pa. 170. ba. 224.
Commedien inhaudt/	pa. 39. ba. 168.
Comparatien falmen alligiere weerdlic/	pa. 166. b. 221.
Conceptie oft muentie by dijngē is te pifene/	p. 14. b. 61
Confonanten/	pa. 21. ba. 89.
Crepel dichtē/	pa. 7. ba. 28.
D.	
Dachbedijnghe/	pa. 127. en 128.
Defiance/ oft Lijne/	pa. 162.
Derthien reghels dichtē/	pa. 108.
Dicht/ dat nauwelic Rhetorike gerekēt en is p. 9. b. 40. 41	
Dicht dat bitiens is/ ende niet bitiens leeft/	p. 28. tot 35.
Dichten terminerende op een/ of ghelijck/ dienen van ghelijcker maten/	pa. 20. ba. 85
Dicht faelt/ prijs faelt/ als waert goen zin/	p. 25. b. 107.
Dicht/ hoe te kiezen en te stel/	pa. 19. ba. 83. pa. 21. ba. 92
Dicht van een/ twee/ ende dyn Spilaben/	pa. 44.
Differētie is cleene/ tuffchē de Poete en Orat/	p. 8. b. 34.
Diftichon heroicum/	page/ 159.
Dwueersche confonante voogt de vocale/ maecht tgoet dicht/	pa. 30. ba. 129.
Dwueersche gattien onder de Rhetoriciens/	pa. 23. ba. 99.

De Tafel.

- Dobbel andt stondeel/ pa. 163.
Dobbel dicht en zalme schulwē noch souckē. p. 24. b. 105
Dobbel dicht heeft Syllabe d'aduantage/ pa. 24. b. 103.
Dobbel dicht welcke valsch is/ pa. 29. ba. 126.
Dobbel steerten/ pa. 156.
Dobbel/ of dicht met twee Stockregghels pa. 161.
Dobbletten of dicht van twee termen/ page. 160. ziet
pa. 170. ba. 224.
Dy regghels dichta/ in zes halve pa. 43.
Dyomen dichten/ pa. 171. ba. 227. en pa. 3. ba. 11
Duel magmē wel noemē in dicht/ pa. 26. ba. 115. en 116

E.

- Eed diemen doet op Parobois Camer t'Wadenaerde
page. 169.
Eeten regghel dichta/ pa. 42.
Een ghevocke Syllabe/ tweemaal in dicht is redyt.

page 21. ba. 90.

- Eē ghelijcke terme en zalme niet dieuwils stel. p. 14. b. 58.
Ellef regghels dichta/ pa. 92. ba. 1.
Epigrammen/ zyn der Balade ghelyc/ pa. 39. ba. 170
Epithaphum van Castelein/ pa. 168. en 69
Epithaphum wat datte is/ pa. 170. ba. 224.
Equivoquen zyn rediten pa. 21. ba. 89. en p. 28 b. 122.
Equivoquen die toeghelaten zyn/ pa. 21. ba. 90.
Etimologie/ den dichter vā noode ghewetē/ p. 23. b. 98.

F.

- Facteurs/ oft Rhetoricien/ heeten Poeten/ pa. 17. b. 72.
Faubifage den Rhetoricien verboden/ ende van wien
ghavonden/ pa. 39. ba. 169.
Feminime dictien biden wale/ pa. 25. ba. 110.

G.

- Gheernust oft overlegghen dicht/ pa. 53. ba. 190. en p. 54
Ghelijc dicht en mach maer eens comen in een stes-
ven maer wel ander dierghelijcke/ pa. 22. ba. 95
Ghelijc dicht en magh niet staen in hondert regghels/ pa. 22. ba. 94.
Ghelijcken accent/ pa. 30. ba. 129.
Gheraetsse/ pa. 169.
Giacchus een excellent vertooghere/ pa. 41. ba. 175.
Gatie van Castelein/ pa. 164.

H.

- Half regghels/ hoemen d'hermer leuen zal/ pa. 19. ba. 83.
en pa. 88. ba. 204.
Half regghels van neghen Syllaben stelt Castelein inden

De Tafel.

steert. page 72. den derden reghel. En binne der claussele van ghelijcken/ page 84. hal. 3. den vierde reghel.

Half reghels van wien ghenonden/	pa. 38. b. 163.
Wanten dicht/wat datte is/	pa. 14. ba. 60.
Hendelweers/wat dicht datte is/	pa. 167.
Hende oft sleutelen van spelen/	pa. 164.

I.

Jambicum trimetrium/	pa. 154.
Soelen clay/ oft verlozen redenen salmen schuwen/	pa. 19. ba. 82.
Incarnatiën.	pa. 42. en pa. 124. ba. 2.
Inhout van desen weercke/	pa. 20. ba. 88.
Interrogatie oft vraghe/	pa. 168.
Intricate baladen/	pa. 156.
Intricate baladen hoe te verstante/	pa. 170. ba. 223.
Inuentie van Rhetoïken/	pa. 8. ba. 33.
Inuentie is van noode voor t'dichten/	pa. 23. ba. 101.

K.

Ketendicht/waeromme also gheheeten/	pa. 37. ba. 161.
Ketendicht waer nut ende van wien ghenomen/	pa. 38. en 39. balade 166.
Ketendichts exemplaer	pa. 157.
Kinderdach Lecture	pa. 93. ba. 1. en 95. ba. 1

L.

Lands mate/ is in Brabant van neghen Sylleben tot dertiene: ende in Vlaendren (na ghemeene vsantie) van thienen tot vijftienen. Hoe wel Castelen maer en zecht van neghen en twaelfue/ ende cōsenteert ooc niet min tot vijftiene. Ziet van desen/ page 23. hal. 102. 103. 104. ooc 109.	
Leeren/en magh hem niemant schamen/	pa. 16. ba. 68.
Leden/in t'dicht zyn zesse/	pa. 22. ba. 94.
Licentie, poëtische/ wat en wie die vermagt/	p. 40. b. 171
Liedekins/maectinen meest in curte reghels	38. ba. 163.
hoemen die maken zal/	pa. 40. ba. 174.
Lime/oft desfiance.	pa. 162.
Lijngde van Regulen/	pa. 23. ba. 102. 3. 4. en 109
Lof/ exemplaer van dien/	pa. 89. ba. 1. en pa. 114.

M.

Masculine dictien byden wale/	pa. 25. ba. 110.
Mate van Syllebē in de reghel/	pa. 23. b. 102. 103. 104. ooc 109.

Materie dienende tot de baladen over slegghen oft ghes

De Tafel.

- crunst/** pa. 71. balade 196. Ende tot die met den steer-
 te. pa. 81. pa. balade 200.
- Memorie van zomighenleuende ende doot/** pa. 56. b. 1.
- Minnebrieffs/** exemplaer/ pa. 82. ba. 1.
- Monosyllaben en dienen niet veel by een/** pa. 24. b. 106.
- Monosyllaben en dienen n: vele ghedicht/** p. 34. b. 145.
- Monosyllabē waer ute en vā wie ghenome** p. 39. b. 166.
- Moede zinde salmen weder rusten/** pa. 16. ba. 67.
- M.
- Reghen Reghels dichts/ is al t'leerdicht/** hoofts ander
 exemplaer van neghen/ is pa. 82.
- Reghenthyen reghels dichts/** pa. 147.
- Remmermeest bloekiersels ghenough/** pa. 15. ba. 64.
- Niemant en is zonder bitie ghetoyen** pa. 16. ba. 71.
- Niemant en salmen nouwen in oueren/** pa. 18. ba. 77.
- Nieu Sueden te maken ontraet Castelen/** p. 22. b. 96.
- N. wel pronunciere/ behouft de vtooghers/** p. 42. b. 180.
- O.
- Oden is een Soorte van dichts/** pa. 38. ba. 162.
- Onderwijs van spelen te maken/** pa. 40. ba. 172. en 173.
- Onderwijs hooz den Jonghers/** pa. 10. ba. 41. 42. ect.
- Oec pa. 40. ba. 172. ende .01. 194.
- Oitographie/oft Spellinghe/ende dies angaende/** p. 27.
- ba. 119. ende pa. 28. 29. et.
- Querslegghen dicht/ niet Ghecrunst.**
- P.
- Parabole/** pa. 165. hoe t'alligieren pa. 166. ba. 221.
- Personagen/oft Vertooghers/** pa. 41. en 42.
- Phalericum carmen/** pa. 159.
- Poeten/wie yn zyn ende haer weerck/** pa. 17. ba. 72.
- Poesie/oft Poetrie/** pa. 170. ba. 225.
- Prys/noch lof en heeft Castelen n: ghezocht** p. 35. b. 149.
- Pronoghe/oft Reghin van Spelen.** pa. 163.
- Prouerbie/oft Adagie.** pa. 169. ba. 222.
- Q.
- Quaet dicht duerstreyen en verbeteren/** pa. 17. ba. 75.
- Qualic spellen maect erreur.** pa. 29. ba. 125.
- Qua tale en maghynē n: stellen.** pa. 22. ba. 94. en pa. 29.
- ba. 126.
- R.
- Rammelt/sammeldicht/wat datte is/** pa. 170. ba. 224.
- Referen by den Blamyngh/ waerom alsoo gheheet en.**
- pa. 37. ba. 159.

De Tafel.

- Referein by den Wale/ is onsen Stocreghel. p. 36. b. 157
 Refereimen maectmen van zeuen/achte/en neghen Re-
 ghels/ pa. 83. ba. 202.
 Referein maghmen makē tot twintich Reghels/ pa. 22.
 bala. 95. maer hoogher niet. pa. 22. ba. 97
 Refereins lijngde rijst uut den Epigrammen. Idem.
 Referein waer uut ende van wien. pa. 38. ba. 164.
 Regheldicht/ wat datte is/ pa. 166.
 Reghels mate/ pa. 20. b. 86. ooc pa. 24. h. 102. 103. 104.
 Rhetorica draeght de Lelie en tsweert/ pa. 8. en 9. b. 36.
 Rhetorica wat sij is/ pa. 8. ba. 32. pa. 11. ba. 47.
 ende waer uut zy rijst int eselue/ ba. 48.
 Rhetoriciens zyn Poeten. pa. 17. ba. 72.
 Rhetorike extraordinare/ pa. 155. ba. 216. en 217.
 Rhetorike Retrograde/ van wien ect. pa. 39. ba. 167.
 Riquetake/ wat dicht dat is/ ende exemplaer van dien
 pa. 161. ba. 219.
 Rondeelen van alle soorten/ pa. 44.
 Rondeelen waer uut zoo ghenamt/ ende ghenomen
 pa. 37. ba. 160. en 162.
 Rondeel hoe en makene/ pa. 46. ba. 183.
 S.
 Sapphicum carmen. pa. 159.
 Schaduwe vander Const hebben/ pa. 14. ba. 60.
 Schaeberts exēplaer/ p. 160. hoe te makē pa. 170. b. 223
 Schoon termen en schoon sneden verciereu (dicht. p. 14.
 balade 60. ziet ooc Schuim.
 Schuim en bilonie en behoortmē n; te stellē. pa. 21. h. 91
 Schuim/ maghmen wel stellen/ ende verciert het dicht.
 pa. 26. ba. 111. 112. en 113. ooc pa. 40. b. 171.
 Sermoen van Dente Kleinhuut. pa. 171
 Spyllaben hoe veel in eenen reghel/ ziet lautsmate. page/ 1
 24. ba. 102. 103. 104. ooc 109.
 Simpletten/ oft al eenderande dicht. pa. 160. Ende wat
 dat is. pa. 170. ba. 225.
 Sneden onderwijs pa. 19. ba. 83. en 84. pa. 22. b. 96. pa.
 154. ba. 210.
 Snede; onder heude of te wille. pa. 152.
 Spelen/ hoemen die maken zal. pa. 40. ba. 172. en
 173. Waer uut ghenomen pa. 39. ba. 168
 Spellen/ ziet/ Orthographieren
 Spzake/ op een niespele/ pa. 167.
 Stocreghel bi ons/ heet bi den wale Referein/ pa. 36.

De Tafel.

- Stoekregghel/maghmen veranderen.** balade 157.
Stoekregghel/waer uut gheuomen/ pa. 38. ha. 165.
Stoc te wille nemen/ pa. 38. ha. 164.
Straet dichters/wie die zijn. pa. 20. ha. 86.
Sraet dicht/hoedanich datte is/ pa. 7. ha. 29.
Superfludicht of te bergheefs. pa. 32. ha. 139.
 pa. 165. ende page
 166. ha. 221
- C.
- Tafelspelen hoe te maken/** pa. 40. ha. 173.
Tale/ en maghmen niet bederten om s'dichts wille. pa. 29. ha. 126.
T'daghelicks Sermoē voen/ is te verachten/ p. 15. b. 66.
Termen daermen hem hoor wachtē moet. pa. 27. b. 119.
Tetrastrichon elegidion. pa. 159
Tert bedichten ende anders niet/ is cleē eere/ pa. 21. b. 91
Thien Regghels dichts/ pa. 83. 85.
Tragedien inhaude/ en van wien hūd. pa. 39. b. 168. 169
Tsaekdicht/hoedanich datte is/ pa. 161. ha. 219.
Twaelf regghels dichts/ pa. 98. ect.
Twee ghelike dichtten int beghin/ p. 19. be. 84. Ende page
 p. 154. ha. 210.
Tweerde dicht/ oft dobbletten/ pa. 160.
Twee regghels dichts. pa. 42.
Twintich regghels dichts/ pa. 149.
- D.
- Deersē in dichte/** pa. 159.
Deertien regghels dichts pa. 120.
Dele lesen dient den dichters pa. 10. ha. 42. pa. 21.
 ha. 91. p. 71. bala. 194.
Derlozen redenen/ salmen schulwen/ en hoedanich die
 zijn/ pa. 19. ha. 82.
Deruooghers ende haerlieder Const/ pa. 41. ende 42.
Dier regghels dichts/ pa. 43.
Dijf regghels dichts/ pa. 43.
Dijftien regghels dichts/ pa. 128.
Dilonie/ noch Schimp/ salmen niet stellen pa. 21. ha. 91.
Blamijng gh'eraltreert in dichte/ pa. 31. ha. 135.
Docabelen die in Docale beghinnen oft henden/en die
 nen niet vele by een/ pa. 24. en 25. ha. 106.
Docabelen/daermen hem hoor wachten moet int dichte.
 p. 27. 28. ha. 119.
Docabelen/ oft naem woorden/ verb anghen alle dichte.

De Tafel.

pa. 27. ba. 117. En zonnige andere niet/	p. 27. ba. 118
Vocalen pa. 21. 89. En dienē n; hele by een/	p. 24. b. 106
Vocalē vercurtē de mate by den walē.	p. 25. ba. 109. 110
Waghe oft Interrogatie/	pa. 168.
Wemt andt rondeel/	pa. 162.
Wemde suede/	pa. 157. 158. ect.
Wat ghenouchten eist al goet/	pa. 34. b. 147
Wulantsche termen/ ziet Schuim.	
Wutroup/	pa. 87. en pa. III.
Walsch dicht en dichters.	pa. 31. ba. 133. en 134. pa. 36. ba. 156. en pa. 37. ba. 157. en 158
Z	
Zes Waladen in eene/	pa. 155
Zes reghels dichts/	pa. 43. pa. 157
Zestien reghels dichts.	pa. 139
Zeven reghels dichts/	pa. 47.
Zeventien reghels dichts.	pa. 143
Zine wercken langhe by hem hanwen/	pa. 16. ba. 70.
Zusters en Broeders/ zyn reghels van eenen dichte.	pa. 20. ba. 85.
Zuner Rhetorike stellen/	pa. 19. ba. 82.

FINIS.

Hier hendt de Tafel van desen wercke/
 Wenaect in t'Jaer ons Heeren/ **M. D. XXXIII.**
 by Heer Matthijs de Castlein/ Druister/ ende
 excellent Boete moderne. In syen leuens
 Facteur vanden Parvobianen/ ende
 Kerffauwieren t' Audenaerde
 in Vlaendren.

¶ Author ad librum suum, Carmine
hendecasyllabo.

¶ Exi iam liber, & repente vade,
Lustro te (puto) fouimus peracto.
Nunc te scrinia nostra liberarunt
Facundos pete Rhetoras, recede
Nam te cor, geniumq; credo habere
Omnis te Sophos hac in arte promptus
Vlnis excipiet, Sinuque prendet
Candor Parthenij iuuat benignos
Et quum Cecropiam colas Mineruam,
Vitabis plagarios rapaces
Imponent tibi (sat scio) Innocenti
Si te Mæuius vsque & vique blesus
Occurrat, caue ne virum moreris
Tyroni, melimella cum placentis
Chias præcoque, classicis Poetis,
Quur te præmoneamus illa queris
Isthoc tempore Meccenate lasso
Indocti numerant, fauent periti.

Guillame van Hauweghem ten loue ende
pryse der wercken van Casteleyn.

Neemt danckelic ghy Rhetorysche gheesten
Minste metten meesten, dit plaissant in weel:
Ghy ionghers amoureux, coopt mueghdyt volleesten,
Blyft niet als beesten, smaect hier de keesten
Van der Liefde seesten, in dit groen preeel.
De conste is hier gheheel, in dit Tanneel:
Maect eenen houpeel, van bloemen in dit vaste pleyne.
Gaet besouct Rhetoricam in haer Casteel,
De poorte is u gheopent by de Casteleyn.

Antiquo more.
Van Hauweghem.

Tot den Leser.

¶ Leest hier om sdrucks beswijcken,
Als der Arten rasste greyn,
De Const van Rhetorijcken,
(Int Audenaerts vaste pleyn)
Ghemaecte byden Casteleyn.

M. D. C. P.

1. **L**etus ende Scipio/ twee Princen groot/
 Machtich sonder ghenoot/ en wijs van rade/
 Lieten ons exemple by menich exploit
 Om traechteyt te schuwene/ als sonde snoot/
 Want zy is moedere van allen quade:
 Wie se hantiert bindt hem in de schade/
 Onmoghelic waert dat zyn herte byedich stonde:
 Veel lieuer ick mijns selfs zin verlade
 Van datmen my op sommighen tijt ledich vonde.

2. **I** By zilcken gh'eten hebbes eens hand noene
 Met lustighen sapsoene/ twaer quaet dat ickt zweghe/
 De velden vul blommen staede/ en de bosschen groene/
 Ghelijck dat den Heere iaerlicks pleecht te doene/
 Stondt ick op vander tafele/ vol alder zeghe/
 Naer den Edelaert Bosch steldick my te weghe
 Om wandelen langhs den groenen pleine/
 Deur Twolfgat track ick naer dande pleghe/
 Naer den Slanghenbouck die schoone fonteine.

3. **D**it sprutende water zeer wel gheraecht
 Twelck menighen smaecht deliciaeselic/
 Niet by artificien ontmeestaecht/
 Naer by rechter Natueren toeghemaeckt
 Elcks herte verblydende couraueselic
 Ghelijct wel Creusis de fonteyne pompeuselic
 In twant van Ida/ daer vrent ghedierte binnen lagh/
 Daer Paris met Senone zat amoureselic/
 Ende daer hy die naecte dte Goddinnen sach.

4. **Z**elue watere twelck hier nu wert verclaert
 Zoete inden aert/ tot reubigher spatie/
 Es rondomme met eenen beergh bewaert/
 An tweste veel schoone vallepen vermaert/
 Hiraems fonteyne en waerts gheen comparatie
 Eenem boom crom ende hooghe/ byder Gods gracie/
 Beschaut van desen zoeten boere de haudegaerde/
 Inde wortels van dien handt hy zyn statie/
 Oncreent twee stalen boeghschueten van Audenaerde.

5. **E**laer als een zenuer is hy van colence/
 Zuuere van geure/ staende al int schauwe/
 Den grondt hier af sietmen al den putte deure
 Zonder iemants toedoen/ by van labore/
 38

Thelpt hem niet niet / tſy man of vranke:
 Hier band ick my langhs des ſchoonder landantwe
 Als die hem tot dichtene wilde al verſch bitren/
 Mijne ſchaelge reecte ick / vry vranck van rauwe/
 En ghyngh onder den ghecoſtumeerden Verſch zittē.

6. *I* Hier was ic abſtract van menſchen en beſte/
 Om ſ breughs volleeſten / los alder quale/
 De boghelkens zonghen alle ten zeeften/
 Minſten metten meeſten / maecten veel feeſten/
 Binnen den forreeſten / alle teenemale/
 Den Cockuit / den ſ Meerlaen / den ſ Pachtendale/
 Verhengheden: de Vrouwen ſach ick helieden vry dooye/
 De ſ Hollrkins woedten in t generale/
 De Conynkins ſagh ick tot ontrent my loopen.

7. *I* Hier nam ic breaught in / als die contempeert
 Hoet hem al gouerneert / ende elck in t yne/
 Ende met dien wart ick gheperturbeert/
 Bepnzende om Themistocles / diere vele moueert
 Het zyn wtgheſochte discipline:
 Tuirtuut van ander lieden / dede hem ponne/
 Als hy haer ſaict anzach gulden bepeereit/
 Ende hem zeluen beſinet met traeghepts venine/
 Vallende / daer ander reſen in de weert.

8. *I* Die wilt / zeyde hy / in hem zeluen zeer gram/
 Mit te paſſe quam / deur zulcken thozen/
 Dat hem ſ Pelchiades zyn ſapen benam
 Als zyn edel weerck in zyn herte clam/
 Ende hy hem looy vant / zonder conſt ghebozen:
 Zulck fiet ghepepns hadde ic doen bercoren/
 Wendende inwendich in mijn ghedachten
 Datmen iemans conſt voor die myne zou hozen/
 Oft anders weerck puzen / en t myne verachten.

9. *I* In alzulck ghepepns corariens ende fiet
 Dus zittende hier / in t ſchoon dal beneden/
 Te wplen dat ick reecte mijn papier
 Sagh te my waert commen zulck mannelijck dier
 Dat t herte verſchrickte ende alle mijn leden/
 Nooit en zaeghdy man zo gent beſneden/
 Tot zulck een anſchau / nooit hoet noch / of pynde/
 Dulmaecktere en ſach nooit man van zeden

Ten scheen gheen meinsche/ maer bet een God zijnde.

10. *J* Vast quam hy te mywaert recht toe recht an
 Droom als een man/ met zeer coelen bloede/
 Juppiter/ was den vader die hem wan/
 Het was Mercurius/ die de const wel can/
 Diemen niet en roopt met ghest ofte goede/
 My verlaughde zeere/ met zinne met moede
 Als een/ die naer troost/ gheluc/ oft vjame vraeght/
 Hy my zijnde/ loech my niet zyn roede
 Daer hy Caducifer af den name vraeght.

11. *J* Als hy my ghenoopt hadde metter hand
 Verloos ick tberstant/ deur zyn imperie/
 Ende viel in slape/ langhs neder in t'ant
 Out waerder droomen an elken cant
 Poet mensche en hoorde vjemder misteries
 Daer ick dus lagh in s'drooms miserie
 Onderzette hy hem t'zinder assistentie bloot.
 Als hadde hy voor Juppiter ghehouden ferie/
 Ende sprack my toe/ met eloquentie groot.

12. *J* Wient zegde hy (also my slapende dochte)
 Ghy zijt dien ick zochte voor al ander lieden/
 Deur v' comme ick buten eertschen crochte
 Ende hebbe gheleest dat ick oock plochte
 Zulcks als ick van v' nu zie gheschieden/
 Waer by de Poeten meest deel ghebieden
 My God te heetene/ die dweerc mynd er leere schauwe
 Schoon sprake en mochte my nooit ontvlieden
 Ende hylp ooit dees const in grooter eeren hauwen.

13. *J* An communic tot v' onghecessseert
 Als daern ghestileert: wiedt v' behaten/
 Ghy hebt meer dichts gheromponeert
 Dan eentch leuende of gheerpreert
 En dees const en zult ghy nimmermeer laten:
 En d'ingh hegheerick tot m'gnder baten
 Wat moet ghy ghelouen/ eer ghy dees ghiste stryckt
 Tes quaet verstecken der Goden mandaten
 Moet claer byder Poeten gheschifte blyckt.

14. *J* Daer zijnder vele doot niet te verpifene
 Noch voorby te wysene/ dats claer en waer/
 H J

Maer die hem int dicht poeghde te veriolifene
 Den floouer is voor al te prisene
 Zonder dat an zijn Gethoyke was een maer/
 E defect dat ick an hem weet laet ick daer
 Ende wigght/ hoe wel dat in hem versteruen coesste/
 Zonder dat/ den Laurier veruolghde hem naer/
 Dat was de cause dat hy en deruen moeste.

15. ¶ Molinet die deers conste zeer verlichte/
 Hoe wel hyse dichte byndelick becuert/
 Om dat hy dit weerck in prosen bedichte/
 Ende mijn edel const daermet ontstichte/
 Heeft hy dit zelue groensel verbeurt:
 Deers Const en mach niet zyn ghecontroleurt/
 Maer op dicht ghestelt naert en perfect
 Wie anders doet/ weet dat hyse versmeurt/
 Want het is een repugnatie int adiect.

16. ¶ Hier af moedtt ghy den aerbept amueerden
 Met die nooit ontbeerden zulcke diligentie/
 Als ghy my geloest hebt dit stic van weerden
 Creckick wedere inden crocht der eerden
 Onder de doode hanwen residentie.
 Als ick verstaen hadde zyn intentie
 Weerde icks my zere als snoot en vertoyden/
 Versaeght eens deels mids zyn hooghe presentie
 En sprack tot hem deers volghende woerden.

17. ¶ O God Merduri' weet dat ghy hier raent
 Dat my niet en betaemt: verschyckt en bebyest
 Mijn zinnkens teer/ maect ghy al beschaemt/
 Beter waerd't dat ghy eenen anderen naemt/
 Idoendere/ tot azulek een/ waer tempeest:
 Men vindt zo menighen fraeyen gheest/
 Den West cant nietmen vul zulcke ionstenaers groeyen
 In de schoon stadt van Ghent noch aldre meest
 Daer wter Fonteynen diuerse Constenaers bloeyen.

18. ¶ Mercurius/ by dat ick coeste bemeercken
 Ontfijnck een steercken/ als ick hem dus ontpaede
 Zyn gramschap besief ick an zyn gheweercken/
 Den hoet wary hy wegh/ hy schudde zyn vleercken
 Hy verduouch zynen gheltsack/ zynen Gane craeide/
 Met doncker zonne schyn hy my ommeeraide/

Het hudtste al sinterent my/ deur tgeheooft ras/
 Zin coleur nuteerde/ zyn mantel blaride
 Ende sprack dees woorden/ als die ghestoort was.

19. *J* Wien waent ghi boor hant hebben/wilt dat
 Ic mochte v benooghen in bel maniere/ (vertooghen)
 Verloogh ick niet Argun met zyn hondert ooghen/
 Wilde den God Mars niet mijn hulpe ghebooghen/
 Ghy en weet de cracht niet van mynen vieren/
 Moestick Promethea niet ten beerghe stieren/
 Maerschudick Bliffem niet boor Circeets bequellen/
 Met dees peertse die elck mensche moet vieren
 Zendick en halick de zielen buter hellen.

20. *J* Om v wijs te makene/ en langh zo vjoedere/
 Als dijn behoedere/ mits mynen wijsen speur
 Comrick van Apollo/ minen lieven vjoedere/
 Wuten beerch Parnaso/ daer hy als voedere
 Van allen den Mynphen is gouerneur/
 Daer haeldick consent/ midts mijn waer labeur
 Om v curts te makene de gheheerde/
 Daer pluctick desen houpel/ als van boomen den fleur
 Wanden zeluen Laurier daer hy Daphne in verkeerde.

21. *J* Desen edelen Laurier al Goddelike bestouen
 Mach nimanant vullouen/ als al bul secreten/
 Mytboom ende Glys boom gaet hy te bouen/
 Dies plantinen hem in alle groote houen/
 Men verbinter thoost met banden Doeten/
 Op paeys ende triumphe/ is hy verblyeten/
 Elc moet hem om dees consts verbullen achten/
 Men verchierter de haerpe met zo eick mach weten
 Tot Pausen ende Keyfers moet hy de zullen wachten.

22. *J* Hier met zal ick uwen Versch behanghen/
 Wierst gheen verstranghen/ aerbridt noch pijn/
 Hu werdt verchierdt/ thoost metten wanghen/
 Maer mijn begheerte moet ghy verbanghen/
 Eicken zals verlanghen/ met vlyden schyne/
 Dicht/ ghy int uwe/ende een ander int sone/
 Qua tonghen en zullen v weerck niet versnaken ziet/
 Den Laurier is by/ van allen venijne/
 Donder ende vlyem en muegghen ghenaken niet.

23. *J* Zulcke/est ander woordē/ als ic claer verstaet
 Wt sinen hoefschen mont/ naer mijn sichts gheuroen:
 Preefe vernijnght my/ in mijns herten gront
 Dies aboutwerdick also elcken is cont
 Wies hi begheerde/ op tselue saetsoen.
 Eens deels my dochte icke zoudt wel doen/
 Ten anderen/ om dat hy sprack also ontpast gram/
 Ontsiende sijn dreegginghen ende straf sermoen/
 Dochte my in droom dat ic diast nam.

24. *J* Also zaen/ als hy hoorde mits mijn beslagen
 Tconsent ghewaghen/ ende hem dat was blyckende
 Verhooch hy van my/ ouer bosch ende haghen/
 Ende ick wardt wackere/ onder traghē
 Heffende thoost op/ naer den houyel kijckende:
 Ic sach den droom was my bes wijckende/
 Duer lauwerier/ hyngh veel aertvelt den Hersch beneut
 Dien wart ick byden Laurier ghelyckende/
 Ende volghende den droom hebbe dit gheschreuen.

25. *J* Ghi iongers werdiger dant gaut dat elc eert
 Zoo Tibullus leert/ elcken man ghemeene/
 Die lustich zyt/ eluchtinnich ende appeert/
 Ionstich tot const/ alle consten vernieert/
 En te dien verkeert/ onder groot ende cleene:
 Niet beminders vander const alleene
 Waer wilt an de const/ met zyn ende moet cleuen/
 W hiedick een groeten/ met herten reene/
 Ende Godt wil v totter const ionstighen spoet gheuen.

26. *J* Niemants scientie en is gheertmeert
 Zo Persius doceert/ als goet artiste/
 Indien elckerlycke zyn const ignoreert:
 Ende oock de keersse en werdt niet gheuseert
 Verborghen/ onder murephm oft kiste/
 Leert anderen/ niemant den tyt en quiste
 Al zou hyt int dichten somtyt met sorghen schryffuen:
 Want also claer tuught de Euangeliste
 Den Talent en magh niet verborghen blyffuen.

27. *J* Dus ben ick gheneghen rechts nu ter spatie
 Des consts fundatie/ met datter ancleest
 Ter lichte te bynghene/ God gheefs my gratie
 Tot ulieder alder contemplatie

Die danckelick nemen datmen u gheeft:
 Ick zie/ de const heeft langhe ghesneeft
 Ghetsuckelt/ ghedooft/ te dinersche plecken/
 Wuer elcken/ die deuotie daer toe heeft/
 En buer zulck dat leeft/ zal iese ontdecken.

28. ¶ Omeshadelē v cost/doet mi bezwijckē v bloet
 Zoot daghelicks bliicken moet/ hier ende ghindere/
 Waeghdi welcke const/ men veel onghelijckē doet
 Het is die edel const/ van Rhetoriken zoet
 Die van veel facteurs crigght schade en indere.
 Crepel dichten/ stelt bee mierder ende mindere:
 Deur equiuoquen ende rediten 3p ind gries sneeft/
 Dies werdick der consten een ontbindere
 Tot elcks proficte diese ionstelic lief heeft.

29. ¶ Edel Rethorike hul wyser verstanden/
 Wat doetmen u schanden rein v nauwe hul eeren/
 Wto wel in Vlaenderen/als in ander landen:
 Ibioten niet onghewasschen handen
 Scheuren u uwe costelicke cleeren/
 Daghelicks hoopie uwen last vermeerren/
 Van straet dichters doemen te menigher ste ziet/
 3p en kuenen niet/noch en willen niet leeren/
 Nochtans en kennen 3p/een A. vooz een B. niet.

30. ¶ Hoe woerdichlick hoorie uwen lof verclarē
 Wuer dupsent taren/ ende auwer tyden/
 Als de Orateuren in saeisoene waren:
 Hoe soete cloncken Herodotus snaren/
 Hoe subtilick/wilde v Thucidides helpden/
 Wat scheerpicheyt vserde Phylistus in esrydent
 Met woorden: niemant en roesten conroleuen/
 Cicero/ extolleerde v van allen 3pden/
 Want hy was den Prince van den Orateuren.

31. ¶ Theopompus en Ephorus hul excellentien
 Expert in scientien/ van uwer zake/
 Int arguēden haerer tansen/wat vonden 3p inuentien:
 Ende van Thimeus ornate sententien
 Hul eloquentien/ zeeze soete van smake:
 Xenophon en Callisthenes hoessche sprake
 Zullen eentwisch blyfuen inder lieden memozen.
 Als de Poeten thuwaert hilden scheerpe wake

Schreuen die te willen schoone historien.

32. *I* Nestor ende Vlisses subtyl inden gront
 Vonden menighen bondt/ by veel sprekens cracht/
 Dwoort vloede als huenich wt haerlieder mont/
 Alzoot in Homero bljct te menigher stont:
 Die wel redent gheeft zijne warden macht/
 De wijse sal waken dagh ende nacht
 Om dees const/ die niemant en staet te verstekene:
 Want Rethorika/ alsmer wel op acht
 Es een conste van seere wel te sprekene.

33. *I* Van deser const was inuenteur mignoot
 In tswereelts ronroot/ naer Flaecus narreren/
 Mercurius den neue/ van Athlas groot/
 Dies draeght hy/ tghewronghen serpent al bloot
 Om datmen tocht schalckelick zal deduceren.
 Rethorica/ moetmen deze const denommeren
 In griersche: niet slaende twordel wycke/
 Ende als eist dat wy vele Orateurs allegeren
 Wy spreken by ghelycke/van ghemeen Rethorike.

34. *I* Wy ghelycke segghic/gheweert alle excess/
 Hoord myn woort expres/ zonder eenigh venijn/
 Als schyntere different daer gheen en es
 Tusschen den Orateurs ende dit profes/
 Oft tusschen Rethorike blaemsch ende latijn/
 Nochtans tenderen zy tot eenen sijn:
 Een precept moet deens en danders beleeden scheidens
 Dus accorderen zy tsamen als broot ende wijn/
 Want schoonsprake moet de wortel vā hē beede cleden.

35. *I* Hier zjdy ghy vrantoe af/ ende Patronesse
 Edel Princesse/ niet alder const bestouen/
 Van wel redenen zjdy de Meestresse/
 Houden alle cleercken/ zo wijse cleergesse
 Dat ghijt al passeert ende gaet te bouens
 Ghy zyt op ghetrocken in allen houen/
 In alle Pallapsen maect ghy v wueninghen/
 Weur v eloquentie moeten v louen
 Pausen/alle Vorsten/ Keyfers en Cueninghen.

36. *I* In dijn rechte hant handt ghy de Lelie zoet
 In teecken der woorden goet/zoete bouen schreuen/

Ghy volght den Paeps/ en Paeps volght spoet/
 Ja duyfent zoete vzeughden vulle bloet
 Die deur oorloghe/ dicwils zjn achter bleuen/
 In de dijcke hant/ handt hy tswuert verheuen/
 Want als ghy Rhetorica/ hebt exercitie
 Zo opt ghesien hebben en noch zien die leuen)
 Regneren loopen ende rechte wistie.

37. *I*n tyde van Paeyse onder dees Surabekins
 Zaitmen Venus sadekins zonder eenich ghewelt/
 Elick magh verliten zjn ppropere ghewadekins/
 Men steldt in dichte amoreuse baladekins/
 Die vzoet wil wesen/ vergaert dan ghelt:
 Ghy zyt dan/ ter hooghster eeren ghestelt/
 Gy gauden pilaren zietmen djn tonne staen/
 Tes al met vijuen datmen thuwent telt/
 Ende al dit can subijt den god Mars onne slaen.

38. *I*n gater al verloren daermen schelt of strydtel
 Behaet of benijt/ te lande of in steden/
 Wat esser dat den mensche meer verblijft
 Dan een schoon redene die ter mont wt lijdt
 Wel gherouchiert met vullen leden/
 Ghelyck Isocrates en Paucrates deden
 Die de redenen modererden weerende cofustie:
 Fraper dijngh en weetick op den dach van heden
 Dan wel ghepackte tale met goeder conclusie.

39. *I*n zulcke oratie weert djonfue ghedachten/
 Zy paepstert tberachten/ naer dwel betamen/
 Zy inciteert de loore/ tgramme can zy zachten/
 Zy troost donstichte/ zy weerdt alle clachten/
 Zy baudt vul raets alle dijnghen tsamen/
 Zy blust veel scrupels ende veel mesquamen/
 Zy deekt hem die schandelick naert ende bloot laght/
 Zy maect van niet/ mannen van grooter samen/
 Zy belet fortse/ keerckroof ende doots lagh.

40. *I*n hier by segghic om djn gheests verlichten
 Ghy ionghe wichten/ hoojt by ulwer gratie/
 Het is cleen zake Resereynen bes lichten/
 Liedekins maken/ of beladen dichten/
 An de spelen leit de cracht ende de efficate:
 Als is doek goet dicht/ al djn collatie/
 3 5

Clijncken de woorden niet/ wy verstekent.
 Cmoet wel gheredent zyn/ telcker spatie/
 Tes dicht/ maer nauwelick rethorike gherkent.

41. **C** Lustige Rethorike plaissant ende schoone/
 Ghebaelt wt tshemels throone/ rein zuuer gheerde/
 Dit ditte/ procedeert van uwen persoone:
 Dien ghy dy vulmaertelick iont te loone
 Is wel gheluckich hier op deerde/
 Gheen meinsche/ en hulspake dijn weerde
 Dus s'wijghick doordan van v te pissenet
 Tes tijt dat ick mijn eerste propoost anveerde
 Om de ionghers dijn edel const tonderwijfene.

42. **C** Dus dan ghy gaudweerdighe baroenen
 Hoort mijn sermoenen coraicus ende hipe/
 Wilt ghy v tot deser const vercoenen/
 Weet/ waer ghy tpoint met meught versoenen/
 Al horen en djaeght gheen cuensenaers inye/
 En schaemt v niet te vraghene tallen tye/
 Leest historien/ ende wilt daer in gheuseert terden/
 Querloopt Vlaemsche gesten/ studeert poetrype/
 Hier by suldy al ghesantsonneert werden.

43. **C** Int redenen/ souct elck u beste vroetheyt/
 Natueren spoetheyt/ en mach niet bezwijcken:
 Isocrates sochte/ baldermeeeste zoetheyt/
 Eschines vertooghde der soonen goetheyt/
 Dats diwel luwen/ in des redens verrijcken/
 Subtilheyt hier in/ dede Lysias blycken/
 Hyperides de scheerphelt met eyen verstande/
 Demostenes vracht/ vil crachtigher practijcken:
 De materie der redenen is menigherande.

44. **C** Africanus sochte der oratien waerheyt/
 Cicero de claerheyt die nooit versoziende/
 Aelius de lichticheyt ende de waerheyt/
 Galba de straf heyt ende de stareit/
 Cerbo maecte zyn redenen bloeyende:
 Ghy/ dien dees const niet en is verdoeyende
 Dit al hoorende maect v zinnen heughelic/
 Verlanght ende haect/ niet herten gloeyende
 Neemt hier exemple an/ eist v meughelick.

45. **C** Dit waren alle mannen int leuen statelick/
 Der consten batelick/ die decorerende/
 Die de redenen witten sterck ende matelick/
 Verchierende haer woorden/ elegant onmatelick/
 Haer propositien propaelick illustrerende/
 Daer wy dese const/ wt zijn extenderende
 Diemen Rethorike naemt plaifantelick:
 Want al dat haer is competerende/
 Moet beleet zijn/ fraey ende elegantelick.

49. **C** Eenerande eloquentie vindt ghy in vigeure
 Al de weerelt deure/ zo Cicero schryft/
 Ende heet een groote dencht wel thaerder keure/
 Weicke/ dande greecken met wijsen speure
 De wijs heyt hieten/ daert al by beclijft/
 En cracht van segghene/ diet al denckdijft.
 Alle dynch verstyft/ zo an haer definitie cleeft/
 Bouen alle ruensten zy meestresse blijft/
 Want in alle zaken/ zy exercitie gheeft.

47. **C** Gheē propoost en sal schinē zombē zijn sterckē/
 Allerande sijn cleercken wysen dat op met:
 Keempt van allen ambachten/ onder dñn vlercken/
 Capjts maken/ schilderē/ heeldē sñden/ schijnweerckē
 Ende voost wies ceunstich op deerde ghelchiet
 Eñ alle stomme consten naer trechte bediet/
 Die onder tpeuple hebben een begheuende wemste:
 Maer Rethorike alsment wel ouer siet
 Dyeect eloquentelick/ ende is een leuende ceunste.

48. **C** Wat is Rethorike van zulcke eloquentie
 Haer fabius mentie/ ende sijn narrerenghe/
 Dees const/ daer op rust al onze intentie/
 Rijst deur aerebeit ende diligentie/
 Deur groote experientie/ ende studerjnghe/
 vele exercitien/ groote tracterjnghe:
 Dñ woorden moetty wijselick ende by rade binden/
 Met euolutien ende recolerjnghe/
 Die dit niet en doet/ sal dees const spade binden.

49. **C** Wāt God dē geest zent om elckē te vzedene/
 Hooght den tyt te bestedene ter minster pine/
 Durght dñ oratie aloo te sinedene
 Dat beghinsel metter volghender redene

Maer een gheheel lichame en schine:
 En steldt niet vergheefs in v doctrine/
 Valdt oock niet te curt schuut zulcke verslaynghe/
 Componeert zo die woorden ende te dien fine/
 Datter suffocatie en zy/ noch gavynghe.

50. *I* D'cest v hoor; Isocrates ouermordicheyt
 Vul wijfer v'edicheyt ende consten deurgoten
 Om strennen; sijn vrients groote oueruloedicheyt
 Vserde hy eenen h'epel tot sijn behoedicheyt/
 Ofte sijn materie hadde hem ontschoten:
 Andere die tyropoost niet en lieten vloten
 Conste hy om thoortia ghen/ met scherpe spoozen d'wijse
 Een redene dient wel van passe ghesloten/ (ghen:
 Dus en vercrimpt noch en stelt gheen verlore dinghe.

51. *T*hucydides meester van grooten name
 Hield ditte voor; blame/ naer Tullius bescheet
 Van sijn compositie loopt alzulcke fame
 Dat hy sijn woorden sloot zo bequante/
 Datter niemant sonder scheidene en weet
 Of de woorden metten sijn of metter reden d'heet
 Verchier was. Als hy hem t'sulcker inuentien p'fnde
 Hy wist zo te packene verre ende b'zet
 Dat elck woort s'heen een bulle sententie; s'nde.

52. *I* Dongheleerde volck bul ignorante v'lecken
 Is quaet om verwecken tot zulck incident:
 De conste van Attiken/ en Plautus v'v'recken
 Chrysippus doornen/ en Aristoteles strecken
 Son hemlien (ghelijck den blinden t'cleur) onbekent:
 Hy wit compareren zy d'atrament/
 Dat ruut en meest hoops is zullen zy p'ysen
 Quaetste extoller en zy tot inden hendt/
 Dat goet is zullen zy met den v'nghers w'ysen.

53. *I* Ghelijck dat hy peinst/ die wijs is en v'goet:
 Sijn deur groote vloet de v'ngghen gheinfracteert/
 Dat hy elders passeren en wech zoucken moet.
 Staet oock de deur van den huus inden gloet
 Ende de blamme den wtganch occupeert/
 Twerdt noot dat ghy deur de vernster passeert
 Om t'schuwen t'perikels welck elck moet te t'pde laten:
 Tot remedie van dien sijn gheordneert

Subterfugien/ommeegaughen ende zide straten.

54. **I**tsghelijcs eist ooc om dees consts verstercke.
Wie hier by wilt wercken wat eeren hy behaelt/
Als ware hy meester bouen alle cleercken/
Nemmermeer en sal hy te vullen ouermeercken
Al tgheent dat deser edeler consten saelt:
Want daghelicks wat nieuws in den meinsche daelt/
Dus als sepdijcs ghy meer dan hier werdt ouerleit sijn
Ende als pooghens vele meer andere onghedraelt/
Nemmermeer en salt al in dees const vult pt sijn.

55. **I** Hier falen tot deser consts officien/
Exordien/Positien/Quisiten/Narratien/
Argumenten/Egressien/Coeckenen/Partitien/
Ornatien/Exemplen/t'schulwen der Pitien
Couere van woorden/Amplificatien/
Schoon Sententien/Conclusien/Imitatien/
Vele Altercatien sijn hier tallegerene/
Dit moet ghy al zoeken rudts Imaginatien
Ghelyck ghy wech soucht om t'perjckel t'euaderene.

56. **W**ies ghy begijpt maket al duerluchtich/
Niet byouwe maer cluchtich/gheweert alle sinerten/
Den wysen man handt van byncke vluchtich
Sijn zinnen/want zo wie hem vindt suchtich/
Deer selden dicht hy byopelicke perten.
De voornomde voorsiet al metter berten/
Niet autoritegt sal hy sijn dicht robozerene
Hy en gaet te rade **M**arcolphum no. y Berten/
Niet schoon woorden sal hy sijn reden persuaderen.

57. **I** Gelyck sy die twoystelen oft wapen hantier
Niet alleene en bieren oft gade en slaen
Hoe sy haren contremian sullen bestieren/
Dyn slaghen schulwen ende hem schoffieren:
Maer pruyfen doock hoe sy eerlijck sullen staen/
Hoe sy hem gent voeren sullen/marchieren of gaens
Ghelyck sehermers haulwen haer continantie/
Doo condeceneluck moesty sijn belaeen/
Om byopelick te dichtene dyn remon/strantie.

58. **I** Woott vermane ick v ionghe ghesellen
Die in dees conste quellen/byna metten blendem/

Een terme en wilt niet te dickwils stellen
 Als epst buypen dicht/ dit bitie moedty vellen/
 Met distinctien / of dweerck sal leelick belenden,
 Zaken oock die ghelijck ballen oft henden/
 Oft eenen mond voen teenigher spacien/
 Dubjt moedty die keeren ter emenden
 Die modererende met refraction.

59. **V**eel facteurs/ elck om tsins verlichten
 Maken dweersche dichten/ volghende een ghespin.
 Myro/ Policetus/ Apippus/ fraeye wichten
 In de oratorie/ hebben twalck willen stichten
 Dweersch werckende volghende eenen zin:
 Zeuris/ Aglaphoon/ Appelles meer noch min/
 Wiene in schilderpen dauders wel ghebedt presen/
 Hoe dweersch/ een natuere/ haen haer wercken in/
 Also moet dees const dweersch vercleedt wesen.

60. **G**helijck in hupsen oft in tempelen excellent
 Gheerne zijn outrent schoon boghen en poostalen
 Alsoo moet ghy vallen seer diligent
 Dat v veel schoon termen werden bekent/
 Ende veel schoon sneden waer ghyse soudt halen:
 Anders heetickt hauten dicht. Ende wie dus dwalen
 En meughen deser aert ghedraghen gheen ionster:
 Als steken z den knie op/ van dien sp falen/
 Dy en hebben maer een schauwe vander conste.

61. **G**heenrande meesters/ wiese zijn oft waer
 En achtmen niet een haer/ hoewel sp by zinghen
 Die niet en bedichten dan haer texten claer
 Volghende Hystorien oft Legendes eerbaer/
 My ware leet saghick sulck last op my spinghen
 Ick pyse hemlien die conceptien by bringhen/
 Douckt zulcke materie oft yet bequamer el/
 Van zulcke zaken wilt ulien ghy dwinghen:
 Want sp tghemack nomen van tghemeen camerspel.

62. **D**at elck inden zin heeft handt hi goet en effect
 Elcx herte trecht tot zins selfs natuere/
 Pochtaus zietmen datmen met de zulcke gheet
 Wat causen/ sp zijn te gheluwe ghebet
 Onwys van Mercurius dweersche parueres/
 Ten zomere ziet ghy te helde figurees/

En dierfche blommekens diet al verfraepen dan/
 Contrarie van coleure op elcke huere/
 Wel hem/ die zijn dicht also besaepen ran.

63. **C** Wat zoumē v brenghdelicker boost gestierē/
 Oft ceunen bertieren/ ghesegghen oft ghesuten/
 Van eenen boomgaert vul riekender roosieren/
 Vul Arolien/ Lehen/ Biolieren/
 In een dal daer veel schoon fonteynen spjutē
 Met planteit van alle vruchten en fruten/
 Ende daer met op v mochte Cresus schat dalen/
 D'zal dīncken dat ghōt al hebt in v conduten
 Nochtans int ouerpeusen sal v altyt wat falen.

64. **C** Zo eist van dees const weerachtich en taep
 't'ingien zeer scaep/ tallen tide spade ende vrough
 Werdt gheerereert zonder eenich belaepe
 Tot dese scientie/ net ende gaep
 Met schoonder materien daer therte toe vrough:
 Ghy souckt/ keert ende wendt naer v ghevouch
 Delicate substantie die v mach blijcken meest/
 Remmermeer en hebt ghy blockersels ghenouch
 Ende hier af es cause der rethoriken gheest.

65. **C** Want Cicero seit tot diere satisfactie/
 Dat des orateurs actie/ vul excellentien/
 Niet ghelegghen en is/ in de redactie/
 In de handelynghe/ noch in de contractie/
 Der rechter const/ oft vander scientien:
 Maer in de opinien ende de inuentien
 Vanden compositie/ naer dat hem best gzeit/
 In de redenen ghemaect met diligentien
 Gient magnificentie ende solemniteit.

66. **C** Daerō seit Fabius van deser conste cracht
 Dat Cullius bedacht/ tousef baten batelick/
 Niet met scheerpe/ maer blytckende wapen vacht/
 Dat is te segghene/ metter woorden macht
 Gheilusteert ende verchiert bouen maten matelick.
 Dus verhest dyn redenen vul staten statelick/
 Wilt naer schoon vocabelen op elck saepsoen spoen/
 Men sierse verachten ende haten hatelick/
 Die alle haer redenen met daghelicks sermoen hoen.

67. ¶ Ghelijck de vuegels onder haerlieder natien/
 Te diueerscher spatien/ zeer neerstich haken/
 Om te vultommene haer procreatien/
 Waerbeder broedsele ende generatien/
 Het grooter neersticheyt haer nersten maken/
 Ende moe zynde/ rusten hem van zulcke zaken/
 Wlieghende langhs den watere oy ende nedere/
 Alsoo moet wy vierigh tot dees conste waken/
 Ende als wy moede zyn ons rusten wedere.

68. ¶ Tscherp ingiē van Socrates wijs en eerbaer
 Moet wy volghen naer om dees const te eere/
 De welcke aud zynde met zyn grijs haer/
 Volghde diligentelick alle const eenpaer/
 Ende hoe aud hy was/ en schaemde hem niet te leere/
 Het Aspasia twyf stont hem te berkeere/
 Die hem die const leerde van dees Aethorijcke goet/
 Ende om zyn vruucht vulnaecter te vermeerene
 Onderwees hem tsnaerspel metter musike zoet.

69. In gheender manieren en handt v ledich
 Weest den tgd̄t bestedich/ in aerheids herden:
 Het t̄gheent dat Horatius seyt/ valt vriedich/
 Sanghers en Poeten ghemanneert en zedich
 Durren wel t̄begryp alder const anueerden:
 Wies z̄ bedioonen oft pet begheerden
 Hy durrent bestaen stant op elcke huere:
 Onder zonderd als z̄ sticken maken van weerden
 Dat tsoete niet en discordeert met tsuere.

70. ¶ Niet goet eist nochtās dat hem iemād verrast
 Noteert dit al vast sonder enich traghē/
 Maer steerckte dynder zinnen moedty nemen tlast/
 Den soldere fatigierd diemen ouertast/
 Laeddt v naer dat v schauwers nimeghen vraghent
 Dgn werck ouerhandelt menighe daghen/
 Daer met sal dgn groot last ghemeeenlick minderen:
 Om een cleen bitte en wilt niet versaghen/
 Een cleen smette en mach maer cleenelick inderen.

71. ¶ Want ghy moedt weten ende claerlic horen
 Myn Jonghers vercozen/ sonder teghen k̄suen/
 Daer niemandt sonder bitte en is ghebozen/
 Alsoe ons Horatius leert te horen/

Ter weereelt sijn alle ghebreckighe isfuen/
 Anders en durren wy ons niet toe schryfuen:
 Want elck weet wel wy en zyn gheen Inghelen/
 Maer de beste meesters zullen zy blyfuen
 Die tsoete metten profitighen minghelen.

72. **I** Rhetorifinen/ Facteurs/ zo elck magh weete
 Heeten Poeten/ als die iet excogiteren/
 Wiens principael voortstel ende vermieten
 Is/ properlick ende eerlick den tyt vergheten/
 Der menschen profijt zoucken ende commenderens
 Want die iet schryft hy moet doceren/
 Verbliden en moueren zynen Auditent:
 Cleuen vander meinschen mach hy schaers taxeren/
 Als hy ditte doet en claeght hy gheen labeur.

73. **I** Zp weten haer stilen ende haer manniere/
 Maer Homerus schoueren wies zy ons leeren/
 Hoe zy Commedien zullen fabriquieren
 Hoe zy Tragedien moeten hanthieren/
 Of Gesten verchieren van grooten heeren/
 Met wat veersent iemants lof vermeerren/
 Amoues heyt ontdecken/ of schandighe sonden blent/
 Willen zy iemant verheffen oft oock verseeren/
 Elck niet zyn propere snede zuldy dit vermonden gent.

74. **C** Ghylen insghelicks om behaulwen vrede
 Volght dees sedge int sweerelts ghespan/
 Als ghy dicht waer ofte te wat stede
 Vseert in elck propoost zyn propere snede
 Zo ghy dit het verclaert vindt achter an:
 Elck da wel gade zo hy best can
 Dat hy deen propoost niet dander niet en schende.
 Ende dat wel accordeere int gheendt dat hy began/
 D'beginsel met d'middel/ ende d'middel met d'hende.

75. **I** Een wijs est goet man die wat heeft gescepen
 Sal ga slaen de nepen van allen weggen/
 Aefuer dan hy van iemant worde begiepen
 Met pennen sal hy tquaet dicht deurstcepen
 Principalick daer gheen const in en is gheleghen:
 Dat niet net en is/ maer ruidt bed eghen
 Zal hy verauderen naer dat magh an tichte cleuen:
 Ouer dat twisfengh is/ sal hy tselue pleghen/

Ende tghceent dat doncker staet zal hy licht gheuen.

76. ¶ Onderbræcht v iemāt int vroe of int lichte
 Van zynen dichte oft goet is oft quaet/
 De waerheyt zuldv hem berechten lichte/
 En spaert daer in niemant/ Neene noch Richte
 Doet zo Aristarchus dede van ghelijcke daet/
 En moēt vriendt noch viant dats mynen raet:
 Loestuterie in dy zeluen tallen tuden stilt/
 Ende stelt ghy materien delcaet
 Dalt cort in al tghceent dat ghy beliden wilt.

77. ¶ Dat ooc moet verwoeghē sijn/wilt dat deckt
 Het blours ouertrecken/ het en werdt gheen vitie/
 Men moet somtijts inden de quade becken/
 Ghy mocht ooc sunpel onnoosel ontwecken
 Gheneude/ hee/ quade exentpelen/ en suspitie:
 Quaek meughdy ooc allerande conditie
 Blattelick wtfegghen/ mids twolcks allendicheyt
 Jemande zou te naer gaen dijn compositie:
 Noemt niemant/ vscert subtile behendicheyt.

78. ¶ Zo Appelles dede onder Schilders excellēt
 Den meester bekent/ naer dat Fabius vermaende/
 Als hy Antigonom (in de eene ooghe blent)
 Wilde conter faecten/ binnen t'weeret's conuent/
 Maecte hem teuisstich ouer deen zide staende/
 Om dat niemant en zou wesen gade laende
 Zijn blentheit/ die elck mocht hede of moeghē schanwol
 Also moet den facteur hier te weercke gaende
 Zonityt wat verwimpelen oft verborghen hanwen.

79. ¶ Ten magh niet al geseit sijn noch wtghesproes
 Dat leyt ghedoken an deen zye: (ken)
 Dit heeft Tymantes an sijn maght ghebroken
 Als hy in schilderten heeft ontploken
 Den rauwe om de doot van Iuhigenpe/
 Calchas/ maecte hy droufue te dien tpe/
 Bliffen noch droufere const wel ghehynghe hy:
 Menelaus behoude droufst tsigne/ mids melancolpe/
 Welck den Schilder niet wel en cōst ghehynghe hy.

80. ¶ Als hi aldus zagh zijn schoon weerck ghesaelt
 Ghelijck een die dwaelt/ op zomnich saepstort/
Eenen

Eenen truck viel hem in rasch onghedjaelt/
 Hy heuet op een ander plope ghemaelt
 Beckende Menelaus hooft met eenen rappoen/
 Dus liet hy elcken peinsen ende gheboen
 In hem zeluen/ Menelaus rauwighe zaken/
 Ditte was hem noot/ hy moest also doen/
 Hy en koeste den rauwe niet anders ghentaken.

81. ¶ Aldus moet ghy oock doen naer die behoorte/
 Weest gheen ghestoorste wies ghy onderwint
 Als ghy gheen dicht en vindt tuwen consoorte
 Procedeert subtilick op een ander soorte:
 Ghy moet het pack zoucken tot dat ghyt vindt.
 Hoe eenen boom alder best is ghehindt
 Hoe hy bet groepen zal ende gheuendere:
 Hoe ghy dijn redenen het packt ende vindt
 Hoe de Rhétorike werdt te leuendere.

82. ¶ Int dichten vseert zeer schalcke practijcker/
 Stelt zuer Rhétorijcke/ 100 ick hier wte:
 Te veel idel claps moet ghy slaen wijcke.
 Schunt verlozen redenen ghelijck deser ghelijcke:
 Hoort vvies ick ontbinde: Vaet vvat ick onclute:
 Mynen buuck is idel ghelijck eender Lute:
 Dbier neemt de fute: V Vilt rverstant ghetemen:
 Veel sulcke redenen zyn cleen van virtute/
 Want zy en gheuen/ noch oock en nemen.

83. ¶ Dicht stelt zeer net ooc/ dat niemant en wete
 Of lot vanden secreete van dies dy queldt/
 Zo dat elck rghesochte dicht verghete
 Ende niet en gherake te sinen vermete/
 Welck dicht/ eerst oft laestmael was ghestelt:
 Maectt oock gheen half reghels deure const ghelwelt
 In midden van een Clause/ dit moetty eenpaer somen/
 Of daer en zy contre reghel ieghen ghestelt:
 In een Balade en laet gheen dicht te naer commen.

84. ¶ Stelt ghy twee ghelijcke dichtē in dijn begin/
 Volght der wpsen zin/ doet zo vanders deden/
 Paer v derde dicht/ tot des consten ghewin/
 Stelttere twee op deerste/ zonder meer of min/
 Elck dicht zouckt zyn correspondent als hedens:
 Maer als ghy voozen een dicht wilt besteden

Op dat selue mach dan een of twee wandeleng
 Naer v snede bought alle dander leden
 Zo zult ghy dees conste by beschee handelen.

85. *I* Alle dichten om zeer curt resoluieren
 Die op een termineren als van eender mine
 Meughdy van eender langden accorderen:
 Als en siecht my niet allomine zoo softeren
 Ontfanght ghy ditte booz een discipline/
 Wpieden en meughen niet dese pine
 Naer bought v ghy om alzo te stellen:
 Des my ghenough gheuick de doctrine
 Zusters en Broeders zyn my te langh te tellene.

86. *I* Als inde Chartre staet tot s Princen batee
 Haute réghels mare. Weerikt met iolite/
 Volght ghetal der Syllaben vrough en late:
 Stater: Stock te wille. Ter ander date/
 Zo meughdy stock kieser tuwen appetite.
 En leght noch gheen Charten wote/ tot ismants spite/
 In Wpdicht oft Raerdicht/ zoomen doet te Lande/
 Oft ghy handt dees Const van cleenen proffite/
 Ende doet alle Constenaers groote schande.

87. *I* Middelmate / laett alle dyn redenen bloeten
 Den gheest sal verbzoeten om langh zo meer/
 Wilt ghy v neersich deser rousten moeien
 Dynckt in v zeluen den boom moet btorien
 Eer de vruchten gpeien/ zoot blyckt wilen eer:
 Als bindt ghy ooc menighen harten weer
 Die dyn ionghe kinderkins dynckt onuerd welck/
 Weest Manachtich en claeght gheen simpel zec/
 Want naer veel resups ghebent wel huwelick.

88. *I* Ghy zult hier vinden zonder eenich laboreng
 Ghemaect v te veuren om dyn versaden
 Patroons/ Exempelen/ Sneden/ Coleuren/
 Waer by ghy verstont zult meughen spreuen
 Te dichtene (welck menigh niet en zal versnaden)
 Van allen/ rondeelen/ Reseremen/ Baladen/
 Lirdekens ende spelen/ wy ende hoe:
 Amoureux/ Wjs/ Tot/ van allen baden/
 Van een/ twee dyr reghels tot twintighen toe.

89. *I* Veel simpel dijnghen mochrick verhalen
 Maer met curter talen weerick die van my/
 Ghy weet wat consonanten zyn en vocalen/
 Ende als vseren meest deel alle walen
 Equiuoquen ende rediten/ verspuutwofse ghy/
 Als sanghen beyn weert die twee van dy
 Ghy en meught v niet helpen met die substantie/
 Gheen meerder bitte veur ons ick zecht v vyz/
 Nochtans eist den walen eene elegantie.

90. *I* Als een syllabe of meer/twee weerfue rōmen/
 Woot redgt meughdy domme/ zooten leest in boucke/
 Van equiuoquen meughdy v berommen
 Als een woot/ twee verstanden ma gh sommen:
 Neemt dit by Blommen, om een verloucken:
 Van Blommen harknen wafels ende roucken/
 En Blommen riecken wel/ wilt dit ghesticht smaken:
 Veur redgt meughdy Flaut en Verflaut besourken/
 De consone woot de vocale moet tocht maken.

91. *I* Ghy moet v handē van pureynē sliche dwaē
 En naer Rhetorike staen/ zuuer zonder sneercken/
 Schimp en vilanpe moet ghy allomme zwijcke slaen:
 Wilt v eerlick metter consten practycke laen/
 Leest ende ouerleest gheerne ander lieden weercken/
 Als en dijncket v niet vanden besten cleercken
 Tot elcks maersel wilt v zinnen boughen al/
 Als ghjt dighentelick wilt ouermeercken
 Ghy zultet altoos wat vnden dat v ghenoughen zal.

92. *I* Niet en vindt ghy teerber/ noch zo flexible/
 Noch zo redumibele als eene oratie
 Ghelyck van wasse alle dijngh is factible
 Also is een rebene corrigible/
 Ghy meughtse leeden naer v contemplatie:
 Op schoon propoosten stelt v fundatie/
 Weerpt v snootse termen eerst verloren/
 Hebt v laetste dicht vast in v reservatie
 Ni eer ghy v eerste dicht hebt vercozen.

93. *I* Maer dat rene oratie haer effect moet make
 Wt woorden en saerken weder sterck weder slicht/
 Zo meughdy den rechten kees wel smaken
 Dat v woot tot gheenen stant en can gheraken

Ontrecht ghy haer het voetsel in v dicht:
 Ontneeft ghy haer de woorden ooc zo verliest zy dlicht/
 Ghy blooft haer verstant van achter tot veuren/
 In woorden in saecken leidt al haer plicht
 Zoo Tullius tynghyt fleur handen Orateuren.

04. ¶ Daer sijn drie leden om t'wichts bestieren
 Die de reden verchieren zeer excellentelick:
 Wat ghy dicht: Waer' ende in wat manieren.
 Dooyt moet icker noch drie allegieren:
 Doorpemt/ disponeert: omeert dat eloquentelick.
 Weest ooc vaste in dyn herte p'entelick
 Wat ghy qua tale schuuf ende al by zyden doet/
 Ende dooyt auerterick v hier presentelick
 Eer ghy een dicht weder stelt dat by hōdert lydē moet.

95. ¶ Met redenen moet ghy v hier toe dwinghen/
 Referein mueghdy zynghē/ en van twintich cōponerē/
 Nochtans in vier twintighen om t'const's gheynghen
 Een terme en meught ghy maer eens by byngghen/
 Noch een ghelyck dicht maer eens narreren:
 Waer int zelue meughdy wel denommeren
 Under ghelycke/ wantt hem zeluen wyft zoo plat/
 Men en maght dooyt v'itie niet inculperen:
 Werckt om best/ want elck mispynt uoo dat.

96. ¶ Met t'gheent dat vonden es handt v te viedē
 Maectt gheen nien sneden/ outhandt dir last/
 Al doen de zommighe anders op den dach van heden
 Dooit ghy ghelycker wys dat v beuorders deden.
 Op de bulle leden van deser consten past:
 Paer v een of twee regheis/ noteert dit vast/
 Stelbt een dineersch dicht/ ende ghein tweeē
 Op v eerste dicht dan ghelycke dichten tast
 Zo tracteert ghy d'es conste by beschee.

97. ¶ Angaende de regulen van ern Refereins
 Weet dat retem/ ghy ionght ghezellen/
 Martiael dat poctelick edel ghem
 In zyn epigrammen wyft ons den treint
 Tot twintich regulen meught ghy wel stellen/
 Niet hoogher en meught ghy niet rechten tellen
 Ost v en verlichten t'gherests nieuwe blammen
 De rechte waerheit sal ick vlien spellen

Crefereins langhde rijst wten epigrammen.

98. **C**en dees const comyt lichtelick menich man/
En menich compter an met grooter pynen/
Maer die wel latijn ende ander talen can
Heeft vyfthien bozen in elck ghespan/
Ende zal obtineren banden zinen/
De ethymologie niet om verfinen
En can niet haest inder leercken eers wallen/
Ignorantie van dien maect veel rumen
Ende hier by zietmen veel dichten diuers hallen.

99. **I**ck schiept zijn materie die dit attentceert
Ende elck proposeert in zijn propieteit:
Den eenen is int wyse ghemagistreert/
Dandere is int zotte gheautoriseert/
Diet al heeft is oppermeester ghesert.
Maer dat elck zijn sinnen heeft gheleit
Daer naer hem tverstant en gheest verlichten zal/
Ick neemt een propoost dwelck hem best greit/
Ende dat elcken in halt zal hy best dichten al.

100. **C**shelijck zijn protractien handt de schildere
Maect dyn reden sildere danse wel mocht loopen/
Niet verrrompen/maer liever wat mildere/
Ziet toe dock datse v niet en onwildere/
Ende wilt dyn woordkens wel onder ruopen:
Als mocht ghy dichten paken/ met hoopen
Wermynckt ulwen zin niet/ schuut zulcke transgressies
Eis conste een oratie wel connen doopen/
Lydigs machtych/ steeckt v in die possessie.

101. **C**Maer dat dees const om des constis besueren
Ryft vter natueren/ van auden tyde/
Zo en meught ghy op dit point niet queten/
Maect dat zy nu ende teeuwigher hueren
De nature mouere ende dock verblyde:
Eer dock eenich dicht ulwen mont ontlyde
Hebr al v blocquiersel ende v inuentie teest/
Pacht nauwe/ stelt net/ an elke syde:
Int paaien der sozen/leit de scientie meest.

102. **C**Angafde van langhde/ end der metre versta
Dat blyckt vooj de handt/ zoo elck mach weten:

Reghene en t'walene vfeertinen hier int lant/
 Niet min/ elcke Camere heeft haer verbant/
 Waer ghy dicht/ dat en suit ghy niet vergheten/
 Wy leeren nochtans vten poeten/
 (Wiens compositie ick oec vul weerden zagh)
 Dat een reghel duert/ ongheteldt/ onghemeten/
 Also langhe alst eenen aestime heerden magh.

103. ¶ Zo wie dobbel dicht int dichten vercoos
 Die heeft altoos spillebe d'auantage:
 Maect dijn redene steerck/ niet s'lay noch broos
 Ghelijck Iustias/ die daerby prijs verloos.
 Wert ghy constenaere/ doet de const hommage:
 Doet v oock een spillebe/ of twee quellage
 Laedt liden/ en maect daer gheen verbeelen in/
 Want ick aduertere v/ in dit passage/
 Een syllabe bedeerft eenen gheheelen zin.

104. ¶ Wat ick/ die in dees const zyt worden ghy/
 Maer v makick wijs ghy ionghe ingienen:
 Als ghy dicht/ wt ghenouchten/ niet om prijs/
 Laedt v ghesegghen/ volghet mijn aduys/
 Stelt van uwen spilleben tot vgstienen/
 Veel schoon sententien zullen v dienen
 Die v zonder dat/ soen vallen fautelick:
 Ons auwers/ die in dees const croone spienem
 Hebbent dus gheuseert/ dus volghet stautelick.

105. ¶ Wilt ghy dobbel dicht in dijn weere delart/
 En willes niet sparen/ maer en soucht dat niet:
 En doet gheen talent om zulck bergaren/
 Presenteret hem zeluen niet/ latet baren/
 Want het bedeerft gheheel zin en bediet:
 Maer werdt ghy daer meester af zoot wel gheschiedt/
 En v dignecht dat ghy daer in/ wel ghestileert gaet/
 Vseret v'pelick/ wie dat v nooit ontriet/
 Want dees const daer gheheel op ghesondeert start.

106. ¶ Te vele vocalen ouer een hoop
 Maken quaden coop/ want zy wijt doen gapen:
 Als oock Monosyllaben/ in zulck ghedoop
 (Dat zyn woorden van een syllabe) hebben den looy
 Fabius en coester nooit v'neught wt rapen:
 Oec redenen hartheyt salmen daer betrapen

Owelck den Rhetoricien schuwt met allen zinnen:
 Te vele vocabelen/ moet ghy oock verflapen/
 Die in vocale fineren end daer met beghinnen.

107. *I* Nu vindtmer zomighe vā aunden gys bleue
 Die tot als wys sienen/ zonder in of practycke/
 Want in contrarie alder Charten aduoc leuen/
 Ende om goeds zins wille/ dicwils pros gheuen
 Daer vul corruprien is de Rhetorycke:
 Dees const is een const/ zonder ghelycke/
 Philosophie is haer moeder/ by dat de wyse talen:
 Die van dichte dwaelt ende hem vindt in versycke
 Gheenen in en helpt/ hy moet van pyse falen.

108. *I* Oft hebt ghy tberstant zo vast deurbysen/
 Vul baster nosen in dyns herten gront/
 Dat ghy noch terr en gheloost noch glosen/
 Zo leght v charten vte in prosen/
 Ende gheeft uwe pisen daer ghyse iondt/
 Ghy en meught dit niet doen/ ick zeght goet ront/
 Oft en wilt dees edel const niet meer queden dan:
 Den in zonder dicht/ weghick min dan een pont/
 Hy is den besten dichtere die best stellen can.

109. *I* Dees const arroydeert qualick metten wale/
 Want elke tale heeft haer enargie/
 Hier nochtans ick van hem niet en sale
 Wanneer een dictie hendt in vocale/
 Ende de volghende oock ten zeluen tie/
 De eerste vocale blijft an deen zie
 Gheabsumeert en ghemedt volght dres secreten naers
 Zu luudt niet de laetste in doctographie/
 Ende en maekt maer eene tlycht vten poeten claer.

110 *I* Noch hebben de wa'en een schijn zonder zyn
 Doo hemlien steerck en sijn/ hoe wel wyt ignoreren/
 Perfecte dictien/ herten in masculijn/
 Ende de imperfecte femingn/
 Die de perfecte in een syllabe passeren:
 Wies in dat ras willen sustneren/
 Ende te dier causen niet den subtilen kyden/
 Ick en siecht den blamynghen niet obserueren
 Elck landt zal by zyn aude stilen blyuen.

111. **C** Schynm mengt ghy wel stellen/ wledt cryso
Want het is ghesceert ouer langhe spacie: (beert)
Ghelyck de Zonne den schoonen dach illustreert/
Ende de Mane den nacht illumineert/
Also verlicht schynm een schoone oratie.
Dat ghy sojneren soudt dijn allegatie/
Beggheude: dat t'schynm staet te verdijngheue/
Eulck en verstaet gheen sulcke prolatie/
Ende men en behoort niet niens op te byjngheue.

112. **C** Dat zijt leeren verstaen wijs wel bedocht/
Mr. flaccus wpsen crocht is t'berstant gheresen:
Hadden de oude Gyticken noyt ondersocht
Pienwicheyt/ ende tonser kennissen brocht/
Wat soude ter weereit nu audt connen wesen?
Ofte wat souden nu de ionghers lesen?
Diet als heels by dat ick hier berkenne:
Al dat wy hebben alsoot blijckt by desen
Comt ons vander autheyt byder penne.

113. **C** Want so wy Gozatium hoozen verclaren/
Also des booms blaren vallen en groepen/
Esheldex de termen rpsen end verbaren/
D'auwe en d'nienwe can qualick t'samen paren/
Als deen opcomt zietmen vander verbzoeyen/
Also die v' dichtens wilt ondermoeyen/
Wilt bypelick schynm in d'jn ordinantie strycken/
Al eist niet ghesceert/ laett v' dies niet vermoeyen
Cmoet eens ghesceert zyn/ soudt in d'bsantie blijcken.

114. **C** De maniere van sprekene zo de zelue seit/
In de bsantie leit/ dit wel zeker zijt.
Eis menigh vocabel dwelck v' nu gzeit
Ghesceert en van grooter authonteyt/
Dwelcmen sal zien vallen eens metter tijt.
Ghelyck den Schepper verandert t'habijt/
En t'satsoen van dien/ soo ghy meught ghetenten al/
Also hebben alle saken eenen tijdt/
Den tijdt eist diet al gheuen en nemen sal.

115. **A** Van zijnder Meesters die wel connen precken
Oock vul ghepreken/ zo icht tooghe specialick/
Ende byjngheen voort met subtilen treken
Datmen den Duuel en mach nommen noch sprekent/
Ende

Ende als ghy om prijs dicht principalick:
 Also my dynct/ zy verstaen dat qualck/
 Want daer hy Christusum leedt inder woestinen hol
 Is hy vierwerfuen ghenoeint verbaalick
 Ende bouen dien Satjan, der nooyscher cockinē drol.

116. ¶ Noemten d' Euangelie so ick claer meerckel
 Doo sijf op tsteercke/ daer en t'ander plecken
 En wy van hem daghelic zynghen inde keercke/
 By wat docteur/ ofte by wat cleercke/
 En souden wy hem in ons dicht niet vertrecken?
 Dit zyn opinten daer de lieden niet ghecken/
 Dus noemtene by v en sal gheen outrage uaken.
 Waeromme soumen hem by namen niet wecken/
 By mach om prijs wel een personage maken.

117. ¶ Ander soogte issere ende dock wil fictien/
 Staende ter denictien/ hoe hooghe gheclommen/
 De welke makende zyn restrictien/
 By de namen ende pyppe dictien
 Die en meughen int vocabel niet commen/
 De cause soen sy my moeten sommen
 Waeromme men de lieden aldus ontstichten sach?
 Ick segghe ende wille my dies herommen
 Vocabelen verbaught al datmen dichten mach.

118. ¶ An wil wy ons saken metten notabelen/
 Woughen ten vocabelen/ of zy goet zyn of Aicht:
 Sommighe rekenmen metten probabelen/
 Als handtmense banden reprochabelen/
 Want sy quaet blaensch zyn en bederven t'licht:
 Niet min elck facteur stelt op zyn plicht/
 Sulck als hy waent antwoorden alf confus/
 Ende weert der redenen haer blignekende licht/
 Wanende vsance haulwen ende tes abus.

119. ¶ Ghelijck dees termen/ handese wt ulwen beek
 Biedt hemlien vertreck/ wilter niet naer vraghen:
 Maescip, bonnespaeis, altoos, tes gheck,
 Vastelaent, esse, vvijn vvatere, hau seck,
 Mellecanderen, keermesse, voerbough, cordevvaghē,
 Auerecht, vvarse lief, niet meer ander saghen
 Diemen abuseert als epst ons moeders tale:

Een goet orthographiste sal sulck dijnghe wanhaghen
 Dus wiltse veraghen alle teemale.

120. *I* Dicht vveeckschoe veur vveescoe niet luttel
 Redent wat fraeys/ eer v schande auerpeffe: (belaeys
 Charte voo: quaerte, zonder veel ghetraeys/
 Maerctschip: voerboergh: altijd: behauuens paeys:
 Vasteuond: ghevvijs vwater: vvats v lief, kercmesse,
 Voor auerecht (onthandt dit voo: een lesse)
 Contrarie, of omme: voo: au seck, zecht hau secht:
 Elc anderen: curte vvaghen: es zy voo: esse:
 Voo: gheck, tis gheckinghe wte leght.

121. *I* Au zijnder termen en om s' dichts vermerren
 Die menich man niet eeren neemt inden mont/
 Ende diemen in twee manieren mach keeren/
 Soo ghy hier int verbolgh meught leeren:
 Beladen, belaeen, light, leyt, stoet voo: stonts
 Ontfaen, ende ontfanghen, soo elcken is kont/
 Moedere, ende moers: plach, ende plochte:
 Sneeuven, en souven: iand, ende iondt:
 Clanck, ende clonck: ghedachte ende ghedochte:

122. *I* Met desen en meer gelijcke/ als ghi cõponere
 Dijn profyt vfeert/ en stelt langhs so nettere/
 Diet dat ghy sulcke termen wisselick vsurpeert/
 Menich gheleerde iser by ghesraudeert/
 Als dijnet hy hem int dicht een schoon voo: settere
 In eere ende heere, schuut wat tvictieus ettere:
 Hebben ende ebben: hopene ende opene
 Pijnst dat aspiratie en is gheen lettere/
 En pijnd v dit in v dicht niet te nopene.

123. *I* Eenem toebias heeft een aspiratie
 Naer danwe fundatie/ voo: elen metten meesten/
 Onder de letters heeftse selden statie/
 Nochtans schijnt sy lettere te sommigher spatie/
 Ghelijck in dees termen geesten en gheesten:
 De pronunciatie maecht de tempeesten/
 Ende tis goet dicht zoo wy claerlick wten:

Coeste de / H / niet / letters cracht vulleesten /
 Deur tredyt het dicht en zou niet anten.

124. ¶ Met handen en messanden en meughdy niet
 Als wilt ghyse spellen diversech int element: (stellen)
 Abuus: chuus en huus, met haer metghesellen
 En meughen v dock in v dicht niet quellen
 Die dus sellen syn ziende blent.
 Prompt ende compe, sijn alulck bekennt /
 Ghelijck prince: ontghintse: ionste ende ronste:
 Ces al rurael dicht al dyncket den boeren gent /
 Latet varen en volght de rechte conste.

125. ¶ Ghelijcke als die dichtē / zōder vele bebyeght /
 Laetsē v byp ontbitteghen dats grootelick in gē be:
 Kinders mochtens hē in schamen in haer wieghen /
 Quauck spellen (dat en mach niet lieghen)
 Maekt zulck eruer op dlant ende int ste:
 In d'een van twee faelt een D / oft een E /
 Wilt dit in dy zeluen als die staute pachten /
 Komtjt faelter een B / ofte dock een D /
 Letter remant rau hem vooz zulcke saute wachten.

126. ¶ Ghy moght my segghen / ghy ziet te nauwes
 Ick en doe op trauwe / dees const heest dit in.
 Wilt ghy dobbel dichten / Vooz quaet ick hauwe /
 Plaisantste kerstauwe, elegantste vrouwe:
 Want in deen dicht is een syllabe min.
 Ghenomen en comen, doet wt uwen zin:
 Rēghel ende speghel, wilt van v te male wonden
 Caremen, bescharemen, benemen tconsts ghewin /
 Om dijns dichts wille en meughdy gheen tale schende.

127. ¶ Als spelt ghyse ghelise / de Rhetorike is quaet /
 Want ghyse keert ter daet zulck als v best byacnt /
 Bp dat in de Oratore gheschreuen staet
 Rhimers (dat is rhetoricienlick zaet)
 Dijn musitieren en poeten ghenacnt /
 Du leert ons Tymagenes akoot betaemt /
 Dat van allen studien d'aufse is musike:

Es is voer d'alder audste const ghesaemt/
So schijnt sy macht hebbende ouer rhetorike.

128. ¶ Heest sy daer macht ouer so hy seyt booswaer
Dy adhereren eenpaer als man niet wijfue/
Ghelack twee ghesusters regnerende eerbaer/
De iencht vander eenne volght vander naer/
Ende syghen elckanderen tinaerch wten lysue:
Eyst 300: ergo dan by desen bedijfue
Appeert, gheleert: complexie, subiectie:
Zot, God: raet, ghelaet: viuc ende schrijfue
Syn goet: want dees const is onder haer protectie.

129. ¶ Ten ware d'alianche die blyckt voer vghen
Zulck dicht en zou niet dogen/ deen spellins quales
Dies/ om dat goet te maken willick poghen/
Want al dat ghelycken accent can toghen
Als dmeersche consonante gaet voer de vocale/
Zulck dicht moet goet syn al te male
Voer hemlien die dees const gheheel est al zwolghene
Maer spelt ghelyc/ op deerste. met curten verhale
Zo zuldy de const gheheel ende al volghen.

130. ¶ Als is nochtans de consone/ zuuer en net/
Dmeersch altemet int scrifts verclaren/
Daer is corruptie in ende doek belet
Van goeden dichte/ als mocht ghy niet bet
Ghy moetet vander consten weghe laten varen.
Sijn ende medicijn dat zelue openbarē: (wen
Als spellē is dmeersch so ghy meught int acquist schauē
Nien vntere diese int dicht niet en soen sparen)
Maer ghy zult zulcke termen voer redyt hanuen.

131. ¶ Alexander op ander: pinchoen op zoen,
Blant wt v sermoen/ ghelijck zeel op pinceel:
De harmonie doet v datte ghezoen
Als spellen is onghelyc/ allene om dat is voen
Een accent/ verschuutse/ handt an dit appeel:
Op ghelt, ghevisselt, tse zulck zom oft gheheel
Laet varen wildy van dees const ouer lunt spreken:
Vredijnghe, op gherijnghe, schuut in elck tenneel
Want die voer syllabe wilt haer te sijf wsteken.

132. *I* Dat tghelijck accent goet dicht can maken
 Blijckt an vele saken van auden tye
 Neemt exemple an diuersche spraken:
 Want te gheenen dichte en saudy gheraken
 An dees termen die ick hier helpe/
 Ghelijck/ houerdie, Philosophie,
 Bliē op Marie: bonum, donum, ouer diweers/
 D'accent maect dit goet end de symphonie
 Als halt de vocale inde quantiteyt diweers.

133. *I* Alder principaelst blijckt dit an de Walen
 Die tgoet dicht moeten halen an d'accent zeer zoet/
 In meest deel haer rhetorike soen sy salen
 Ten ware dat de enargie van haerlieder talen
 Dit excuseerde/ meer dant ondien doet:
 Dees volghende dichten sijn met hemlien goet/
 Repaire op prospere: calumne op couronne:
 Arbte op candelabre: ende elck is wel vzoet/
 Ghy en hoort niet absurders onder de zonne.

134. *I* Ghy mochte pepsen die dees const outweckt/
 Datmer niet ghechte/ hoewel ick en doe niet:
 Ghelijck, temps op pretens: ierre op delecte:
 Paistre op champestre, dwelck int imperfecte
 Speldt ende luudt alsoo elck hoort en ziet/
 De meesters nochtans van rwaalsche liet
 Sustineren dit alle elck als prijs verberere
 Van Wille bresme en Van on is ditte gheschiet/
 Jehan de Paris/ Digue/ Marot/ end den Meyere.

135. *A*ls spellen sy onghelijck te menigher spatie
 Inde elementarie die vooz al spant croone/
 Dit beteren sy metter pronounciatie/
 Op wtent ghelijck tot i dichts fundatie/
 Ende accentuerent met ghelijcken soone.
 Den Vlamiyngh nauwer ziende/ niet crancken loont/
 Begghick/ wiere ieghens wilt simpel oft loos knout
 Dat hy van dichts weggen onder tshemels thyoone
 Den Meester is/ en sal meester altoos bliuen.

136. *I* Van esser van volcke een ander sorteersele/
 Die d'ordonneersele van hem selten waghen

Zp cauferen alleenlick het deduceerfele/
 Begghende/ deur haerlieder vrient moueersfele/
 Dat de termen moeten sijn van eender laghen
 Ghelijck lagh, dagh, sagh, gaen wte op een aghen
 Gheuragh op vraghen en andere ontelleyck:
 Maer ick gheue hemlieden onghelijck zonder traghen/
 Of zj zullen lettet dichts binden steulleck.

137. ¶ Bont, ront, ghetont, vermaen en ontsaen,
 Dullen int dicht niet slaen/ op die maniere:
 Kinders, Spinders: verraen ende zzen:
 Sprack, track: groot, noot: belaeen, ghevaen:
 Pleit, seit: schat, vac: ick hiertoe suete:
 Cust ende lust, ick boogt allegiere/
 Twelck al goet dicht is ter buider instructies/
 Ende duyfentich andere menighertiere/
 Daer niet een af en heeft ghelycke deductie.

138. ¶ De zulkē annexert/ mensch dichter niet cras
 Om tot spnen danck/ typpooft te verstuene/
 Stellende ganck, verlanck, ontsanck, op stanck:
 Banck, sanck, hanck, en meer andere op dranck,
 Als behoo:men ontfangh en verlangh te schyuenes
 Ionck ende tronck, staen dese by te blpuene/
 Nochtans suldy Ionghen int element schauwen
 Poocht hier v pofyt niet te bedypuene
 Dy zyn goet/ en dat can den ghelycken accent brautol.

139. ¶ Woot/ of dies en vlies, op verlies zjn probabels
 Goet ende stabele/ vraecht mensch om wten:
 Van lust, blust, en cust, hauwen sy voek fabele/
 Om datmen driesch en bluscht, schijft int vocabeles
 Den accent neemt dit al in zjn secreten.
 Oft ledich, helich, besich, naer peanands vermeten
 Goet zjn: vraeghdy welck van dien int verwaet licht/
 Ghelock spellen en handt deerste niet verheten/
 Maer tlaetste wyft dees const voo: straetdicht.

140. ¶ Nu zjndere syllabijgische adiectien
 Commende ter protectien vanden facteur/

De welcke (als staen *z* ter coeectien/
 Gheuende int dicht seer luttel affectien)
 De menighe insereert in sijn labour:
 Ghelijck goet zijn, moet zijn: Weerende den gheur
 Des conste/ als redenen die gheaboleert garn
 Ghesleit hebbē, gheleit hebbē, volghen oock diē speur
 Nochtans vundick dat *z* gheautoziseert staen.

141. ¶ Hartman ende zvarman, met andere vele
 Diemen leest ten spele van el batementenrijen/
 Zo ick/ in dit/ mijn ppropoost niet en hele
 En zullen niet vele ipden mijnder kele/
 Want ick maghe derfuen van allen zijen:
 Als hebbicht zomtijt ghestelt t'ander tyen
 Nu hoort an/ willick met menighen pachter haten
 Ghy ionghers/ willes v lien ooc vermijen
 Keert en wendt t'ocht ghy zullet wel achter laten.

142. ¶ Paer eē terme die voortijts wel in erue lagh
 Ende lese versteruen zach/ en willick niet haken:
 Als eist datmen tselue voortijts berweruen plach/
 Wat wiltmen besighen datmen wel beruen magh?
 Oeeste is wel segghen met curten spraken.
 Wat wiltmer anders dan redijt af maken?
 Daghhet meesters daer ick de *z* in an cenpaer legghē
 Als *z* ouerdyncken willen alle zaken
Z zullen beunden dat ick waer segghe.

143. ¶ Wt ia/ ende neen/ rpsen veel denictien/
 Nochtans van fictien en willick niet rommen
 Alleenelick/ spjekick in dees restrictien
 Van goede significatiue dictien/
 Oft syllaben die verstant meughen sommen:
 Die niet en beteekenen/ meughen wel commen/
 Ni:oot daghelicks blyet in Mercurius crocht sijn:
 Wie dat hier teghen is ick en wille hem niet dommen/
 Maer dees const en mach niet te wel ondersocht *z*gn.

144. ¶ Datmen wel derfuen mach/ alzulck pleit
 Als van gheen authoiteit/ blyckt hier voortoghent/
 Woot ghesleit hebben, seght, hebben ghesleit:
 Woot ouerleit hebben, hebben ouerleit:
 Woot bedroggen zijn seght/ zijn bedroggen;

Oft steltse dobbele/ wāer by wy toghen
 Dat zy lettel/ oft niet/ deser const sermoen stichtent
 Sijnder leuende die dit niet deersuen en moghen
 De haercommers (Hoyick) sulē op dit fautsoē dichtē.

145. ¶ Wilt ghi ēiners dees cōst n; dienē getrauwelic
 Maer dichtē nauwelic (zoo men daghelics plegghen siet)
 In monospleben? Dseert ditte lauwelic/
 Zeer selden/ zeer schaers/ ende datte nauwelic/
 Ende ruendy/ en zyt daertoe ghenegghen niet:
 Al heeft men d'andere zomtijt verdzegghen wt
 Van zulcken ende andere/ woz wat behaeghelicks/
 En volghes niet bidbic/ wie doot hier ieghen riet/
 Want dees edel conste versubtylt daghelicks.

146. ¶ Als ghy propere namē vint (zoot wel gebeurē)
 Epst ghewilleceurt/ daer menght ghyt ontbinden:
 Niet min/ wanneer ghy tot zulck dicht speurt/
 Van zonnighe werdet gherontrolert/
 Iek hebt ghehoort blammeren en berfinden:
 Nochtans en zult ghy gheen dichten vinden
 Op Moyses ende Rhodes, by dat wy huten/
 Hoe zy hem der zaken willen onderwinden
 Voois es, en, bode es, moeten daer op auten.

147. ¶ Costumen ongheseert van groot en cleene
 (Als dūncket v ghemeene) ghebyunct zeer schaers:
 Ghelick dees vorabelen/ corrupt/ oneene/
 Troest, gloest, Als neemtse menich te leene:
 En al vseertmen/ huere, en/ truerē, met lettē vass/
 Persone, ghewone, rommet ooc eens tsaers/
 Fonteine, en/ cleine, ic maecks v groot en smal byets/
 Deze en stelt niet (zoo ick v doe verclaers)
 Om pijs: Maer wt ghenouchten epst al goet.

148. ¶ Pusent zulcke termen zuldy bulleesten
 Namste nietten meesten/ die ic super sedere:
 Inden westcant hauwen veel fine gheesten
 Memorie, vorie, goet/ queesten en feestē
 Ic niet: Maer elcks tale ic consenterē.
 Al eist ooc dat ic v lien instruere
 Met zeker beuelen/ vol der correptien/

Querdignckt/ men en vint van op van nere
Gheen reghel zo vast/ zy en lydt exceptien.

149. **I** Dat ick hier met dus quelle mijn zinnen
Inwendich binnen zo ghy langhe besiest/
Deinst/ het moeste iemant dit eerst beghinnen:
Magh icker danckbaerheit an ghewinnen/
Zo hebhick wt minnen/ mijn concept bebyest:
Dien ooc dit niet te lesene en beliest/
Ende dit mijn labeur niet en magh zpuen noot stelpen
Macht laten: glorieus hen ick niet ghegriest
Bygs noch lof en magh my naer myn doot helpen.

150. **I** Weet nochtans/ en besest verstandelijnghe
Hier an mijn handelijnghe/ eert v verdiedt/
Dat ny dit ghecost heeft menighe wandelijnghe/
Shelijck of ic sakeloos achter lande ghynghe
Dul fantasien/ nochtans meest deurbiedt.
Duust mael vier gheseghen/ veel keersen gheniedt:
En hier met wilt v tot exemple sicht dwynghen/
Als ghy met v ynckel dicht niet toe en schiedt
Op v laetste terme meughdy dobbel dicht bynghen.

151. **I** Naer blaetste dicht moet ditte gheschien/
Auerteric v lien/ ghy meughes my dancken:
Ende dat by goeder rousen/ mids dien/
Shelijck men bseert ende doyt is ghesien
Men mach een reden stercken ende niet crancken.
Nu willen wy ons keeren tot ander rancken
Die dees const ancleuen en zyn by blyuende sijn
Want zy an haer heeft botten/ blommen/ byancken
Daer de bychten langhs zo meer af beclpuende zyn.

152. **I** Int zoucken der termen als of ict v bade
Blaet nauwe gade/ end by zeluen quelt
Bycedeeft altoos de oprechte trade/
Van lettere te lectere/ van grade te grade:
Op zulcke termene als men vte stelt
Aerckt wat consonante daer best met spele
Esp ynckele of dobbele/ tuwer officien/
Coniunctien moett ghy nemen in dyn ghewelt/
Mids prepositien ende Compositien.

153. **I** Als ghy zo verze zyt mids dyn diligentie

Wat v de influentie van dees rein const besproect
 En ghy in Barnabus bergh neemt residentie/
 Tot stellen des dichters best dijn intentie
 Wats teecken dat Mercurius in v bloeit:
 Metten eersten en laet v niet zyn vernoeit
 Met cleenen te beghinnene ic moet int bloote sommen
 Zoo booyseit is als dees const bloeit/ 7p gooit/
 Volgende tyjouerbie/ naer teleen zal tgoote sommen.

154. **C** Beghint dan eerstwerf te baladerene
 Rondeeltkens te retolerene/ als ionghe scholierkins/
 Met Resereinkins de ianckers te stofferene
 Hier ende daer/ charkins te componerene/
 Groetsels te vserene in venus papierkins/
 Daer naer/ peinst om dees schoon camerierkins
 Die onderhauwen zullen dijn ionghe zinnelings
 Dicht en zent liedekins in haer bergierkins
 7p zullen v dancken de eertsche goddinnekins.

155. **I** Als ghy dit al vast hebt zo ghy hier hoop
 Dijn zinnen dan stoort niet diet stercker pasten:
 Ghelick den tapjtchier beghint an den booyt
 Gaet ghy met een tafel speelkin booyt
 Van meughdy naer es batementkins tassen
 Met die hem tot spelen van zinne rassen
 Dought v dan als zaut thoost met wee betreuren:
 Die eerstweerf anweerden te goote lasten
 Zullen met Jcaris alle int zee versmeuren.

156. **I** Mits dat wy vā Balade/ Resereink/ Rondeelen
 Value metten gheheelen dees const bestreckende
 Dyecken/ metgaders veel ander parcheelen/
 Willen wy wat segghen van dees inweelen/
 Wven ionghen gheest daer niet verweckende:
 Wy dat ons Molinet is vertreckende/
 Doighende de stilen vander walscher zinnelings/
 Balade heeft referen in/ met drie clausen haer dekkende
 Ende bouen dien heeft 7p Renuop van pinche.

157. **I** Resereink by dat de zelve Molinet taelt
 Is dlaetste vatter saelt an de clausulen biere/
 Daer gheheel de balade thoetsel an haelt
 Ghelick den schicht naer doels witte daelt
 Wy heeten stockreghel naer ons maniere:

Op den wale hier/ en passen wy niet een zere/
Want wy ons zinnen tot rijer verstanden keeren/
Dies ick by causen dit qualifiere/
Ende zal v de opinie van desen landen leeren.

158. ¶ Men binttere leuende int t'weereelts schijn
Shelcrt ende sijn in dees const principalick/
Wie een balade herten op desen termijn/
Illerande dichten hoedamich zo sijn/
Ende hanwent ouer name generalick/
Weder zo dit wel sustineren of qualick/
Weder strictelick ofte weder rumelick/
Ick handwe balade name specialick/
Van zeuen/ achte/ neghene/ zooten handt costumelick.

159. ¶ Een referrein heet anders te deser spatie
Paer mijn limitatie gheimagineert:
Want wy handwen in de vlaem'sche natie
Dat vanden clausulen de ghehele aggregatie
Dat pinche/ referrein is ghedenomineert/
Wat causen om dat den stock werdt ghereferreert
Ende altoos verhaelt ter laetster linie:
Goe ghijt ghy lien anders calculeert
Ick handt 300/ en dit is mijn opinie.

160. ¶ Wan referrene/ heetet een referrein/
Maet een referrein/ dwelck is te verachtene/
De etymologie handt dat in certein:
Oft/ om dat de boozclausen ende t'gheheel plein
Totten stock verhaelt werdt/ met den zin te wachtens.
Nu comt/ t'rondeel/ ons te ouerdachtene/
Om datt ghediepickelt is als een pot isere/
Ende t'richt ront gaet/ staett dien zin te pachtene
De etymologie/ maect den zot wisere.

161. ¶ Theten dicht in de oore zoete en bequame
Dozteert zinnen name vander ketene/
Het ketent hem zeluen tot zinder vlame:
Hooft nu ghy ionghers beminde eersame/
(Die op dees const werdt die verbletene)
Wat ick blieden zal doen te wetene
Van dies boozseit is/ ende sneden ditterers:
Nude autheurs en staen ons niet te verghtene/
Want al dit halen wy vtee poeten eere.

162. ¶ **M**artialis ende Horatius in zijne oden
 Gheben ons gheboden van dureerschen sieden
 Daer wy tsecret deser const wt roden
 Van dureerschen beersen/ commen tot ons ghebloden
 Dureersche rhetoriken op den dagh van heden/
 De rondeelen byngghen hare valle leden
 Wt poeten/ commenderende tghetal van dypen voort
 Dies comt een reghele dyc werf/ naer daude seden
 Wymen trondeel scrjft of alsment helpen voort.

163. ¶ **D**e halue regels oft steerten/ na menighs ver
 Heeft Adonis vōdē onder de metre verstyfue: (mōdens
 De gheheele by ons gheuseert tallen stonden
 Can ons Heroicum carmen derconden/
 Daer de poeten/ geesten met beschryfuen:
 De middelbaer reghels onder wien becljfen
 Liedekins ende sulck weerck van ruten paden/
 Leeren wy wt Boetius ende ander misstyfen
 Hoe can dan temant de poeten versmaden.

164. ¶ **D**e referencien dats t'reghels repetitie
 Rijst ons ter monitie van Maro zo ic meene/
 In zyn achste eglogue blycht dees conditie
 Wt twee beersen (daer) nemen wy suspicie/
 Die daer verhaelt staen onder groot ende cleene/
 Incipe Menalios, is besuen de eene:
 Ducite ab vrbe domum, moet vander betalen
 Den gheleerden gheue ick tberstant hier af ghemeeue /
 Die gheen latyn en can zal hier af falen.

165. ¶ **D**ooz stockreghels staen zy ende dooz maieur
 Ghelijck int laueur des referencis ghewenghen/
 Ende om dat hy (vanden poeten den fleur)
 Int veranderen der regulen ons biet faueur/
 Blycket dat wy stockreghels veranderen menghen:
 Tveranderen vindt ghy daer ter bleughen/
 Besiet/ zo segghick dat ghy myn ionste swolght:
 Niet min int veranderen wilt niet verhenghen
 Hoe ghy stock bet handt hoe ghy bet de conste volght.

166. ¶ **T**keten dicht daer ick subtylick naer poghe
 Comt byden hertoghe van Maro zeer wys
 In zyne achste boogghenoemde eglogue/
 Daer

Daer hy vander liefden spreekt zeer hoghe/
 Int veers Crudelis mater ghenoopt propys/
 Ende wat Ausonius discreet aduys/
 Syn monosyllaben van ons ouer dweers ghemint/
 Die in dat ras wat strangher sterckt naer pyss/
 Daer hy Res hominum fragiles, theers beghint.

167. ¶ Rhetorike diemen van achterre keert
 Keere gheheert/ ghelyck veers reghel vul listen
 Alchimisten zijn vvijs niet onghelert.
 Seght de eden dus/ ende haer schande vermeert/
 Onghelert, niet vvijs sijn alchimisten.
 Alzucke ambagen/ Dobbel vul twisten/
 Den zin verdraeit hebbende meest deel int quade/
 Leerde ons eerst Sotades een vanden sophisten
 Ende heert Rhetorike Retrograde.

168. ¶ Vnaken vanden spele om ons behoetsele
 Dooz een versoetsele op ons ghedaut/
 Hebben wy oock vanden poetschen byoetsele/
 Vergilius ende andere gheuen ons tvoetsele/
 Seneca/ Terentius/ metgaders Plaut:
 Wie dese ouerleest/ tss iongh oft aut/
 Windt altoos byden wtgaugh in de comedien
 Ongheluck ende bloetsturtynge menigh vaut
 Zullen altoos blycken in de Tragedien.

169. ¶ Thespis handt der Tragedien poetrie/
 Te zpen tpe/ ouer sijn partage/
 Ende als men doen speelde tss droune of blye/
 Het ghyt streken ss d'aenschyn an elke zpe/
 Ende maecten also haer personage.
 Hier naer vant Eschylus tss visage
 Welck de camer speelders an dlyf zeer sijn duwen/
 Maer als deden ss veers const/ doen zulcke oultrage
 Den oprechten aert moet dit als veyn schuwen.

170. ¶ De baladen/ welc clausen sijn net en eerbaer/
 Wyft ons al claer Martiael onsen cock/
 Vanden epigrammen hebben wy dat voozwaer/
 Ghelyck een balade den zin sluit in haer
 Is d'epigramme ghecleet metten zeluen frock:
 Dus gheuen ons poeten in de handt den stock
 C iij

Om springhen/ ouer onuerwinnelike grachten/
 Onghereffeert moeten zy liepen den block
 Die ons meesters de poeten zo zeere betachten.

171. ¶ Wet hemlien ende wt haerlieder inuentie
 Spijnt een sententie tonf waert niet blent/
 Dat meesters' deur haer p'reminantie
 Ghebryucken meughen poetelike licentie
 Cozrumperende thorabel in een element:
 In religio en reliquie, is dit bekent/
 Met andere die zy stellen om ons bescheermen:
 Deur vri ende licha, int selue incident
 Blijckt dat zy stellen meughen w'elantsche teermen.

172. ¶ Hier naer en meughdy ghy iongers niet haken/
 Schuut zulke zaken dedel const ancieuende:
 In allerande dicht meught ghy spelen maken/
 Of wat dicht datt zi maer wilt neersich waken
 Tot dlast daer ghy v zyt toe gheuende,
 Worquert zeer stranghe weest aerbeit besneuende/
 Bemst langhe ende vele an dyn conclusie/
 Besicht wel v personagien/ t'p doot oft leuende/
 Die ditte wel doet cr'ght zelden confusie.

173. ¶ Wanneer ghy tafel spel maectt tuben wille/
 T'p met eenen bylle/ oft van iaren ionck/
 Siet toe ende surght bee lude en stille
 Dat ghy v niet en bindt in gheschille
 En v personagen/ en valt dies niet blonck:
 Een costume eist onder Mercurius tronck
 Dat den laetsten persoon is deerste ordinersele/
 Wet die schrypt ghy dandere zonder langhen pioncky
 Wan de laetste neemt t'gheheel spel son sundersele.

174. ¶ Nu zijnder liedekins booz die ionghe wichte/
 Wilt ghy die bes lichten/ packt de woorden stranghe:
 Een clause zonder meer moet ghy eerst waerf dichten/
 Ende als ghy die hebt om dyns in s verlichten/
 Maectt den voops daer op ter siont metten ganghe/
 Wan maectt dander clausen niet dien sanghe/
 En vulcomt dit zo ghy my ordineren niet
 Leest myn liedekins boucxkin vele ende langhe
 Of musike en wozden/ en fullen accorderen niet?

Wan

175. **C** Van eist een conste hem connen benooghen
 Om t'dichts bertoooghen: onder infractie
 Veel behendichepts moet den lichame booghen
 Met tranen/ met zuchten/ met vopze/ met ooghen/
 Dweersche personagen maken dweersche actie:
 In al dit hadde de bulle satisfactie
 Cracchus/ wicq' gheen speelders noot verbeteren coest/
 Zoo intentelick dede hy hem tot t'spels redactie
 Dat de vianden diet hoojden schreyen moesten.

176. **J** Een reden moet gehuut zijn tharer intentio
 Met excellentien slay oft coraliens:
 Deene tale roert haer niet diligentiën/
 Dander ouerschietende/ met fraer inuentien/
 Zomtgts moet een syzake vallen amourens/
 Van beletmense weder ovguileus
 Fel buterchiere/ tot t'spels ghebouchten/
 Komtnt/ saudainelick met woorden pzeus
 Met vjersse/ cracht/ gamschap/ of met ghenouchten.

177. **J** Dit al moet ghedaen zijn te menigher spatie/
 Niet met demonstratiën oft zulke mespysinghe/
 Maer met hoesscher significatiën/
 Met bertooogh des boops vil declaratiën:
 Van comtere des arems ophel en risinghe/
 Vincipalick op eenighs persoons verpysinghe:
 Stampinghe van voeten/ zoo Tullius hve screef
 En van als moet de ooghe doen de wysinghe
 Daer Roscius meester af t'synen tpe bleef.

178. **J** Een leere anneemt vooj dijn berenapinghe/
 Int spel schuut slayinghe/ ende veel ghetreurs/
 Dat v niet en taste looreits betrapinghe:
 Metter mont en maecht gheen te vude gapinghe/
 Dats een leelick dnggh vooj de spectateurs:
 Veel differentien essere ende veel willekeurs
 Weder heere of cnape spreekt leelick of schoone/
 Nut of iongh/ of gendaerme vil fureurs/
 Coopman/ of rustier/ ionghe maeght of matroone.

179. **C** Zulck als t'spel in heeft zulck maecht v bereet
 Volghende tbescheet van mynder fabele:
 Hettoz moet hem tooghen fier ende wreet/
 Aron wantrauwich in zyn beleet/

Achilles imbarstich: inexorable/
 Leert dit by exemple ionghers notable/
 Maer spels wtwijzen moet ghy menighen bont leeren
 Maer de gheleghentheyt maect v hable/
 Maer v personage moetty ulwen mondt keeren.

180. ¶ Voor al/onthaudt wel ghy ionghe scholieren
 Als ghy zult agieren/ wilt ga tuwer baten slaen
 Wat ghy de R/ wel keunt pronuntchieren/
 By exemple wil icht v kwalifieren
 Ghelijck in heden cominen/ en achter straten gaen/
 Die dit vers wijmen weet dat zy verwaten slaen
 In dese const/ ende moeten vul qualen dwalen
 Dan anderen in ghelijcks moetty dees mandatē vaen
 Wilt oock perfectelick alle v vocalen talen.

181. ¶ Wtes vozf gheseyt is als ionghers vul trantwē
 Moet ghy onderhauwen hier in dees landen/
 By conclusien/ welcke wy in flacro schauwen
 Die te gheenē daghe en magh verflauwen/
 Begghende aldus met ryen verstanden/
 In allerande zaken: yn seker banden
 En maniere van doene als vaste tribuut/
 Daer niemant buten en magh ten ware met schanden/
 Want mate en maniere is tchoonste virtuu.

182. ¶ Dit al leerick v lien/ ghy roziense gheesten/
 Want alle fumeuse leesten wysick voor by:
 Ghy zult hier binden vele amoreuse geesten/
 Doet deser const veel pompeuse geesten/
 Zy epst wel weerdich ick zeght v by.
 Tot tyjspoost van voren keerick nu my:
 Van eene tot twintich reghels werdt ghy gheriest/
 Exemple van allen sneden leuerick dy
 Beghndt ghy te lesene alst v beliest.

¶ Van eenen sieghele. Incarnatie.

¶ Caro LVs aL stILLe, naM doornLICke In tInen

¶ Van if. regulen. Incarnatie.

(VVILLE.

¶ BII PaVIen daer di VersChen prijs LaCh,
 FLaVde de LeLIe, op Sente Matthiis daCh.

Van

¶ Van dyse regulen.

¶ Naer dat ick beseffe ende claer aenschauue,
So en isser in des vveerelts landauue,
Niet importuundere dan een preussische vrazuue.

¶ Van dyen / in zes halve regulen.

¶ Den God Mars doet snéuen,
Veel suchten en béuen,
Als diet al niert en vveert:
Maer den paeys doet léuen,
Ende cant al ghéuen
Dat d'Oorloghe verteert.

¶ Van bieren.

¶ Die op een vrazuue moet bemudst ghenooft blaken
En haer noyt en sprack, die hem vul nooden eerft:
Die sonder confoort altijt moet naer troost haken,
Peinst of hy Maertelare duysent dooden steerft

¶ Van biffuen.

¶ Schoon Venus hertekin, als is de ghifte cleene,
Dinckt, Ionst gaf van deser saken theuel goet,
Dat mach v blijcken by mynen gheschifte reene:
Dies als ghy hebt tot eenighrande spel spoet
Peinst om my, en ziet dat ghy altoos vvel doet.

¶ Van zessen.

¶ Hoort vvat onslieden Higinius leert
Wien ick Fabuliste en Poëte hauue:
Als Iuppiter hem hadde in een zvrane verkeert
Veranderde haer vrazu Venus in eenen arent appeert
Ende iaeghde dus Iuppiter als hem ghetrauue
Inden schoot van Nemesis de schoone vrazuue.

¶ Hiernaer volghen Rondeelen
van alle soopen.

Van

¶ Van een.	¶ Van twee.	¶ Van drie syllabens
¶ Drijnct	¶ Brijnght my	¶ Vvacht my dat.
Iet,	Nu iet.	Ick zalt doen.
Schijnct.	Sprijngt by.	Hacht vry t'nat.
Drijnct.	Brijngt my.	Vvacht my dat.
Mijnct	Sijnct ghy,	Lacht dy zat.
Niet,	V liet.	Tstick valt coen.
Drijnct.	Brijngt my	Vvacht my dat.
Iet.	Nu iet.	Ick zalt doen.

¶ Rondeel / zesse in een.

¶ Vreest den Heere in tyen : Loefd God altoos.
 Schuuvd tvermaledyde vier, Op elck saeysoen.
 VVilt niemand bestryen, Ghy menschen broos.
 Vreest den Heere in tyen: Loefd God altoos,
 Laett achterclap lyen: En valt niet loos.
 VVeest groots noch fier, In dijn sermoen.
 Vreest den heere in tyen: Loefd God altoos.
 Schuuvd tvermaledyde vier, Op elck saeysoen,

¶ Ander s. mpeles wt mijn inbinden.

¶ Zuud-vvest brijnght alle dijngh in Vlaendere,
 Noord-oost drijft alle zaken van hier:
 Niemand en zy van dien mesvvaendere,
 Zuud-vvest brijnght alle dijngh in Vlaendere.
 Tis quaet vāder merct cōmē met idelen paendere
 Tis goet ghestoffeert zijn van brood en bier,
 Zuud-vvest brijnght alle dijngh in Vlaendere;
 Noord-oost drijft alle zaken van hier.

¶ Andere / wt een mijn Tafel spelen.

¶ Aey my vrou Venus vvat doet ghy my plaghen!
 Ick en can verdraghen mijn lyden groot,
 Och Anteros vvilt dees liefde veriaghen!
 Aey my vrou Venus vvat doet ghy my plaghen!
 Dies hende ick helaes mijn ionghe daghen,
 In droufuen in claghen tot inde doot.
 Aey my vrou Venus vvat doet ghy my plaghen!
 Ick en can verdraghen mijn lyden groot.

J Andere Wanck Sondeel.

¶ Mijñ vriendt v moet ick eenen dronck brijnghen,
 Om dat ghy zeere vvel in mijn gratie staet.
 VVilt inden pot eenen fraeyen spronck sprijnghen;
 Mijñ vrient ick moet v eenen dronck brijnghen,
 Tot tselue sal ick my als aerlich ionck dvvijnghen
 Als de ghene die ter blyder collatie gaet.
 Mijñ vriend u moet ick eenen dronck brijnghen,
 Om dat ghy zeere vvel in mijn gratie staet.

J Andere half/ simpel.

¶ Den dronck vvachtick gheerne,
 Met herte met zinne:
 Sonder iet tontbeerne,
 Den dronck vvachtick gheerne,
 Voughen vvy ons te teerne,
 Met paeys ende minne:
 Den dronck vvachtick gheerne,
 Met herte met zinne.

J Ander dobbel wt mijn Pieters legende: ouerhandt
 te segghen/ d'een de a/ d'ander de b.

- a. ¶ Oorlof alle tsamen,
 b. Bee mans ende vrauuyen,
 a. Die hoordet ons spel
 b. Te deser spatie.
 a. Tvvas tuyver vramen,
 b. Zoo elck mocht schauuyen.
 a. Oorlof alle tsamen,
 b. Bee mans ende vrauuyen,
 a. Dat vvy hier quamen
 b. Is ons niet berauuyent
 a. Ionst gaf tbeuel,
 b. Van dees collatie.
 a. Oorlof alle tsamen,
 b. Bee mans ende vrauuyen,
 a. Die hoordet ons spel
 b. Te deser spatie.

C Ander dobbel wt myn Bloedstoftinghe
 oock te segghen ouerhandt.

- a. ¶ VVildier niet uut ghunt?
 b. Ic hauvve noch den nest best,
 a. Dijckct v dat goet bloet?
 b. En trauvven iaet maet.
 a. Valt v Plutoots tribuut ruut?
 b. An my tragaerts conquest vest,
 a. VVildier niet uut ghunt?
 b. Ick hauvve noch den nest best,
 a. Tschijnt ghy tspels deduut schuut,
 b. Mijn herte puer verclest pest.
 a. Neemt in dijn behoet moet.
 b. Ick ligghe int sel vervvaet quaet,
 a. VVildier nier uut ghunt?
 b. Ick hauvve noch den nest best,
 a. Dijckct v dat goet bloet?
 b. En trauvven iaet maet.

183. ¶ Met dese rondecen diuersch van sueden
 Sult ghy zyn te vreden/ ghelyck wijs lieten:
 Alsoo vscertmen op den dach van heden/
 Macht derde en seste reghel zo o d'andere deden/
 Ende en wilt van gheen aerbept verschieten:
 Andere tsghelyc zult ghy van selfs ghieten:
 De const sal in ulien nae de behooyten rpsen.
 Gatten baladen keere ick in sonder verdoyeten
 Van zeuenen/ ende sal v van alle sooyten wpsen.

184. **C** Onder sulc als volgen sal om tconsts beclpuk
 Vindt ghy in myn schypuen/ net ende eerbaer/
 Chacten/ Louen/ wtroupen Venus missuen/
 Incarnatien en mochten niet achter blyuen/
 Want sy zyn bozen ghy passeert al claer:
 Als ghy al tselfue wilt voighen naer/
 Obserueert strictelick ende volghet tmyne/
 Gheen dnygh en mach v gheballen te zwaer
 Ghy sult obtineren banden wien sonder pyne.

¶ Baladen van zeuenen. ¶ Wanth dicht.

¶ VVe ionsten moet ick v een vulle glas schincken,
 Ende dan vvillet vyte, naer uyven pas drincken
 Haer ter eeren, dien ghy moet v beuel hélen.
 Laetse met v neder int groene gras zincken,
 Of vviltse bouen by v op den tas vvincken:
 Doet Venus harnasch clinckē, tmocht jemāt el stelē
 Ende vvilt met haer der minnen spel spelen.

¶ Ander snede van zeuenen. ¶ Charte.

I.

¶ Souēt nu nieu concepten verscherpt v verstanden
 Ghy die ons Keyfers landen met herten bemindt:
 Slaet op-vvaert v ooghen, leght te gare v handen,
 Ghebenedijt en loofd Marien kindt
 Tyvee machrichste der vveerelt sijn so ghesindt
 Dat tusschen hemlien God paeyts te deser spatie froot,
 Ende al by tshelichs Gheests inspiratie groot.

II.

¶ Ons edel Keyser Carolus, noyt yemants ghelijcke,
 Quintus in d'Imperie, elck vveet dat naect,
 Ende den edelen Coninck vanden Vranischen rijcke
 Hebben by vvillectuere nu paeyts ghemaect:
 Dits den dach daer elck naer heeft ghehaect
 Dies moet hem elck pooghen tot vreucht te spoene:
 Goede vreucht is alrijt in saeysoene.

III.

¶ Hoort vvies Heere ende vvet zjn ordinerender
 VVie in vvoensdaghe de schoonste dialogue sal tefen
 Tusschen twee en dryen den paeyts recōmanderende
 Dien extollerende voor al best ghepresen,
 Sesse cannen vvijns vverden hem toeghevvesen,
 Daernaē viere, dan tyvee op die selue huere,
 Maer furnierd rhetorike met Schriftuere.

III.

¶ Noch breeder moet elck tverstant ghehinghen al
 Tsauonts ten seuenen werdt druck ghebannen:

Wie

Vwie d' alder-beste nieuwe lied sijnghe sal
 Aengaende desen paeys t' sy vrouwen of mannen,
 Voor hoof-prijs werden hem geschonckē zes canne,
 Voor t'veeden prijs 4. 2. salmer en drye schijncken
 Dichtt vroyelic en laet de harmonie clijncken.

V.

¶ Ten derden moeten vvy oock publiceren
 Zulck als mijn Heeren Schepenen doen verstaen:
 Vwie vvoensdaghe t'fauonts alder-schoonst sal viere
 Cierlicht, minst ghesien, nae daut vermaen
 Sal xij. kannen vvijs voor hoof-prijs ontsaen,
 Thienē, achte, sesse, viere, en t'vee ten lesten:
 Gode ter eeren keert alle dinghen ten besten.

VI.

¶ Vanden Vieraers, vwie t'fanderdaeghs ten drien
 Synen prijs sal halen couragieus mignoot,
 Schoonst, boerdelicht, ende minst ghesien
 En sal oock van pryse niet vallen bloot:
 Neemt mans, vrouwen, maeghden in v conroot,
 Vvilt v triumphantelick van goeden belee maken,
 Vvullen sesse kannen vvijs, viere en t'vee naken.

VII.

¶ Den xi. deser maent, laet v veruelen,
 Nae noene sal elck ter maerct comen moghen:
 Men salder een spel van zinne spelen,
 Sortērende op den goddelicken paeys voor oghen,
 Vwie t'fauonts t'barement sal vertoghen
 Boerdelicht, minst ghehoort, om elc veriolysen
 Sesse, viere en t'vee kannen vverden de prylen.

VIII.

¶ Hoort vvien men roupt door den paeys vol minne
 Eerst de Paxvobianen ende Kerffauwieren,
 De bloeyende ieucht, voort van buyten en binnen
 Straten en vvijscken, moghen hem hervuert stieren
 Gheselschappen en sullen hier niet facilgieren,
 Maer blydelick by comen in eeren in deuchden,

Want

Vvant paey's is den oorspronc van allen vreuchden.

IX.

¶ In woensdaghe ten viij. om tsvreuchds ver vullen
Comt loten, brijnghd blafoen, naer Weerc laet copie
Ter plaetsen die wy u ordineren sullen:
Trommeld stijf om breken elcks fantasia,
Volghd tcours der consten schaud schimp ylonie
Ende niemand en behelpe hem niet adpeele
Vvant vvy referuèrent ten tenneele, 1544.

185. ¶ Hier behoort ghy ionghers wel te wakene/
Sonder te tsakene/ in dyn prolatie/
Dooghd u dees char ten alzo te makene/
Artikelen en poincten zo wel te gherakene/
Watter faute nieners en crighe stantie/
Guere/plaetse wysen/naer de imaginatie
Dan den boordstelder noeyt niet blyder keles/
Dan als doet alzulcke specificatie
Watter en ghebrake noch en zy te vele.

186. ¶ Ten anderen ouerdijncht in mijn labenren
Ghy en zyd doctoren noch meesters ghenaeind/
Dies byngheic u saupel dichten beuren/
Om dat ghy dy zeluen niet en zandt betenren/
Want iongh ingien is bullick bescaemd/
Ic doe zo mijn concept van hoeren betaemd/
Eerst willick ulien simpelic onderwysen/
Ghelijck een meessenierken simpelic crasind
Moeten leertinghen pap hebben teender spisen.

187. ¶ Gheest meesters en leeric/maer ulien uut insinnē
Die simpelic moedt beghinnen an zom of deen hilt/
So en zuld ghy niet traungieren u zinnen/
Den aerbid en sal u niet haest verwinnen/
Daer ghy niet toe en ceunt blues ghestildt/
Hy is zo die bouen zyn macht iet wilt/
Ghy moedt eerst tsimpel om tsins versachten leeren
Te willen ghy dus doet of vadt lettet schilt/
Willick my totten baladen van achten keeren.

50. GHEMEENE BALADEN.

7 Baladen van achten. Op den paeis. 44.

I. ¶ Verheughd u Vlaenderland edel grauinne,
Gods weerde vriendinne alsoot blijckt by beschee:
Als hebdt ghy ghestroeyd gheweest van zinne,
Nu hebdt yervorvuen paeis ende minne,
En zijt quijte, van een abuselick wee.
Van al de weereld de machrichste twee
Ons edel Keyser Carolus die als leeu triumphheert
Ende de Vraeschen Cueningh zyn veraccordeerd.

II.

¶ Paeis eist tusschen beede de vroemste lijfuen
Daermen af mocht schrijfuen ofte ghewaghen,
Paeis eist ende paeis salt hopick blijfuen,
Dies moeten yervroyen mannen en vyfuen,
Vvant zy nooit vrueghdelicker tijd en saghen.
Nooit en ghebeden wy blyder daghen
Den gheest tooght ons sine inspiratie bloot,
Ende al dit duer Gods heilighe gratie groot.

iiij.

¶ Dit is dedel Keyser ende Prince vercoren
Also wy claer horen uut David vroed,
In wiens daghen zonder cenigh verstoren
Rechte iustitie wy sullen oerboren,
Mids paeis regnerende al vulle vloed.
Iohels prophetie vald hier ooc ind ghemoed
Hutende, om dat ons niet en zo vernoeien,
Vut berghen sullen melck ende huenich vloeien.

iiij.

¶ Als hebben wy ghesneest duer onse sonden
Den paeis es vonden, midts prouisie des heeren
Die onser ontfaermt te deser stonden,
Zo wy den prophete Amos hooren vermonden,
Segghende tot hemlien die zyn wegghen leeren:
Myn vanghenisse willic van hemlien keeren (weten
Laets metsen weunen, planté en van gheé versuchté
Haerlieder wijn drijucken en haerlieryuchté eten,

V.

¶ Den heere vveerd nu des slapers vedere
 Van op van nedere, ende ontvveekt tvolck als
 De gauden eeuwve keerd nu vvedere,
 Elck zy in god sijns tijds bestedere,
 Hy eist die de zyne niet laten en zal.
 Eerd God, deeld den aermen van groot en smal,
 Van dies hy verleend zonder eenigh slueren
 Zo krijghdy vulle vviynperssen en vulle schueren.

VI.

¶ Doerloghe es vvegh tvvift is ghesust,
 Die vvaren ontrufft sullen nu verblyden:
 Iusticie ende paeyts hebben ondercust.
 Die om maligneren stelden haren lust
 Zullen hemlien voord an moeten vermyden:
 Brandstichten, fortce, tghyvvelldigh stryden
 Cesseré nu ten tyden dvyvelck elc ter trauvven hachte:
 Niet meer en sal gebeuren roof noch vrauyvve crachte.

VII.

¶ By dat ons Ezechiel vvild verbreedem,
 Magher beesten salmen leeden ende disponeren
 In vruchtbaer landen, op vette vveeden,
 Langhs den groenen meerschen sulzy hem spreeden
 Dat verlore vvas sal den heere reduceren:
 Dat ziec vvas sal hy consolideren,
 Dat abiect vvas sal hy vveder verclaren soel,
 Dat vet ende sterck vvas sal hy bevaren vvel.

VIII.

¶ God sal anhooren zijn der hemelen schijn
 Naer Ozeas latijn ende zijn bedieden
 Den hemel sal deerdehooren op dien termijn
 Ende de eerde, de taervve, olie ende vviyn,
 Ende die sullen voord anhooren de lieden:
 Vvie sal den volcke dan couure verbieden,
 Hebzi melc, boter, huenich met die voirnoemt staen
 Zy zullen vul vrueghden ende vvel ghevroed gaen.

¶ Tcomd al metten paeise naer ons begheerijnghe
 Leefstrocht ende teerijnghe, zoo de vyfse sprack:
 Goen tijd, solacs, vrueght, droufheits vyeeringhe
 Coopmanscap, vvellust, eere ende neeringhe,
 Zoete ende sachte, onderhauven tghemack.
 Elc vveere van hem nu dnestroostich packt
 Verblijd metten paeis, edel metten ghemeene man
 Ende danct den Heere diedt aldus verleenen can.

X.

¶ Vreest gheen dangier, druck, anxt, noch schande,
 Zulck menigherande es hieral veruremd:
 De duue heeft den oliuetack brocht te lande,
 Tes al ontsloten dat vvas binnen bande,
 Tperikel van brande es nu ghetemd:
 Hieremias ghescreyffel is oock ghestremd
 Als toestent beletten, die mochten en vilden
 Zo sal Daudits tour staen metten duysent schilden.

XI.

¶ Den Arend sal metten Salamandre stallen,
 Dbloed vuertijts vervvallen es nu gheseten:
 De verraders sietmen hem seluen vergallen,
 De Aerche des testamendts en sal niet vallen,
 Moyfes roede sal haer rechte vermeren,
 Gedeons trompette, vul vromer secreten,
 Zal perfecten soon gheuen midt speis hantieren:
 Melchisedechs sacrificie en sal niet saelgieren.

XII.

¶ Vvat vuild, of vvaend ghy dá meer vruegts betra-
 Ofte vuerdeels rapen te lande oft in stede,
 Vind u gherust isy meesters of cnapen,
 Tapetite mueghdy opstaen en gaen slapen,
 Niet en gaet cer vveereld vuer paeis en vrede:
 Dus laet God anroupen met neerstigher bede,
 Dancken en louen met vvyser beradicheyd,
 Van dies hy ons toesentt duer zyn ghenadicheid.

O Alpha ende O, op vyene al ons verlaet staet?
 O vyjsheid ghi vvild ons tvvists een slaken maken?
 O vvortel van Iesse vveerende Mars vervvaer quaer?
 O sluetel van David ghi gaefc tot deser daet raet?
 O comnc der heydenē ghy vvilder in ons sackē vvakē
 O Emanuēl die thuvvaert doet duer thaken snaken
 O God vviens hulpe vvy propijs naturich scauvven?
 Vvy bidden vvild ons desen paeis ghedurich hauvvē.

188. Dit sijn baladen diemē nū vveerd
 Langhe ghecalculeert en van grooter hauen/
 Daer men geste wijs mede componeerd
 Al dat groote meesters competeerd/
 Ghelpeck Hansen/Keysers/Cuenyngghen en gauen/
 Metgaders amoues heyd van Venus slauen?
 Weel cronjcken ooc maectmer mooy en fris me.
 Met die zelue snede/om des ionghers lauen/
 Dichte ic mēnen bouck van Braem en Thysbe.

189. Wy willen ons keeren te desen formine
 Tot ander discipline ghelijck de anders deden/
 Het en es niet goet verstedt te syne/
 Of te langhe bliffuen op een doctrine/
 Want van achten zinder noch ander sneden/
 Al schoonkins willen wy den tyd besteden/
 Zij en sijn de wijsste niet die eenpaer rommen/
 Als gaet hier wat licht af weest te vreden/
 Es waerste zal tijds ghenouch achter naer commen.

190. Een facteur moet weercken ter minster scade
 By wijsen rade/ daer ic toe wille poghen/
 En stellen eerst de snede van dandste balade/
 Die eerst was vonden int sweereids trade/
 Daermen noch boucken af vind en pzoologhen:
 Van willick eene ander snede toghen
 Waer af verstand van u werd vercreghen licht/
 Ic hebze uut oude facteurs ghesoghen/
 Ende heedt ghecruust oft ouers legghen dicht.

By dat de poeten onslieden verhalen,
 Als Saturnus besat sijne hooghste palen
 Leefde den meinsche zoete ende sachte
 Men sagh Iusticien vten hemel dalen,
 Trauvve en mochte doen nieu vvers falen.
 Deerde droech goedertierlic tsmenschen gheslachte
 Men en vvisst van oerloghen noch van pachte,
 Tyvas al euen rijcke en ghelijck van machte.

¶ *¶* Under ghelijcke

¶ In de natuerlicheyt beuinden vvy meest,
 By dat Bonauentura tunght inden gheest,
 Dat den arend dezvvalenve zeer ontsiet,
 Dat den Oliphant tcleen muscekin vreesst,
 Dat den Leeu, veruuerd vuer gheen tempeest,
 Vuer den hane metten vvitten pennen vliet,
 Dat den Vvulf vreesst des steens verdrier,
 Nochtans en mueghen zyt vveghen niet.

¶ *¶* Balade ghecruust ofte ouerslegghen.

i. ¶ Onlanghs vvadelende nae vvadelcers manierē
 Om nieumare ghesonden van onse bisscop mignooe
 Menich vvild vvaut lidende, menighe riuiere,
 Menighe duvviere, menigh heyland groot,
 Vonden ons in dhende ind Italiaenske conroot:
 Van daer in Colchos, dies ons rees verlies an,
 Daer Iason hier vuertijds dede schoon exploit
 Als hy met Hercules tguldin vliet vvan.

ij.

¶ Van daer vertrekkende eens deels bescaemd
 Vonden ons gheblaemd, met cleenen ghevvinne
 An een groot heyland Aea ghenaeemd,
 Daer Circe in vvuend nooit schoonder goddinne:
 Vvel vvetende dat zu met toouergher minne
 Vlysses ghesellen verkeerde in svvynen,

Vvy daer arriuerende vworden van dien zinne
Of zu ons ooc brijnghen zou tot zulcker pynen.

III.

¶ Vuer haer pallays commende met fier ordineerfele
Hoordense zijnghen noit dier ghelijcke,
Zoo zoete dat duende thofs pauerfele,
En trocken binnen daert costelick vvas en rijcke,
Beduchtende ons vuer haer loofse practrijcke
Ende vaer hebbende vuer Vlyffes loon
Dat zu ons alsoo mochte brijnghen te versijcke
Daer zu sat in haren vergulden throon,

IIII.

¶ De costelicheit van gaude ende dierbaer steenen
En zo niemend ghehuten, vroed noch d'vvas,
Zu dede ons spysse ende dranck verleenen,
Vvijn, huenich, meel, ende daer toe caest:
Eer vvijt half ghenutt hadden by naes
Vvorden vvy verkeerd zo ghy mueghe anschauven
Als veranderdesse ons allen om haer solaes,
Veel meer dijnghe es in de macht van den vrouven.

V.

¶ Zu heeft ons allen dus vvillen bestieren
Met een selueren peertse die zu hadde in dhand,
In allerande beesten diuersche dieren,
Hoe vvel vvy behauven hebben zin en verstandt:
Haer puseen bracht ons in desen brand,
Dus zyn vvy tonsen bisscop vveder ghekeerd
Duer menighe stede en menich land,
Maer emmers zyn vvy ontscpen onteerd.

VI.

¶ Hoord naer tverstand van onzer fabele
De poeten notabele sijng hen in haer liet,
Dat om mans te vekeerene de vrouven zyn habele,
Haren touf oft schoon sprake tughd dit bediet:

D iij.

Naer dat zy den mans ionst tooghen of doë verdriet
 Daer naer zyn de mans meest deel goet of quaet:
 Aldus eist met onslieden oock ghesciet,
 Vvy zyn verkeerdt en bedvvelend duer haer gelaet.

VII.

¶ De liefde van vrouvven bedriechter meer dan zom
 En verkeerdt de mans in steenen duer Venus treken,
 Vvant duer liefde (ghelijc den steene) staen zy stom,
 En en ceunen een ijnckel vvoord niet spreken:
 Quade vrouvven dvvijngghen den man om vvreken
 Dies heeten zy tvolck keerende in v voluen fel:
 Een omberevende vrouvve sal tsmans courage brekē,
 Dus maefere eenen ezel af oft iet el.

VIII.

¶ Zo verkeerden de vrouvven de mans ind beraden
 Ter baten oft ter schaden zonder tontbeerne:
 Tfy hemlien dan die de poeten versmaden,
 Onder harre schale schuuldt de zoete keerne:
 Tverstand des bloots texts staet u te vveerne,
 Soucket onder tscurffe zo hebt ghijt ghecreghen.
 Neēt dit van ons danckelic vvāt vvy doent gheerne
 Ende gaen onsen bisschop bat voort ghevveghen.

¶ Item memorie der ontigher.

I. ¶ Helpe vvat horribelder misterien
 Beuindmen daghelix in de eerdse banen,
 Den mensche toecommen zoo veel miserien,
 Nemmermeer en sandt een ancommer vvanen:
 Te rechte heedt de vveereld een dal vul tranen
 In vviens keruicheyt elck verbeend,
 Men tighet Planeten der Zonnen of Manen
 Maer elck moet hebben dat God verleendt,

¶ III.

¶ Aldus ouerpeinsdick in minen zin
 Ter vveereld, der meinschen groote allende,
 Hoe dat zu heeft alle droufheit in
 En nemmermeer en es des droufheits hende:

Mijn vrienden die ick veurtydts kende
 Ligghen my daghelicx ie miin memorie,
 Hier vuertyts vvas ick van haerlieder bende,
 Maer nu hopick zyn zy in Gods glorie.

III.

¶ Niet el en vinde ic in tsvveerelds statie
 Duer t'gulfigh inbyt van deerdsche frucht,
 Dan daghelicks een nieuwve tribulatie
 Als men vvaend nemen best zyn deduut:
 Die meerfschen zyn groene, maer laes int cruuc
 Schuld een serpent, seit de poete:
 Adams lecker imbyt met zynder bruut
 Vvas vuer ons meinschen een aerne bête.

III.

¶ Heden zyn vvy gauere dan eenigh blicck,
 Vvy en vveten vvat maken van vveelden groot,
 Tueranderdt, laes! morghen zyn vvy sieck,
 Therte is ons zyvvaerder dan eenich loot:
 Heden zyn vvy vroyelick in elck conroor,
 Vvy bancketeren, vvy dichten, vvy zynghen,
 Subyt her verkeefd vvy zyn morghen doot,
 De doot es dieste van alle dynghen.

II.

¶ Te rechte mach ic de vvareid spellen:
 Alzo iongh als ic ben van dertich iaren
 Ick hebt bevonden an myn ghesellen,
 Die mine alder liefste vrienden vvaren.
 Vvy leefden t'samen als singuliere charen
 Die daghelics met elck anderen eten end dryncken,
 En zyn my, deen vvaren dander naer ontvaren:
 God vville harer alder zielen ghedyncken.

II.

¶ Zylien, van vviene ic roere myn tale,
 Zal ic nomen, als ligghen zy in de kiste.
 De eerste was Heinderick in de cale,
 In zynen tyd een aerdich mercuriste:

Ind zotte, ind vroe, met simpelheit, met lifte,
 En ontspeelde hem niemend zyn personage:
 Daer toe was hy goed ortographifte.
 Nooit man en sach hem oultrage.

III.

¶ De doot bespranc hem iongh ouer dweers,
 In den fluer zyns ioncheits, het docht my scade,
 Ic selue las hem zyn eindende veers,
 Dies willic hem laten in Gods ghenade.
 Pieter de pape al vry van quade,
 Die lieuer wat vroedts speelde dan wat sots
 Was begrauen metter seluer spade:
 Dies latic hem ooc in de handen Gods.

III.

¶ Gaue God dat ic dat upperste leen creghe
 Met hemlien wiens namen ic ben bescriuere,
 Merten ghenouchlicken heer Ian steenweghe
 Ende den wel dichtenden heer Ian vanden viure.
 Den langhen Moenin des vrueghds bedriuers,
 Was naer Gods hemelen ooc een reysere.
 Meester Willem del meere en was gheen bliuere:
 Noch onzen buezelaere den blauwen Keyser.

III.

¶ Vele mocht icker stellen in myn papier
 Quamen zy my te vueren metter spoet:
 Meester Gillis Lammins track ooc van hier,
 Metten componifte Losyken voet.
 Heer Arend caen, den goed willighen bloedt
 Moest ooc, helaes naer den zeluen leghere:
 Hem en hilpen instrumenten noch musike soet,
 Ende curts daer naer volghde heer Zeghere.

III.

¶ Meester Ioos de pape myn goede vriend,
 (Inden sangh expert ende ind latyn)
 Was ooc van de wreede doot ghediend:
 Gheen beter drinckebroere en mochte syn.

Heer

Heer Ian marroten, zonder galle oft venijn,
 Volghde, en liet dlenen, daer hijt best vant.
 Meester Toos dede ouer dzee zinen fin,
 Ende heer Ian, by blanckenberghe in den westcant.

XI.

¶ Zomighe andere, en hulp uurtstel noch appeel
 De doot ouervielse met scherpen plaghen:
 Mynen specialen vriend Adriaen maffeel,
 Gherrauweren en hantierde ic myn dagen.
 Ian Remes, die de lieden conste behaghen
 Met cluten, bleef ind selue onghenal:
 Den hooghsten Messyas leid zulcke laghen,
 Hy en zal niet op hauwen hy en heuet al.

XII.

¶ Om noch eenen, hellaes, moet ic versuchten.
 Wiene ic beminde vuer dlicht mynder ooghen:
 In Brabant moeste zyn siele vluchten,
 Ende zyn iongh lichame verdrooghen.
 O God der hemelen hoe wildet ghy benooghen
 Mynē vriend in zyn iongde met so scherpe straelkins?
 Wilt doch dyne ontfaermighe gratie rooghen
 Ghedynckende de ziele van heer Ian waelkins.

XIII.

¶ Hellaes waer is den tijd ontspronghen,
 Ende de const daer hy hem in gheneerde.
 Dat hi (die ghelyc een inghel heeft ghesonghen)
 Duer Gods wille leit vort onder derde.
 Dus zyn myn vrienden alle harer veerde,
 Daer ic in ontruff ben, end therte smertigh leidt
 O god, niet naer verdiente oft weerde,
 Maer gheeft elcken naer dyn baermherticheit.

XIII.

¶ Met alle dees voornoemde gheseid al naeckt,
 Hebbic van ionghs mynen tyde versleten:
 Den wyn ghedroncken en goet chiere ghemaect
 Also myn medeghellen wel weten:

Nu zyn zy, laes vander doot verbeter,
 Onder deerde ligghende groot metten cleenen:
 Haec vleesch es vanden wormen gheren,
 Ende skeerchof rooght lijcteecken metten beenen.

XV.

¶ Hadt Atropos nu zoo verre ghecasselt
 Dat zu my onthaeld hadde zomighe lien,
 Te wetene meester Ian van asselt,
 En meester Ian vanden viure den chyrurgien,
 Jacob robins die de croone in my spien:
 En men my metten wyfen en niet mettē dwafē telde,
 Naer troost en dārfic niet meer ute sien
 Verliesick Ian pillins, en Ian vanden hazen velde.

XVI.

¶ O dood weedt dat ic u tot ghenā roere,
 Want om al te crighene zidy ghemoedt:
 Ic bidde God spaert noch M. Hermes qua moere
 Die zoo menich mans passie heeft verfoet,
 Eerlick ghecursērd, haer pynen gheboedt.
 Weder geld of gheen an hem en was gheen salijnghe
 Wat invvendich lyden zy hebben ghebroedt
 Van priesters en wilde hy nooit betalijnghe.

XVII.

¶ Daer ziinder noch twee die wy goed rond meenen
 Wiens gheselschap ic gheerne antiere:
 Want zy ter taffen vijnghere ende mond deenen,
 En maken sonder zwaerheit gheerne goe chiere:
 Niet met Ceres dranck oft metten biere,
 Want Bacchus wiingāert noit tharer scha ghiing
 Vraeghdy vwie zy sin, die ick aldus viere?
 Het is laques heindries ende Denijs vlamijnghe.

XVIII.

¶ Dese leuen dander zyn leden tpassage,
 Die God alle bringhe ten eeuwighen leuene:
 Als clāghic al omme tgroote dommage,
 Alder meest deerd my van dees voorschreue.

In bedijnghe en staen zy niet te begheue
 Maer zyn in myn memento als ware elck myn broe-
 Op datse god vryde vanden heftchen sneuene (dere,
 Stellicke altijd naest vader en moedere.

III.

¶ By dien betrouwick dat zy te samen
 Ooc vuer my bidden in myn verdriet:
 Nooit en dedic messe twas thaerlied vramen,
 Charitate dvynghd my alzoomen fiet:
 Tshelijcks en ontsegghic vuer my zeluen niet,
 Wilt my dat iement int weercks vaste plein scynckē
 Als den camp tusschen my ende de doot wert gesiet.
 Wild(doch)op den ouerleden Casteleyn dyncken.

III.

¶ Spiegheld u an tselue, neemd hier an meerck,
 Die met elck anderen te samen gauderen,
 Het moet al sterfuen tzy leelck oft leerck:
 Ieghen de doot en is gheen appelleren.
 Alzo langhe als wy t samen bancketeren,
 Eeren wy elcanderen alle vrienſcap anleuende,
 Alst ghestoruen is laed vrienſcap niet cesseren:
 Vriend behoordt vriend te eere de doot en leuende.

¶ Item Baladen ouerſlegghen / Op zulcke Medirijns.

.j. ¶ Ghy ostentateurs, Oppiaensche lieden,
 Dat zidy ghilien die de conſt pallicerd:
 Wys wanende zyn mueghdy bleeck bedieden,
 Vroed maeckt den volcke dat ghy u bleeck studeerd
 Marriael desen Oppiaen induceerd,
 Die wys waende zyn, midts zyn bleeck beschodr,
 Ghelyck ghylien, die de lieden vermuseleerd:
 Maer alzulckē wyfheit maect eenen zot.

III.

¶ Als roerſickt, en draecht my gheene inuidis,
 Wie u dit antrect zyt zonder verſtooricheit
 Valt diligent, ſchud fulcke deſidie,

Al tvolck wordt moede van uwer looricheyt,
 Neemt v exemple naer de behooricheyt
 An beesten onredelick als peerden en zwynen,
 Die den mensche leeren sonder wederspooricheyt,
 Principalick in Chirurghien ende Medicynen.

III.

¶ Plinius en Pius schryuen ons tbediet
 Van Hippodotamus twilde peert,
 Hoe dat hem seluen hurdt in een riet
 Daer t'bloets superfluiteyt begheert:
 Daer naer het vveder de wonde smeert
 Met slijcke ghenefelick t'sijnder baten,
 By vvelcken het hem vveder fraey gheueert
 VVaerunt die Churgienen eerst leerden tlaten.

IIII.

¶ Ibis den voghele, te vol van drecke
 (Zoo dat de natuerlicke claer betoghen)
 Purgiert hem van achtere met synen becke,
 VVaer wy de clysterien wt nemen moghen,
 Swalewen als haer ionghen blintheyt doghen
 Nemen celidonie, profitich den lichte,
 En strijcken daermet harer ionghen oghen:
 Ons wysende dat sy goet is den ghesichte.

V.

¶ Den Hert doorschoten met eenen pyle
 (Daer allerande dieren af zijn verlaeght)
 Met tcruyt Dictamus loft hy de vyle:
 Vry vander schente ende ongheplaeght.
 Den Muuf hont als hy serpentes iaeght,
 Voorstiet hem van Ruten als waerschu der tormenten
 Ons tooghende zo wie dat cruut met hem draeght,
 Dat goet is ieghen veninighe serpentes.

VI.

¶ De Baren by dat ick beschreuen vinde,
 Onlustich sijnde int zyvaer ghequel,
 Gheneesen haer sieckte met Wiede-winde:

Ende

Ende de Cranen met biefen sonder iet el.
 Als tserpent wilt quyte syn, zyn oude vel,
 Nemet t'fop van vijuckele nae zyns selfs goom:
 Ende is tvel verrot ofte scholet niet wel,
 Scrobber metten doornen vanden geneuerboom.

¶¶¶.

¶ De drake vol zoods walghende om spuwen,
 (Dwelck om haer is een quellende vernoeientheyt)
 Medicineert haer met wilder Lactuwen,
 Ghelijck de Panthère, met smenschen ouergroeyent-
 Wanneer sy beseft eenighe vernoeientheyt (heyt
 Des verghefs int lyf, of datter iet af wesen sal,
 Eedt sy der lieden oueruloeyentheyt
 Die sy seer begheert ende is gheenesen al.

¶¶¶.

¶ Den Oliphant wanneer hy gulsich verflindt,
 T Cameleon, welck dier inde locht regneert,
 Ghemerct datmen gheen argher venijn en vinde
 Metten wilden Olijfboom hy hem salueert.
 Wanneer tvernoey der riuieren opprimeert
 Rynghelduuen, Coolins, Pertricen en Meerlen,
 Met bladers des Lauriers werd zy ghecureert:
 Dus passeert des beesten wyf heyt gout ende peerlen.

¶¶.

¶ Neemt dan exemple ghy loore gheesten,
 Merckende diligentelick op elck saeisoen
 Hoe Medicyns en Chirurgienen aen beesten
 Veel consten gheleert hebben ende noch doen.
 Om dat wy van desen maken ons sermoen,
 En sommighe const ryst wt wilde serpentes,
 Hoort toe ick sal ulien doen ghevroen
 Wie eerstwerfuen vonden de medicamenten.

¶.

¶ Diodorus schryft ons in zyn labeur,
 Angaende der Medicinen edel cas,
 Dat Mercurius was deerste inuenteur

Ander segghen dat Apis van Egipten was:
 Macrobius nochtans op een ander pas,
 Seght, dat Apollo was deerste vindere;
 Ende Esculapius zijn sone by dat ick las
 Was int vermeerren deerste onderwindere.

¶¶¶

¶ Polydorus beschrijft ons vry sonder ducht,
 Dat Hippocrates leuende te synen tyen,
 Eerst de doode conste bracht ter lucht
 Wiene volchden Auicenna ende Galyen,
 Angaende de inuentie der Chyrurgien,
 Chiron den Centaure was daer eerst in vroer,
 En ghenas met Centaurea om zyn bevrye
 Herculem, vanden schicht die hem viel inden voete.

¶¶¶

¶ Iacob de Patriarche naer Egipten landt
 Ioseph synen sone tot synen deele
 Alder eerst d'vnguent van balsame sandt
 Moyses vant t'calaem ende t'canneele,
 Dwelck hy pulueriseerde int gheheele,
 Met olie van Oliue tot tsmenschen vromen;
 Wt welker contusien, als van goeden inweele,
 Die oude Hebreusche eerst de conste nomen.

¶¶¶

¶ Doen was de conste het en suuere
 De meesters expert, het bleeck al bloot
 Zy gauens vele om eenen dobbelen suuere,
 Maer nu eist al roode penninghen noot.
 Hermocrates dier vele bracht ter doot,
 In Martiaels eeuwe door syne imperitie,
 Doet noch ter weerelt menich exploit,
 Wel hem die wel doet syne officie.

¶¶¶¶

¶ Tongilius sieck synde, lagh eens gelyc een stomme
 Nauwe connende spreken door de pyne:
 Alle de meesters stonder rond omme

Ghelyck

Ghelijc veerckins en pufren van den wine,
 Slutende (naer duntgheuen van zyn vrine)
 Darmē hem vvel wasschen sou, ieghen die bulficheit:
 Meenende datt curts vvas, O sichte medicine!
 Vvel eten deedt hem, ten vvas niet dan gulficheit,

¶

¶ Men en vindt nu gheene die zoo iugieren,
 Vvt cauzen zy studeren vrough ende late:
 Maer ghylien die de papierkins hantieren,
 En gaet al lesende voor tvolck opt strate,
 Studeert in v camere dat werdt u bate:
 Maeckt den hipocrite niet, noch contentantie,
 Spieghelt u an den beestē, haudt reghel en mate,
 Zy en begheerens rom noch iactantie.

¶ *Waladen ouerslegghen. Op den Paris.*

I. ¶ De Romeinen hier voortijts lietē ons exemple
 In diuersche saken, wel gheexperimenteert,
 En by zulcken, stichte Numa Ianus temple,
 Daer Titus Liuius af mentioneert:
 Van dier tijt vvas strictelick gheobserveert,
 Vvanneer zyn venijn Mars hadde gheschoten,
 Ende de oerloghe vvas gheproclameert,
 Stont desen tempel opene ende niet ghesloten.

¶

¶ Langhe stondt hy opene deur Mars bedrijfuen,
 Nu is hy ghesloten als payfuiel pant:
 Ende sal (hopick) langhe ghesloten blijfuen,
 Vvant hier is goede nieumare int lant:
 Als den Vranckschen Coningh verstont dbestant,
 Van thien Iaren wel tot sinen weinsche
 Verheughde zoo inwendich mids vierighen brant
 Dat hy (ghelijck Saul) vvert een ander meinsche.

¶

¶ Tonsen Keyser hadde hy groote affectie
 Dat hy hem met ooghen wilde aensien,

¶

Dies vouchde hy hem gheheel onder zyn protectie,
En stelde hem ter voyagen cort naer dien,
Ons edel Keyser met sinen lien
Lagh een mile van daer ter vulder armeie,
Alzoor gheproponeert vvas moest gheschiet
Den Coninck vant hem in s Keyfers galeie,

III.

¶ Hier was minne, vrientschap ende accoord,
Zy embrasseerden elckanderen dicwils vast:
Onder hem beeden sproken zy menich woort
Tot dat die huere van scheidene paste,
Tfanderdaechs vant hem die Keyser te gaste
Teyghersmorte by Coningh ende Coninghinne,
Daer tooghden zy elckanderen by naturen last:
Dusentich vaut vrientschap ende minne.

D.

¶ Summar verblijt u ghy vlaenders pallaey
Den xv. Julij der maendt voorleden
Naer noene, vvas ghesloten den paeys,
Daer alle dese landen door commen in vreden,
Hoort vvat dese machtichste princhen deden,
Elck daer van anderen een iuvveel ontfijng
In tecken van broedersphap inder eewicheden
Staken zy aen de handen elckanders rijng.

E.

¶ Dus schieden zy met minnen eerlic en tamelic:
Peinst hoe hier Gods gratie in heeft ghevvrocht,
Desen paeis is ghesloten onderlijnghe minfamelic,
Nooit vrent man en wasser toe versocht,
Ghelijc Symeon inden gheest vvardt ghebrocht
Ten tempel, om Christum in zyn aermen te haurwen
Tfghelijcs wart den Coninc in den gheest bedocht
Om Caerlen onsen edelen Keyser te schauvvene,

III.

¶ Desen paeis passeert alle paeisen int beleen,
Groore affectie, vvas cause vander diligentie.

Laban ende Iacob sloeghen paeis op eenen steen,
 Maer daer vvas van vvoorden groote contentie,
 De Gabaoniten met looser inuentie
 Verdulden Iosue, die veel steden vvan.
 Van Lifias makick ooc cleen mentie
 Hy maeckte paeis met Judas als vervvonnen man,

III.

¶ Ionathas minde David, ghelijck zynen vadere
 Met vierigher herten, themvvaert beuaen,
 Dies sloeghen zy paeis ooc, beede te gadere
 Maer tvvas ter suptijlder causen ghedaen.
 Desen paeis rijst vvt een ionstich vermaen,
 Want hier heeft gevvrocht tsgheests inspiratie bloot:
 Alsmen den gront, hier af vvel vuilt verstaen,
 Cause efficiente, spruut vut Gods gratie groot.

II.

¶ By zulcken, laet ons employeren ons zinnen
 Ende doen, ghelijck dat ons Salamon raedt:
 Al voren den heere vreesen en minnen,
 En deelen den aermen die zijn beschaedt.
 Dinen euen kersten meinsche niet en versmaedt
 Bemint uvven viand, tallen termijne,
 Zo vvert u schuere vulhandich en versaedt:
 En u persen, oueruloedigh vanden vvijne.

III.

¶ Den edelen paeis, daer vvy af spreken,
 Zal elcken zynen vville laten ghebeyren,
 Niet in de vveerelt en zal ons ghebreken:
 Indien vvy naer Gods liefde speuren,
 Alle dijngh sal commen tonzer keuren
 Zeer abundantelick, zoot goet is te vvetene,
 God heeft ons ontsloren des hemels deuren,
 Het zal hemels broot reinen om elcken te etene.

III.

¶ Elck vverdt nu vveeldich en van qualen genesens
 Want Gods Paeis, dats desen, diet al vermagh,

Saturnus gauden eeuwē werdt nu verresen,
 Niemand en zy veruaert voor hant gheslach.
 Lof, zegghen wy u heere, zenen waerf elcken dach
 Lof moeten vvy toe schrijuen u alder meest.
 Lof pais en paeysmaker dier aldus versagh,
 Lof Vadere, Lof Zone, Lof Heylich Gheest.

Item Baladen / Gheserein, de neghen ⑥⑥.

I. ¶ O Wijsheit, uten hoochsten mont ghesproten?
 Veruaghende alle zaken van hende thende:
 Sterckelick disponerende, wieser is besloten
 Onder den hemel, en bluscht elcks allende
 Vvy aerme zondaers als ziende blende
 Bidden om dyn hulpe ter laetster noot
 Verleent ons wijsheit, tonser sonden emende,
 Ende wildt ons bystaen in de heure der doot.

III.

¶ O Adonay heere blusscher des thorens!
 Ende leetsman vanden huse van Israell,
 Die u Moyssi vertoochde in die vlamme des dorens
 Ende op den berch van Syna, gaef: dwettich beuel:
 Comt met openen aermen, verlost ons snel
 Van den viant, die op ons doet menich exploit:
 Leedt ons talder deught, blusschende ons ghequel,
 Ende wilt ons bystaen in de heure der doot.

III.

¶ O VVortel van Iesse, trauwe alder traywen!
 Die staet in een teecken van allen persoonen,
 Op wiene alle menschen haren mont zullen hauwen
 Wien de heydenē bidden sullen sonder ieghē croonē.
 Ghy sijt die goet ende quaet zult loonen:
 Vvortelt ons in deuchden, ons zonden zyn groot.
 Pooght om ons misdadichs cas verschoonen
 Ende wilt ons bystaen in de heure der doot.

III.

¶ O sleutel van Dauid, onzer alder behoet!

Sceptre des huus van Israel, ende ontganchenisse,
 die ôrdoet dat niemât sluutt, en sluutt dat niemât ôt-
 Vvy hebben naer u so groote verlanghenisse: (doet
 Comt lost de ghebondene, vter vanghenisse,
 Wiens sondich herte is veel swaerdere dan loot
 Onrsluutt ons die zitten in t'scaerckers verstrâgenisse
 Ende wilt ons bystaen in die heure der doot,

II.

¶ O Oost ende schijnsele der eeuwigher lucht!
 Zonne van Iusticien, die nemmermeer zult vergaen
 Comt benicent ons der hellen anxt ende ducht,
 Verlicht ons die in deemsternissen sitten belasn:
 De schauwe des doots haudt ons gheuaen.
 Al ons hope is tuuvaert vvy kennent bloot:
 Dies bidden vvy dat ghy ons helpt beraen,
 Ende vvilt ons by staen in die heure der doot.

III.

¶ O Coniingh der heydenen en haerl. begheerdel
 Ghy zijt den hoecksteen die de twee maect een:
 Comt lost die ghy gheschepen hebt van eerde,
 Den Schepper mach qualic van zyn schepfel scheen:
 Vvy zyn dine onderfaten, vvilt ons zoo beleen
 Dat vvy niet en breken dat Moyse gheboot:
 Vergheeft onse sonden als des hoecks rechten steen,
 Ende vvilt ons by staen in de heure der doot.

IIII.

¶ O Emanuël! die ons vter gaest en ghebot,
 Verbeidinghe der heydenen ende haer Saluateur,
 Comt ons behauven ghy zijt ons heere, ons God
 Noode laedt den vader zyn kinders int ghetreur.
 Vvy zoucken dyn barmherticheit en gheen rigeur,
 Ghy zijt die noit gratie buter deure en sloop.
 Vvy bidden u slaeckt ons delictueus erreur,
 Ende vvilt ons bystaen in de heure der doot.

IIIIII.

¶ O tvvijffelighe Thoma! Gods vriendt vercoren

Wien vvy alle eeren eeuwelick als heden,
 Deur Christum die ghy handelen, sien mocht en horē
 Wies wy vermenghen met innigher beden,
 Supplieren dat ghy onsen God ter hoogster steden,
 Voor ons bidt, dat wy schuwen den helschen cloot
 Om elckanderen hier bouen te vindene met vreden,
 Ende wilt ons bystaen in de heure der doot.

III.

¶ O Maeght princeesse bouen alle maeghden rijke
 Ghy gaet Christum baersen, hoe is dir gheschied?
 In zuerheit en vantmen nooit dijns gheliicke.

¶ O Dochters vā Hierusalem en vervondert v niet,
 Omisterie is Goddelick dat ghy siet,
 Mijns kints diepe gratie hier tusschen schoot.

Wy bidden u Maria, die nooit zondaer en liet,
 Vvilt ons vane draghen inde heure der doot.

190. ¶ Ghy iongers die in dees nientwe const bermunt
 Hier werdt u ghesluidt by exemple rudentelick
 Dat ghy wel ga slact hoe dees snede luidt/
 Hoe elck dieht beghindt/ ende hoe dat sluidt/
 Al deen wt dandere experimentelick;
 Als fraepaerts wilt dit volghen gentelick
 Hebdt goet herte u zal goede roust leeren.
 Ghy hebt nwen formulier noog u presentelick
 Doet naer ende wilt v neerstich ter const keeren.

191. ¶ Nu zult den goeden kinders gheslachten
 Ghy ionghe drachten ende weten my danck/
 Dat ic balade wijs ont dijns lasts versachten
 Betrooght hebbe vmeersche sneden vant achten/
 Ende daer af verclaert rouws ende ganch:
 Dees baladen dichten op de banck
 Alsoo wel als elbers zander bele te rouckene/
 Als wort ghy beuaghen met Bacchus dianck
 D termen en zyn niet verre te souckene.

192. ¶ Wele deser Baladen stellick wijts en sijts/
 Niet min vul profijts/ profitigher dan tghelt;
 Ont dat ghyken hebben saudit/ veel bergts/

Hele occupatien ende hele volghs/
 Om volghen die exempelē v'euren ghestelt:
 Om dat ghy hebben zaudt een spacieus belt/
 En binden hier een simpel/ en daer een stranghe lesse:
 Met elders te rouckene en werdt ghy niet ghequelt
 Hier mengghy blusschen al v' verlanghenesse.

193. ¶ Meesters die dees const eens dze's heruyngens/
 Bewaren haer d'ynghen gheco fert/ ghestopt:
 Langh waerdt eer de ionghers iet ontsynghen/
 Want zy en laten hemliē niet ontsynghen/
 Ende en gheuen niet/hoemen rontomute hemliē troyt.
 Haren boesen is zo vaste toe ghecroyt
 Dat zy niemant en willen haer doctrienen doceren.
 Sy en hoozen niet wat mer buuscht of cloyt/
 Daerom willick v'lien macten mynen stofferen.

194. ¶ Meesters met en mengen de Jongers het leere
 Van dat zy hem keeren tot elcks compositie:
 Veel lesen sal hemliē de const vermeeren/
 Dies moeten zy alle facteurs wel eren/
 Ende en dyaghen niemant sinistre suspitie.
 Dus ghemick vlien ionghers tuwer offitie/
 Godmoedich te zint/ dwelck elcks aduvs greit:
 Want den leerare tyncht om schulwen dit vitie/
 In oueerdighe ziele en quam nooit wysheit.

195. ¶ Alsoo dan ghy leerlinghen/ opspytē de wichtē/
 Wilt ghy v' hier in stichten/ int v'oe niet lachelic/
 Ghy en hebt gheenderande ghereeder dichten/
 Nocht die nwen aerbeit meer verlichten
 Van dese want zy hem voughen packelē k.
 Een wel ghewoicht deegh is altoos backelick/
 Dooz tqualick ghewoichte/ om t' wysse verbuopen:
 By dien/ om dat ick v'andē zo ghemackelick
 Dichte ic dus v'omusse/van Paris van Troopen.

196. ¶ Sy dees snede meught ghy ten wille maken
 Allerande zaken (maer neemdt in d'yn beghin ract)
 Opalogen/ wt roupen/ Chatten/ spaken/
 Doozt al daer v'oleks herte naer magh haken:
 Twerdt goet als d'yn doozstel aldus ingaet.
 Om dat myn concept ende mynen zin staet
 Te volghene zomighe goe mannen begheerte/

En fortune altoos naer der ionghers ghewin slact
 Willick tooghden de Baladen metten steerte.

II. Baladen metten steerte. Charte.

I. ¶ Alle loore gheesten vveest nu verheught,
 Antiert goede vreught, als vrient met vriendinnen,
 Hoort vvat u den Coninck vander bloeyender ieught
 Ontbiedt, ende bidt vvt ionstigher minnen.
 Ryckelicke prysen tfinen tenneele binnen,
 Zult ghy ghevinnen vvilt hem nier svvyckelic falen
 Eerbaerlick meughdy excerceren dyn zinnen,
 Ende om dat ghy niet en saudt baerblikelic dvalen
 Wilt rhetorikelick talen.

III.

¶ Twintichstē in Sporckel, meughdy tftic vry sōmē
 Voor ons tenneel ende ieughdelick conuent:
 Wilt onsen Coninck dan vroeyelick by commen.
 Ende leght om vvel doen suptyl talent.
 Wie ten drien naer noene spelen sal ef barement,
 Audst vertooght, boerdelicst, zodst naer daude zeen,
 Sal ii. stoop potten hebben, ghevvrocht fraey en gent
 Daer naer ii. vierendeelen, tvvee pintē, dā zyt te vree,
 Ende al sijn lingshels teen.

III

¶ Wie in vastenauōt uut goe vreugt vverdt ghesien,
 Om elcs verblien vroeyelic bouen schreuen,
 Om zinen prys comme achter noene ten drien,
 Een verdichst, vrentst, sotst, sulc als daer mach ācleuen
 Een half var vleghel most sal hy beleuen,
 Mits potten en dranc mach hy dan mānierlic drinckē
 Tflaterdaegs loot, ten viii, vvilt blasoen ouergheuen
 Voor noene, om copie laeten vvilt oock fierlic dinckē
 Ende u ionst ons chierlic schincken.

III

¶ Besoectt ons al voren ghy Paxvobianen,
 Vvilt svvaerheit sparen, tvvreugts vanen ontpluuct
 Ker/sauvvieren comt ooc vreught vermanen:

Camers van buten goe ionst in u beluoft:
 Gheselschappen, en wijcken ooc, die sit en duuct
 Vul melacoliën met die des drouf beits zin voen,
 Comt met trommelen en volck zeer wel ghestruuct,
 Wanneer ghylien zult naer al zulck ghewin spoen
 Wy en sullen u niet min doen.

II.

¶ Niemand en wille butē sine officie gaen,
 Noch sinistre suspicie laen, naer twel betamens:
 Alle dijnghen laert in ons dispositie staen,
 Haudt de huere ghesedt die wy veuren namen:
 Dees conste schuud tot harer vramen
 Schimp en vilonye, als al omme gheblameert sel,
 Vvachtes u het ware deser const ter blamen:
 Alle faueuren hebben wy ghepostponeert snel,
 Ende adpeel ghereferueert wel.

¶ Andere ghelijke Maladen. Handt Chyrurgien.

j. ¶ Spieghelt an myn dicht ghy Chyrurgien
 Die elcken dienen om God oft om ghelt:
 Een zake most ic ulien vercombiēnen
 Daer menich meester met is ghequet.
 Een meester Chyrurgien zo hier werdt ghespelt
 Heeft viere aensichten, ghedaenten oft figueren,
 Elck aensichte diuersch zoo hier wert vertelt:
 Dus steect hy hem zeluen als doet hy schoon cueren
 In vele auentueren.

III.

Zyn eerste aensichte is Gods ghelijcke:
 Een Churgien zonder zwijcke is als God bekend
 Wanneer de ghequetste waent commen te versijcke
 Duer smerten zynder wonden en zwaer torment,
 Also saen als den meester hem comt ontrent
 Dijnckt hem God commende uter hooghster zalen,
 Mids dat van hem ghesonde wacht den patient:
 So en mochte hem God niet bequamer ghedalen
 Vten hemelschen palen,

III.

¶ Zyn tweefte aenschijn is linghels ghesichte
 Alzoo ghy in dichte hier hoort ghewaghen,
 De ghegriefde befeit zyn ghesontheit lichte
 Als ghepasseert zyn het hoe veel daghen.
 Gods vidimus is duere als stremmen syn plaghen,
 Veur een linghel fiet hy dan tchurgiens presentie,
 Hy befeit dat zyn vvonden zoetelick draghen,
 En vindt hem vry midts tmeesters diligentie,
 Van des doods sententie.

IIII.

¶ Tderde ghesichte is daenschijn van den meinsche
 Ontrent zyn wonden en befeit hy niet stuers:
 Hy vindt hem ghenesen wel tzyenen weinsche,
 Thaus nauuwe ghesittende een derde huers:
 Hy eedt ende drinct wat soets wat suers,
 Niet is hem verboden van dan voort an:
 Hy gaet op en nedere met syn ghebuers,
 Niet meer op hem passē, daer hy gesontheyt by wan
 Dan op eenen anderen man.

V.

¶ Tvierde aensichte is troeigne vanden duueles:
 Den patient is ghenesen van al sinen toren.
 Hem en rouct hoe eerst bedorfuen was tsauele
 Tstaet tzyent al claer ghelijck te voren,
 Zynen meester en mach hy sien noch horen,
 Waer hy comt hy schuut hem den wech cenpaerlickt
 Vreesse van gelt gheuen weerpt danbaerheit verlorē,
 Vuer hem saghe hy liefuer commen veruaerlick,
 Den viant baerlick.

VI.

¶ Dus constighe chirurgienen edel van daden,
 Tooght alle ghenaden laedt dueght v ancleuen,
 De siecke ghequetste wilt vvel beraden,
 Baert, toogt, ondeckt de ceunste verheuen,
 Vwe excellentie doet de zuleke leuen:
 Maer lett op dwoort van veuren wijts en zijds

Valt

Valt eenich zulck patient u beneuen
 Draeght in tijts surghe schuut veel verwijds
 En neemt arras in tijds.

¶ *Andere ghelijcke. Op de penne.*

j. ¶ *Studieuse gheesten principael ionghe kinders,*
 Der letteren beminders en quist gheenen tijt
 Hoort van schriftueren daldre eerste vindrs,
 Den heurbeur vander pennen ende ooc tprofsjt.
 Te wylen ghi iongh ende lustigh syt,
 Wilt dinen aerbeidt alzoo verstijfuen
 Dat ghijs in dyn audde en erijcht gheen verwijs,
 Wildt ghy onder heeren met eeren blijfuen
 Leert lesen en scrijfsuen.

III.

¶ *Vvie lesen en scrijfsuen can bec te famen,*
 Vvert man van famen tzynder grooter glorien
 Veur niemand ter weerelt en darf hy hem schamen,
 Maer werdt man van namen teeuwiger memorien.
 Bible, alle wetten, diuersche historien,
 Mach hy verhalen als de ghepresene,
 Tis al vast binnen zynder herren ciborien:
 Ende dit vercreegh hy als de gheresene
 Met schriuene met lesene.

IIII.

¶ *Die dit niet en can moet stupen en nighen,*
 Duucken en zwyghen daer andere spreken,
 De voorsprake en mach hy niet ghecrighen,
 Elckerlijck zal hem metten voeten steken:
 Dus ionghers lost u uut dees ghebreken,
 Leert de const van scrijuene met diese eerst begonster
 Alle consten hebben ooit dees const besweken,
 Dees conste die wy prysen met reinder ionsten
 Passeert alle consten.

IIIIII.

¶ *Zonder dees conste van ons hier verheuen*

Ware gheen ghedincken bleuen des audts tijts tem-
Hadden onsiē ons veurders niet bescreuen (peestich:
Sobre ware ons leuen ende ooc niet gheestich.
Als zyn wy meinschen ons leuen ware beestich
Bot onbesneden raud en zonder raet:
Aud ghescrifte maect ons goets raet vulleestich
Met lesene schoon materien delicaet,
Leert elck goet en quaer.

19.

¶ Ons auwers hebben dees ceunste vonden
Ouer langhe stonden en menich hondert iaer:
Mercurius quintus naer Diodorus vermonden
Vand eerst de letteren in Egipten dats waer
Cadmus drouchere seshiene daer naer
In Griecken, die hy zelue fantaseerde,
Melicus vanter viere toe alzoot bleec al claer:
En daer toe Palamedes als men Trooyen destruceerde
Noch viere ordineerde.

191.

¶ Hermippus vand eerst de grammariē:
Dedel Poetrie en slough Orpheus gheen swijcke:
Tubal vande eerst waeruen de harmonie:
Philosophie hief Socrates vten slijcke:
Mercurius vant eerst de Rhetorike:
Musike vandt Amphion niet om verhabelen.
Apollo vant der medicinen practike:
Hesiodus vant de intricate parabelen:
En Homerus de fabelen.

193.

¶ Chyron vant eerst de chyrurgie van verren:
Lycurgus zonder merren de politie vant:
Abraham vandt rijkken in de sterren:
Moyses sang eerst der metren verstant
Alle dese screuen ditte metter hant,
Met letteren ghesingiert om ons behoedsele
By diuerschē quam diuerschelic dees const int lant:

Vvies nu gheleert is, al Adams broedsle
De penne gaf tvoetsle.

III.

¶ Anaxagoras zoo Polidorus doet besouck,
Schreef den eersten bouck metter hant diligent:
Ind Duutsch lant eenen Pieter coraiens en clouck,
Vant eerst de Prente ende datran, ent:
Duer al dit zyn ons veel zaken bekent
Principael de seuen consten diemen leert in scholen:
Hadt tghescrijfte noot geweest ons verstat waer blēt
Ende dusentich dijnghe zyn ons nu beuolen:
Die waren verholen.

III.

¶ Dus Ionghers en quist uwen tijt niet te zeere,
Doet de penne eere zonder eenigh traghen;
Leert lesen en schryuen volght dese leere,
Ghy zult er groote eere met beiaghen.
Men seide de conste is goet om draghen,
Vindt u met alder neersticheit bestouen,
Diligenteert, zo zuldy op corte daghen
Zoo leeren midts hulpen van God hier bouen,
Chy zulles u belouen.

¶ **U**nder ghelijcke. Van smenschen val.

j. ¶ Hoort ghi Gods scepsle tot uwen weinsche
Al myn enarratie werdt vul van deughden:
Adam onse vaderē ende eerste meinche
Vveunde indt Paradijs tprriel van vreughden,
Dzer hem dusentrande zaken verheughden,
Van ghebreck of druck en wasser gheen questie:
Sine hooghe personage vul bloeyender iueghden
En mochte belet doen gheenrande molestie
Dan tviands suggestie.

III.

¶ Edelick gheschepen subtiyl ghenatureert,
Rijckelick was hy met Gods gauen verschoont,

78. *BALADEN VAN VIII.*

Excellent bouen alle mannen ghecreect,
 Met alle vvel rieckende blomkins gheloont
 Met glorien ende alder eeren ghecroont,
 Verciert met vruchten int lustich velt,
 Vulmaect noit scoonder man nieuers inghehoont,
 Ende bouen zyns sceppers vvercken met ghevvelt
 Weerdighlic ghestelt.

III.

¶ Dus vvas hy verciert door Gods zeer rycke lesse
 Ouetuloedichlic van allen ter seluer spatie,
 Te meer door zyns edels sceppers ghelykenesse,
 Metten linghamen vvas zyn conuersatie:
 Met tshemels heercracht hadde hy recreatie:
 Hem dochte dat nemmermeer en zou verkeeren tcas
 Maer houerdie veriouch dees contemplatie,
 Den bloet en verftont niet om zyn verfeeren ras,
 Dat hy in eeren vvas.

IIII.

¶ Tserpent benam hem sin en memorie,
 Door de brooscheit van Eua zoo elc mach vveten:
 Hy verkeerde dese onsprekelicke Gods glorie
 In ghelycke van een calf datmen hoy fiet eten.
 Gods ghenoot te vverdene vvas zyn vermeten
 Duer de inspiratie van t'nidich serpent,
 Op zyn schoon huusvrauue vvas hy zo veryleten
 Dat hy duer daccort van zyn selfs consent
 Vvas siende blient.

D.

¶ By dien te in Bernhardo ghelesen hebbe,
 Dat tbroot der linghamen voor alle spyste goet
 Ghevworden es hoy gheleit in de crebbe,
 Ons vooren ghestelt ghelycmen calueren doet
 Vvant tvvort is vleesch vworden door tsgheests oot-
 Ende alle vleesch is hoy zo de Prophete toogt. (moet
 Och Adam eerste vader verstandich, vveys, noch vroet
 Ghy die voor allen mannen vvaert verhooght,

Hebt ons allen zeer benooght,

III.

¶ By dese transgressie ons te wel ghebleken,
Daert al om moet steruen dat weet elck plat,
Zydy ghy te rechte byden meinsche gheleken
Die in de roouers viel ghewondt moe en marz
Dees meinsche reisde van Hierusalem de stat,
Daer cvissoen van paeyse by is te verstante,
Dats uren paradise ende tshemels ghewar
In hiericho, welc woort wy in tswerelds banes,
Interpreteren de mane.

III.

¶ De mane ghebrekigh, bereekēt ghebree en dagies
Alzoo by haer eclypsen claer is beleuens
Alzoo zidy ghy ghecommen hier
In miserien en tgebreck van dit aerme leuens
Gods contemplation hebt ghy begheuen,
En ruste die u toe gheleidt was int paradijs,
De hemelsche zalicheit was u toe ghescreuen,
Ende koerdt de aerfsche weelde veur dijn aduiss,
Ghy en waert doen niet wijs.

III.

¶ By uwen schulden bedroeft ghy ons allen,
Simpelic verleet ende qualick bedacht:
Ende zijdt rampsalich inde roouers gheuallen,
Dats tsegghene inder hellschen gheesten maght:
Veur deeuwigh licht koerdy den donckeren nacht,
Vstekende onder der tentation rempeesten,
Veur eeuwich begheerder ghy lydende pacht:
Veur blyschap vuildit ghy droefheit vulleesten
Onder de boose gheesten.

II.

¶ Dese hebben u berooft by dyns selfs inuentien
Mids houerdie in u vast beclifuende:
Tcleet van onsteerfuelicheit en van innocentien,
By fraudulentien dat van u verdrifuende,

80. *BALADEN VAN VIII.*

Welck cleedt, ofte eerste stoole wech bliifende
 Bekende dat ghy naect waert als u bederfelicheit,
 Tserpent hild u zinnkens onderkiifende:
 Ende voor de glorie van eeuwigher erfelicheit,
 Koerdt deeuwighe sterfelicheit.

¶ In teecken van dien om onzer alder bequellen,
 Veur donsterefelick cleedt duer rviants pieren
 Staect ghy an u lichaem een habiit van yellen
 Dy velck men als noch vlaedt van doode dieren:
 Ghy die dit hoort vvildt u hier by scholieren,
 Ghy moet mer Adam sterfuen als diet van hē heeft:
 In alle dyne zaken vvilt God obedieren.
 Hadde hy tghebot nz ghebroke en daer af ghesneeft
 Hy hadde eeuwigh gheleest.

¶ Zidy ontruft ofte maectt ghy onvrede,
 Oft mach u tvvyffelighen anxt gheraken
 Om dat ghy begruten moet dat Adam mesdede,
 Men sal u den rechten keest doen smaken:
 Adam vvas figure van toecommende saken:
 Duer hem de doot op ons alle zonder ghenam
 Gheliicmen in den vvinter alle frucht siet vvaken
 In zyn vvortele dyvelck zyn bloeissel spa nam
 Alzoo vwaren vvy in Adam.

¶ Dus vvilt in deughden op vā in tsvveerels spruut
 Hoe edel, hoe rycke, hoe lustigh, hoe schoone, (groeien
 Al eens, ghelyck een bloeme, sult ghy uut bloeien
 Verdelevven en steruen hoe ghy u maect te noone
 Den tyt die u gaf, God vanden throone
 Zonder meer en nauvelick muedhy vul cheinsent
 Hoe machtich, hoe vveeldig, hoe gent van persoone
 Vander doot en muedghdy adpelleren noch deinsen
 Wildt hier omms alle peinsen.

197. *J* Dit zijn v patroonen om v wel beraden
 Van ghesteerte Baladen/niet zeeze gheueert:
 Doet naer/ ende volghet dees selue paden/
 Trein der rechter const sal ick ulien raden/
 En neemt in ghenaden hem die v instrueert.
 Dees snede hebbe eerst gheer altiert
 Als hier af vermeerder/ ic mij n denoor strifcke.
 In dees snede mijn herte hermbileert/
 Hier in dichte ic mijn baladen van Booyngcke.

198. *J* Dees snede vol vreugde heeft zeer menich vant
 Mijn herte bedant/ door haer scarp bedijf:
 Ic prijsze vooz perlen of vooz Cipers gaudt/
 Ja by comparatien hebbe icse ghetraut
 Inder consten ghelgck een man zijn wijs.
 Dees snede verheught my ziele ende lijf/
 Ende maectt te ininent haer repne woenste binnen:
 Ick prijsze vooz dalder beste consojstathf/
 Wie rijst hy en zou sulcke edel conste minnen.

199. *J* Baladen ouers legghen soo wy voozen saghen
 Hoghen steert veroyaghen/ dander zelden of niet.
 Hier op moetick v lien een last ghelwaghen/
 Wilt ghy dees snede dichten om v behaghen:
 Dact wel dijn slaghen/ gheenen aerben en vliedt.
 Maectt dat den steert vboozgaende bediet.
 Furniere/ of ic zal v dicht vooz een ras slaen:
 Want als een hende zijn vjemissen ansiet/
 Dan zal een rhetorike altoos wel af gaen.

200. *J* Tot deser snede niet om bergenten/
 Leght blyde talenten/ met grooter affectien:
 Hier in dicht by edel croonementen/
 Auenturen, fabelen/ incidenten/
 Crumpfen/ toynopen/ louen/ electien/
 Sublimatien commen ooc onder dees protectien/
 Metgaders intreyen ende sulck sojtersele:
 Hooghe weercken boughen hem hier in subiectien
 Maer wies ghy dichtt hebt goet fundeersele.

201. *J* In den steert van dees baladen vooz screuen
 Meught ghy anders leuen/ indient v zoo smaeckt/
 Den vullen zwier moeghdy hemlien gheuen/
 Vaert den steert vulle reghel aenleuen/
J

Zo hebt ghy van neghenen Balade vulmaect.
 Wees suede van neghenen darr ic om hebbe ghewaect
 Also wel als van achten meughdy nits practike leeren
 Preferein wijs oft anders mits dat ghyer naer haechs
 Willick my tot alzulcke rhetorike heeren.

¶ Baladen van ix. Minnebijes.

I. ¶ Blomme bouen alle blommen mignoot,
 Vveerxste, excellentste, int herte binnen,
 Mijn liefde is tuwaert zoo winemende groot
 Datt niet en is tusschen my en de doot,
 Zoo vast haudt ghy bedwellemt mijn zinnen
 Ic en weet vvat laten ofte beghinnen
 Deur tzuwaer pack van minnen, in tswereelts gruen
 Dies wildic vvel mijn liefste, om tsvreugts ghevinne
 Eeuwelick wech met u leuen en steruen.

¶¶.

¶ Ic hebbe u ghevolght seer langhe stonde
 In deught in eere, om dijn schoonheyt uutghelesen:
 Menich vvoort ghesproken metten monde,
 So dat my Cupido gaf zulcke wonde
 Dat icks binnen langhen niet en sal ghenesen:
 Soo inwendich is my vier gheresen
 Door dyn liefde onvolpresen, om myn bederuen
 Dat ic wel wilde scoon herte by desen
 Eeuwelick vvegh met u leuen en steruen.

¶¶¶.

¶ Schoonder en rijcker en begheerick gheens
 Als mocht ic behuuen gheheel Cresus scar,
 De weerelt te wille hebben, groot ende cleene,
 Mijn herte staet op uwen persoon alleene:
 Dijn vvesen reene prisick voor al dat,
 Desen brief heeser andvvoorde, wederscrijft ons vvas
 Rein maeghdelick vat, laet troost verveeruen:
 Want deur liefde wildick wel, gheseit al plat,
 Eeuwelick vvegh met u leuen en steruen.

Prin-

III.

¶ Princesse passerende alle rieckende gommen
 Daer myn vveluact aē hāgt door dē troost zeer crāc,
 Na dat ghi mi behaeght bouen allen blommen
 Ghy vveet vvel tmoer eens teenen heede commen,
 Eens seins oft anderseins, ende dat eer lanck:
 Dies biddic om curtijnghe schoon aenschijn blanc,
 Wilt minen druck minderen en verkerfuen:
 Vvant voor al vvilddick vvel vvaert uven danc,
 Eeuvelick vvech met u leuen en sterfuen.

202. ¶ In luttel reghels besloutmen slean verstant
 Het blyckt an den bandt van dien als heden/
 Nochtans heetent hier Reserepen int lant
 Van zeuen / achte / neghene / ghemaeckt vvoor vphant/
 Daer men stock resereert naer resereins zeden.
 Van neghene vwindt hier ander sneden/
 Wildt volgen mynder baladen treunen:
 Allerande baladen sijn nu ouerleden
 Nu volgen van thienen clausen en Resereinen.

203. ¶ Luttel resereinen oock maeckmen van thienen
 Zoo ghy hooft vercombtenen / waer en certenigh/
 Want y ter materien niet wel en dienen
 Om te eretereene subtile ingienen/
 Ghelijc hoozen veruangen y den zin zeer weynigh:
 Als crighdt materie delicaet en repnigh/
 Sy en menighen redenen / verstant / noch causen dooghē
 Leidicker nochtans niet af dat waer vleinigh/
 Dies willick u sneden / resereinen / en clausen tooghen.

¶ Hier naer volgen diuersche soorten
 ende sneden van Resereinen / ende
 eerst van thien regulen.

I. God spreekt.

¶ Vvijn gaert, dy plant hier Gods helighe hant,
 Waer af Ezayas seght breeder verstandt
 Int vijfste capittel zijnder prophetien,
 Duer mynen mont scriuende:
 Hier stellick u int verste der Olien lant
 Op den vruchtbaersten cant diē ick ieuers vant,

Myn herte suldy vrueghdelic verblien
Zidy wel beclinende.

Tverstant der vveerelt al, makick hier bly uende,
Ghi weerelt zyt den wyngaert dien ic plâte recht nu
Draeght goe druuen vvildy ic laet in u staen. (saen.

III.

¶ Wyngaert ic plante dy begheerlic en schone
Om myn liefste kint talder dueght ghevone,
Mergaders inspiratie des heylighs gheest
Die met ons haude ghebor

Vvy zyn drie, al een ten hoochsten throne,
Alle drie nochtans diuersch van persone,
Ende alle drie te eere in een vulleest:

Want een vvarachtich God.

Dus plantic u hier als vveerelt vuer een slot:
Siet dat ghy niet en moet int helsch ghespu baen,
Draeght goe druuen vvildy ic laet in u staen.

III.

¶ Wyngaert ghy zyt de Israelsche natie,
Ende van Iuda de hoghe generatie,
Iongh ende aud naer Esayas screue
Syn de spruten lude en stille,

Dus sprutende bloeseme, in midden deser statie
Strichtic eenen torre, dats vaste gratie

Tquaet te vvederstane, hoe vvel ic ulien gheue
Vven vryen vvile.

Eenen tuun vlichtic, vry van gheschille,
Dies u te min mach den helschen gru slaen:
Draegt goe druuen vvildy ic laet in u staen.

III.

¶ Wyngaert dy ouffenic metten verheughden,
Vvt dy kiefste steenen, dat zyn alle deughden:
V plantic vveerdighlicals syverels huus,
Want u exalteric.

Hier makic een perffe vul hemelscher ieughden
Daer vvy in perffen sullen vervult met vreaughden,
Contemplatiuelic dat zoete veriuus:

Hier omme laboreric.

V minnick ter doot toe, u accollerick,

Mint ghy my niet so sal dy thelsche schu vaent:

Draecht goe druuen wildy ic laet in v staen.

Hier na volghen Ghesereinen van Thienen.

Ghesereinen van thienen. Ander suede.

Christus spreekt. **I.**

¶ Myn volck wat hebbick ieghen u mesdaen?

Hoe haddick dyns meughen meer gade slaen,

Dan ick ghedaen hebbe (zoo tughē de transcripten)

Totten dach van heden?

Int huus van seruiture waert ghy gheuaen,

Daer u Pharao dërlic hilt belaeu:

Ende ic u God leedde u vvt Ægipten

Int lant vul vreden.

Daer moestick dy naer myn Goddelicke zeden,

Mids zeer nauwen keer voen:

Ick hebbe u beschermt lijf, ledt ende leden

Wat mochtick u meer doen?

II.

¶ Veertich iaer leedde ic u duer de woestine,

Dyn cleeders en versleten niet midts hulpe Diuine:

Ick hilt ulien vry veur elc beweenen,

Ende en deets niet noode.

V murmureren dede my groote pyne

Hoe wel Moyse u verbidder poogde t'syne:

Fonteynen dede hy ulien spruten uut steenen

By mynen ghebode.

Ick hebbe u ghespijst mett en hemelschen brode,

Thuwaert wildick seer spoen.

Noit en was u ontseit de hulpe van Gode,

Wat mochtic u meer doen?

III.

¶ Wat mochtich u doen dwelc ic heb ghelaten,

Owijngaert: ic plante dy uut charitaten,

Hopende dat ghy draghen saut excellente vruchten

Dies vvacht'ic goen ontfanck:

Bitterder dan galle vind'ic dy vervvaten,

Dijn druuen (als aioë niet als muscaren)

Stincken, so dat se niemandt en can gheluchten?

Is ditte mynen danck?

Ghy hebt my ghelaest met asine vvrancle,

Ende en vvildet noyt eer vroen.

Mijn herte lietick doorsteken met een glauie lanck,

Wat mochtick v meer doen?

III.

¶ Wat heb'ick al leden om dyne sonden?

Ghepynicht ghevveest so menighe stonden,

Hoe trocken die loden mijn hair met clauvven!

Tvvclck hemlien cleen verschoont.

Deur v ontfinghick duust en meer vvonden,

So dat mijn lyden niet en is om gronden:

Mijn aenschijn hebben sy vileynelic bespauvven,

En my met triet ghehoont,

Door y hebben sy my ghegheeffelt, ghecroont,

Dat alle mijn leden teer bloen:

Met deuchden heb ick al v quaet gheloont,

Wat mach ick v meer doen?

II.

¶ Wies ick door v hebbe ghedoleert,

Hoe my de loden hebben ghetormenteert,

Wies my gheschiet is hoe svvaer verstranghen,

Ten is my niet leet.

Mijns vvils ende gherne hebbiet ghesultineert

In recompenfen ghi doch van sonden cesseert:

Niet el dan danbaerheit en vvil ick ontfanghen

Voor myns loons beheet.

Niet langher voortzen en vvilt in dyn bescheet

Den sondighen vveer broen:

Om dy tootfane hangh'ic met openen aermen bereet,

Wat mach ick v meer doen?

¶ Ghelick de Fortele druckich lamenteert
 Onder des Populiers coel beschauven,
 Als den Landtman vreuchdelick ghemoueert
 Haer ioncxkens ontroofte ende vvaentse ophauven,
 Si piipt, si claeght, den sangh is vol rauven,
 Gheenrande vreucht en machse vermaken:
 Sulck is d'amoureux in tverlies siinder vrauven
 Als hyse niet ghelauven en can ter spraken,
 Met hem door sijn vvaken, ende lieuelic bakens:
 Verlies van lieue passeert alle saken.

¶ Hier volghet een Ketsereyn ende Wtrouf/
 Wan ander siede.

I. ¶ Waer sidy ghi Nymphen, Melpomene, Clio,
 Phoemonæ, Micalæ de gheexalteerde,
 Terpsichore, Canens ende daertoe Spio.
 Die oyt verheuchdet int vroyelick vvoort Io,
 Voor vviene Tubal Musike institueerde:
 Ghy Circe ooc de gherecommandeerde,
 Die metter kelen lustighe practiken baert,
 Die songhd dat t'pauersel resoneerde,
 En leit gheen van al, als die hem doleerde
 Comt singt, springt, volbringt nu der Musiken aert.

III.

¶ Waer blijft Chorebus, en Linus nu ten rye,
 Phæmius, Pithagoras, ende Hiagius stranghe,
 Licaon, Propbrastus, ende Estracus blye,
 En Terpander met sijn nieuwe harmonie
 Die eerst de choorden onderhielt met sanghe:
 Terdt an, Apollo is ouer langh te ganghe,
 Als die hem in Parnaso metter Rhetoriken paert,
 Ghylien vrien ick seer ionstich bevanghe
 Spoedt v alle hervvaert en beydt niet langhe
 Comt singt, springt, volbringht nu der musiken aert.

III.

¶ Amphion, tis noot dat ghy ooc int verhael siet
 Metgaders Iopas ghebaert int gryse:

Den welcken (doende den nyders principael spijt)
 Op de harpe sanck in Didoets maeltijt,
 Ghelijck Demodocus dé, op Alcinous spyse.
 Ghy Orpheu die de voghels loctet vanden ryse,
 Eñ int wel zinghen by niemand te ghelyken waert
 Ia ghy alle Musicienen groot van pryse,
 Wilt ghy mynen raet doen doet als de wyse,
 Comt singt, springt, vulbringt nu der musiken aert.

III.

¶ Thalassius, en Silenus mannen van namen
 De boerderlicke twee die nooyt moeder droech,
 Mids Amyras ende Arion mochtens hem wel schamé
 Op dat sy hier ten tennēle niet en quamen,
 Sy keerdent rer blamen, spade ende vrough.
 Alle andere sanghers helpt hier trecken den plouch
 Siet dat ghy dijn eere sonder verkijcken claert:
 Ghy vindt hier van alle liedekens ghenouch
 Op noten ghestelt naer ulier ghevouch,
 Comt singt, springt, volbringt nu der musiken aert.

D.

¶ Maect v alle herwaert sonder lanc gheschal,
 Aud, ionc, groot, smal, ghy sult commen ick waens,
 En principalick dien ick weynsche goet gheval,
 Robbius den constenare bouen al,
 Daer de Nymphen af hebben veel ghedaens.
 Ghy en dorft niet vrighen wat isser gaens?
 Die lieuer onder sanghers dan langhe pyken vaert,
 Want ghi van allen singt, Vlaenders, duutsch, spaens,
 Inghels, francoys ende Italiaens,
 Comt singt, springt, vulbringt nu der musiken aert.

204. ¶ Hier moet ghy weten Jonghers ghemeene
 Groot ende cleene om des aerheids vers linden/
 Dat twee halfue reghels vulmaken eene/
 Zoo ghy zien moecht niet hier bozen alleene/
 Maer achter naer noch die wilt zult vinden.
 Voort aen willen wy ons onderwinden
 Tot een andere/ ende met diligentie spoen:

Refereinen van ellenen wil ick ontbinden/
Wilt ghylien de const eere en reuerentie doen.

205. ¶ Woorit die op dees conste zyt beuert/
Als ghy labuert/ tsg s licht weerck oft ;waer/
En ghy naer nieu snede van thienen spuert/
Weet datt/ onder half reghels wel ghebuert
Datter steert valdt en s luudt wel eenpaer:
Exemple bindt ghy int Referein hier naer
Wseert dit ic raedt voor een goe solutie/
Ghy sutter smaeck in vinden weet ick voorwaer/
Dan leest van ellenen ons profecutie.

¶ Van thienen metten steerte. Een Ios.
I. ¶ Onlanx my vindende inder cortsen allende,
Ten tyde als ick dichte dijns vaders legende
Petronelle schoon kerstauwe.
Ghebeurdet dat ick eerst dijn virtuten kende,
Hoe ghy vanden corts gheeft boete en emende,
Als maerschalck en vrouwe,
Het stondt my seer nauwe,
Dies ick in rauwe,
Riep op v, mijn trauwe,
Metten Corts belaecht,
Ghy hebt my ghenesen mid den goddelicken dauwe
Dies segghick dy lof te menigher vanwe,
Pieters dochtere Petronelle schoon maecht,
Die den Corts veriaecht.

II.

¶ Pieter dApostel schoon maechdelicke adere
Was hier op dese weerelt v vadere,
Ghelijcmen claer aen fiet.
Oyt quelledy den corts, dijns lyfs versmadere,
Dies vraeghde Titus voor dApostels algadere,
Dynen vader tbediet,
Van diesser gheschiet,
En hachte Pieter niet,
Maer slaecte dyn verdriet
Elck discipel saecht:

Daernaer hy dy weder den corts te hebben riet,
 Ghy bleeft patient, dies lonick v in mijn liet,
 Pieters dochter Petronelle schoon maecht
 Die den Corts veriaeght.

III.

¶ Een schoon maecht sydy hierbouen verheuen,
 Dus is v de gauden croone ghegheuen
 Door dijn fier exploit:
 Metten vijf vroede maechden sidy gheschreuen
 Ghelijck meer andere die reinelic leuen,
 Sullen naer haer doot.
 O blomme mignoot,
 Schoon roose root,
 Vwe zebaerheit groot,
 Dijn reynicheyt ghewaecht.
 Byder witter Lelien die haer ontfloot,
 Onbeule& metter Sonnen compareert men v bloot:
 Pieters dochter Petronelle schoon maecht
 Die den Corts veriaeght.

III.

¶ De maechdē sijn Gods bruwen en Christus deduut
 Altoos sijn sy bruwen, ende altoos onghehuut,
 Door haerlieder suuer daet.
 Bouen tsmenschen natuere wast haren spruut
 Ciprianus seyt: zy sijn der kercken virtuuut,
 Simpel sonder quaet.
 Och maechdelicken staet!
 Dijn reinelick ghelaet,
 Alle staren bouen gaet,
 Alsmēt Gilberto vraeght:
 Ja selue Gods Inghels naer Ambrosius raet.
 En ghy sijt van dien schoon vrouwelick saet
 Pieters dochtere Petronelle schoon maecht,
 Die den Corts veriaeght.

B.

¶ Het is veel vruchtbaerder int vleesch triumpheren,
 Ende

Ende dieuen der Inghelen imiteren
 Segt sent Augustijn,
 Dan uut tvicesch ter weerelt genereren,
 Ende helpen steeruelicke ghetal augeren,
 Int huwelick diuijn.
 O maeghdelick schijn!
 Gheenrande ghepijn,
 En mach thuwaert sijn
 Daer alle vreucht op daeght:
 Dijn kinders zyn vol blyscap op elcken termijn,
 Vvel v dan die zuuer waert tot inden sijn!
 Pieters dochter, Petronelle schoon maeght
 Die den corts veriaeght.

III.

¶ Den maeghdelicken staer heeft God nutuercorē
 Voor alle ander staten, zoo elc magh horen,
 Met volmaecten crye:
 Want vā eender maeght wilde hy zyn gheboren,
 Waer by ghebluscht is al tsmeinschen toren,
 Dats de maeght Marye.
 Dus maeghdelicke partye,
 Weest alle zeer blye,
 Dat vander maeghden sye,
 De weerelt wart ontplaeght:
 Dlam Gods gaet voren volghet alle ghye,
 Ende ghy ooc mede reyne Gods amye.
 Pieters dochter, Petronelle schoon maeght
 Die den corts veriaeght.

III.

¶ Princesse bidt dogh den hemelschen Castelein,
 Dats Pieter dijn vader, in deuchden het raste grein
 Dwelck Andriesen bestoet,
 Dat hy ons door Iesum late int vaste plein,
 Daer de maeghden regneren van bevelcten laste rein,
 Zoo ghy ende ander do et.
 Ogh maeghdekin zoet,

Ghy waert in mijn behoet.

Voor der cortfen gloet,

Die menich luttel claeght.

Wie Godt te passe dient verliest sijn teghenspoet

Ick hebt gheproeft dies lacht my zin en moet,

Pieters dochter Petronelle schoon maeght,

Die den corts veriaeght.

Refereren van ellenen. Int amoureux.

I. ¶ Vraegt yemant wat Venus is, of wat sy bedrijft

Als die verteeren doet tgroene metten ripen.

Venus, by dat deen en dander beschrijft,

Is een furie in des menschen pypen.

Die elcx zin soo versuffen can, persen en nypen,

Verduelt, verhoedt, en versott can maken,

Gheen so groot Poete die oyt const begrypen

Den gront des wonders van al haer saken;

Wie noyt van deser materien spraken

Vielen te cort: want in wercken oft ghedachten,

Vrau Venus heeft vele diuersche crachten.

III.

¶ Haer crachten zijn ghebleken in daude cronijcken

An duysent duyst auwers, diuersche minders:

Harer crachten diuerscheyt sietmen oock blijcken,

An de schoon Medea die verberrende haer kinders

Hercules span, Danae sat vul hinders:

Pasiphae dede haer sluyten in eenen stier:

Venus en Cupido sijn sulcke verslinders

Dat syere ontellicke bringhen int dangier.

Piraem en Thib be storuen door dit vier:

Biblis sachmen by haren broeder vernachten:

Vrau Venus heeft vele diuersche crachten.

III.

¶ Hippolitus door Phedram starf te peerd steerte:

Eurealus droech sacken ghelijck eenen knecht:

Aminthas verdwijnde door Dianem begheerte:

Semiramis verliefde op haer kindt ieghen trecht:
 Phillis verhinch haer: Troylus starf int ghevecht:
 Virgilius hingh by daghe confuys inde mande:
 Orpheus fochte syn wyf in dhelle fomen secht,
 Wie soude volspreken Bellerophons schandel?
 Ifiphile verdranck haer: Dido sterfte brande:
 Leander doorfswam al swaters drachten:
 Vrau Venus heeft veel diuersche crachten.

III.

Prince.

¶ Waerom allegierick aldus ruwer kuere,
 Exemplen die voortyds de chronycke ontfingh?
 Noch vindtmer die duust waeruen sdaeghs de duers
 Haers liefs versoecken en cussen den ringh.
 Saudict al verhalen dat quam ende ghingh,
 Alder weereft pennen worden eer versleten:
 Want noyt en ghebuerder wonderlicker dingh,
 Dant nu doet, ghy moghet by v seluen weten,
 Bet blyuen verholen alsulcke secreten,
 Wantse niemant verhalen sou van voren tot bachten
 Vrau Venus heeft vele diuersche crachten.

¶ Ander suede van ellenen.

Runderbäch. Lecture.

I. ¶ Noyt gheest so svvaer te gheenen tyden
 Hy en vveert de droef heyt vvel bi zyden,
 Vvanneer dat die edel natuere begheert
 Vol couraieuf heden.
 Noyt herce en sachmen zo veel druck lyden,
 Met eender nieuwicheyt salt verblyden,
 Tblyt aē onsen bisschop die hem vrechdich geneert
 Vol alder ioyeuf heden.
 Langhe heeft hy gheseten vol sumeuf heden,
 Thuus in syn pelsse veel droef heyts handelende:
 Nu ryft hem den gheest van orgueilleuf heden,
 Ende maect hem seluen te velde wandelende.

¶ Volcs heeft hy vergadert een volle dofine
 Die alle leuen met grooter pine,
 Zy maken hem zeluen te vele te doene
 Int ruters ancleuen:

Als hadden zy dusent pont groote int scrine,
 Sy en hilden een mite niet ten fine:

Dies soecken zy behendicheit te desen saeisoene
 Om moghen leuen.

Den pilote van sente Reinuut heeft ghescreuen
 An onsen Bisscop, dat zyn groote galey
 Vter haven van Bijstieruelv vvert ghedreuen,
 Ten alder langsten, nu commende alf Meyc.

III.

¶ Dies is hy ghepurrent van Broots hende
 Om schuyven des aermoeds groote allende:
 Dees niemare en stôt hem niet langher te svvighene
 By gheenen keere.

Niet vele en sagh iemant beroider bende,
 Dies vvaren zy gheerne inder piloten spende,
 Vaer hebbende van qualick plaets te crighene:
 Elck sorght om zine eere.

Wy sullen u, der personagen, vroet maken breere
 Ende gheuen rplat verstant van deser zaken:
 Hemlien en roeft hoe vol dat zy sijn van zeere
 Moghen zy int schip van sente Reinuut gheraken.

III.

¶ Eerst isser den prelæet die God niet en ontstiet:
 Ende den prochiepape die zyn keercke vliet:
 Den lant heere die vreck is ende onghenadich
 Selden zoekt hy vrede.

Een ridder die zyn lant vercoopt en faelt hier niet
 Noch de anden kintschē man, cleē achtmē zyn bediet
 Dan isser de schoon vrau ve onghestadich,
 Van onprofitigher sede.

Den rechtere die lieght is hier oock mede:
 Ende den iuge die trecht met loosen sinnen keere

Den muenic die gheerne uut rijt, haudt hier ooc stede
Ende d'aerne cleerc die tylicke minnen leert.

10.

¶ Voort isser d'aerne man die den wijn gerne coopt
Ende diongh wijf die te mattenen loopt,
Al vindt zy ghemoet van haren zoeten smul
Zy is cleene gheturbeert.

Dese vinden hem alle versaemt ghehoopt
Ghelijc ghecoppelde schapen tsamē ghecnoot:
Dus heefter ons bisschop een dosine al vul,
Die zelden profiteert.

Moghen zy int schip zo ist wel ghecalculeert
Zy vindere van allen tvvijnders, weuers, blauwers,
Van diueersche neerijnghe eister ghestoffeert
Procureurs, tapitchiers, barbiers, en brauwers.

11.

¶ Nieuers af en vindtmen daer ghebreck,
Aldus die met ons willen maeckt u bespreck,
Wy zyn eenen boot die tgroot scip gaen pachten
In tijts dat wy niet en falen.

Al zyn wy berooit, elck stoppe zinen beck,
Diement minst betraut nemen eerst vertreck,
Daer zuller vele volghen die wy lettel wachten:
Dus lijdt met onsen qualen.

Ten iare wilt God, zonder langher dralen,
Zal tgroote schip vlotē, dus wilt naer uwē sin waghē:
De baerke zal zonder faute dan verpalen
Elck make hem ghereet wy zullent al in daghen.

¶ Ander snede. Goc kinder lectuere.

I. ¶ Rasche u alle herwaert met bliden talente
Die met diueersche quellinghe zijt besvyaert,
Ghy mueght hier vinden ten parlemeute,
Tcappittel vanden spinrocke gheheel vergaert:
Ionghe dochters, oft in huwelicke ghepaert,
Comdt vry alle te houē zonder cesserē:
Twiseldy ieuers in, tverstant werdt u verclaert,

Men zal u spinrocks scrupel gheheel resolueren:

Tcapittel waert staet salmen u narreren

Hier krijght ghy's rechte inninghe.

Ons tenneel staet opene dus sonder langhe heren

Comt alle ter spinninghe.

III.

¶ Veuren ende al veuren zonder langhe morael,

Sitt daer als boerghmeester vrouwe Ilygrine.

Die is hier President ende Officiael,

Het plach so hebbelic een vrouwe tfine:

Nu doen haer daude daghen groote pyne,

Haer ooghen zyn al holden mont wijt en groot

Vijf mans heeft zu ghehad, en brocht te ruine

Zonder die zu ondertuffchen besigde ter noot.

In Nigromantien doet zu menich exploit,

Duer haer const krijght elc groote winninghe.

Dits ooc cause dat zu elcken hier ontboot:

Comt alle ter spinninghe.

III.

¶ Nu als zu aut is vry van zulcken inderen

Haudt zu ionghe wichten op om haer verbliens

Als zu iongh was hilt zu op, groote kinderen,

Ende noch wel zou mocht haer gheschien,

Te bet zal zu elcken zyn cas bedien.

Midts haer doctoreffen, weerende doleurscap:

Vrau Marro oie is seghelersse nu ten tyen,

Ende vrou Beerte, bedient het promoteurschap:

Abonde en Pernette bedienen tprocureurschap,

Dus slaect vry dyn ontfinninghe:

Vrau Xandrine is hier ooc int gouverneurscap,

Comt alle ter spinninghe.

III.

¶ Ghy ghehude vroukins en vveeft niet confuus,

Smyten u u mans, of doen zy u onghévough,

Oft commen zy te dievilt droncke thuus,

Of dobbelen zy tsnachs tot smorghens vrough,

Ofte gheuen zy ulien niet ghelts ghenough,

Vveder ghijt qualick employeert of wilt verlecken,
 Hier salmen u lien segghen wat swaerder ploegh
 Vwe mans dzer omme sullen moeten trecken:
 Vvillen zy haer liefde ooc buten huus ontdecken
 Of tooghen zy u gheen minninghe,
 Vrouwe Isegrine zalse wel verghecken
 Comt alle ter spinninghe.

D.

Ghy ionghe meis kins ooc, vreesst anxt noch druc,
 Hebdy huwelick voren neemt corren raet:
 Hier weetmen u gheluck, oft ongheluck,
 Vveder u man goet zal zijn oft quaet,
 Weder ghy een knecht kin oft meis kin ontfaet,
 Zullen wy u voorsegghen de rechte inuentiet
 Vrouwe Isegrine hier sittende in haren staet,
 Sal u van alsulcken tooghen de experientie,
 Haer propositie ende der glosen sententie
 Gaet blijcken der beghinninghe:
 Wilt ghy tverstant hebben doet diligentie,
 Comt alle ter spinninghe.

Een clausse van ellevens
 Andere sneede.

Vvonderlick wonder heeft God ghewrocht,
 Als hy om tswereelts scheppen was bedocht,
 Om al te voldoene wel ende eersamelick:
 Eer hijt ter effectien al heeft ghebrocht
 Heeft zeere subtilick de nature besocht,
 Van al dat sienlick is en lichamelick.
 In delementale lichamen heeft hy bequamelick
 Secrete sadekins goddelick ghestrooeit,
 Daert al af groeien sal, redelick en ramelick,
 Totten hender dies wy u dancken nu als ooeit
 God heere, want ghy en begaest ons nooeit,

DE CONST.

G

206. ¶ Alle d'yngh is verwinnelick tot elcks keure
 ¶ Het grooten labore/ int zotte oft int vjoe.
 ¶ Reiter snede van twaleuen van soeten geure
 Wollen wy voort an al effen deure/
 Zondet tusschen scriuen tot twintighen toe.
 Ghy Jonghers neemt danckelick dat ick doe
 Ende laet doch int goe altoos mijn reden binden:
 Werbeit ghelyck ick en ghelaett u niet moe/
 Ghy sult van twaleuen diuersche snede binden.

Hier naer volghen Refereren
 van twaleuen.

¶ Referen van twaleuen / Simpele.

I. ¶ Myn liefste, myn scoonste, myn triumphantste,
 Dien ic nooit sagh ter weerelt binnen:
 Dalder zedebaerste, reinste, elegantste,
 Vvien ic uut ionsten moet eeuwich minnen:
 Och hoe bedvvelmt haudt ghy myn zinnen!
 Dat ic niet can veruvinen dit zwaer verdriet.
 Waer mocht dese liefde eerst risen oft beghinnen?
 Ic verwonders my! Cupido en weet selue niet,
 O valsche toebriinger! die u ditte riet
 En vvas myn vrient niet dies ben ic expeert.
 Niet min lief wat pinen my gheschiet,
 Ic vvilt door v liden ghy zides my vveert.

II.

¶ Ghy zydes my vveert mits dijnder trauuven,
 Die ic u sie hauuven in menich exploit:
 Dies beminnic u bouen allen vrauven,
 Dyn zvvarte vvintbrauven doen my den noot.
 De viericheit tuuvaert is zoo groot,
 Ic name remedie vvaert tijt ende sonde,
 Als zaudic besteeuen de bitter doot
 My en rochts vreesdic God niet en de sonde.
 Ic claghe vrau Venus myn diepe vvonde,
 Ende dat my haren strael zoo moordadich deert:
 Nochtans vvat pizen men ter vveereit vonde,

Ic vvilt door u lijden ghy zides my vveert.

III.

¶ Ick vvilt door u liden, ende en doets niet noo:
Vvant vvillic, oft en vvillic, het moet dus vvesen:
Den valschen God van minnen bemutst my zoo:
Dat ics myn daghen niet en zal ghenesen.
O vlammighen brant! vvvy zidy gheresen
Zoo diepe an myn herte, dvelck ic curts besief:
Als zijt ghy vol deughden, ende vvtghelesen,
Ic en magh dy niet ghebruucken voot myn lief.
Cupido bemindt my, maer locus den dief,
Moet ic vervloecken als die myn doot begeert
Ic claghe u minen rauwe nochtans hoe bitter grief,
Ic vvilt door v liden ghy zides my vveert.

III.

¶ Myn schoon princeffe, die my hautt in vveene,
Bevveert doch myn anxtelic drouuich beuen:
Hebbic u iet misvveerght alleene!
Vveetty vvat ic meene? vviller my vergheuen.
Goede eerbaer liefde dat is dijn leuen,
Dies hebt ghy bouen schreuen een vvijts bestiert
Zulcke ruutheit en vvert niet meer bedreuen,
Van my tuvvaert, vvant daer in leit dangier.
Verdoolde zorte ioncheit bracht my hier,
Ghelije dat hem menich schieloos gheneert:
Als verbrandic heymelic in vrouwe Venus vier
Ic wilt door u lijden ghy zides my vveert.

¶ Referen van rff. Amoureux.

I. ¶ Wat eist van vrou Venus diet al perturbieert,
Ende onder haren standaert niet en laet verloren?
Zy eist die elcken op zyn lief inflammeert,
Al oft ghebeequent ware duust iacr te voren:
Ic hebbe een schoon herte inden zin vertoren,
Ghelije myn ziele binnen minen lichame:
Schoonder en was nooit van moeder gheboren,
(Alzoo my liefde tuugt) God gheue haer vrame.

G ij

Alle haer conditionen zyn my bequame,
 An haer en ledt my niet dan dabsentich haken
 Dat piindt my, dies als is zy zonder blame,
 Haer by syn prisick voor alle zaken.

III.

¶ Al en vindick gheen lachter an haer schoo wanghe
 Al ghenoecht zy my bet dan zeluer oft gaut,
 Al hebbick naer haer thien dusent verlanghen,
 Al scriue ic haer brieuen menigh vaut,
 Al minnick met boden op haer wel staut,
 Al is my haren troost by zulcken verschenen,
 Wat hebbick, laes! keert zy my gheenen caut:
 Sulcke solafen dijnnen my al crancke lenen,
 Den leuenden vooy draecht vrientschap henen,
 Ieghenwordighen troost doet therre snaken:
 Dabsentie verdriet my en by sulcke renen,
 Haer by zyn prisick voor alle saken.

III.

¶ Ick prise haer manieren zonder aelwaricheit:
 Ic prise dat zy hooghelick is ghemoet:
 Ick prise menichvuldich haer zedebaericheit:
 Ick prise dat zy absent myn liden versoet.
 Ick prise dat zy rijcke is ende ghegoet:
 Ick prise haer wesen coraiues ende cerbaer:
 Ick prise dat zy my somtijt met iemant groet:
 Ick prise haer roode lieren ende haer ghelu haer.
 Ick prise dat zy my draecht goe ionst eenpaer:
 Ick prise dat zy somtijt om my wilt vyzken:
 Ick prise al tgheent dat haer ancleeft: maer,
 Haer by zyn prisick voor alle zaken.

III, Prince.

¶ Prince al sprekick haer van op van nedere,
 Naer myn appetijt twee of drie hueren,
 Wegh zynde, verghete ic rghefichte wedere:
 Dat doet tvierigh haken der natueren.
 In keercken noch opt strate en can ick gheduerē,
 Altoos rijst rghedijncken myns amyen.

Ick moet my vinden bider schoonder figueren,
 Ofst therte is ontruff tot allen tien,
 Absent haer en can ic nieuers verbliet:
 Alleene haer presentie mach myn droefheit slaken:
 Als diet proeft weet ickt, door zulcke fantasien
 Prifick haer by zyn voor alle ander zaken.

¶ Preferein hā rī. In versmadenisse der weereft.
 I. ¶ Al hadt ghy Cresus rīcdō, of Mathusalēs pacht,
 Salamoens wijfheit. ende Neroers wreet leuen,
 Al hadt ghy Octavianus excessive macht,
 Al hadde u God Azahels snelheit ghegheuen,
 Al hadde de const van Virgilius verheuen,
 De schoonheit van Absalon fier van opstelle,
 Wat helpt als dijn vleesch den wormen wert bleuen
 Ende dijn ziele metten duuels in dhelle.
 Twy mint ghy de weereft dan, vol van ghequelle!
 Daer zy dus verleedt den verdoolden fondare.
 Wiltse lieuer haten, want zoo ic vertelle
 Wie datse bemint, mindt zinen verrare.

III.

¶ Als waert ghy ghelijc Mercurius elegant,
 Mordadich als Iezabel spitich van sinne,
 Al hadt ghy vanden zeuen vroeden tverstant,
 De vrechheit van Midas tuwen ghevvinne,
 Al droeghen u alle vraukins minne,
 Al hadt ghy Mythridates memorie groot,
 Al haddy de subtijlheit van Pallas de Goddinne,
 Wat zalt u profiteren ter laetster noot?
 God wil zyn siele ghedencken, hy is doot,
 Dats dlaetste woort zoo elck weet int clare:
 Dus bedrieght u de weereft, dies segghic bloot,
 Vwie datse bemint, mint zinen verrare.

III.

¶ Als ware ghelyc Alexander magnus u vveerde
 En ghelyc Mars u victorie tallen stryde,
 Al hadt ghy Nicanors groote hooueerde,

Al vvaerdy ghelijc Venus altoos blyde,
 Al vvaerdy ghelijc Sathan vol van nyde,
 Al hadt ghy zoo menighe proprieteit,
 Nochtans moetty steeruen ten laetsten tyde,
 Dijn fier ghesmyde vverdt dan al pleit
 De weerelt dy alijt voor ooghen leit
 Een valsch wanen leuen, al vol van vare:
 Ende zy bedrieght u, dies eist volseit,
 Vvie datse bemint, mint zinen verrare.

III. Prince.

¶ Cort is tswereelts vreught tmoet al zyn ghestoruē,
 Aut, longh, steerc, cranc, naer Atropos rate:
 Subijt, hoe li'ich, tmoet al zyn bedoruen,
 Ter doot en heeft niemant apeel noch bare.
 Eist aerne, ofc rijcke, zom vrouch, zom late,
 Lustich, ofc sieck, ten heeft niemant gratie.
 Eist wel ghemeten, verwacht goe mate,
 Int hende, ghecrighdy Gods iubiliatie,
 Niemant en beloofst hem van tsvveerelts recreatie,
 Haer fauslamblant bedrieghet al te gare:
 Dies stutic als voren tet eelter spatie,
 Wiede vveerelt bemint, mint zinen verrare.

Wnder stede / van twalenen.

I. Ontsteect met charitaten inwendich binnen,
 Ende en weest, niet verwondert ghy notabel zinnen,
 Die deught beminnen, hoopt op Gods gratie:
 Staet af van zonden.

Al siet ghy thoofst vanden Seraphinnen
 Gnelijc druen persen en daer wijn af winnen,
 En maect int herte dies gheen turbatie:
 Als nu ter stonden,

Christus met zyn vijf bloedighe wonden,
 Eenich kinc vanden vader Omnipotent,
 Is den wijngaert: hy den lantman beuonden,
 Al zoo vvy Ioannem claer hooren vermonden,
 Dus is hy den waerachtighen wijngaect bekent.

III.

¶ Christum willick biden wijngaert compareren,
 Ende de nature des wijngaerts doceren,
 Daer elcks meinschen herte by wert ghespijst:
 Zalighst bouen maten.
 Int opgroeien sal den wijngaert best profiteren,
 Daer hem den schoonen dach mach illustreren,
 Ende daer het wederschijn der zonnen rijst:
 Hier by legghick charitaten,
 Zuuer goede lucht comt hem ooc ter baten:
 Daer ic Zuuer conscientie legghe ontrent.
 Welcke dijnghen, Christum, niet en mueghen laten,
 Zoo elck magh, uut dees comparatien vaten:
 Dus is hy den warachtighen wijngaert bekend.

III.

¶ Marteriael wijngaerdē, zyn hier by, zonder weerde
 Alzoot blijft: ende in dalder zoetste eerde
 Brijngt den wijngaert dalder schoonste vrucht:
 Ontsinne gheen versceeren:
 Gheene obstinaetheit, zonder hooueerde,
 Compareric by dese oodmoedighe gheerde,
 Voort groeit den wyngaert hooghe inde lucht:
 Dats de gratie ons Heeren,
 Den wyngaert vougt hem ooc om bughen om keerē:
 Dits Gods goederthiereit verstekende torment,
 Alle dees duechden om Gods lofs vermeeren,
 Machmen an Christum dueghdelic leeren,
 Dus is hy den warachtighen wijngaert bekend,

III.

¶ Meer proprieteten des wyngaerts crachtich,
 Zyn applicabile an Christum God almachtich:
 Want ghelijc zyn bladers alle wonden mundifieren,
 Zoo zuuerde hy tsweerels dal,
 Gelyc ooc tswijngaerds blommē, virtueus indachtich
 Tpusoen vercrancken, en tvenijn manslachtich,
 Alzo wilde God ons ant cruce purgieren:

Ende in gratien nemen zal.

Vvijn ende watere beede naer tghemaal

Sietmen dat by tyden uten wijngaert rent:

Dats remis van zonden, en de sacramenten al,

Dwelc al van Christo comt groot en smal:

Dus is hy den waerachtighen wijngaert bekend.

III.

¶ In Genesij staet hier af figure:

Voor my sagh ic staen op sommighe huere

Eenen wijngaert met brancken, botten, en blommen,
Ripende achternaer.

De drie brancken, zyn des drivuldicheits natuere.

Voort vvarer drie zaken van grooter cuere,

Botten, blommen, en druuen schoon bouen sōmen:

Soo den vvijngaert draeght eenpaer.

Dees drie beteekenden drie substantien clær,

De Godheit, de siele, ende tyleefsch sonder ent,

Die in Christo zyn, en zyn zullen eenpaer.

Eeuwelic zonder nemmermeer faeilgieren daer:

Dus is hy den waerachtighen wijngaert bekend.

III.

¶ Biden botten daer dees druuen uut spruten

Is de Godheit beteekent naer der leeraers uten.

Vvant hy is tbehintel die hier telcks vrame

Tooght zeer drouue aenschijn.

Biden blommen salmen Christus Siele ontsluten

Den reuke van haer passeert alle fruten:

Biden druuen, compareric Christus Lichame,

Soetende ons venyn.

Dase druuē dede compasselicken sijn

In de persse des Crucen voor de Ioden blent.

Syn stoole heeft Christus ghevasschen inden wyn

En int bloet des druuen den mantel zyn.

Dus is hy den vvaerachtighen vvyngaert bekend.

III.

¶ Dapostels dees druuen te sniden begonnen:

Pieter

Pieter wildeſe ons te terdene ionnen,
 Met zynder leeringhe te Roomę ende elders,
 Als Gods vveerde poſt.
 De vier pilaren hebben deſen vvyen vwillen tonnen:
 Deuangeliften blinckende als dlicht der zonnien
 Hebbene virtueuſelic gheuoert ten keldere,
 Voor den alderbeſten moſt.
 Thooghe vveerlicke, dyvelc tgeheſtelic verloſt
 Heeftene binnen beſteedt voor dranck excellent.
 Comt drynct met tranen deſe vvyen wt Chriſtus boſt
 Hy gheeftene u allen ſonder Ghelt of coſt:
 Dus is hy den vvarachtighen vvyngaert bekendt:
 WJH. Prince.

¶ Als God ghelyc een crappe a tcruce hy ne
 Ende voor alle meinſchen de doot ontfync
 Purgierde hy ons allen in des druuen bloet,
 Tuoght Lyra vol trauuven.
 Dvwater vvt zyn goetvwillighe zyde ghync
 In ablutien, om zueren tſvveereelts rync,
 Ende tbloet uut zyn herte, door zyn ootmoet,
 Om tviants verflauuven.
 Hier magh elc den vvyen van compunctien ſcauven
 Ende lohels oueruloedighe perſſe preſent.
 Vvilt u an Hieremias dronckenschap hauven:
 Chriſtus ſchynct deſen dranc bee mans en vrauven,
 Dus is hy den vvaerachtighen vvyngaert bekendt,

¶ Reſerein van rijs. Int Amoureux.

I. ¶ O goddinne, vander minne, die Venus heedt,
 Hoe queldy, ende veldy, al myn ghemac?
 Dyn ontrauue, door rauue, my therte verleedt;
 Vvant druckigh, ongheluckigh, ben ick ghebeedt,
 Vol anxt in my gheſpreedt, op der minnen tac:
 Dies vverdic puer lac, noit ſvvaerder pac.
 Wee my datſe ontſtac myn zinnen vine:
 Vvant tſvveet my uut brac, als icſe leſt ſprac,
 Wee dat icks my an trac: ic ducht icker blies:

Drijnckic, ofte schijnckic, oft wies ic bedriue
 Vveder ic slape, of scriue, ic sta ter lueren.
 Int ouerlegghen, magh ic segghen, met ghekiue,
 Wie hertelic mint moet dicwils trueren.

III.

¶ Veel truerens, te suerens, lidick alleene,
 Groote smerte an therre, doet my den stoot.
 Ic bederne, ende sterue, in druc, in weene:
 Int raden, vul onghenaden, slacht zu den steene,
 Haren troost is cleene, als hebbicks noot.
 Ic kent al bloot, haer wanghs kins root,
 Bryoghen my ter doot ende niemant el:
 Zichtent dat zu goot, haer liefde zoo groot,
 In myns herten scoot, zo en voer ic wel.
 Druc, rauvve, ghequel, duer Cupidoets beuel,
 Vallen my te fel, vvel tharer kueren:
 Dies segghick snel, duer liefde zeer rebel,
 Wie hertelic mint moet dicvils trueren.

III.

¶ Ic veurvveet expres, dat Hercules, die duet liefde
 Noit en leet, grief zo vvreet, noch sulc verdriet (span
 Als icke, zoo ict schicke: Noit drouuer man:
 Want groot grief, ongherief, toomt my al an
 Sichtent dat ic began, te minnene iet:
 Ic claghe tbediet, tvvelc my gheschiet
 Als sy mi fiet, si gaet tander plecken,
 Van my si vliet, si en acht myns niet:
 Tfy Venus diet riet, vol looser kecken.
 Door pyne, ic verdvvyne, als svvinters slecken,
 Als icse sie ghecken, ende my verseuren:
 Dies moet ic ontdecken, myn eerste vertrecken,
 Vvie hertelic mint moet dicvils treuren.

III. Printre.

¶ Princeffe myn hertelicheit doet mi genooft leuen,
 Mids dat ic v minne, vol gratiose geuren soet:
 Vvalt my doch eens ghenadighen troost gheuen

Naer

Naer dat my dijn strafheit dus scherp gheduerē moet
 Veur al dat ghy my dus dicvvils trueren doet.

II.

¶ *Ander dicht van rijf. Int Amorous.*

¶ Eene alleene, gheene, zo fier leeft,
 Maect my, onury, van minen zinnen viue.
 De Goddinne, vander minne, my tvlāmigh vier geeft
 Dat myn herte, duer swerte, in zulk dangier sneeft
 Alzoo dat, ic mat, van buten en binnen kiue,
 Nochtan, voort an, ic my tharer minnen scriue,
 Gheen pine, ten sine, zu my te naer iant.
 Didts stic, dat ic, by mijnder vriendinnen bliue,
 Duer de vruecht, der iueght, die ic in haer vant,
 Myn goet, ende bloet, is om daëschijn clær: vvant,
 Haer liefde, vvient griefde, moet ic besueren.
 Op derde, is haer vverde, myeen eerbaer pant:
 Vvient spyt of benyde dit sal eevvich dueren,

III.

¶ Zu dien ic dus hebbe vercoren, voren,
 Eist, duer vvien ic den hettighen gloet, loet.
 Als moest ic duer haer alder vveerelt toren, horen
 Ofte my metter goddinnen Auroren, sporen,
 Ic voughe my zeluen in haer behoet, soet.
 Als eist dat zu my menich hart ghewoet, doet,
 Ghelyc Eurekaus die gheheel Venus torment, kent,
 Ic en hachtes vvat zy, hebbick den spoet, goet:
 Maer sal vvaghen duer myn lief excellent, gent.
 Als vvordic ghelyc Anchises inden ent blent
 Duer scoten als Nessus, oft ander syn ghebueren,
 Goe ionst altyt tot haer duer daccident, rent,
 Wient spijt of benijt dit sal eevvich dueren.

III.

¶ Als moestick ververuen Medeats schande,
 Vren lande, ghelijc Bellerophon vlien,
 Ghesien, ghelijc Virgilius zyn in de mande,
 Te brande, met Dido dlyf stellen te pande,

Allerande, druck ghelyc Nictimene lien,
 Ontyrien, myn leuen met Laodomien
 Tharen tyen: als moest my dit al ancleuen:
 Bekeuen, als Agamennon syn, mits inuien,
 Oft in strien, als Troylus laten dleuen,
 Vergheuen, ghelyc Claudius duer dwiif verheuen,
 Besneuen, de doot, ghelyc Actheon te dier huereu
 Niet sluereu, en sal ic lof wert haer toe gheschreueu:
 Wient spiit of beniidt dit sal eeuwich dueren.

III. Hinc.

¶ Ghelooft my vrielic edel princeffe,
 Myn zinnen ic wesse, duer dyn fier bedriif:
 Dies blijft ghy eeuwelic myn cleergesse:
 Myn duwagiere myn dominatresse:
 Wiens vroylicke lesse, steerct my al myn liif.
 Ter vveerelt en vant ic noyt lieuer vviif,
 Noch van wien ic my lieuer zou laten leeren:
 Ondanc alder niders sel corrosiif,
 Sal ic u lief hebben in dueghden in eeren.
 Nemmermeer en sal ic den zin van u keeren,
 Liif en goet vvillic om u auontueren:
 Ende ic beloue u ontsiende gheen verfeeren
 Wient spiit of beniit dit sal eeuuwich dueren.

¶ Under snede van rijf. In tbroede.
 I, ¶ Vvaer is nu Saturnus gulden vveerelt?
 Wie isere met deughden nu bespeerelt?
 Vvaer is Iupiters selueren Landauvve?
 Wie is met charitaten nu bepeerelt?
 Minne ende vriendschap zyn al verkeerelt.
 Vvaer is nu bekentheit? vvaer is trauvve?
 Tsmenschen quaet vervvint de vveerelt van gauvve
 Tkiut vverdt vanden vader nu ghetrompeert:
 Deen broeder en eert den anderen nauvve,
 Alzoot blijkt: vvant diseren eeuve regneert.
 Allerande valscheit vvert dobbele gheuseert.

Maer vyies men erreert op desen termijn,
Alst God belieft dan zalt anders zyn.

III.

¶ Ter vveerelt regneert nu alle quadye:
Afsionsticheit rijft an elcke zye:
Schaemte is verdreuen, ende ooc de vvaerheit:
Elc zoekt deertsch rijckdom nu ten tye:
Voor liefde beclift haet ende inuue:
Elc priist de deemsterheit voor de claerheit:
Niet meer en loopt den teerlingh quareit:
Elc soect bedroch vol valscher laghen:
Voor eendracht maect elc rvviftighe svvaerheit:
De minste menichte kent vrienden en maghen:
De leden en vvillen thoofft niet verdraghen:
Maer vyies vvy claghen des vvaerelts ghepyn,
Alst God belieft dan zalt anders zyn.

III.

¶ Den crape is nu meester int vverelts ghespan:
De minste wilt vooren sitten nu voort an.
Elc is tot zinen vullen wille gheneghen:
Den man sweert tswijfs doot, ende twijf van de má:
Elc quelt zinen naesten daer hy can:
Ghebuers siemen om ghebuers schade pleghen:
Goedertierheit is doot: Accoert is versleghen:
Men en acht rechtueerdicheit noch ghenade:
Van niemant en werdt een woort verdreghen:
Want der compassien en slaet niemant gade.
Niet min al is elc vol van quade,
Als iont elc valsch van rade zinen vrient venijn,
Alst Gode belieft dan salt anders sijn.

III. Dintre.

¶ Prince die dus leuen, zyn qualick bedocht,
Het vvaré veel beter Gods liefde besocht:
Vvant het al verganckelick is in dit leuen.
De Troysche Helene, excellent ghevprocht,
Heeft ons van dien exemple ontknocht,

Als zu drie ontsaken hadde befeuen:
 Ende dautheyt haer heeft den cheims ghegheuen,
 Inden spiegel verandert siende haer schoon vreome.
 Begonste te vveenene, zeer bouen screuen,
 Vervvonderende haer zulk een verruntfelt vvoerme.
 Dus eist met onslien zondaers enoerme:
 Wiens quaetheit roupt storme, vuer thoogste aschijn:
 Maer alit God beliest dan salt anders zyn.

J.

¶ D'aude snede van rij. In trote.

¶ Idelheit der idelheit, ende idelheit al
 Dat is de weertit, als nu ten tye:
 Men heeft ooit sotten vonden ende eeuwelic sal,
 Vele zothet, tooghen zotten zonder ghetal,
 Veur God is alle wijsheit zotternie.
 Den eenen zot is gram den anderen blye:
 Den derden hooverdich, den vierden innocent,
 Den vijfften ontrufft, midts zyn melancolie:
 Deen swighet, dander is een bollaert bekent:
 Maer die tghelt potten onder tshemels firmament,
 Rau waermoes etende, als tswijn dat int cot leit,
 Ende dlichaem frauderen ghierich zonder ent,
 Zulk volc tooght inde weertit de meeste zothet.

J.J.

¶ Die zyn goet ofte ghelt int ongheree draeght
 Die de sterren tellen an tshemels paradijs
 Die zyn fortune zonder cause of wee claeght,
 Die vergheefs ende om niet zyn lijf ter zee waecht
 Die proces intenteren zonder rijp aduijs,
 Die metfen ende temmeren sonder ghelt propijs,
 Die ongheroupen hem met anderen paren,
 Dese zyn pulker zot, ende een niet wys:
 Want zy groote zothet rooghen en baren,
 Maer zy die tghelt in de coffer bewaren,
 Goe chiere estimerende veur een bot pleit,
 Niet ghebruccken tselue, maer den liue ontsparen

Zulc volc tooght inde weerelt de meeste zotheit.

III.

¶ Als laet zommigh zot zotheit op hem weluen
Ghelijc veel zotten doen int sweerelts beuanc,
Niemant en doen zy eenich quaet dan hem zeluen:
Maer die haerlieder ghelt in derde deluen,
Ende niet en prisen dan tafel gheclanc,
Doen naer haer doot haken, haer lijf is te lanc:
De hoirs peinsen zy zullen veel goets nut briinghen
Zeer schelden int steerf huus wert haren danck,
Anders en salmer niet lesen noch siinghen
Lucas vvilte alle ter hellen doen spriinghen,
Om dat hemlien zo vast des ghiericheits lot greit,
Waer by ic segghe dat by sulcke diinghen,
Zulc volc tooght inde vveerelt de meeste zotheit.

III. Witte.

¶ Prince, zoen wy elcs zots zin doceren,
Den dagh ende tiit sloeghen ons eerst swike:
Maer zy die hem zeluen vercarkeren,
Tghelt op legghen ende den bunc frauderen,
Zulcke sotheit en is gheen sotheits gheliecke,
Alleenlic om haer kinders te maken rieke,
Gaet haerlieder giericheit bouen schreuen:
Om hoopen zoecken zy alder vveerelt practiecke:
Noit quam drueppel wiins haer kele benuen.
Zy zullen wel ontfanghen maer niet veel gheuen
Niet achtende dat hemlien elc blame en spot seit.
Veel sorten laetmen liden maer deur dit leuen,
Zulc volc tooght in de weerelt de meeste zotheit.

¶ Ander snede/ te segghen oerhant/ Wrouw.

A.

I. ¶ Vvel an met vreughden neemt ripen raet
Ghy daer de oorloghe niet effene en staet:
Alle die mis huut zyt in Venus verstranghen,
Gommaert met zyn wiif van felder daet,

Haut

Haudt nu zyn feeſte midſ ons biſſchops aſſaet:

De gulde is opene om elcx verlanghen.

Zo wie veruyft ſyt men ſal v ontfanghen,

Vander gulden te vollen informerende:

Veel ſchoone artikelen met veenenden vvanghen

Zullen vvy v vveſen declarerende.

Terdt an maect v hervvaerts arriuerende,

Hier vverdt ghÿ gheſchuſt,

25.

Puer als de verdulde.

20.

Hebdy qualic varens luſt,

25.

Comt vry inde gulde.

20.

II. ¶ Voren ende al voren ſonder veel ſammaeys

VWie in dees gulde comt ſonder veel delaeyſ

Moet lydſaem vallen, ten helpt ſmeeckſel noch bede.

Qua vvoorden moet hy hooren ende veel ghecræys,

Nemmermeer veruyachtende ruſte noch paeys,

Dit is Gommaerds patientighe zede:

Duucken en ſvyghen moet hy ooc mede.

Ghy alle die v fulck kendt dient ons ſeer vvel:

Tvuyf moerty laten in haren vrede,

Als doortauvvt ſy v zomvvylen v vel,

Neemt de patientie keeret voor ſpel,

Als valt zy zeer ontruſt:

25.

Ghelyck die v vermulde,

20.

Hebt ghy qualic varens luſt,

25.

Comt vry in de gulde.

20.

III. ¶ An v moet ghy treckē des huūſ geheel beſtieſ

VVaſcht ghy de ſchotelen, blaefſ ſelue tvier:

Laett de ionfere haer ſoete ghemaek verry veruen.

Vaeght den vloer:deft de tafele:ſchynct ghy dbier:
 Selt ditte daer,ende brynct datte hier:
 Ghy en mueght den pap niet laten bederuen.
 Den pot moeti heeten, en dwaermoes ſcheruen
 Willecomt u huufvrauwe vanden ſermoene:
 Breeft ghy een canne, ghy zullet beſteruen:
 Eñ cryght clynckanten, indien ghy eet vuer noene.
 Indien u dit niet en verleet te doene,
 Terdt an en bliift ghetuft:

25.

Hoe zu met u drulde.

21.

Hebdy qualic varens luſt,

25.

Comt vry inde gulde.

21.

IIII. Winter

¶ Tſondaegs en meſſedaegs, om een gheſtillekin,
 Gheeft haer haren dreuele, rſi Claeis of Gillekin,
 Laette al haer begheerte doen zo ict gheuoele.
 Wies zu u vueren leght vulcomt haer willekin:
 Laet haer douerhandt zyn, oft u naect gheſcillekin,
 Ende ſal u thoofst kemmen met eenen ſtoele.
 Eert ghy caud waermoes, met cauden matroele:
 Gommaert deet:neem dt van al de paciencie.
 Weunt bachten, daermē thaut taſt met bot nut roele:
 Gommaerds wyf wyſet u met een ſententie.
 Men vindter vele van dies vvy maken mentie:
 Indien u quaedts biers duſt,

25.

Wy zyn al in v hulde,

21.

Hebdy qualic varens luſt,

25.

Comt vry in de gulde.

¶ Ander ban riſſ. ſnede als voren. 2of.

H

j. ¶ Ter eeren Maria der zuuer kerffauwen,
 Wiens gratieus bedauwen al te bouen gaet.
 Zu is ghebenedijt onder ander vrouwen,
 Dies moet ic mijn plomp verstant benauwen,
 Om haer te louene trein maeghdelick zaet.
 Lof heilighe Maria, ons trooft, ons raet:
 Die om ons lijf ontfaet, ende wert geboren,
 Bluffchende al Adams ende Euaets mesdaet,
 Tot smeinschen falicheit die was verloren.
 Lof, u die uut Abrahams zaet zijt gecoren:
 Vut tgheslachte van Iuda, vry onuersaeght:
 Vut Dauits linage ghelijc elc mach horen:
 Lof, hemels coninginne Gods moeder en maeght.

III.

¶ Lof, Bruut die niet om vullouen en zijt,
 Al hadick Iinghels tonghen oft dusent monden:
 Ghy blijft onvulpresen tot eeuwigher tijt,
 Want al ons weluaert vrueght en iolijt,
 Heeft ons dyn conceptie toe ghesonden.
 Lof u, die dwoort Eua quaet beuonden,
 In Aue, verkeert hebt, mids Gabriels huten:
 Wie zou dan vulspreken ofte ghegronden,
 Dyn helicheit, dyn crachten, ende dyn virtuten?
 Ghy hebt ons den hemel willen ontsluten,
 Dien Eua toesloot, van tserpent belaeht:
 Dies seit u therte inwendich, en den mont van buten,
 Lof, hemels coninginne Gods moeder en maeght.

III.

¶ Lof, moeder ende maeght, ghefigureert,
 By Moyfes doren, vierigh zonder smette.
 Lof, vruchtbaren wijngaert ghedenomineert:
 Want de hoochste druue Christus uut v descendeert.
 Lof, Gods tabernakel oodmoedighe violette.
 Lof, zuuerlicke Lelie rein van opsette,
 Lof, charitatiue Roose van Iubilatiën.
 Lof, Iudith die ons lost uut tsviants nette.

Lof, Aarons rijs, bloeiende telcker spatiën.
 Lof, riekende Olie, vul zoeter natien,
 Lof, waghene die Heliam ten hemel draeght.
 Lof, bernende lampte, vul alder gratien.
 Lof, hemels coninghinne Gods moeder en maeght.

III.

¶ Lof, hooghste vercorenste excellenste int wesen
 Heilighste uutghelesen, wyse eerbare,
 Ghy zijt ghelijc den nuchterstont opgheresen:
 Schoone als de mane; ghelijc dzonne ghepresens
 Afgriselick ghelijc eene oorloochsche schare:
 Dyn gheboerte verlost ons allen te gare,
 Vut de hellsche bare, daer wy hilden stede.
 Lof, goetwillighe Abigail. Lof neerstighe Sare.
 Lof, Hester, Micol, Ruth, Bersabede,
 Lof wise Delbora duer dy heb wy vrede,
 Ende bliuen vniuersalick ongheplaeght.
 Lof, Noets aerche, en zyn torter mede.
 Lof, hemels coninghinne Gods moeder en maeght.

II.

¶ Lof Coninghinne, wiens lof ic vermeere,
 Dat zidy Otauianus beelde mignoot,
 Lof, Moyses aerche. Lof, Iacobs leere.
 Lof, vlies van Gedeon den grooten heere.
 Lof, coucke van Helias, hongherigh bicans doot;
 Lof, cedre, palme, myrrhe, van machte groot.
 Lof, precieus aultaer, van tgoddelic Lam.
 Lof, Dauirs haerpe. Lof heiligh Hemelsch broot
 Lof, Salamons temple. Lof, Abrahams ram.
 Lof, u, die al zuere ter weerelt quam:
 Zonder eerszonde, daer elc meinsche an knaeght.
 Ghy alleene zijt daer God exceptie in nam:
 Lof, hemels coninghinne Gods moeder en maeght.

III.

¶ Coninglicke Princesse vÿter hooghster celle,
 Anhoort ons meinschen, die vul zonden crielen.

Hij

Saluvert (duer dijn kint) ons vuer de helle.
 Trect my (uwen dienare) uten ghequelle,
 Eer my de ouerfelle gheesten vernielen,
 Licht op, die vvylien in zonden vernielen,
 Lof u, wien midt Gods die macht is bleuen.
 Aenuert het aerme last mijnder zielen.
 Regeert voort an myn ketiulich leuen.
 Ick roupe ghenade op dijn kint verheuen:
 V hulpe vvylt gheuen, ende niet en traeght,
 So sal ic u segghen zoo staet veurscreuen:
 Lof, hemels coninghinne Gods moeder en maeght.

¶ *Wnder sneede van rix. In throede.*

j. ¶ O verdoolde meinsche wat hebt ghy voren:
 By dyns selfs schulden gaet ghy verloren
 Ic claghe u want ghy zijt myn creatuere,
 Alsoot bliiect al naect.
 Ghelijc den vader tkint hebbic u vercoren,
 Ende ghy laes! en mueght my sien noch horen.
 Ghescepen en gheboren naer myn figure,
 Zeer vvel gheraect.
 Ic ben dyn salicheit die thuvvaert vvaect,
 Als die u noit en liet.
 Het is al mine vvies ick hebbe ghemaect,
 Dvvelc ooghe ievvers siet.
 Nochtans en heescht ghy my gheentijt niet,
 Als ben ic bouen al omnipotent.
 O Meinsche my vvondert dat ghy my niet en kent!

¶

¶ Van als vviesmen met monde ghevvaecht,
 Eerde, lucht, vvatere, ende vier, onuersaecht,
 Hebbic ghescepen om dmeinschelic ghemeente,
 Met myn cracht d iuine.
 Vvies den hemel beuangt, vvies deerde draeght
 Voort al tgheent daer den dach op d aeght:
 Peerels, gaut, zeluere, hoe dierbaer ghesceente,

Het is al mijne.

Alleenlic om deertsch goet te crighen int schrine
Zidy vreckigh bedocht.

Ende ic die ben de eeuwvighe medicine,

En ben niet versocht.

Zonder ghelt haddick gheerne al uut vercochts

Maer ghy en heescht my niet als siende blent.

O meinsche, my vvondert dat ghi mi niet en kent!

III.

¶ Ic ben dalder schoonste en beste man,

Nochtans myn schoonheit en staet niemant an:

Van myn edelheit en zyt ghi ooc niet bekuert,

Dyvelc mi gheeft zeer vry?

Van dalder meeste gheslachte ben ic nochtan:

Want myn vader is God int hemels ghespan,

En myn moeder maeght, vvelc niet en ghebuert,

Tcomt mysterelic by.

Zaut ghi mi dienen ghylien schames dy,

Ic hebt langhe beseuen.

Ic ben rycke van goede: vvaeromme en beet ghi my?

Ic macht al gheuen.

Ick ben den vvech, de vvaerheit, en dieuen:

Ghi en ghelooft nogh en volght mi niet ontrent.

O meinsche, mi vvondert dat ghi mi niet en kent!

III.

¶ Ic ben dlicht myns vaders int t̄ hemels graet,

Hoe vvel ghi diin ooghen op mi niet en slaet:

Ic ben Gods zuene die elcken propiis greit,

Blusschende elckes benauwen.

Ic ben goet raetsman: niemant vraecht mi raet.

Goet leetsman: niemant mynen vvech en gaet,

Ic ben myns goddelicks vaders wiifheit:

Ghy en bebt gheen betrauvven.

Ic ben de regule die elc moet hauvven:

Maer tdiint u al zvvaerheit.

Ic verlichte op derde, bee mans en vrauven:

En ghy schuut mijn claarheit,
 Ic ben ghemaniert: ghy schuut myn zedebaerheit,
 Ic magh roeren end doen staen tfirmament,
 O meinsche, mi wondert dat ghy mi niet en kent!

D.

¶ Zonder mi en is gheen vruecht vvarachtich:
 Waerom zidi mi te versmadene indachtich?
 Ic ben den paeis elcks moeds: rust dan van zoerghen,
 In mi, dijn vijf zinnen.

Van als, ben ic alleene ter weerels machtich:
 Nochtans maecktic de Ioden mijns mansfachtigh.
 Als mocht myn hemelsch vader verboerghen
 Ic leet uut minnen.

Wilde dieren, vrientschap met vrientschap innen,
 Het blijft zoo gheschienst:
 Doet den leeu dueght ghi zult dueght an hé winnen
 Den hont draeght goen dienst,
 Deet ghy van ghelycken, het ware u sienst:
 Maer neen ghy: als ben ic der hemelen regent.
 O meinsche my wondert dat ghy my niet en kent!

Dj.

¶ O wagh! het blijft wel an u manieren,
 Ghy zyt veel wreeder dan wilde dieren,
 Niet om verbuterthieren en is dyn spel quaet,
 Ick beseft langh zo breere.
 Duer u quam ick in dit eerdsh dal logieren,
 Latende myn edel lyf totter doot schoffieren:
 Ende ghy ondancbaer en ghedynct niet der weldaet,
 Laes! dit claghick zeere.
 Den offe bekent toch finen hueffschen heere,
 Die hem opqveest ende voet.
 Al ben ic Gods zuene ghy versmaet myn leere,
 Hooueerdigh ghemoet.
 Niemand van ulien my en beet noch en groet:
 Ende ben dyn makere inder linghamen conuent:
 O meinsche my wondert dat ghy mi niet en kent!

DIII.

¶ Hoe cuent ende mueght ghy my dus verſteken?
 Ick ben barmhertich coeft ghy ſchoon ſpreken:
 Bekeert u in tijts wilt op dees zaken waken,
 Twert alleene u bate
 Want ic ben ſtrafiuge niet om verbreken:
 Ende ſalt ten laetſten daghe al wreken.
 Zoo mach ict vinden u ſal theſch blaken naken
 Als vergrammick my late.
 Ick ben de gherechtighe charitate,
 Tot dynder hulden.
 Wat magh icks comt ghy ter helfcher ſate
 By dynen ſchulden
 Ick bent, wiens woort de propheten vervulden,
 Dat ict al iugieren ſal int ſweereelts ent.
 O meinsche, my wondert dat ghy my niet en kent?

DIII.

¶ Prince, hoogſte God, goederthiere beuonden,
 Nu, ende ooit, van doen ghy my hebt gheſonden,
 Om beteren Adams ſchult als dyn eenich kint
 Int ſchoone eertsche dal:
 Daer ic beſpauwen was, ghegheeffelt, ghebonden,
 Ghecroont, ghecruyft, met dliif vul wonden,
 Vanden loedschen honden, van my nochtans bemint:
 Dit leet ic groot en ſmal,
 Hellaes, ghy ende icke duer dit gheual,
 Niet el en begheeren,
 Dan danbaerheit alleene, die mocht loonen al:
 Maer zy willens hem weeren,
 O meinsche, betert dyn ſondighe affeeren:
 Ick mach u beuriden vuer theſch ſerpent.
 My vvondert zeere dat ghy my niet en kent?

¶ Hier naer volghen de Keſereinen van heerthienen.

¶ Suede van mij. Int Amourens.

H iij

I. ¶ Helpe cracht vā liefdē vol felheits doorknocht
 Hoe zidy mi dus vvreed te tracteren bedocht?
 Ic claeghs u Cupido als God van minnen,
 Dat ic dus moet ontsinnen.
 Tsolaes by u vuertits mi toeghebrocht,
 Hebbic met dusentich tranen becocht:
 Zichtent ic den troost der reinder goddinnen
 Niet meer en mocht ghevvinen.
 O lief! ic beminde u ghelie de Seraphinnen,
 Als myns herten bloet.
 Maer nu als qua tonghen haer vveerc beghinnen,
 Zo eist al ieghenspoet.
 Vuertys vvaerdi goet, en keerdet daenschiin zoet
 Tot mi: laes! dat huenich is vvorden brine!
 Niet heeft ons ghesceeden dies ic an u nemen moet,
 Oorlof, schoon lief ghi vvaert eens mine.

III.

¶ Ghy vvaert eens mine rein vvaувvelic adere,
 Midts dat vvy vwaren elcanders beradere:
 Als vvy ondersproken bee tonser vramen
 Zeer vriendelic tsamen
 Dlast mynder liefden vvas ic dy een ontladere,
 Spade ende vrouch vwaren vvy te gadere.
 Diin hertelicke vvorden, naer diins persoons betamē
 Mi zeer vvel bequamen.
 Och uutuercorenste! al vry van blamen,
 Van liue bleeft ghy ghy:
 Als heetick u mine, tis behauuyven uyver famen,
 Dat vvoort comt anders by,
 Zonder der nidere cry, ons cas stont al vry:
 Maer die vvorpent omme mer haren venine.
 Hoedt vvas, laes! tes dus, dies nemic an di,
 Oorlof, schoon lief ghi vvaert eens mine.

III.

¶ Eens, mach ic vvel segghen duer tzvvaer benogen
 vvant vuertits haddick dop sien diinder oghen,

De sprake diinder tonghe, naer myn beheet,
Was my ooc ghereet.

Als ic peinse om dijn solaselick vertoghen,
Om dyn zedebaerheit die ghy hebt gheploghen,
Ende om dijnder woordekins amoreus beleet,
Roert mi bloet en sweet.

Als ic in my zeluen ouerdijncke tbescheet,
Van onzer beeden staet:

Hoe ghy my verrooftet verre ende breed
Ende nu valt obstinaet.

Naer dat ooc bi nidere daet, en quader tonghen saet
Tusschen onstien al verkeert is dat plach te sine
Moet ic an u nemen alf desperaet,
Oorlof, schoon lief ghy waert eens mine,

III.

¶ Princelickste princeesse blomme vul eeren,
Hoe magh een zake dus saen verkeeren?
Ick en cans verwonderen als nu ter tijt,
Hoedt comt dus subijt!

Als ick met u waende best vruught vermeerden,
Vindick mi in een onbewist verzeeren:
Ende niemant en doet ons desen sellen spiijt,
Dan haet ende nijt.

Onderlijnghe hilden wy vroeyelick berijt,
Zonder molestatie.

Nu is verleent vuer alzulc iolijt,
Druck en tribulatie.

Tfy valsche natie, die onse recreatie
Niedt, ende uut vruughden steect in de pine:
By welcken ic nemi en moet te deser spacie,
Oorlof schoon lief ghy waert eens mine.

¶ Ander snede van ruij. Int Amoureux.

¶.

¶ O blakende liefde! hoe quelt ghy mijn zinnen,
Inwendich van binnen, met gloeiender minnen?
Help Venus goddinnen, slaect druck gheresen,

Laet troost verweeren,

O schoone ghelijc t' hemels Seraphinnen!

Ic sie wel mach ic gheen succoers ghewinnen,

Nemmermeer en can icks des brants ghenesen,

Ic moet besteruen.

O bloiende blomme wilt ghy my bederuen,

Ende laten ontwueght?

Ghy mueght my met dusent ghenouchten eruen

Vvt druc in vreught.

Valt doch niet troosteloos, toogt my dyn duegt,

Of ic zal verdwinen door t'saudeinnelic grief:

Duust dooden zal ic steruen laetty my oonthuegt,

Vvat zuldy daer an winnen myn hertelick lief?

III.

¶ O myn edel lief! ghelijc ic ooit plagh,

Biddic, maect mijns lidens een verdrach:

Bluscht minen o vvagh! ghy vermeught veel meer:

Volcomt my dees zake.

Ghy sijt dalderlieffste dien ick noit sagh:

Door u en hebbic ruste nacht noch dagh:

Tis tonsent al gheclagh, ende onsprekelic zeer,

Weder ic slape of wake.

Dat wy dus ghestolen moeten commen ter sprake

Is my zwaer vergruuen.

O God Cupido! hoe wel vvaer ic te ghemake,

Moest ghy my niet schuwen.

Dyn vader en wilt dy noch niet huwen

Dies sterue ic meer dooden dan noit iemant besief.

Moetic dlijf laten doer dijns vaders qua vuwen

Vvat zuldy daer an winnen myn hertelick lief?

III.

¶ O lief, wat vvint ghy an myn ghequel?

Waeromme en troost ghy my niet alzoo wel,

Als ghy my door u, laet steruen bi naes,

Te desen termine?

Dijnder natueren valt ghy al vvillens rebel,

Verliefende dyn ghenouchte, rijt, vreught en spel.
 Vvant der bloeiender ioncheit dient best solaes,
 En Venus discipline.
 Hoet comt emmers bliuic in de pine:
 Zonder vreught ofr glorie,
 Maer, naer datt u belieft aldus te sine
 Haudt my in u memorie,
 Voor drue verleent my int hende victorie
 Ofcherte versmacht ghelijc tuugt desen brief:
 Lactty my dus steeruen, mijn weertste ciborie,
 Wat zuldy daer an winnen myn hertelic lief?

III.

¶ Princesse, wien ic minne bouen alle vrouwen
 Ick biddu bluscht doch myn benauven.
 Tot dyn vader van sinne vvert anders bedocht:
 My langht naer dien tijt
 Lact ons, ons minne bedect onderhauven,
 Hebt my lief ic sal u dienen ter trauven.
 Mochtick solaes van u crighen my en rocht
 Wiets haer hadde of nijt,
 O Clara! weet dat ghy claerder zyt
 Dan zonne of planeten.
 Wel hebdy uven name claer vvit als cryt,
 Ick en can uis niet vergheten:
 Herte zin en moet zyn op u vervleten,
 Doet my tselue, biddic, of ic sterf duer dongerief.
 Besviiet ghy mi, vander doot vverdic haest verbeten
 Wat zuldy daer an vvinen myn hertelick lief?

¶ Ander snede van rijf.

J.

¶ Tfy valsch vvantrauvvich der aenturen rat:
 Hoe spitelic ondraeidy mi als donbekende?
 Dat ic die vrueghdigh bi myn ghebueren sat,
 Mi dus verstecken vinde in de allende,
 Als ic eerst putremde met miinder bende,
 Vut myn Vrancsche rycke

Gheloef-

Gheloefdijt ghy my voorspoet zonder hende,
 En nu slaet ghy mijns swijcke.
 Die wylen ouerwilligh vvas zonder ghelicke
 Vveerp r ghy saen tondere.
 Gheheel myn opset bringt ghy zoo te versijcke,
 En myn volc bysondere,
 Als oft ic gheniet ware van Iupiters dondere:
 Vvanende minen viant veel drucs beraen:
 Maer hoe wel ic meende te brauwen wonders
 Clouckelick vindick my nu gheuaen.

III.

¶ O wantrauvvigh rat! vol quader pitsen,
 Eergher dan een stiifmoedec op eens anders kint:
 Myn auangaerde was zes dusent Switsen,
 Voor Pauien, om oorloghen vvel ghesint:
 Die voorhoede met dyn behendich bevviint
 Brocht ghy in vare.
 Dit dede ons (als die ons leetel bemint)
 Le marquis de Piscare.
 Gheweldich doorbrac hy die vaste schare
 Zoo elc daer daduiis sagh:
 Dees refereins stoc seght de date int clare,
 Op d' Apostel Marhijs dagh.
 Minen roup die te vvesen op sinte Denijs plagh,
 Is verflaut dwelc dyn stranghicheit heeft ghedaen:
 Vvant hoe ic doen hoepte dat daer minen priis lagh,
 Clouckelick vindic my nu gheuaen.

III.

¶ Myn Lelien vvorden daer onghehacht snoot,
 Dies wart ic ontsinnich ende zeere ontstelt,
 Zoo rudelic oueruiel my t' Keyfers macht groot
 Dat zy in myn heer broken met grooter ghevvelt
 Straffelick heeft fortune haer op my verselt,
 Dat icks my moet schamen.
 By fortchen wert daer minen standaert gheuelc
 Tot eeuwigher blamen.

Een en veertich Princen groot van namen
 Daer gheuanghen bleuen.
 Nemmermeer en commic tot mynder eerster famen:
 Acht princen lieter dleuen.
 O! là Trimoeelge, edel vassael verheuen!
 Daer moestic van u scheeden door sdoots vermaens
 Ende als vacht ic doen vroom bouen screuen,
 Clouckelick vindic my nu gheuaen.

III.

¶ Prince vvien witic dit, dan fortunen principael,
 Die daer al myn armeye bracht ter doot:
 Ende my dede slaen ieghen eenen vassael:
 Gheseit la Mote tot mynder schanden groot.
 Haddic dogh striit ghehadt ieghen mijns ghenoot
 Naer eens vrancks Coninghs zeden:
 En versleghen bleuen in Mars sel exploit,
 Ick waerts bet te vreden.
 Zoo ouerlanghe vochten wy ende streden
 Sonder eenich bestant,
 Dat ic door de moetheit van minen leden
 Ghijng in gheuanger hande.
 Dies spreekmē my schande an den borbomschen cans
 Hoe wel ick als een leeu doen vroom was bestaen
 Nochtans en eist my gheen schande: want,
 Clouckelic vindic my nu gheuaen.

¶ Van xiiij. Met eenen steerte.

I. ¶ Och herte bedruet, beclaeght den dagh,
 Dat ghy gheboren waert, o wy! o wagh!
 Maect hant gheslach leeft nu onrustelic,
 Noit drouuer gheene!
 Vvaer is den tyt die my verbliden plagh?
 Lacen! hy hy is deure, dies ic vvvel magh
 Voort an gaen laten, myn leuen lustelic,
 En steeruen in weene.
 Och lief waer zidy? hebby therte van steene,

Hart als den Dyamant?

Hoe plach my te vermakene dyn vvesen reene.

En dyn vvoorden plaifant?

vvaer fal ic hem foucken an vvelcken cant,

Die my myn blifcap al af heeft ghemeten?

vvie fal mi vvys maken en gheuen tverftant.

Of hy die aldus myn vrueght heeft verfteten,

My al heeft vergeten?

III.

¶ In duſent manieren vvy tvvee verhueghden,

Gheen tonghe en volſproke al onze vrueghden,

Voortiits voerleden ter volder perfectie,

Cleene tot miinder baten.

Ick meende dat zyn liefde vvas vol van dueghden,

En als hy uutghelofghen hadde dmaerg miinder iueg-

Fauffablätich mi bryngende onder ſyn ſubicctie (den

Zo gaet hy my laten.

Waer fal ic hem foucken, oft ter vvat ſtraten,

Stede, Durp, of Guchten?

Tſcheen hi en mochte duer liefde groot bouē maten,

Gheene ander gheluchten.

Nu moct ic miſtrooſtich caermen ende ſuchten,

Duer hem die hem qualic te mi waert heeft ghequetē

Ogh, vvie fal my ſegghen om ſtrēmen miin duchten,

Of hy, die aldus myn vrueght heeft verfteten,

My al heeft vergeten?

III.

¶ O laſen, hoe is nu verkeert de canche?

Als ick met hem vuertiits hadde allianche,

Ende hi mi toe boot zo menighen ſmeeck

Loos en valſch inden gront,

Al omme was ic een, ten auontſpele, ten danche,

Vulliuich en vet, nae der maeghden vſanche:

Nu ben ic maghere onghedaen en bleeck,

Alfo elcken is condt

Myn ſchoon borſtkins ſtonden al appelront

Naer Venus manieren.

Myn wanghſkins blueſden, vermeil was den mont
Bloet root haddic de lieren.

Ick was eene van Dianen camerieren.

Maer dits wegh, welc men mi dicwils heeft verweten.

Ogh! wie leeft nu die my zal certifieren,

Of hy die aldus myn vrueght heeft verſleten,

My al heeft vergheten?

III.

¶ O vrueght, hoe hebby my aldus begheuen?

Waer zidy my met minen boele ontbleuen?

Waer zal ic hem foucken teenigher prouince,

Die mi ditte doet?

Nu aldereest hebbick wel beſeuen,

Dat verlies van lieue doet druckich leuen,

Tes onuerdient dies claghick den hooghſten Prince

Met tranen vulle vloet.

Ogh! hoe gheerne vant ic my in zyn ghemoet,

Om te ſolacerene!

Doen ter tijt haddick tcoragie goet

Te danchene, te ouerene:

Nu laes! hebbic cauſe van dolerene,

Zo hy hier af int herte weet de ſecreten,

Iemant doch, pooghe my te declarerene.

Of hy, die aldus myn vrueght heeft verſleten.

My al heeft vergheten?

¶ Clause van xiiij. Daghbedijnghe.

¶ Och! heilich heere almachtich vaders,
Eeuwigh God wyen ic myn ziele op draghe,

Die onſien uwe creaturen al gadere

Ghebrocht hebt als vaderlicke adere

Totten beghinſele van deſen daghe,

Niet dner ons verdiente zoo ic ghewaghe

Maer by gratien die ghy tonſwaert vvilt verclarent

Wy bidden u als ons beſchut vuer plaghe,

Dat ghy ons desen dagh vuilt bevaren,
 Zoo dat ons gheen dootsonden en besvaren:
 Laet vvederstoet en perikel ons niet ancleuen,
 Dat vvy u vol rechtrueerdicheit moghen naren.
 Wilt onsen vvercken deughdighen voorspoet gheuen
 Want ghy zyt den vvegh, de vvaereit, en dleuen.

¶ Refereinen van xh.

I. *¶* Als vvy de vvaereit vvel ondersoecken staerlic,
 Hoe vvel vvy tselue sien by experientien
 Vinden vvy in diueersche boecken claerlic,
 Dat den tyt costelic is vol excellentien.
 Wy lesen naer Augustins sententien
 Dat den tyt met de vveereit vvas gheordineert.
 Historie maect van dien veel mentien:
 Vvant Cicero, haer styts ghetughe describeert,
 Den tyt allerande diinghen produceert:
 Ende niet alle zaken zoo elck heeft de vveten:
 Hy en staet niet stille ongherepareert,
 Zoo ons demonstreert menich fraey Poëte.
 Van als ghebeurtere publicq, int secreete.
 Hy ghedooght ende cant al ghehiinghen.
 Den tyt is priselick voor alle dynghen.

¶

¶ Den meinsche gheboren van zynder moedere
 Lettel ryts leuende ghebreckich en quaet
 Al vol miserien zoo elck is vroedere
 Sprunt ghelie een blomme op lustich en delicaet:
 Hy versliit vervvelckert ende vergaet,
 Ende vliet als een schauve, hooric Iob vermondens:
 Op eenen dagh seit David hendt hy sinen staet
 Dus elc betere in den tiit zinn stinckende zonden.
 Den aermen deelt dijn substantien by ponden:
 Mint uyven naesten eer ghy int vervviit sneeft:
 In gheenrande dootvlecken en zitt beuonden:
 Besight tiit te vvilen dat pas ende tiit gheeft:

Tvvilt ghedaen zyn te vvylen ghy int iolyt leeft,
 Waer by ic my moet te segghen bedvynghen,
 Den tiit is prijselic voor alle diinghen.

III.

¶ Lucas vermaende ons in alle zyn zaken vroet,
 Zoo ons ooc zyn, ander euangelisten radelick,
 Dat den meinsche tot allen tiden vvaecken moet:
 Want hy periculues is vol tvvisten smadelick:
 Perueers ende vol zondigher misten scadelick,
 Onslie verledende, als wiene tsmineinschē doot greit
 Eer wy ons onder de helsehe tourbisten bradelick
 Vinden, laet ons beteren onze snootheit.
 Te wylen wy leuen, de verdiente zeer groot leit
 Seit Ecclesiasticus: beit huere noch dagh,
 By datmen ons, Ioannis nono, bloot seit.
 Hier mueghen wy boeten onzer zielen gheclagh.
 Om dat elc inden tijt, dit, ter weereit vermagh
 Moet ic zulk als voren tselue liet sijnghen
 Den tijt is prijselic voor alle dynghen.

III.

¶ Prince, den tijt is uutvercoren sijn,
 Lustich ende schoone vol edeler fundatien:
 Vvant in den tijdt, wilde God ghebornen zijn,
 Het bleeck ten tide zijnder incarnatien.
 Dat was tijt, van vervultheit der gratien,
 Dien wy alle ontsaen hebben met lettet ghepijns,
 Paulus seit, dat in Christo telcker spacien,
 Vvuent de vervultheit des goddelicks schijns:
 Den tijt was commen hy ghedochte zyns,
 Ende ontsaermede Sions, zo wy in Daudt horen
 Tstijts vervultheit werde ons veel helsechs venijns
 Als God sijnen zone sant in de maecht vercoren.
 Den heere des tijts was in den tijt ghebornen:
 Daerom moet my dwoort noch eens ontsprijnghen,
 Den tijt is prijselick voor alle dynghen.

¶ Referein van xv. Under suede. Amoureux.

¶.

¶ O schoonste! daer den dagh op magh daghen,
 Moest ghy my helpen mijn zwaer liden draghen,
 Zo ware mijn mel haghden mi vvat ontflopen:
 Dan zaudt ghy claer weten dlast mijnder plaghden
 Wies ic om uwen wille moet vvaghen:
 Ghy saut my claghden faudic emmers hopen,
 Nu zyn u onbekent, myn bitter nopen
 Vul grieuelicke treken.
 Met Sent Iooris vischzop vindic my bedropen,
 Nauve can ic ghespreken.
 Och lief! vvat magh u an my ghebreken?
 Vreught heeft my beŵeken, miin ooghen leken
 Vloedigh als beken, om dat ghy myns zyt versmadig
 Dyn liefde heeft my mijn herte doorsteken:
 Ouerpeinst roch ditte, ende wel beradigh,
 Die u bemint, lief, weest hem ghenadigh.

¶.

¶ Ic beminne u ende sal u eeuwelic minnen:
 Deur u deetue ic bicans alle miin zinnen,
 Van buren van binnen, cleene ende groot,
 Ick exaltere u totten hemelschen rinnen,
 Bouen alle vrauwen, ia Venus goddinnen,
 Gheen Keyserinnen, en hauwick diins ghenoot.
 O lief! ghy vveet roch dit al bloot,
 En hebt de experientie.
 Hoe zidy dus ondanchbaer dan? Ic bliuer doot,
 Of doet my afsistentie.
 Alle eere biedick u ende reuerentie,
 Al en is eloquentie, des rijcdoms inuentie,
 Noch preeminentie, my niet ouerladigh:
 Niemand en heuet al in sijn residentie,
 Dus loont dueghe met dueghden, en valt ghestadigh,
 Die u bemint, lief, weest hem ghenadigh

¶.

¶ Ghenadicheit dient vvel dé schoonen vrauuyens:
 O lief! op u staet al myn betrauyven,
 Bluscht myn benauuyven, ende myn verdriet.
 Veur myn solaes, sal ic u eeuwvelick hauuyen
 Also langhe als ic u magh anschauuyen
 Vveder ghy laet dauuyen dijn gratie of niet.
 Vvel vare den God die my dees liefde riet,
 Hoe mi daer therte af zveert.
 Droufheit ende vrueght, is alder minnaers liet,
 O lief! ghy zides my vveert.
 Veur alle vrauuyen heeft u myn herte begheert.
 Hoe ghi myn bloet verteert, ic bent diets niet órbeert
 Ten hielpt al noch en deert, troost ghi my óuerfadigh.
 Van ooit, dbeghin sele, tot in den steert,
 Hebbic u in vveerden ghehad, valt niet ouerdadich,
 Die u bemint, lief, vveest hem ghenadich.

III.

¶ Princesse, neemt dit om een ghedyncken:
 Dijn vriendelicke oogskens laet op my pincken:
 Tot myns droufheits minken, en valt niet schadich
 Myns herten bloet, vvillick u couer schijncken:
 Die u bemint lief vveest hem ghenadich.

¶ Bieserein van xli. Ander sneede.

3.

¶ Is hier iemant zoo curieus van bestiere,
 Die naer myn regiment vraeght, ofte myn maniere
 Vvies ic verfiere, int tsvveerels plein?
 Ic maecks u expeert.
 Vveet dat ick delicatelic mi zeluen aehiere,
 Alle vrueght antiere, te vvyne te biere,
 Niemand en obediere, maer volghe mynen trein,
 Alzoot natuere begheert.
 Mer mynder weerdinne ben ic lief en weert,
 Deur al myn groot ghewelt.
 Al myn patrimonie hebbic verre verteert,
 Ia bee cattheil en ghelt,

Eenen ieghelicken leuerick dagh en velc,
 Om dobbelen, en triumpherē, met venus lacquaeiē al.
 Vraecht iemāt naer duutcommē, hoet met my is ghe-
 Oft hoe ic my gheuoelē? het wert u ghespelt. (stelc?
 Tis noch goet, maer, ic en weet waert draeien sal.

III.

¶ In sneebal, in appels, in brieuen, in blommen,
 Als Pacorus, hebbick myn liefde duerdrommen
 En bens al duercommen, groot ende cleene:
 Duer tverhael noch beuick.
 Euralus veinstren, hebbic alle beclommen:
 Leanders procelluese wateren duerswommen:
 Ghelijc Paris, ghecamp om de troysche Heleene,
 En noch niet en sneuick.
 Ieghen deuangelie, tghceests wercken begheuick,
 Als de siende blende.
 Als Cayn dolende, naer tvleesch zo leuick:
 Van God donbekende.
 Ooit was ic van Triphons bedrieghelicke bende,
 Dies vreesick my eens Plutoets taeien stal:
 Maer ioncheit persuaedeert mi Mattheus emende.
 Ooc smeeft mi dwiel van fortunē, ende
 Tis noch goet, maer, ic en weet waert draeien sal.

III.

¶ Den oliue ende sijghboō, en hebbic niet gheslachte
 Als den rommighen Baal, hebbic elcken veracht:
 Als Pharao bedacht, ben ic vul exactien:
 Midts Helijs quaet bloet.
 Met Amon hebbic gheheel stoopeu ghewachter
 Dinen ende Bersabē hebbick vercracht
 Metten Phariseusen ben ic vul detractien,
 Ende noch eist al goet.
 Houerdigh als Nicanor, verdiēt al onder voets:
 Vul Neroets wreede seden:
 Op Abimilechs tronck legghick zin ende moets:
 Als Achab zonder reden.

Metten vijf zotte maeghden is mijn vvijsheit leden,
 Dies vallic met Lucifer menighen fraien val:
 En al hebic met d'au biblisten, die noit duecht en de-
 Ditte al duerwzegt rotten dach van heden, (den
 Tis noch goet, maer, ick en vveet vvaert draeien sal,

III.

¶ Prince, God heere, dier al salueert,
 Dusent perikelen hebbic ghesustineert:
 Dyn ghebot ghereicteert ende ouertorden,
 Met Balacs qua doctrine.
 Die met my verkéerden zyn doot ende ghepasseert,
 Ende ic hebbe in zonden gheperseuereert.
 Met Eutichus verslapende dine heilighe vvorden,
 En Paulus discipline.
 Dies vreesic Abyrons veruaerlicke ruine,
 Oft Antiochus vvederstoot.
 Van Helizeus beeren verslonden te zijne,
 Of Iesabels quade doot.
 Och heere! ic kent myn sonden zyn groot:
 Ende hebben mi ghehauwen int viants delacien mal.
 Myn hope is in u, naer Dauits vvort bloot
 Ghi zult mi ontfanghen als ben ic inden noot,
 Het is noch goet, ende ic hope datt vvel draeien al.

¶ Banck Reseruin/van rh.

II.

¶ Tfy ulien vileinen die nieuers en dienen,
 Daer goet gheselschap poeght te veriolisene:
 Zuypt ghi u rau vvarm moesch mettē Diogenicienē
 Vvy vvillen ons hau vven metten Epicurienē,
 Daer den vvyn int hooft beghint te risene:
 Goet gheselschap is voor al te prijsene,
 Binnen tsvveerels raden.
 Dees vreckaerts behoormē met vijngheren te vvysene
 Die goet chiere versmaden.
 Doet ghelyc vvy Sardanapalum hooren raden.
 Voor eene discipline;

Eer, drijnt, speelt (seit hy) wilt in vrueghden baden,
Kiest solaes voer pine.

Vult daghelicks u flassche met Bacchus wine:
Driiñt vryelick, ende laet den gheest verbliden,
Het wert den lichame een medicine:
Want men heeft ghedroncken van auden tiden.

III.

¶ Tdrijncken heeft gheweest, eer meer dan min
Van de eerste menschen zoot clær is beseuen,
Die sachmen zeer driincken van tswereelts beghin,
Philosophen en poeten volghden zulcken zin,
Midts edel ende onedel die hem hier toe wildē geuen
Met driinckene heeft Karel magous wonder bedreue
Rhetus dranc veruærlick.

Marcus Antonius, heefter boucken af ghescreuen
Phryx pooide zeer staerlick.

Alcinous ende Acerra droncken eenpaerlick,
Ende teeuigher tiit.

Het driincken regneerde zoo Plinius tught clærlic,
Ooit duer de weereit wiit.

Waeromme en zouden wy niet soucken ons acquit
Hauwede possessie zonder vermiden?

Laet ons goed chiere maken zonder respit:

Want, men heeft ghedroncken van auden tiden.

III.

¶ Xenophon, Aristoteles, Epicurus, Plato,
Homerus, en Ennius van drynckene noit cesseerden.

De Centauren, Sertorius, Alchibiades Catho,
En met meer andere den pluim striicker Gnatho,
Noit hoe die ghilden den pot tracteerden!

De Parthen, en Persien, hier in triumpheerden,
Midts de Griecken groot en smal:

Die saten nachten ouere en pergriecqueerden.

Cyrus barst hem al.

Bonosus dranc wynen zonder ghetal:

Wat baet dat ic̄t hele?

In niemants sturte en ha den wijn bereren val
Dan in Bitias kele.

Cratinus drincken ghiinck al buten spele,
Nooit man en sagh hem den croes ontglidens:
Dus laet ons hopelick zyn, dicwils en vele:
Want, men heeft ghedroncken van auden tiden.

III.

¶ Silenus tvoesterkint vanden Musen,
Ter eeren de ix. Nymphen en de drie Gratien,
Dranc xij. croesen in, sonder verlusen:
Maer moester omme van ziinen ezel verhusen,
Ter eerden vallende te dier spacen.
Nouellius sittende in diuersche recreation
Daert hem Bacchus riet,
Dranc altoos drie coppen vvt: van welcker potation
Hy Tricongius hiet.

Plutarchus, en meer andere, en saeldens niet:
Maer hilden ooc dien aert.

Ende zeker ten is niet weert datmen ons besiet
Is dlijf niet bewaert.

Wy en hebben gheenen gheest hoe iongh gheiaert,
Of Bacchus en doet melancolie liden.

Laet ons hier toe sien daer op nemende regaert:
Want, men heeft ghedroncken van auden tiden.

II.

¶ Martiael liet syn liefde op vijf vrouwen dalen,
Ende haen' xxiiij. letters in, onder hem viuen:

Zoo veel croesen, moesten elcke lettere betalen,
Dies dranc hy viere en twintigh schalen.

Wie hoorde noit van zulcken drincker schriuen?
Laet ons an Oenophylus sententie blyuen,

Drynckende goet ront:

Den eersten teughe (seit hy) doet den smaeck beclius.
Den tweetsten spoelt den mont.

Den derden conforteert tverhemelsels gront.

Den vierden wilt vechten,

Den vijfften tueghe duersmitet al terstont,
Zonder eenich berechten.

Den zesten gheeft victorie den knechten.

Den zeuenften triupheert, hem en rouct vviuet benidē

Laet ons ooc vroeylic zyn en schutterlic beslechten:

Want, men heeft ghedroncken van auden tijden.

¶

¶ Prince der penseen, God geue u veel vredynghen:

Paeys, minne, ruste, solaes en deduut,

Int dryncken, goe packiinghen, en goe bestediinghen

Niet alleene u, maer alle die van Edynghen

M. Ian huusman, de pensee, en Pier nuut.

Laet ons altoos driincken tsy zom of uut:

Nochtrans niet te baut

Want om te behaudene corage en virtuuut,

PENSER YFAVLT. ¶

Dus biddic valt int dryncken niet te staut:

Vreest den hooghsten God.

Wildy u daer af preferueren menich vaut?

Siet toe yvacht vvel tslot.

Niet min als handelen vvy somtyts den pot,

Tcomt al eens, vvy en yechten noch en striden.

Dus laet den gheest vermaken alauot:

Want, men heeft ghedroncken van auden tiden.

¶ Anderen Prince.

¶

¶ Prince laet den vreckaert, vreckelic verriickens

Laet den coopman achter lant syn vware coopen:

Laet den astronomiin in syn sterren kiicken:

Laet de seuraers besigh met haer practiicken:

Laet den zeemaet visschen vaen met hoopent

Laet den amoureux syn liefkin beloopen,

Zeere delicatelick:

Te vvilen, zal opt tasse staen den vvyen met stooopen,

Redelic ende matelick,

Ende vvy sullen driincken niet te hatelick,

Maer

Maer somtiit met luste:

Alzoo vverdet den lichame batelic,

Tsmaect vvel met duste,

Als vintmen lieden, vrent van imbuste,

Diet lieuer hanghen sauden an haer ghesmiden,

Men vinter ooc diett vertulpen zullen zonder ruste,

Want men heeft ghedroncken van auden tiden.

¶ **E**sterein van gh. **I**nder suede.

I.

¶ Mi deert dat de dronckaerts daer toe vercoren zyn
Die hem laten diincken (zonder God tandiinckene)

Dat zy tot droncke driincken gheborn zyn.

Gheenen cop en hebben om uut te driinckene.

De eere vanden coppen en staet my niet te miinckene
Voor Bacchus scholieren:

Want daermen de potten beghint te cliinckene

Gaet buten manieren.

Men fiet daer groote backen hantieren

Zonder eenich verblasen.

Gheen vrueght en salmer communicieren

Dan dlijf vvel fassen.

Naer de exquisitste coppen zy razen:

Weet dat ic de vvaerheit segghe als aut cantere.

Zy maken vele feesten ende groote solafen

Met vergulden schulpen, schalen, croesen, glafen,

Maer, noch vvas Nestors cop duustmael triuphatere,

II.

¶ Men fiet de dronckaerts haer aut ghebac backen

Der vrueghdē, smac smacken, inden vvynt sittē soppē

Altoos vul den sac sacken, ende pac op pac packen

Die heden anders dede, men zou met hem schoppen.

Voortijds nochtans vvilden sy hē anders vvercroppen

Dan zy doen als heden.

De Centauren droncken uut costelicke coppen

Als zy onderlijnghe streden.

Eens in een gheuecht, Theseus vul onuerden,
 Slough Euritam ter doot,
 Met den nap die veur hem stont, in tiden voorleden,
 Peinst dien cop was groot.
 Apollo ende Neptunus tvee Goden mignoot,
 Om dat zy Trooyen stichten soen te plaisantere,
 Ontsiyngchen van Laomedon veur haer exploit
 Excellente vasseelen, van gaude zwaer als loot:
 Maer, noch was Nestors cop duustmael triüphantere.

III.

¶ Als Ajax, ende Vlysses vul labeuren tsamen,
 Om pacis maken, nooit haer daghen swijckelic,
 Met Phœnix tot Achilleus als orateuren, quamen,
 Hietse wel commen, alzoor was blijckelic
 Patroclum sant hy om den cop zeer ryckelic
 Passerende elcx sinnen:
 Dien droncken zy te zamen vut ghelijckelic,
 Eens met goeder minnen.
 Vlysses, achter dien, te Phœacien binnen,
 By Alcinoom eerbaer,
 Dede sacrificie, Goden en Godinnen,
 Naer costume van aldaer,
 Met eenen schoonen nap, van zeluere claer,
 Gheammilgiert met blommen gheen diinc elegantere
 Een carbunckel verlichtet daer al eenpaer,
 Den nap stont op menighen precieusen pilaer,
 Maer, noch was Nestors cop duustmael triüphãtere.

III.

¶ Menalcas cop, daer den wiingaert rijcke bloeide
 Gheammilgiert vul drüen, gheestigh, excellent:
 End Dametas nap, daer Orpheus musike vloeide
 Want, voghels en boschen volghden hem ontrent,
 Elc weet dat dees coppē waren precieus en gent,
 Ghelije den Neroers loiael.
 Den welcken hy vertart als van dueghden blent,
 Deur der Furien strael.

Didoets nap was van peerlen orientael,
 Dien Bitias dranc uut vul wijn:
 An tgaut en mocht wercken, pufoen noch regael,
 Noch gheenderande veniin:
 Dynct ulien dat hier backen thuwen wille zyn?
 Ghy drynckers, kiest eenen, en drijct abundantere.
 Om dat ic stremmen zou uwelieder ghepijn,
 Hebbicker vele ghenoeemt op desen termijn:
 Maer, noch was Nestors cop duustmael triuphãterer

D.

¶ Prince, Nestors cop waert wel ondersocht redelic
 Passeert alle coppen, nu en te auden tic:
 Pirithous bruloft stonter in ghewrocht edelic,
 Met gheheel ende al Iuppiters bouuernie.
 Twee buucken, viere handtrauen, haddi an elcke sie
 Met vier duuen daer beneuen:
 Meest Homerus weercken ende poetrie
 Stonder op ghescreuen.
 Zonne, Mane, Sterren subtilic verheuen,
 Ghenaghelt om vast hauwen.
 Den hemel van lasuer ghecontrefaict naer dleuen,
 Mocht elc daer anschauwen.
 De lucht was lijfveerwich, gemiinghelt met blauwen
 Noit man en sach gheen weerc constantere.
 Int uut drincken moest hem elc man benauwen
 Zonder Nestor, die drancken uut sonder flauwen,
 Kiest desen, wildy, nooit cop triuphantere.

¶ Siereerin van xij. hoor: d'hant ghemaect.

E.

¶ Vwie sal my bystaen met medicinen?
 Wie sal my verlossen uut wederstoot?
 Wie sal my quytmaken dlast mijnder pynen?
 Wie sal my ghestremmen Venus fel exploit?
 Och lief! ic roupe ghenade ter noot,
 Op u als die my meught stellen te vreen.

Befwilt ghy my, so sterue ic de bitter doot,
 Niemand en mach my helpen op den dach van heen.
 Als zandic u een deuise vander penseen,
 Het en vvas gheen vvonder noch vremde zake.
 Dyn fierheit, dyn zedebaerheit, en volcommen leen,
 Commen my te voren vveder ic slape of vvake.
 Als nu peinsic om dyn vvanghen, nu om dyn sprake
 Nu om dyn ghestichticheit, die mi doet verbroeien.
 Dan peinsic om dyn ooghen daer ic op roupe vvrake,
 Zulc ghepeins lief doet de penseen groeien.

III.

¶ Hoe ic meer peinsc, schoons aenschiin soet,
 Hoe ic meer arpeinsc, met scheerpen zinne,
 Hoe ic rein beelde meer peinsen moet,
 Want deen ghepeins bringht dander inne.
 Als my te voren comt de vierighe minne
 Die ic u draghen moet vvcl tot mynder keuren,
 En ic minen troost vinde van cleenen ghevvinne,
 Dan vvilt myn herte van drucke scheuren.
 Och! peinsick dan, mocht zy my ghebeuren,
 Ende mocht ic goede vreught met haer betrapen
 Vvilde zy bevveeren myn saudeinich treuren,
 Ende ic met haer mochte, eten, driincken, en slapen,
 Oft vvaerick dalderminste van haren knapen
 Ende zy my vvilde met trooste besproeien:
 Minen gheest can vreught uut dees ghepeinsen rapen
 Zulc ghepeins lief doet de penseen groeien.

III.

¶ Mocht ic met haer zyn heymelic al stille,
 Peinsic vvedere, en zelue haer myn briuen lesen
 Mocht ic haer ontdecken al minen vville,
 Mocht ic se doen groeten met dien of desen.
 Mocht ic noch tauont in haer camer vvesen,
 Ten danche, oft elders daer zy haer vinden zal.
 O God vanden hemele! zo vvaeric ghenesen,
 Maer neen ic, laes! ic bliue int mesual.

Al zuchtende vveinschic my, haer liefste ghetal,
 Haer ter eeren die my tghepeins in sant.
 Droughe zy my ionste, dat vveinschic voor al,
 So en vvarer gheen blider meinsche int lant.
 Hoe dierder ghecocht hoe vveerder pant,
 Peinsic dan vveder om miins sins vermoeien.
 Dus troostic my zeluen, en leue hier by: vyant,
 Sulc ghepeins lief doet de penseen groeien.

III.

¶ *Princesse, dalder liefste, toecommende, ende nu:*
 Voor alle andere vrauven hebbic u vercoren
 Myn ghepeinsen beghinnen ende henden an u:
 Laet my doch eenich succoers oerboren.
 Myn simpel bede vvilt doch anhoren,
 Eeuvelick vvillick u dienstknecht blyuen:
 En laet (biddick) minen aerbeit niet verloren,
 In contreliefden, ghy als suer van vvyuen,
 Wilt my toch een hopelic vvoordeken scriuen:
 Eñ ontpluuēt dyn barmherticheit tot myn begheren:
 Een schoon vvoort magh vvel minen druc verdriuen:
 Myn alderliefste, vvat magh u datte deeren?
 Scriift my iet vveder om tsvruegchts ghenceren:
 Een vvort magh bluffchen al myn vernoeien.
 Indien ghy dus myn melancolie vvildet vveeren,
 So mochten de groeiende penseen bloeien.

¶ *Under sneede van zesthienen.*

I.

¶ *By dat vvy poetelick vinden bescreuen,*
 Die voortiits vvat vvonders hebben bedreuen
 Vvorden goden verheuen, mits haer virtueusheit.
 Van Ceres hebben vvy eerst tbroot besueu.
 Pallas heeft de oliuen eerst uut ghegheuen.
 Bacchus vant de vvynen, mits syn coraiusheit
 Venus vant luxurie, en libidineusheit.
 Als die haer vast hilt an Priapus pack.

Cupido tooght al omme zyn orguilleus heit;
 Volghende de substantie zyns moeders vvrac.
 Zy vuart gheboren, ghelijc Hesiodus sprac,
 Van de schume der Zee ten eersten beghinne
 Saturnus ghemachte, daer niet en ghebrac:
 Dies al dat haer an cleeft is luxurieuus en lac:
 Haer elcken presenterende als een goe zottinne;
 Daeromme heet zy der minnien goddiane.

III.

¶ Al haer voordstel is luxurieuus en lascijf;
 Dies heet zy een hegmarijklich vijf;
 Broosch is haer lijf, vvat haet dat ic̄t helef
 Lichtreerdich, manghier, is al haer bedrijf.
 Met Ceston, haren gurdel, bint zy seer stuij
 Hendlien die zy spel iont van harer vele.
 Die duuen syn onder haer tutele.
 Zy vertiert gheerne, ghelijc een duue die best.
 Witte Svanen, voerense tot allen spele:
 Want zy tot schoon mans meest is veruect.
 Den booni myrthus onder haer baeilge strect:
 Wat dien reuc inflammeert tot Venus ghevvinne,
 Al haer opset sorteert een onrein effect,
 Ende om dat zyt al tot luxurien trect:
 Ia ende al beulect als veninighe spinne;
 Daeromme heet zy der minnen goddiane.

III.

¶ Zy en de nooit anders te gheender spacie,
 Dan elcken ghelieuen by haer gratie,
 Sulc is haer natie, verre ende vviit.
 Venus heet een voluptueuse delectatie,
 Daer al Adams broetsel neemt zyn statie:
 Veur haer en eist al maer eenen liit.
 Mercurius maecte om haer den Hermophrodit,
 Iuppiter wan Cupido an haer vierigh blaken.
 Mars maecte Hermionem ter zeluer tiit.
 Anchises vvan Aeneam vul hoesscher spraken.

Butes vvan Erix, om bluffchen haer haken.
 Zy verliefde op Adonis met verhoeden zinne.
 Dees luxurie en sal si nemmermeer slaken,
 Ende om dat zy cause is van alzulcke zaken,
 Elcken toebiedende haer ionstighen minne,
 Daeromme heet zy der minnen goddinne.

III.

¶ Prince, in Cypres, vand zy teeuuigher blame,
 Dat de ionghe maeghden vworden infame,
 Ende metten lichzme, beslaefden rghelt.
 De Agathyrfen, bracht zy in eenen quaen name,
 Honden voere, vvas die van Trachien bequame.
 De Schyten, vwaren met ghemeen vvyfs ghequelt.
 De Araboisen, bleuen met haer maeghscap verfelt.
 Vvijs parautsen, vvas te Babilonien gheen schande
 De Indoiten, besoeignierden opt bloote velt.
 In Barbarien, hebben zy vvyfs menigherande
 Dit doet al vrou Venus met haren brande,
 Als een luxurieuse broosche eluinne.
 Ende om dat set al bint met haren bande,
 Niet daer alleene, maer hier ooc binnen lande.
 Ende haer goelick laet tasten onder den kinne,
 Daer omme heet zy der minnen goddinne.

¶ Geserein van Zeuenthienen.

3.

¶ Waeromme besiedy my? om mynen baert?
 Hebdi scoonderen ghesien, dynet u?neen ghy nochtis
 Hoe leelic, ic en bide niemant, zyt niet vervaert:
 Maer neemt op de ghestruuctheit vvel regaert
 Ghy en saeght nooit bet ghestoffeerde vvrans,
 Alzulcke baerden vulmaken schoon mans,
 Daer de vraukens om liden druc met pinen.
 Ons vuerfaten, droughen alle baerden bycans:
 Maer ghy en saeght nooit schoonderen dan den myne
 Desen baert, brynct vyf scheerslen ter ruinen,

Eermen net afghevaecht, en niet al den bras:
 Maer ghy, Trect ten houe vanden beghinen,
 Zy zullen u af vijsten met eenen blas.
 Al dbaert dat is ofte dat nooit was,
 En ghelyct den minen niet, onthaut dees lesse
 Want zoo ghy claer mercken muegt op dit pas
 Hy is gloedich als quame hy uut Vulcanus smesse.

III.

¶ Men heeft wel veel frissche baerden vonden:
 In Mezentius langhen baert, mocht elc vervroien
 Saturnus prolixicheit en was niet om gronden.
 Pelias ende Acestes ghebaerde monden,
 Gheloect als honden, waren niet om vermoien.
 Piraem ende Antenor, midt Calchas van Troien,
 Hadden ghestrecte baerden, grijs als aluyn:
 Maer die zyn van autheit alle monioien,
 Ende ooc grise, en zwarte baerden, syn te commuun.
 Iopas baert was ghevlochten ghelijc eenen tuun.
 Mopsus want den finen drievvaerf rond omme d'hat.
 Den Entellus vvas ghespekelt, wit, root, en bruun:
 Maer den minen is eenveerdigh an elcken cant.
 T'sghelijcs en is hier nieuwers int lant,
 Als brocht ghijer my toe meer dan sesse.
 Gheloefdijs niet besiet, ic en lieghe niet: want.
 Hy is gloedigh als quame hi uut Vulcanus smesse.

III.

¶ Cynarus catten baert was al verrot,
 Men en kender gheen coluer an, dwelch hy begheerde
 Busyris vlassen baert, was altoos becrot,
 Den Cerberus was zoo vervaerlic besnot,
 Datter de duuels af liepen harer veerde.
 Euanders spiautren baert sleepte op deerde,
 Soo den Nestors en Phoenix deen, naer de poeten
 Iphitus cruunckelbaert, was van cleender vveerde
 Den Achemenides, scheen vanden motten gheten
 Vcalegons knijffelbaert stack al vul neten.

Den Phylemons crulde, buter maren dineers.
 Charons gheeten baert, was van auden verlieten.
 Op Vlysses wrijnaertschen en quam noit scheers.
 Martiaels baert schein een schemijnkels eers.
 Den Neptunus scheë gheuilt met eenē rostighē messe
 Den miinen is al anders, besieten lancx en dweers,
 Hy is gloedigh als quame hy uut vulcanus smesse.

III.

¶ Prince God, ieghen u en is gheen cakelen,
 Ghy maect de baerden vrende, naer elcx ghewin.
 Het en helpt ieghensteunen noch pernakelen
 De menighe draeght den baert van mirakelen,
 Alle leghweerckers coleuren looper in.
 Gheen baerden en stonden in Alexander magnus sin,
 Hy en mocht se niet gheluchten tot zinen kies.
 Earinus ende Nero, bee meer ende min,
 Schoncken den God Esculapio harer baerden vlies,
 Tsfghelijcx van minen baert nooit en wies?
 Niet ros dat ghijt weet, contrarie willic tooghen.
 En heedt my t'ros Heinken niet, vermijdt u dies:
 Biden sweeten ic en sauts u niet ghedooghen.
 Als en was hy nooit ghewasschen met looghen,
 Vervverrent, verbustelt, gbelijc een clesse.
 Ghy en saecht noit schoonder baert met ooghen,
 Hy is gloedich als quame hy uut Vulcanus smesse.

¶ Refereiti van achtthienen.

II.

¶ O doloreus herte! bedruft vol allenden?
 Ic vloucke u Cupido met uwer benden,
 Die my dus ontrufft vol melancolien.
 O lichaem vol mesquamen! waer sallick henden,
 Wie magh my dit onghebruuc toe senden?
 Eeuwigh moet ic treuren daer ander verblyen.
 Fortune is myn stijfmoeder tallen tyen.
 Liefs presentie en can ic niet ghewinnen.

K

Ic en weet wie myn vrueght dus magh benyen,
 Ten zy Anteros die my rooft myn zinnen.
 God is hy, altoos contrarie der minnen:
 Elcken despoinctuerende, zoo ic wel ben vroet.
 Daer is vast ghesloten in myn herte binnen,
 Eene die my nut drinckt myn roode bloet:
 Hoe wel zy my cleen hacht de blomme zoet,
 Nochtans hopic beters, want zy my zeer naer leit.
 Ic sal noch verbreken haren sieren moet.
 Midts patientien verwinsterigghe der swaerheit.

III.

¶ Lijf ende goet al haer te male obediert:
 Want ghelijc de driue den wijngaert verchieret,
 Ende vele schoon vruchten, de vette landen,
 Tsgelijcks by haer sprake wel ghemanniert,
 Mids dat zy haer zoo zedebarigh tiert,
 Is zy verfiert bouen elcx verstanden.
 Ghelijc Bacchus heeft zy delicate hande.
 Thaer ghelijc Apolto, conluer van gauwe.
 Zy heeft Venus ooghen, die my doen verbranden.
 My iammert dat ic deeruen moet zulk een vrouwe,
 Ghelijc de roose schoon, bloeit metten dauwe,
 In den bliiden nuchterstont, is dese Oeesse,
 Gloeiende int aenschijn, de zuer kerffauwe:
 By welcken, ic duer haer myn zinnen messe.
 Ic bliue haer dienstbo, zy myn meerstresse:
 Wiens hooghe presentie my eenpaer greit,
 Ende sal eens obtineren van myn clergesse
 Midts patientien, verwinsterigghe der swaerheit.

III.

¶ Lijf ende weluaert, an desen brief cleeft:
 Want minne die mi al dit ongherief gheeft,
 Is een begeerte (tught Gilberrus clær)
 Voor my principalie die dus int grief sneeft,
 Om te ghebruyckene rghieent datmen lief heeft,
 Welc my verre is, dies blijft myn herte zwaer.

Tgheent

Tgheent datmen mint, waentmen vinden eenpaer,
Seit Hyeronimus ende anderē dier ghelijcke:

Maer, lacen! die redene en vindic niet wær

Want haren persoon slaet my al omme swycke.

Quame icse int ghemoet eens, zo waric rijcke:

Maer neen ic, hellaes! dat beclaghic hier.

Iocus verraetscap bringht my te versicke:

Al swijghende verbrandic in Cupidoets vier.

Ic duucke ende lide al dit dangier,

Vvaer by myn herte, bycans eenpaer schreit:

Nochtans sallic verneurwen haer herte fier,

Midts pacientien, verwinsterigghe der zwaerheit;

III.

¶ Prince, alleene thaken spandt in my de croones

Want, hoe zeere zy haer maect te noone,

Tghepeins blijft op haer, dat en magh niet falen:

Ic minse bouen al, binnen tshemels throone.

Nooit verlangde Apollo naer Daphnen schoone:

Noch Paris naer Heleenen wel ter tale

Noch dauders die Susannen brochten in qualen;

Noch Piraem naer Thisbe zijns herten kies:

Noch Isiphile, als Iason vvas gaen halen,

Int Heylant van Colchos tshoon gulden vlies,

Als ic doe, sichten dat dees liefde vvies,

Den God van minnen vvils my doen restoor.

Al tgoet der vveereit extimeric verlies,

Als zy ieghen my niet en doet haer deuoor:

Nochtans als maecse my ontrufft en loor:

By dat my myn herte rught ende claer seie

Ic sal van haer int hende crighen ghehoor

Midts pacientien, vervvinsterrigghe der svvaerheit.

¶ Suede ende Clause van rix.

¶ Als den hane an de hinne bluscht zyn verlanghen
Ende de natuere vulgaet haer ganghen,

(Zoo wy sulc spel zelden sien vernoeien)
 Beseffen vvy dat de hinnen, duer sulc verstranghen
 Eyers van haer selfs saet ontfanghen,
 Van welcks natste deel, het vyrtte moet vloeyen.
 Van deertsche deel, sietmen den door vol groeyen:
 Daer wy by experientien schauven den keest.
 Lettel doerer de hane toe, als moet hijs hem moeyen
 Anders dan dat hy verleent den zadelicken gheest
 De eyers int liif, en zyn maer vel en fachte meest,
 Dwelc de lucht en tcaude verhartten in schalen,
 Tplomprste vanden eye, comt ute alder eest,
 Achter naer siermen tscheerpste ute dalen.
 Hinnen zonder hane, die amoureus heit halen
 Met beckene, dsonckene, ofte met behagelicx iet,
 Legghen onvruchrbaer eyers, die van kiekens falen,
 En alzulcke eyers, met curter talen,
 Heeten wint eyers, zoo men daghelicx ziet.

¶ Clausele van xix. Under sneede.

¶ O ghecruste God! wee my fier en quaet,
 Dat ic gheen compassie en hebbe op alle u wonden
 Ic deur wien ghiit leet, bliue obstinaet,
 En diet niet an en gaet syn druckigh beuonden.
 De Inghelsche scharen, droufden te dien stonden,
 Men sach de sterren en planeten dwinen
 De dooden verrefen, de eerde is gheschonden,
 De Zonne ende Mane lieten haer schinen.
 Tyvas al vul deemsternissen ende bruinen,
 Den tempel spleet, en de Dyamanten steenen.
 Ende ic! om vvien ghy dooghdet zo veel pinen,
 En can nauvve eens om myn zonden gheveenen,
 O ghebenedijde Heere! ghy vveet myn meenen,
 Laet u myn tranich ghebet ancleuen:
 Deur u bloedighe vvonden groot metten cleenen,
 Wilt my myn stijnckende sonden verghenen,
 Voort an vyvilic leeden een deughdelic leuen,

VAN NEGHENTHIENEN. 149.

Alle boofheit achtende voor een onuerduldich pleit:
Wilt miins ontfaermen goe helighe drie vuldicheit.

¶ Referein van twintighen/leur dhant.

II.

¶ Costume ende zede, eist van desen lande
Datmen ghenouchte hanriert binnen bestande,
Of alst gheen inlandsche oerloghe en regneert,
Ghelijct nu niet en doet.
Dies ghy, myn heeren vander Edijngscher vvarande,
Roert nu tsvrueghds vinnen als buten bande:
Edel pensenaers, die sente Annen exalteert,
Christus groot vrouwe zoet.
Van alder eeren, gheluc, zeghe ende spoet
Willen vvy u dienen.
Ooit droucht ghilien ionstigh tot ons den moet,
Ionstighe Rhetoricienen.
Ghy zyt die de croone in onslie spienen
Van eerst, totten lesten.
Ionst thuuvaert vvil vvy ooc vercombienen,
Ende aude vreught veruesten,
Ghy comt ons besoucken binnen onsen nesten,
Ende vvilt met onslie als vrienden verkeerens
Dies presenteren vvy ons tot uvvelier besten,
Ende sullen u den vvegh van vreughden leeren,
Al omme vvillen vvy uvven lof vermeerens,
Zoo ghy meught meercken plat.
Wy heeten u vvillecomme, als mannen met eeren,
Van Edinghen der stat.

III.

¶ D'absentie van ulien magh ons vvel varen:
Want het gheleden zyn menichte van iaren,
Dat ghy ons visiteerdet als broeders broederlic,
Vut ionstigher minnen.
Vvel vvetende, goe vruengt en mach men niet sparen:
Vvant vvy en ghi commen (om trechte verclaren)

Vten facunden tronc eens moeders moederlic,
 Rhetoriken der goddinnen:
 Gheen Mercuristen ter vveerelt binnen
 En meughen hier teghen.
 Want de const verheft ghy met al uven sinnen
 Zelve daer toe gheneghen
 Dies ionst, deen tot dander vvert ghedreghen,
 Ghereghelt en mannierigh,
 Ghelic vrienden costaymelic onderpleghen,
 Ter zeluer const vierigh.
 Hier toe zidy den tuit altoos stierigh,
 Dies spreekt ulien lof groot ende cleene
 Ende vvylic haecten naer u comste ghierigh,
 Want ghy ons ghebueers zitt vul ionsten reene
 Favorable tonsvaet zidy ghylic alleene,
 Als in vrueghden nooit mat.
 Hier by, wy u vvillecommen heeten int ghemene,
 Van Edinghen der stat.

III.

Niet en darfvy el zoucken dan de manniere,
 Hoe vvy ulien alder best zullen aeihieren,
 Als mede broeders, daer ons ionst op daer,
 Naer ionsts discipline.
 Hoe vvy ulien alder bequaemst zullen seestieren:
 Ende gheheel ons ionst tot u multiplieren:
 Volghende u diuise, vvaer op, Penser il faut,
 Te desen termine.
 Hoe vvel, vrient seesteert vrient, met cleender pine
 Dat doet vrients virtuu, t,
 Vrients besouc, is den vrient een medicine,
 Een solaes, en deduut.
 Ghelijc den brudegom verlangt naer zyn bruut.
 Zulc vvas ons verlanc:
 Zoo ghy sien mueghr, ende hooren ouerluur,
 An onsen hoesschen ontfanc.
 Ghy visiteert ons, met onsen grooten danc,

Want

Want u yfiteatie is ons zeer bequame.
 Ionst, en minne, hebben altoos cours en ganc,
 Deen vrient en iont sinen vrient niet dan vrane
 Ooit vwaren vvy ghevrienden zoo taught de fame
 Van Mercurius bat.
 Dies vvy u vvillecommen, broeders eersame,
 Van Edinghen der stat.
 ¶
 g Prince van S. Annen, ghelyc den Leeu ghehert,
 Tot vreughden, vviens onpacijs int herte smert,
 Wy heeten u vvelcommen, als broeders van paeise,
 Ende Paxvobianen.
 Wy vveten dat ghy om vreught ons palen betert:
 Ende dat hier, niet dan goede ghenouchte en wert,
 Zyt vvelcommen, binnē den Audenaertschē pallacise
 Naer ons eerste vermanen.
 Ghy met u consoorten, vvilft droufheit spanen:
 Laet ons tsamen vertheughen,
 Ende onderprouuen of vvy Bacchus edel tranen
 Noch vvel vermeughen.
 Allerande vreught rust uut bliide teughen,
 Elc vveet dat claerlic.
 Dies vvillen vvy tot dien den zin ghevveughen,
 Ende lauen ons chaerlic.
 Goede ghenouchte is gheoerloeft eenpaerlic:
 Rhetorike en souet gheen melancolie.
 Wy moeten recreatuf zyn, euen staerlic,
 En goe vrueght hantieren tallen rie.
 Droufheit vvil vvi vverpen an deen sie,
 Ende hauven ons voor t vat.
 Prince, ghy zyt vvelcommen met uvve compaignie,
 Van Edinghen der stat.

¶ Clausel ende ander suede van rr.

¶ Weet, wat ghy zyt, ghi werde gods broeder verco-
 Wilt a zeluen kennen, hoort Iobs wisen raet: (ren,

Een meinsche, vriet is van zijnder moeder gheboren
 Luttel rijts leuende, veel miserien ontfaet:
 Hy spruut ghelyc een blomme, lustigh delicaet,
 Hy verdelevet, en vergaet, ghelyc een schauve
 Ende nemmermeer en blijft hy in eenen staet.
 Op vviene (dan op God) sal hy stellen zyn trauuve
 In zyns moeders buuc, en gheleefd hy nauuve,
 Dan van tsnootste haers lichaems zo elc is vroedigh.
 Melc en schume, ic zyn beghinsel hauuve,
 Dan vverdent liniamenten, en die vverden bloedigh
 Daer naer vverdet vleesch, ende lichaem moedigh:
 Ende dat lichame vvelc men lijf zier verweeren:
 Is van diueersche leden, die God alle is voedigh,
 Te vverene, venen, arterien, neeruen,
 Lacerten, ende musculen, en maght niet deeruen
 Chartilagen, vleesch, vel en beenen, als stomme heinsē
 Mettē handen op de braden, comt hi uut om steeruen
 Wat vuilt ghi zyn dan? vuilt dog hier omme peinsen.

¶ *Sneede oft clause zonder hende/ of te wille.*

¶ Tis al verganghelic datmen hoort oft siet,
 Zonder Gods groote liefde en eist al niet.
 Dus moet hem elc meinsche bouen al beminnen,
 Het buught al voor hem, ghelijc een riet,
 Hemel ende eerde, ia het hellsche verdriet:
 Om hem te louene en cesserē gheen zinnen,
 Dominatien, Porestaten, ende Cherubinnen,
 Roupen altoos Sanctus drie vverf achter ganc,
 Al tē hemels heercracht metten Seraphinnen,
 Als creatueren segghen hem lof en danc:
 Nemmermeer en slaept der Archangelen sanc.
 Hem ter eeren die deur ons de doot vvilde smaken:
 Om hem te louene valt elc te cranc,
 Wee, die hem versvymt in dese zaken,
 Daer zyn zeuen violen vul vvraken,
 Ende vul Gods gramscap op elcken termijn:

Om haer leuen te beteren meughen zy vvel vvaken,
 Die ondancbaer van Christus passie zyn.
 Op zulcke zal hy stroyen der violen venijn,
 Tuught d'Apocalips te somigher spaticn:
 Hy salse sturren tot haerlieder ghepijn,
 Op Eerde, Zee, ende Fontreinsche natien,
 In de Zonne, in de lucht, op eertsche fundatien,
 In de vloet van Euphrates, dyvatere vercoren:
 Al omme vverden zy afghesneen van gratien,
 Elc leue naer dees vvoorden ende vvilze horen,
 Ofte doedy anders ghy vvert verloren.

De const.

207. **A**u hebbic vulcomminen met ripen aduise
 Mine entreprise/tot cleender gage.
 Walt dancbaer/ghy ionghers doet als de wyse:
 Ic hebbe u ghegheuen tot vender spise
 Surden tot twintigh ende dauantage.
 Leest beuren/ende achter/ghy winter rage.
 Quermunstert/beruerscht/besouct dees erfsters wijt:
 En wies ghy doet/kent u leerlinch en page.
 Laet v hier met ghenoughen tot dat ghy meesters zijt.

208. **N**iet hoorde en willick my onderwinden/
 Met dit ontbinden/ Nelic hier af silentie.
 Ghy ziet wel dat wy dese const beminden/
 Dies sulc ghy meer besceets meughen binden.
 In menigh voluum van deser scientie.
 Als en bint ghy hier niet al nye intentie/
 Egrosse sat van selfs naer u aduys naken.
 Egheent dat ghy hier ziet in u presentie
 Sal u van ghelgcken clare ende wijs maken.

209. **I**c rade nlicden beur dalder verbaerste/
 Ende doe vooz tnaerste/om gheen heruallen/
 Die subtyl gheingient zyt/aenbeert het :waerste/
 Die plomp zyt/tsimpelste ende tclaerste
 Soo en sullen dijn zinnen niet haest beruallen
 Dits rause dat ic stelle van allen/
 Om dat ghy niet en saut van vilder sommen falen.

Dineersch peert / moct dineerschelic stallen.
 De bie moet haer voetsel an dineersche blommen haer

210. ¶ Stelt ghy in d'eerste vander clause twee ghelike
 Wseert praetike/als de ghemamierde/
 Oft indien ghy cruyt rwe Rhetorike/
 Zo hebby twee sneden zonder swike/
 Ghelpe hy die Cillen is obedierde.
 Of sciter twee ghelpe: en tderde/en tvierde
 Oughelpe/ zo volght ghy t tot van minen clappe.
 Haer de patroonen die ic hoyn hersterde.
 Dought dan u termen/ van trappe te trappe.

211. ¶ Wicht wel/leert stranghe/bats mijn herfauty
 Dalt vpoem ende clonc in dyn bedynen.
 Zonder al dlicht dat staet in desen boue/
 Dult ghy mijn Rhetorike an elcken boue/
 By grootte menichten om tscoufts verstaen.
 Om dat hem de zönighe anders weerk toe scrinen
 Daudie om een cleen sake t mine onder zondereu:
 Want ick darf segghen ende wuller by hruen/
 Daeghy den hoop ghy zaudes verwonderen.

212. ¶ Ic hebbe ghedicht met bliden talenten/
 In Mercurius tenten van anten beghinne/
 Onder beuren en naer sesse en dertigh es batementen.
 Wchte en dertich tafel spelen/zom in pzenten.
 Ende twalene staende spelen van zinne.
 Doort hebbe ghemaect (met paers en nunne/)
 Dertigh waghén spelen/ic moet vermanen/
 Als ic factuer was te cleenen ghewinne/
 Wanden kerffauwieren/ende Parbobianen.

213. ¶ Rochtans en inrught ghi dyns niet vergheten
 Maer moett wel weten/bee versaeht en staut/
 Dat ick my metten ouders wille vermeten:
 Ende niet ghemaect en hebbe alle dees secreten/
 Oy eenen dach: maer maectet sijn ionck sijn aadt.
 Dus meuchdy ouerdincken menichfaut/ (cooy en
 Die schoonen boongaert gheert/ niet menich scheutke
 De const bloeyt/ ghelge tsoet heunichmael daer:
 Het en mach niet altoos dooz een goethen loopen.

214. ¶ Hier beuren daer wy dees const verhiuen
 Wilbick

Wildic u gheheuen in myn composiitie/
 Van Charten, Louen, Watroupen / Minnebyieuen;
 Om dat ghy schuwen sult des aerbeits gheuen/
 Als ghy sochten anreert vooz u officie.
 Hier met gheericht ghy goe errante/
 In dees edel const/waer af ic de keerne voe.
 Onbedwonghen (ghebeen nochtang; zonder malicie/
 Tgheent dat ic besta/weet dat ick gheerne doe.

215. ¶ Nu sullen gaen volghen om t'slots bulbynghe/
 Alle vjemde d'inghen/intricaet van verstanden.
 Daer met late deze materie spruynghe/
 Myn zinnen moeten wat anders gheuynghe:
 Maer ditte zo isser wat el op handen.
 Rhetorike is quaet om hauen in banden/
 Diese mint/het blyt dat hi an haer terstont helle.
 Ic en zasse niet laten als ghynghy my an myn panden/
 Also langhe als my votere inden mont smelt.

216. ¶ Hier suldy gaen lesen dan byz zonder swichtang/
 Om aerbeids verlichten/ of Godt macht betecten/
 Intricate Baladen die menighen ontlichten/
 Dobbel stercken/ ende ketendichten/
 Vjemde sueden schaeberet byz van smetten
 Beerfen in dichte/ Simpletten/ Dobbletten/
 Ricqueracken/ Wagnenanden/ als qua iuweelen/
 Met twee stocken/ al dichten hart om setten/
 Amten/ of beffianchen/ ende Ande Rouddeelen.

217. ¶ Tbeghin ende hende van sommighen spelen/
 Benedicite/ sal ick quelen metter Charien.
 Superf lue dicht en sal v niet verbelen/
 Parabolen/ Cocouillen en mach ick niet helen/
 Mozalen/ Riegheldicht/ noch comparatiën.
 Hendelbeers/ Driaken ende Interrogatiën/
 Epitaphien/ Proverbien/ ick verclare/
 Gheraetsels/ ende Eed der Rhetorijester natiën/
 Ende dit heete ick Rhetorike extrordinare.

¶ Desse baladen/ in eene.

¶ Tfy v vyvijs en mannen, Die paeis connen hauen
 Die doorloghe hantieren, Sy zyn alle Gods neuen.
 Laetsse alle bannen, Die vyvist node schauwen.

Die

156. EXTRAORDINAIRE,

Die hem qualic regieren; Ic priisse bouen schreuen.
 Die tvolc wil pilleren, Hem vveinschic deevvig leuen
 Zy Lucifers gheselle, Die hem vought rñne, elcx vriët
 Die niet vvilc obedieren, Hi vvert veur God verheue.
 God verleene hem dhelle, Die daerne volckskin diët.

Nota.

¶ Wilt ghy niet ghesachten den salus
 Wint dit in gheheel baladen en halue.

¶ Balade intricaet.

¶ Hoouerdigh bloet ghier meest bekend
 Vwen Goddelic bouen al

Le die meesters zyn inden end
 En in druckigh naer den val
 Lende zomtijts in rviants stal
 Knechten fineren zy beneden
 Viant zeerlic doeter vele ind dal
 En vanderlicker hellicher steden.

Nota.

¶ Den derden/ende laetsten voets/ dobbelt met staden/
 Ofte ghy en zult dit niet wel gheraden.

¶ Nider Balade intricaet/steerckere dan
 de voorgaende.

¶ Waer zidi Vijnkin seer schoone
 Emd dogh myn lief kints duer u
 Bestiert myn lastich te loone
 Emmermeert vruedichtic nochtans nu
 Gheeft troostbaerterachtigh niet schu
 Vd messlaeueghdichten niet mat
 Thijs ionstigh ter eeren van u dat.

Nota.

¶ Als dobbelt ghy den derden/ vierden/ vyfften/ seften/
 Nach en gheradys niet/ vergheet ghy den lesten.

¶ Dobbelt steerten.

¶ Eeuvelic moet ghi int keruigh beuen sneuen
 Ende in Ethnats fel viet. vul vvraken blaken.
 Met hem, die der roo zee toe ghescreuen bleuen
 Wille u Iuppiter een miserabel leuen gheuen:

Ende nemmermeer dijns verdriets een slaken maken
 Altoos moet ghy naer bedruete zaken haken:
 En weet, twy ic u met zulcken excessie pesse,
 Om dat ic deur u myn liefste princeffe messe.

¶ Ketten Dicht.

¶ Wy lesen dat Socrates wijs bouen screuen,
 Verheuen, in zynleuen ende vul practijcken,
 Tluycken, der sterren hebbende begheuen,
 Beneuen, den kinders vreught heeft bedreuen,
 Ghebleuen, met hemlien zonder beswijcken.
 Den rijcken, Scipio en Lelius van ghelijcken,
 Vroem pijcken, latende zeer hooghe dijnghen,
 Ghijnghen, steenkens rapen, dancken en sprynghen.

¶ Verelaers der Const.

218. ¶ Ders clause zo die hier recht horen loopt
 Is ketendicht ghedoopt/ contrarie molinet.
 Ic en weet wat cluchten hy ons vercoopt:
 Want tusschen Ghyketent/ende Ghyruooyt:
 En weet ic differentie noch belet.
 Nochtans heet hyt zo in zyn vermet:
 En ketendicht heet hy/als bycans bedegghen slicht/
 Zulc als wy met allen rechten/en bet/
 Heeten ghecrust oft ouerslegghen dicht.

¶ Ander byemde snede.

¶ Hypocriten, die versliten,
 Haerlieder viten: zeer obstinaet,
 Wiene wilzy witen, haer onprofiten:
 Ofre wien macht spiten, dan haer selfs staet.
 Naer dat nu inde weerelt gaet,
 Her is al quaet, sac ende zaet.

¶ Ander byemde snede.

¶ Blomme der schoonheit, int t' hemels fundatien,
 Vul alder gratien:
 Schoon Gemme van eeren, zeer excellent,
 Met Christo besittende vul iubilatien

De hoochste statien,
 Ghebenedijde zydy, bouen alle vrouwen bekent,
 Ghextimeert, voor ons menschen present,
 Aduocate excellent,
 Om ons te brijnghene in Gods secreten,
 Vinden vvy ons ondancbaer, laes! inden hent.
 Ofte siende blent,
 En wilt ons voor dijn heyligh kint niet vergheten.

¶ Ander vijende sneede.

¶ Als hadt ghy ghewedt iemant lijf om lijf,
 Int bedde daer een vvijs, leit fel execrable
 Is altoos zonder blijf, gheschil en ghekijs
 Vvant al haer bedryf, is abhominable
 Als nu, is zu, instable op de kinders ontstelt,
 Nu is zu, sonder gheit, of salours ghequelt,
 Ofte zy rebelt, quaet van inbuste.
 Waert dat haer durste, hoe vvel hem qualic luste,
 En hy haer min custe, dan naer daude zede,
 Bekijet vry, hoe zy den neuse op schufte:
 Nemmermeer hebby ruste, door sineec noch bede,
 Vveluact, pacys, noch vrede.

¶ Ander vijende sneede

¶ Helpe Gods heilighe cracht, alder crachtighst,
 Die bouen al, zijt ghehacht, alder ghehachtighst,
 Bedacht alder bedachtighst, tsmenichen profite bloot
 Die ons drucks can een slaken maken
 Tonser salicheit God, hebby macht, alder machtighst,
 Ende gheeft den eewighen pacht, alder pachtichst:
 Hoe mach ick dus verblyden met tswereelts iolite
 Als die naer idel zaken haken? (groot?)
 Alleene zaudic wel int Goddelic blaken naken
 Ten daen verleeders, die mi met haer valsch sermoen
 Als icker in ben, moet ic naer tsaefoen doen. (voens)

Deersfen in dichte/ *Phalaurium carmen.*

¶ Myn schoon dochter, glorieus met allen,
Vvilt dyn gratie my subbiyt toefcriuen.
Op my vulleke, laet dijn hulpe vallen:
Want ghy, (schoon Venus, onder alle wiuen
Dalder liefste zyt, ende zultse bliuen.

¶ *Tetrastichon elegidion.*

Gods maegt, en moeder, myn schoon prinsesse verhe
Verbit myn sneuen, valsch, quaet en illecebreus (ue
Myn Vreucht, Troost, Ryedom, Confoort, Victorie,
Leuen,
Vvilt mi troost gheuen, Balsame delicias.

¶ *Distichon Herotrum.*

Vvilt mi troost biedē, seer curts, oodmoedige blomme,
Laet dit gheschieden, terstont daervloedige godinne.

¶ *Climbicum trimetrium.*

¶ Elc meinsche verwacht Gods benigne gratie,
Anders niet, en naect de hoogste iubilatie.

¶ *Sapphicum carmen.*

¶ Vveerde Gods Stemme, Precieuse Gemme.

¶ *Asteyiadeum.*

¶ Vvats dees glorie, mooy? zekere, tis al hooy.

¶ *Simpletten / al cenderande dicht.*

¶ Vvraeght ghy, wat alderbest leuen doet
Ick salt u verclaren metter spoet.
Niet ontspaest, maer achterbleuen goet,
Vvruchtbaer lanc, inden heert altoos gloet,
Een middelbaer cleet, half sot half vroet,
Vvise simpelheit, onder niemants voet,
Ghesont lichame, natuerelick bloet,
Tasse zonder ceunste, ende volle vloet,
Los van zoerghen, eert die u bestoet,

Vrough

Vrough opftaen, vry van tsnyers ghebroet,
Wilt dat ghy meught, hebt paeis in dyn behoet.

¶ Dobbletten.

¶ Och moeder ons Heeren in t'hemels iolijt,
Daer ghy de opperste Conijnginne zijt.
Wiene Lucas vele der eeren ghewaeght,
Ghy zijt Gods liefste nu en talder tijt:
Dies ons deur u' commen is deewigh profijt,
Daer t'voerboerg zoo langhe naer heeft gheuraeght
Bouen allen vrawen zidy ghebenedijt,
Vul gratien, ende schilt veur t'viants strijt:
Want ghy baerder Iesum als die hem behaeght
Zaligh zyn dyn borsten, die chooghste berijt
Sooghden, waer uut rees den helschen nijt:
Want wy van Lucifer waren belaecht,
God schiep u al schoone, wit als een crijt,
Suuer zonder smette, tot t'viants spiit,
Lof u, die om ons salicheit niet en traeght:
By v is behaouen al de weerelt wijt,
Ghy maect ons passage int hemels bevrijt:
Ghy sijt de schoonste daer den dagh op daeght:
Vvant, veuren ende naer t'baersen, bleeft ghy maecht.

¶ Hier volght het schaeckbert.

Rhetorike

Hondert
achte.

extraordinaire.

Berert bee man en wif.	Vrees u voor thel- sche vier	Beschudt ziele ende lijf	Die pooght naer thelſch dangier	Ghy moedt zeer curts van hier	Dees bly- ſchap moet ghy deeruen	De doot be- ſprynght u ſchier	Peinfst ghy zult moeten ſteeruen
Die zondight teicker ſpa- cie	Wacht u voor deeu- wich blaken	Naer dees eerdſche lam- matie	Droufheyt zal dy ghe- naken	Ghedijnckt op ras van wraken	V naeckt een ander deel	Wee, die Gods vyet verbraken	Daer en vyett gheen ad- peel
Brooſch, ſnoot, ende kerijf	Ghy beydt de doot on- ghier	Ghy en hebt hier gheen blijf	Berert u valſch be- ſtier	En vveeft dogh niet zo fier	Coopt hier des hemels eeruen	Hoe quaet hoe buter- tier	Elck moet doordeel vervveeruen
Hoopt op Gods groo- te gracie	Wat dijnghe waent ghy maken	Zouckt el- ders habita- tie	Dijn leuen zal dy la- ken	Ghy moert de doot ghe- ſmakeu	Ontſiet tge- meen mor- ſeel	Tijjn hier al brooſſche ſtaken	Int tſvvee- relds ſchoon caſteel
Ontuliet dees recrea- tie	Laert wel- daet dy ghe- raken	Pooght om Gods hoog- ſte ſtarie	Anxt ſal op u becrak- ken	Wilt dees ghenouch- te ſlaken	Wanhaeght dit eerdtſch tenneel	Mijdt u van idel za- ken	Hier en blijft niet ghe- heel
Laet dy dees vrueght verleeden	Hacht op Gods groo- ten toren	Met dueght wilt u ver- cleeden	Wacht u voor thelſch verſtoren	Als zidy hooghe ghe- boren	Als is dyn ſchoonheit groot	De doot zalt al ver- ſnoren	Tly preci- eus oft ſnoor
Ghi en hebt hier gheen ſtarie	Laet u ter doot niet vaken	Curt werdt hier u fun- datie	Verſaect dees helſche draken	Ter dueght ſtelt al dyn haken	Schuuvt tweerels toos riuuel	Ghy moedt tot Gode vvaken	Als ſchijnt ghi friſch iu- vveel
Ghy moedt van hier ver- ſcheeden	Die quaet doet werdt verloren	Ghi mueght u wel be- reeden	Met die God toebe- horen	Ghy werdt hier naer vercoren	Ontgaet vriants ex- ploat	ick ſeght u van te vo- ren	Dijnckt om die bitter doot

Tendimus huc omnes,

Hec est domus vicina.

Zoect, ende vindt hier met ſtaden,
Acht ende dertich Baladen.

119. ¶ Wat Ficqueracque is metter Baguenaubien/
 Willop nu anschauwen ende exponeren
 Doo; een Tsaeckdicht willicse hantien.
 Wy Blaminghen sullense laten verf lauwen/
 Maer/ willen haer qualitept specifiseren.
 Een Ficqueracque om trechte resoluieren/
 Soo twalsche sept. is een dicht recht tusschē tweeen goet
 Maer gheen en en can sy concluderen/
 Soo hier volght/ waerby elck daer van schein moet.

¶ Ficqueracque.

¶ Packebier is van veel schulden gheruumt,
 Ende heeft hem ghedroncken al buyten neste.
 Te vvylen Roel patrijn den hane heeft gheplumt:
 Heeft het vuyl cockken den pot gheschuumt:
 Ende Claeys vander sticchele liep door de veste.
 Marolle dede om volghen haer beste:
 Laboris de crieckere vvas den pypere,
 Ende te vvylen schooyde de brunt naer Ypere.

220. ¶ Der Baguenaubien moet ghi oec doe; wichtige
 Want sij ren ontstichtinghe sonder pack oft bant.
 Sonder dicht oft redene/ ende gheen verlichtinghe
 Ghelijcmen heel liedekens en sulcke dichtinghe
 Op sijn boersche maecht/ int stede oft op tlant.
 Als vseren heel hantien facteurs sonder verstant
 Ditte/ en wanen soo metten ghedeputeerden waken/
 Ghy en moghes niet volghen aen eenighen rant:
 Want het sijn alle ghereprobeerde saken.

¶ Dobblet/ met twee stocken.

¶ O schoon ioncvrauvvel ghedijnēt v niet ?
 Mijns groot labeurs, ende svvaren ganck?
 Mijns achter straten reisen, ende mijn verdriet?
 Hebby onder v noch dijnder ghiften yet
 My daermet voorsiet, biddick eer yet lanck
 Troost my: als vvaer ick sieck ende noch so cranck
 Van liefden so vveidt my seer vvel gheschiet.
 Ick hebbe so vele leden, om cryghen uvven danck,
 Ia ghedroncken diuerschen drouuen dranck.

Een ghedichtt zoo menigh propre liet.
O schoon ionc vrouwe! ghedynckt u niet?

¶ Al dicht/oft van woordt te woorde.

¶ Voort, zitt, niet, moe: wilt, mi, saen, verinnens:
Hooft, zwijgt, siet, toe: stildt, wy, gaen, beghinnen,

¶ Desfianche/ ofte Lime.

¶ Ghyliden. N. hebt my zeere gheblammeert.
Ende niet en cesseert, van diesser magh ancleuen:
Als ghyliden willen sult dan compareert,
Niet dan wt ghenouchten wert dit ghemoueert,
Om dat al u voortstel leughen is beseuen.
Gheeft my een regule, ic sal u cene gheuen:
Die laetst, ende qualickst doet, blijft in den brant,
Vten hoofde wert referen van ons gheschreuen,
Wel hem die vvel pact ende stelt plaisant.
Oft wy sullen dialogue maken veur de hant,
Men sal ons besuerghen ons personage:
Den best doender zal eere hebben abundant,
Mercurio, doen zyn dienaers hommage.
Eer ghy u quekt met sulcke outrage,
Maeft eerst een tafelspel als de cloucke.
Ghy kent my vvel, als doet ghy my quellage.
Hier zuldy sien ghyliden daer ic cleene op roucke
Oft ic myn dicht van houcke te houcke
leuers stele of zoucke.

¶ Aud/ vrendt Vondeel.

¶ Myn herte staet vast op een zottinne,
Om dat zy zoo vul goede pradden steect,
Ic moet al vueren ten beghinne
Haer altoos draghen goede minne:
Het beualt my al tgeent dat zy spreckt,
Haren troost my gheentyt en ghebreect,
Zy dynct my zynde een Keyserinne,
Myn herte staet op een zottinne.

Als is zy sobre van ghewinne,
 Ic hebse lief met herte met zinne.
 Zonder begheuen wies men my preeft
 Myn herte staet vast op een zottinne,
 Om dat zy zoo vul goede pradden steeft.

¶ Ander auct sondeel/dobbelt/bten wale.

¶ O meinsche! hoe is dyn zonde stinckende,
 Hier op de vveerelt, en voor God almachtich?
 Elc siet wel, het is claer en warachtich,
 In een dreupel waters zidy andere verdriinckende.
 Pusoen voor heunigh, zidy schijnckende?
 Broeder verraet zinen broeder veurdachrich.
 O mensche! hoe is dijn sonde stinckende?
 Elc siet wel, het is claer en warachtich:
 Ghy verleet deen den anderen al grinckende,
 Ende valt mordadich op elc ander clachtich:
 Tot gheender dueght en valt ghy eendrachtigh,
 Met haet en nijt sydy elcken versinckende.
 O meinsche! hoe is dyn sonde stinckende?
 Hier op dees weerelt, en veur God almachtich?
 Elc siet wel, het is claer en warachtich,
 In een dreupel vvaters zidy anderen verdriinckende.

¶ Beghin van Spelen.

¶ Diet al van niet vrochte,
 Bee hemel ende eerde,
 Ons salicheits bediet sochte,
 En tonsvaert hem gheneerde,
 Die ons alle schiep naer sijn edel vveerde,
 Ende naer zyn figuere,
 Metgaders zyn moeder de zuuer gheerde,
 Ende maghet puere.
 Bevvare inder eeuvvicheit talder huere,
 Onsen Keyser Carolus, veur elcx griuerens
 Dat hy metten zinen alle last verduere.
 Inghelycx die de stede hier gouernereren.

Ende u allen die ons spel comt visiteren,

¶ Ende/of tfluten van Spelen.

¶ Hoe wel wy naer danck haecten,

Midts ons goe intentie,

Als eist dat wiit lanc maecten,

Ghy gaest ons silentie.

Morghen sult ghy hooren een nieuwe inuentie

Vanden viant rebel:

Wy bidden elc verchiere ons met zyn presentie

Wy en heesschen niet el.

De meeste menichte vul zonden sel

Zal moerghen bekeeren, zonder langher traghén.

Nooit materie, en ghenoughde u zoo wel:

Elcke bloetsturringhe sal een doot zonde uut vaghen:

Blijft heden meer beuolen, Gods zoet behaghen.

¶ Benedicite.

A. ¶ Elc gheue der tafelen eenen hoere en t'fus
Benedicite,

B. Dominus.

A. Dat hiet is oft commen sal te desen tyen

Wille de hooghste God ghebenedyen:

Zulc als men hem, den weldoender schuldigh seit:

Inden name de heiligher drieuuldicheit,

¶ Gratie.

A. ¶ Wy dancken u Heere vul alder iustitien,

Van uwen lichamelicken beneficien,

Die ghy verleent hebt tot tconfort onser zinnens

Dus spreekt Pater noster inwendigh van binnen.

¶ Pater noster.

¶ O God vol minnen! deur u helighe ghenade,

Weert tentatie van ons.

B. Ende lost ons van quade.

A. Amen. Vvilt ons paeis ende vrede gheuen,

Ende naer dees vveerekt dyn eeuwich leuen:

Gheeft alle zielen ruste te deser spatie
Want niemant en magh iet zonder dyn gratie.
Laet ons allen daer naer zonder ghelycke waken,
So sal ons hier naer dyn eeuwich rijcke naken.

J Superflue/ J. Dicht te vergheefs.

¶ Die wijs is en darf niet seere verre gaen,
Oft hy en wilt hem te wandelen bestaen.

¶ Parabole.

¶ Trijcke der hemelen (voor dier naer vraeghden)
Is te ghelijckene by thien maeghden,
Daer wy Mattheum af hooren scriuen,
Goddelick bouen sommen.

Die den Brudegom ontmoeten metten ghedaeghden
Maer die op de olie in haer lampten traeghden,
Zullen ter brulofc moeten buten bliuen,
Int hellsch verdommen.

Tsgheliicx zonder deughden en sal niemant commen
Ten hemel binnen, hoe wijs hoe habele,
Exemple an de naeilde ende an den cabelle.

J Cocajullen/ op alle kinderen dagh.

¶ Vvaer blijft ghy schoon lief! kijft ute tcoomt al,
Ic zou u eenen vollaert gheuen: maer ic en sal.

J Andere.

¶ Datmen u versmaedde, tware emmers bot wat,
Als is dyn ghesichte afgrifelic en gruwelic:
Ghy hebt eenen langhen neuse en een breed snotgat,
Buue ende den eets, ghelijc eenen pot plat,
Van handelijnghe valdy straf, ende ruwelicke
Ghy wert om daghen een propre huwelic.

¶ Andere.

¶ Sietse my staen kiken de leelicke clekere,
Zy beghint haer naer den man te rasschene,
Machzy niet wel eenē vollaert wachten: lazy sekere
Haer schorels staen van Kerstdagh noch te wasschene.

¶ Proaet.

¶ Als Terpander zyn haerpe maeftē ghereet,

Met seuen choerden, naer tghetal der Planeten;
 Ouer pate, deerste nam Iuppiter bescheet,
 Den God Sol, nam ouer Mese tbeleet,
 Parhipate, was onder Saturnus gheseten.
 Mars Licanos, Trite Luna, magh elc yveten,
 Venus hadde van Paramese dbestier,
 Mercurius nam Nete, in syn secreten:
 En dees harpe magh Maria syn, doïdmoedigh diep
 Haer vii. choerden waren soo ic segghe hier,
 Wyl heit, ende Cracht, ieghen tsviants malicie,
 Hope, Chelouue, en t'Caritatiugh vier,
 Gherempertheit, ende rechtueerdighe Iustitias,
 Den soon, dien dese haerpe veur haer officie
 Vvrde? was Iesus Christus, ten zeluen tye,
 Gheboren vander heyligher maghet Marie.

221. ¶ Weet dat dres rittelen in allen manniere
 Tdicht zeer verchieren en den zin deurstralen.
 Weereblic/ moet ghy de Comparatien hantieren/
 Gheestelic de Parabolou allegieren/
 Ende meest altoos Goddelick de Moralien.
 Hier met illustreert in 'n alle salen:
 Ende en meught negheen coleuren sachter vaten.
 Wan Tsuperfue dicht/ meughtdy wel salen:
 Al dat ouerschiet machmen wel achter laten.
 ¶ Reghel dicht.

¶ Van als dat de weereit heeft in haer behaut,
 Seluete is zeer goet, noch betere is tgaut:
 Den laspere moetmen voor tgaut vvel louen,
 De deught gaet den laspere verre te bouen.
 Vvat passeert de deught? volcomt min ghebot?
 Voor de deught en is niet beter dan God:
 Dus vvy snoode meinschen ter vveereit binnen,
 Laet ons God bouen al beminnen.

¶ Comparatie.

¶ Ghelyc de Centauren, vroem bouen screuen,
 De Thesaelische beerghen commen neder ghedreuen,
 Ende zeer vast af ghelooopen met vulder cracht
 Tvroem ghegroeit haut, moet hem plaetse gheuen,

Alle ionghe spruten moeten vvycken en sneuen,
 Duer haerlieder onsprekelicke groote macht:
 Zoo, vvan Aeneas Italien met vromer vacht,
 Solliciterende, tsijnder baten, dagh ende nacht.

Thendelheers.

¶ O bitter morfeel, vvreed bouen screuen!
 Wat hebbic bedreuen allendigh bloet?
 Ic gheuoel vvel ic en magh niet langher leuen,
 Myn bloet vercrupt, myn aderen beuen,
 Myn ziele ontvlieght my metter spoet.
 O God! die elcken ghenade doet,
 Ende vriit de ziele veur thesch tempeest,
 In dinen handen beuelic mynen gheest.

¶ Spjake/ op een Mespel.

¶ Den oppersten Heere diet al doet groeien,
 Wille u met zynder gratien besproeien,
 Eerwerdigh Ceuningh van goedertieren aert,
 Met al dat ront omme u is vergaert.
 Ic bringhe u uut ionsten, ghewert elcx duchten,
 Eene van tvoernoemds heeren vruchten,
 De welcke groeit binnen haren saesoene,
 Inden Zomere als alle dijnc staet groene.
 Haer figurere (om blusschen elcx smerte)
 Is de ghedaente van eender herte.
 Vijf steenen heeft zy in, lustich en schoone,
 En zoo veel tonghen heeft zy teender croone:
 Watt is sal ic ulien doen bekend,
 Siet daer Gods maesfel ende myn present.
 Men zeit een prouerbic zomtiits te passe,
 Vander mespele vanden nieuwen wasse:
 Maer dese en is van dier productie niet,
 Haer groeissel is inden auden was gheschiet.
 De vijf steenen daer ic eerst af gaepte,
 Zyn zy, die Dauid in de Beke raepte:
 Te wetene naer myn beste ont hauwen.
 Hope, Vullstandicheit, Vaste betrauwen.

Gods vreesse, ende Gods liefde daer an:
 Daer Dauid met ghevapent Goliath vervvan,
 Alzoo in primo Regum staet al claer,
 Ende de viue haer tonghen daer naer
 Zyn de vijf steden, ende tonghen naer myn verstant
 Die den Gods lof swoeren in Aegypten lant,
 Zoo Esaie xix. verclaert scriftuere.
 Ooc heeft zy van een herre de figure,
 Vvele ghy heer conijnch moet trecken te beene,
 Om dat alle meinschen groot ende cleene,
 Annemende de voorseide vijf steenen crachtigh,
 Bidden zoen den oppersten God almachtigh,
 Met vierighen tonghen en deuoter herten.
 Dat vvy ontgaen meughen tviants pertent:
 Syn valsch bedroch ende zyn temtatie,
 Ende om moghen hauwen in sijn goede gratie,
 Ghelijc Dauid sijnen viant verwan, meer noch min
 Peinst nu wat mysterien een mespel heeft in,
 En wiesser schuult onder haer officie.
 Heer ceunijng haud u an dese expositie:
 Dient den Heere, eer ghy vergaet als crancke lemen
 Ende wilt ons simple present in dancke nemen,
 ¶ Interrogatie/oft byaghe.
 ¶ Of eenigh meinsche claerlic gheloost,
 Zoo Tullius doceert, ende ander cleercken,
 Dat op den vechtenden Valerius hoost,
 Een raue sat, vul abuselicker vveercken.
 Die Gallum sinen viant coeste versneercken
 Vechrende partielic als die haer crachtigh pynde:
 Hé duerslaende mont ende ooghen mettē vveercken;
 Seght my iemant, oft u dynst vvarachtich zyndes
 ¶ Epithaphie.
 ¶ Niemand de drie zusters verbidden magh
 Zy hauven haerlieder ghestecten dagh,
 Sonder incrempen, int tsvveerels vaste plein,
 Tot eeuuvighen tiden,

Int iaer duust vijfhondert met hantgheslagh,
 Als men daer toe tseftich schriuen sagh,
 O vvy! o vvagh! bleef heer Matthijs de Castelain,
 God vville hem verbliden.

Schreit Nymphen van Helicon! screit Pieriden!
 Screit Oreaden! screit Liberhriden!
 Screit Pibleyden zonder besvvijcken!
 Screit Mercuristen! screit Castaliden!
 Bescreit den bemindere van Rhetoriken!

¶ Proouerbie oft Adagie.

222. *¶* Om dat wy teenen hende zanden gheraken/
 Wan ons nooyuonde zaken/hoort ghy scholieren/
 Zomighe redenen heeren Gheueene smaken/
 Die een costelicke Rhetorike maken/
 Ghenaemt Proouerbien inder gheleerden papieren,
 Ghelijc Cocodrilsche tranen/Elie in bieren:
 Blendet dan een Mol: en sulcke suffragien
 Weet dat deze zeer een dicht verchieren/
 Ende heeten Proouerbien oft Adagien.

¶ Gheraetsel.

¶ Een gheraetsel, men proponeren hier moet,
 Wilt Gordius cnoop ten besten resoluieren.
 Welc dier is tveevoet, drieuoet, en viervoet,
 Alzoo men dmonstre Spinx hoorde causeren
 Peinst vvien ghy hierby zult æquipareren.

¶ Eet/ op Dat Nobis Camere.

¶ Bider zotter tsonpen, hier veur ooghen
 Zveere ic, dat ic sal voort an ghedooghen,
 Ghelijc myn medebroers, eer meer dan minc
 Ende sal my voughen tot elcx anders zin,
 Legghende tot alle zotternie talenten.
 Vvise spelen, spelen, faetsen, esbarementen,
 En draghen presenten, oft iet doen bequamere
 Altoos volghende dbert vander camere.
 En vrauvve zotternien helpen voeden expres,
 Bet dan dautste zot die op de camer es.
 Als zaudic myn panden daer om belasten,
 Als sauden myn vvyf ende kinders vasten,

Ende als zou ic met basten binden myn schoen,
 Als zoen daudste zotten daer inne verhoen,
 Ende als zoen zy alle in haer snotte versmeuren,
 Zal ic dalder zotste zyn macht my ghebeuren.
 Alzo warachtich als ic de waerheit belye,
 Zoo helpe my dat Sottinneken daer an deen sye
 Ouer dander zye, dBackerkin elc zijts ghelouere,
 Ende op de derde zyde Salijn de stoouere:
 Dats een Triniteit van zotten versaemt in een
 Daer ic nemmermeer af en sal scheen,
 Als sauden myn vrienden daer omme verdoten,
 Dat belouic alle t sompen, ende alle marrotten.

De Const. De

223. ¶ De voorigaende baladen moet ick doorwoet
 Ein tscherhepds versoeten / nopende d' intriaet:
 Dyllehen / daerin myn propoost / heetick boeten /
 Den berden ende lesten / zuld' dobbelen moeten /
 Met meer andere / eer ghy verstant ontfaet.
 Nopende t Schaeckbert dat vogen staet /
 Wilt ghy tshelick maken / om d'gns sins verlichtet
 Beghint aen t ruytce eerst / dats mynen raet:
 Want daeraf dependeren alle dander dichten.

224. ¶ De reste handen zeluen ulien oorbozelyck /
 Is al notozelyck / als ghemeenen coop.
 Rammel t rammele heetick dicht vercozelyck /
 Wilsinen t rhetoyke soo is versinozelyck /
 Dat sy schynt rammelende al ouer hoop.
 Simpletten / zyn als een dicht maect al den enoop.
 Dobbletten als ghyt wilt met twee verbullen.
 Epithaphien nemen ouer doode haren loop.
 Simple Beusel dicht heedt men corozullen.

225. ¶ Dander is al claer / hoor wiene dat zy
 Wy wysent hoor by / als een simple plett.
 vele ander saken mocht ick ontdecken dy /
 Daer dyn t rhetoyke met soudt vercrieren ghy.
 Ende tware wootsalgick hier gheseyt:
 Shelick van vele dinghen de proprieteyt /
 Schoon termen / Poetrie / zommighe vocabelen /
 By exemplen worde dat hier goet ouerlept
 Nids het nopen uit roste van eenighe sabelen.

226. ¶ Maer den tijt niet bliuende in eenen bigeure
 loopt altoos deure/ alroot blijckt hy desen.
 Mynen bouck wert dicke vanden labore
 Dies moet icht curten/ ick en heb gheen kenre/
 Of sy sou n my bloecken die ditte lesen:
 Aldus ghy hoornomde ionghers ghepfezen/
 Mannachtich/ robust/ niet teer als crancke lemen/
 Ick bid v alle tsamen indient mach wesen/
 Wilt desen mynen aerbeyt in dancke nemen.

227. ¶ Ick hebbe v verclaerst om t'geests versieren/
 Quersche manieren/ exempelen en sueden/
 Wilt ghy wien zin voorder employieren/
 Ende ghy droomen wilt blocquieren/
 Int beginsel minns boeckkens vindi ghy de volle leden
 Met noch een Bermoen suldy sy te vieden/
 Soo hebt ghy volcomelick al myn propoost:
 Wat t'gheent dat hier staet op den dach van heben
 Suldyt al contrefaecten indien ghyer op gloost.

¶ Bermoen van Sente Reinhuut.

¶ Ipsis bibis, tantus int schutum,
 Quot ipsis peruentus ad sanctus Reinhutum.
 Audiatus clutum, ende en zijt niet aldus gram,
 Verbis hæc habetur capitulos nusquam
 In goede latoene noteert dees wordekens.
 Den Sant die wy bringhen op berien op hordekens
 Es groot van virtute, die tverstant zo ghenieren
 Hem mocht wel zijn ziele van achter ontschieren.
 Gheraet doch hoe hy heet zule gheeft hem tribuut
 Tes myn heere den leghen vader sente Reinhuut.
 Nooit wonderlicker ghuit, onder goe ghesellen:
 Sijn legende zal ic int curte vertellen.
 Ooit heeft hy mildelic ghecloncken gheschoncken,
 Zo dat hy hem al bistier heeft ghedroncken,
 Dat hy rein hute quam gent als een peerle
 Dies heet hy S. Reinhuut: sinen besten keerle
 Was van dockeblaren, om wien zou ict zwijghen?
 Nooit en coeste hy eenen lakenen ghecrighen
 Zo bistier dranc hy hem duerende zyn deuotie,

Een vierendeel vaetkin vvas rechts zyn poties:
 Noch keec hy omme naer eens anders deel.
 Van driinckene haddy dicv vils den snureel:
 Zien ooghen puulden hem, hy schee an elké houc dul
 Hy hoeftde ende niesde dicv vils zyn brouc vul.
 Peinst dan vyat legher vader vvas ditre,
 Eens steld'hy an zyn snotgat een groote kittē
 Wel van vier stoopen, om zyn selfs touuen,
 En drancse rein uur, gent sonder snouuen.
 Van zulcke triakelen mochte elc spreken,
 Dies en mach hem desen name niet ghebreken,
 S. Reinhuut heet hy: hy maecte rage.
 Menigh eeu vigh mensche doet hem homage
 Vele onderfaten heeft hy om sin verheughen.
 Alder eerst heeft hy allerande Niet- deughen,
 Die hem nieuers toe en vougheu bloot van spoede,
 Sullen alle rein ute commen van goede,
 Meer rachter dan te voren in haerliedē spende:
 Thospitael wert harer alder hende,
 Op datter, tsen, eenigh van hemhen gheraect
 laet, want ten is om de veerckens niet ghemaect
 Reinhuuts ghesellen moeder in logieren.
 Een ander soorte moet onzen Sant obedieren
 Dat zyn dees quabeleeden die ruusschen buusschen
 Daghelicx op de banc sitten, dobbelen, tuusschen
 Die de potten cuusschen, ende hantieren tspel,
 Zy gaen soo dorre an haerliedē vel,
 Men en darfse beolien noch bepeken,
 Eenen sulpherpriem sauder vijftigh ontsteken,
 En verbranden te poluere zo ict wedde:
 Dese zullen alle messe hooren van op haer bedde
 Ende Reinhuut dienen, van berooider saussen,
 Als zy metten hielen loopen deur haer caussen,
 Ende moeten thuis potbroen het wert hem sienst.
 Nu commen de Sanghers tot Reinhuuts dienst,
 Dese Musicienē, Dichters, ende Fluters,

Hærpenaers, Schalmeyers, Trompetters, Luters,
 Dees Ruters en laten tghelt niet vermoffen:
 Sy en moghen niet dan Pertrijskens schoffen,
 Rentvleesch en Bakevleesch moet vyter bane,
 Vinden sy Rijnsvijjn oft goeden Beane,
 Faciette, noch Peran, en comt in haren balch.
 My gedijnct vvel, dat Reinhuut den spieringh swalch
 Van een doufine Eentvoghels teenen male:
 Maer eer sy gheraecten ten principale
 Vvalghede hem den balch van al den vvyne,
 En vvarp een vvatergalle deur de pyne
 Hy spauvve eenen anderen, by gans maenschijn,
 Gheraect vvaer? iuste in zijn aenschijn:
 Nooyt en saeghdy man alsoo te ghereke,
 Zulc eist vanden Moerknechten daer ic af spreke,
 Niet valt hem te costelic meughzijt vercheinsen:
 Maer hoe zulzy varen meught ghy pcinsen?
 Veur de Keerdeure sitten, op ende nere,
 En gheuen vijf miten van een sesken vvere,
 Zoo false Reinhuut hauwen in subiectien
 Nu esser een soerte van ander complexien
 Dees Venus ianckers dees aerme zotkins,
 Int liefs volghen rumen zy menighe potkins
 Zoo elc veel parlotkins sijns seins ghecreegh.
 Deen cust den riingh, dander beclemt den vveegh,
 De derde leit vol vaers in coffers ghesloten,
 De vierde wert met eenen pispot beghoten,
 De vijffte rijdt op der lieden snatere,
 De zeste wert gheiaeght duer dwatere.
 De zeuenste waent clemmen hy breect den hals,
 Dus sterft dit volxkin vul ongheuals:
 Als sauden zy haer schoen met wiffen binden,
 Zy zullen hem by haeren lieue vinden,
 En dienen Reinhuut, zijnde onder zyn zwaer roeder
 Weedy waer hy maerscalc, af is? vander aermonds
 Van dorre ende berooit te sine an elcken cant.

Nu hoort ghy wel van desen ledighen sant,
 Dat hy veel ledighe dienaers heeft,
 Ende datter groot religioen ancleeft:
 Dus mannen en vrouwen cleene ende groot,
 Als sauden thuus u kinders sitten sonder broot
 Vasten, en van hongher sijn verbolghen,
 Wilt sente Reinhuuts voetstappen naer volghen,
 Zo zuldy thenden iare in t'gasthuus stallen,
 Dits ute, Gods gratie beware ons allen.

J Hier volght Casteleins Conclusie/ dock mede zjre
 Excuse/ en generale hoorhaudinghe van zinen
 gheheelen voorgaenden wercke.

228. *C* Tu welieder eeren/ en tot niemands schandē
 Om scherpen dijn verstanden/ heb bick dit bestaen:
 Ende als heb bick den ionghers dit willen ghelanden/
 Indien mynen boeck valt in crusselighē handen/
 Willen dien blydelick sonder wienpe ontfaen.
 Als sy dus vele hebben ghemaect en ghedaen
 Berespen my dan/ indien zyt connen bet schēen:
 Snydick niet/ ick sal doen snyden/ bodz mijn vermaen/
 Reemt dan/ dat ick ghesachte den wetsteen.

229. *J* Mist dat wi alle de authours niet en citeren
 In ons narieren/ nochtans volgh' icker een deel.
 By dat wy Cullium hoorjen allegeren/
 Men vindtere die van hem seluen doceren/
 En niet min obtineren in elck parcheel.
 Macrobius furniert dees redene gheheel/
 Segghende/ hoe snoot hy is/ oft hoe vertorden/
 Hy seit wel wat goets/ ende sonder appeel:
 Want een waermoes plucker spzeect wel fraep worden.

230. *C* Exemple an Carneades/ soo ons int lesen/
 Cicero heeft bewesen/ met schoonder collatien
 Hoyt en is hem sijn vaste mōtjē ontresen/
 Hoyt en blameerde hy niet/ ten bleef mispzesen/
 Wzoot bleeck in alle sijn altercatien.
 Niet dat ick byz ben der confutatien/
 Als ben ick een die hander conste spzeect:
 Want, by dat de selue leert/ te vele spatien/
 Ick ghebiede wel anderen dat my ghebzeect.

231. *I* Ontgae ick my peuers/ int dicht principlick/
 Este oock herbalick/ ende rigourefelick/
 Ick bidde elcken zonderlinghe/ en nemes niet qualick/
 Want niemande en nopick specialick/
 Noch en ouercryfche ick fureufelick.
 Te wplen ick de ionghers diene couraieufelick/
 Verghetick dat ick audt ben / naer Marcus sententie/
 Den middach lydt e' onsent frauduleufelick/
 Het gater op den auont/ dus neemt patientie.

232. *I* Ir bens Lucius/ in zinen tijt de geheerdste/
 In conften de vermeerdste/ hul onfer profiten:
 Ick en wille niet (sept hy) dat dalder gheleerdste/
 Mijn wercken lesen/ noch dalder appeerdste/
 Want/ zo zöender my te vele coxtein in smyten.
 Dat oock veel simpel onnoofel subdypen/
 Mijn werck aengaen zou'n/ ende dat blameren fien/
 Dooz haer blonckheit/ zou'n sy hem qualyc qupen/
 Dus latickt de middelbare vifteren wel.

233. *I* Dooz mijn ionst hebbick om elcks veruocelen
 Materie willen stroepen/ schoone bouen sommen:
 Waer wte (ghelyck wt den peerde van Troepen/
 Welck de Grieken stichten dooz Calchas loepen)
 vele fraepe discipulen zillen commen.
 Niet ick en wils my niet berommen:
 Maer ick hoeps in Godt die van al is een wetere.
 Alsoo hy ten wtersten my sal dommen/
 Ick doet om dencht/en gheue timpne om een betere.

234. *I* Nochtans weet ic wel/ deur mijn ontbinden
 Watmer sal binden/ zöomen opr bonden heeft/
 Die mynen aerbeyt sullen verflinden/
 Segghende: wat wilt hy hem onderwonden?
 Hi en heeft niet al gheseyt dat dees const aencleest.
 Ick bent/ die hemlien hier ghelyck in gheest:
 Want/ syn sy goet/ die dit boortstel verkiesen:
 Sy sullen segghen/ rverzwynt hem menich die leest/
 Dijn sy quart/ Godt salse qualick verliesen. *O*

235. *I* Hoedanich sy syn/ oft van wat conditiet
 Die in die fuspitte/ dese const verhaten
 Moesten sy ondernemen thaerlieder officie/
 Al dit te makene/ midts/ hende en mitie/
 Sy hadden meer vergheten ende achter:

Maer trodderbie gaet al hter straten/
 Welc men hooft segghen groot ende cleene/
 Een vindt meer dan bandere/ tzynder batens/
 Maer niemant en vindt al alleene.

236. ¶ Minen Martiael seit van sulcke dryuers/
 Der consten bekiners/ die volck soo quellen:
 Men vindt veel begyppers/ maer luttel schypuets/
 Die costuymelick visschen in ander viners/
 Ende en connen een reghel dichts nauwe stellen.
 Dit is een bitie niet om versellen/
 Woot wien dat ghebeurt t'sp aude oft ionghe
 Ick ben deerste die dit bestont voo; de ghesellen/
 Hoyt en waert ghedicht in de vlaemsche tonghe.

237. ¶ Ben ic te obscur na yemants ghebough/
 Cis my ghenouch dat ic wel versunne:
 Weynst dat my dit park te zwaerder wouch
 Ende dat hem last te laboyeuse douch:
 Den rechten heeft der consten heeft dat inne.
 Middell ende dhende/ metten beghinne/
 Cis al myne. Niet stelic ghelijck den volue:
 Ic en pluustere niemants lochtingh/ te minen gewinne/
 Maer spele ghelijck Hercules niet myns selfs colue.

238. ¶ Ende al ist dat wy al ditte tracteren/
 Den ionghers adscriberen/ met blyder feesten/
 Nochtans en willick niemant yrendicieren/
 Soede anders moet ick obtempereren/
 Ende alle artisten minsten metten meesten:
 Biddende alle ingienen ende sine gheesten/
 Dat sy tot dees scientie staut onuernaert terden:
 Want ick begonste dit metten eesten/
 Om dat dees edel roust fou meugen verclaert werden.

239. ¶ Dus van ghy constenaers vol consigher leerē
 Die de roust vermeerē/ ende in v handt becleuen/
 Tot den ontfanck myns aerbepts/ wilt ulien keeren/
 Ende pepnst/ ick hebt ghedaen ter eeren
 Van allen constenaers/ der roust toegheschreuen.
 Doo Esculapius dede/ doet my weder leuen
 Biedy my verbyten van nyders die tsamen kpuen:
 Oft als Plato/ wilt mynen boeck Vulcano gheuen/
 Andien sy niet en mach vol eeren en samen blyuen.

Baladē van Doornijcke ghemaect door **H. Matthijs de Castelein** Priester / ende excellent Poete moderne.

¶ Incarnatien.

Antabel ingienen Edel Artisten
Wien ick hiernaer wensche Christus choor rijcke
Preent in dancke / als Philomercuristen
Dit cleen boucrken / ghedichteert op Doornijcke.

Andrae occubuit Tornacum Praesule Carlo.

Isibus absq; tribus cecidit mala Nervus Carlo

Andries sijnde binnen des hemels Choor rijcke/
Kis hierde te Karels wille Doornijcke.
Matth.

Wacht wel tSlot Castelein.

Te Ghendt /

Om de Weduwe van Gheeraert van Salenson in den
Wpael door Gillis vanden Stade.

Hely Goden des drooms/ ghy sijt ghy vye
Welc fantaspe/ heeft my dus betraeyt.
Phosphens contrefaictt/ t'bolc fisonomye
Ganc sprake en cleeders/ alst ren beste slaeyt
Icelos/ de tweede den Slaper knaeyt
Als boghel/ serpent/ cattune oft ratere.
Phantasos den derden als dier v'uecht in raeyt
Verscheyt hem in crutt t'z psope oft matere
Eerde bosch en watere.

Welck van u diyen heeft my dus bedroghen
Mijn zinnen ontoghen/ meer dan noeyt plagh
My dochte al slapende met ghes loten ogghen
Dat ic wondere in visioene sagh
Eenen Wrent daer goote selheit an lagh
Quam gheingghen wt t'leste Vesperien/
Ouer alle zeebaren zonder verdragh
Men vint in slape v'rugghdigh met myserien
Vercellenste mysterien.

Desen Wrent souckende vast een bande gaerde
Hem ten Vlaemscen wande paerde/ als moe en mak
Ten sine nestelde hy binnen Audenaerde
Daer hy ses weken zynen nest besat
Wander moetheyt wat becommen/ zyns niet en vergat
Maer souckende zinder siecten mediryne
Seide dat hem behoufde een lelien blat
Oft anders moest hy comen ter rughe
Doo des moetheits pyne.

Veel goote Maesters standen den Wrent by
Callen ranten v'z/ by achten by thienen
Verwondernde der causen hoe ende t'w
En lelie boeten mochte t'smoetheits ingienen
Sy en ho ordens noet Medicijns vercombienen
Maer een wasser doe vol alder goetheit
Segghende naer dw'gheuen vanden Herbarienent
Plinius ende andere/ dat der lelien zoetheit
Wlascyt alle moetheit.

Wander zeiden/ ghy sijt dies meswaendere
Weest elders af vermaendere/ slaect zult abuseren
Hier en is maer een lelie/ int schoon Blaendere
Sommen die sonder cause corrouperen
Ende nu op den wintre: men laectse genereren

Tot int duutcommen/ dan raeyt haer zadelin
Als blyft: e dogh staende/ ten magh niet gheueren
Tus laet totten zomer/ dat edel ghewadekin
Dan pluct een bladekin.

Den Meent en ghenoughde niet dese tale
Maer weeleidse te male t'ynen belien
Weinsende: Eist dat ick dees lelie sale
Myu ionghen commen by in meskiene
Beter eist helpick my zeluen wt gheue
Als en isser maer een lelie in dees Vlaemsche landbouw
Dan dat ic achter an tperikel bestieue
Ende dan moeste laten myn ionghen in ranne
Want dat ware ontrauwe.

Zy zeiden weder diere ten palaeise saten
Wat mach tuwer aerse haten/ zoo edel een eruit
Wilt dees schoon lelie doch niet parise laten
Tot int duutcommen/ alst al neemt synen spint
Haer schoonheit is onwidelick mits haer virtut
Haer voetsel es menighen wel bekend/ haet
Van deser lelien nemen haer dedunt
Weel blommen mit ronde en menich excellent zaet
Van dieffer ontrent staet.

Dander sprack: Tis waer/ ick kend u bloot
Dat dees lelie mignoot/ is sonder ghelycke
Maer mit ronde/ der blommen menichte groot
En voetse niet maer bynghtse te berijcke
Wele edel blommen excellent en rycke
Haut zy van wt sprutene lancx so traghere/
Tus en maect ons voort an gheen repijcke
Sy en boet haer ghebners niet: als zidg's ghewaghere
Maer maecte maghere.

Haer medeblommen doet zy groote onghesonde
Tot eeuwigher stonde/ als haische partpe
Want het verwelkert dent haer al int conde
De gautblomme/ roose/ ende de acolyt
De destelblomme/ met de kerffauwe blje
Citeloose/ meitelieue/ ende violette
Coozen blomme ende violiere/ draecht zy inijge/
Midsgaders der penseen/ trectet al int nette
Eregyt al van haer suette.

Ten anderen/als d'ijckht n dat ic wonder singhs
Waer ic op met tonder bynghe/haerde zaen.
Des arents ionghen sullen onderlinghe
Eic anderen doot biten laet mense staen
Als den arent hier af hoorde tbermaen
Verschudde zyn pluuen/als haer bustels de meghen
De boyst uitsiekende/met den bleercken ontsaen
Ende voughede hem zeluen/naest zyn vermueghen
Widerijuelst ter blueghen.

Zeer hooghe/waeremde hy om zyn ghewin
Ten hemel waert in/sonder eenigh ghesucht
Ghelijc den speerewer/meer noch min.
Dlaende naer sijn prooeie hanght in de lucht
Soeit vreckaert en zochte zoo den bucht
Ghelijc desen arent ute om sijn beiach/lach
Dooj de faute en habdi vreesse noch ducht.
Maer verlagde ghelijc naer de Zonne den dach plach
Tot hy zynen slaggh saggh.

Ten hende/alst pas gaf/tijt/en haere
Wecwecte zyn natuere/als dier naer haerte
Ghelijc Juppiter Asterien de maeghdelicke figuren
In boymen van eenen arent ont'schaecte
Al;oo desen arent/de wel gheraecte/
Schoon lelie ziende/ becleuen trauwen
Wareerde zyn bleercken als dier naer waerte
En vielter volle slaeghs op/wient mochte rauwen
Met zyn scheerpe clauwen.

Dus hilt hy de lelie het lude en stille
Met cleenen gheschille/zoo hysse begheerde
Als hy volcommen hadde zynen wille
Wloogh hy recht tse recht an zyn der veerde
Mercurius zyn roede doen van my weerde
Daer hy t'vanc met slapen doet/alst hem bekieft
Lucina naer dien ooc in yn voghden smeerde
En peinsde wacker als vanden djoon ghegrist
Wat hy bebyest.
Inct nam ic/papier/ende penne mede
En schreef duer de bede/van hem diet riet
Dinckende op Doornijck de schoone stede
Die haer coets vanden Keyser winnen liet
Als rist dat ic Doornijck een schoon lelie hiet.

Alleene in Vlaendyren zynde/waest niet hermontert
Want zy es een schoon stat/en twyffeles niet
Als waer zy namelic onder zondert
Tusschen steden hondert.

Delles steden ront omme Doornyke telcker zye
Die zy met mupe/ doet groote pyle
Lyn Costrycke/ Kanoot/ Ryssele/ Dreyje/
Condeit/ Duwaep/ende Valenhyne/
Luese/ Lessene/ Gheerdsberghe/ ten sijne
Straet Nudenaerde ter volmaecter sommen
Opnet waer een hase bos oft sluwine
Onder zoo veel bracken en winden gheclommen
Oft hys machte ontcommen.

Delles blommen daer ghy af hoorbet ebermaen
Judeu boom uu zaen/recht bozen hier
Comparatie biden steden vier ront omme staen
Die den edelen Dunc Daluz schilderde int papier!
Daer waer die zeiden twas sonder dangier
Laet Doornycke staen ent datmen niet staden woychte
Maer D'herzoghe voorszet keerde al haer bestier
Als hy zyn papier booy t' keysers ghenaden bychte
Tooghende wat schadeit mochte.

Doen nam bedel Keysers niet meer raet
Niet braghende naer staet/oft parlamenten broos
Overgaderden booy Doornycke goet en quaet
Menich Blamguc menich westcarter menigh gatoss
Menich Babanter ende ander diemer toe koos
Om den Keysers te byenghen tsinen principale sijn
Capiteinen waren soe op haer sticken loos
Fienes/ Damele/ Fletres/wilden daer ter salen zyn
Midts Heghem en Halewhn.

Menich Campioen daer siege nam
Op Doornycke gram/bul wyeede vlegghen
Maer also saen als bedel Massou quam
Wilden zy thoost int schootken legghen
O schoon stat Doornycke ghi muoght wel segghen
Dat ghy dongheluckichste zyt van allen steden
Want Mars heeft op u versceerpt zyn wegghen
Van dat ghy ghemaect waert vol alder onvreden
Tot den dagh van heden.

Wijckt: datmen dy aldererst sonderdel
Als de mane regueerde in Leoets teeckene
Wies man alzoõ noyt institueerde.
Daeps/ ruste ende welbaert die besweeckene/
Noyt en was accooit t'uwent te verreekene
Sichtent dat ghelept was den eersten steen
Discooyt hebby begonnen op te queeckene
Wies suldy ewwich hanwen dyuck en gheween
Dooj uwelieder leen.

Int iaer derthiene waerdi vast toeghesloten/
Als henet v verdyoten/ rwas sonder bestant
Vanden Inghelschen apostels sellick beschoten
Op vier daghen gaesdy v in behauyer hant
Doen waerdy gheuoicht an d' Inghelsche lant/
End doen weder Francoops/ mids den peninck root
Jn moordty dy hanwen an den bourgoenschen cant/
Esin goe kinders die doen datmen hen gheboot
Sonder slach oft stoot.

Mars in Scorpio syn huys verwarent/
Roedighier verbareint/ voorsyde dit quaet/
Saturnus in aquario die niemants en ontfarent
Mids den steert der dyaken inden derden graet
Van Sagittarius: int derde climæt
Van Aries en Scorpis daer Mars af gouverneur is
De derde tripliciteyt hilot doen ooc raet/
Taurus/ Virgo en Capricornus die den fleur is
By wien menich erreut is.

Van Mars en Saturnus was dees coniunctiel
Bycans ter defunctien van eier officien/
Eickanderan oppresserende met sulcker punctie
Dooj tsel beroeren van Mars mahnen/
Venus en Mercurius bodj alsulcke bitien
Verhandt van Sol/ vertrocken te dier spatie
De debilitatien/ daspecten/ ende doypositien
Was al teghen v: Cornisensche natie
Ja gheheel de constellatie.

T'wudenaerde binnen/ daer tguiden bites lach
Eck naer spnen kies sach/ prodigien schoone/
Menich bourgoignons cruyce op S. Andries dach/
Dooghde Godt den volcke an t' hemels throoue.
Ons edel kepser Carolus selue in persoon

Saghse langhe en vele hooghe inde lucht.
So wie hem antrect der Franscher croone/
En behoort niet te leuene door sulck gherucht
Sonder auct of ducht.

Thuis van Castilien macher in berouwen/
Fraey als Gynhoenen sonder eenich treuren/
Tis teecken god iont den bourgaignoenen
Ende falsse lossen van allen doleuren.
Sulcke teekenen en sachmen noyt ghebeuren/
Daer en volchde ramp ende aen deen zye strijt.
Wedycht v dan ieners af/ die anders speuren
Dan ons Keyfers welbaert/weer ghi gram of blye blyt
So wie sijn pattyt syt.

Int iaer hiet duyft/ bier en dertich daer ontrent
Bleek een experment voor diet an saghen stranck/
Wierighe scharen worden claer bekent/
Recht bouen Jerusalem/ xl. daghen lanck
De lucht was al vul dies nam tbehaghen cranck
Eck spectateur: dieldt schaulwen begoeeste/
Door Hannibal op Roome/ coits so veel plagen sanck/
Datt pier tender was: en Jerusalem moeste
Doen worden woeste.

Daer naer saghmen een tecken van quamen trooste
Dye zonnen int ooste/ haerblyckelick staen/
Ende worden dye een: dat was noch dhooste
Welck pfigureerde een deerlick vermaen/
Dat Wsten Europeu ende Wfrikeu raen
Sauden ghebrocht werden tot een Monarchye
Dwelc ghebuerde ten tyde van Octaviaen
Die alder weert dwauck met sellen strye
Te zppen tye.

Doort an als god hem op twolck verstoorde
Saghmen int noorde/ groot wonder blycken
Tgheluchte wart hierigh dwelcmen zelden hoorde
Men sagh tallen canten beblirende pycken/
Al omme beerden zeer deerderycken.
De Mane verduusterde/ cometen twolck helaeghden
Lanc bloet by Colofoen vallen/mocht elck kycken
Senen gheheelen dagh lanc/ende doen vertraeghden
Delles dusent maeghden.

In't iaer der weerelt vijf duust seuen hondert
Vijf. onderzondert/300 historiciens weten
Een sterre beuacht de mane wiets wonderl
Op blienderen wiessen doornen duer gods secreten/
Den hemel sachmen byanden/het bloeden de planeten
Hongher/taut/groot watre/ende ander onbjo dinck
De moeders moesten haer kinders eten/
Ent Germain parijs bisscop recht alst also ghinck
Nacht teghen den Biancks coninck.

Daer naer saghmen int Roomsche ghuchte
Wier ballen wt egheluchte als oft al zou duerbjaem
En zo groot eenen reghenboghe dat tvole al duchte
Dat de heel weerelt subijt zou vergaen.
De leuende verdoogghden ende worden onghedaen
Duer blijent ent donder van grooter vreesen
Zoo duer groot watre heeft Roonne bestaen
Datmer niemant naer rgh:dom sagh trecken noch teese
Overdjauc vooght en weesen.

Te Roonne midts der planeten inf luentie
Rees sulcke pestilentie/duer gods beheet
Dat een quaet ynghel tsgns selfs sententie
Elcken inuuenic viel goeds aerts oft wojet
Zoo veel sloppen als hi tsnachts op de dueren sneek
Stoppen daer lieden wt: elck anders beminders
Wans/wijfs/bjaers/susters/wien lief wien leet
Het starf al: en men goesse tsamen vol inderx
De baders biden kinders.

Daer naer als de menschen gods dienst ontberden
Hauwende van onweerden/zijn goet verwecken
Was wonderlike groote bevinghe der eerden/
Men sachter vten beergghen steden vertrecken
Duer seuen millen vere/oy platte plecken
Ongheschent/duer de zonde die doe ghebuerde
Wsschen vten hemel vielen midts der sterren djecken
In Mesopotamien deerde twee millen schuerde
Dwelc menich betruerde.

Nchter dees teekenen die god daer gaf
Zacharias niet straf/maer Paus dijn
Stelde Helderic den coninc van Bianckerijcke af
Ende in sijn stede den huerhuerliken Byjn.
De Turcken die laghen oy dien termijn.

In de berghen van Caspien en murmurēerden
Trocken vte/dies menich dede sinen sijn
Als zij gheheel Armenien destruerden,
Ent den kerstenen gūeerden.

Naer dien tijt was daeromme .xvij. daghen
Datse gheen lieden saghen/verdonckert; wart/
Teekenen van cruceu op der lieden cleeders laghen
Vten hemel vielen sterren datmer op tart/
Widen welcken den Roomsthen stoel hadt hart
Een leeck man wart sootcheelic paus te dien tijt
Dies alzulck erreur ind gheestelike wart
Doo datter vut rees twee sonden of vye
Grootē heresye.

Wij loope des tijts tholt verhardtte als een kemele
Creinde bloet vten hemele vye daghen telc schanden
In Italien saghtmen menighe bloedighe streemele:
Ontalike Speltanen quelden der Gallen landen
Op hadden ses vleercken/zes voeten/twee tanden
Harter dan steenen/blieghende zeer/stijf/rasch/
End genereerden een steerste niet om banden
Ten tijde van Pape Jannemout man sulc bedijf las
Eick gods wjake op dijf was.

Winnen in Genuen de stat niet cleine
Opoot een fonteyne/van bloede root/
In mysterien dat Sarasinen daer ten pleine
De stat bedeeruen soen/ende slaent al doot
Het wat naer dien tijt ansagh elc bloot
De mane in bloet verkeeren/ ende grootē certbeuinghe
Eenen bernenden byant uter waten groot
Daghten/die wolck meest byaght ter sneuinghe
Noet aermier leuninghe.

Doe sachmen doen eenen blixem bojre/
Die grootelick eenen toice/biel plat ter eerden/
Grootē claerheit geuende onblusschelic met bojre
Waar af al twolck liep zjnder veerden.
Veste ende diertijt elckerlijcken deerden/
Hitte ende drooghte hilt elcken belaeu want
Sarasinen wommen Hierusalem groot van weerden
Tgaf gods moest onder de Turcken vermaen staen
En Baudewijn bleef gheuaen saen.

Vasserende den tijdt/ midts der sonden gheynsele
Noyt; waerder benijnsele/ als t'sonne ontfinck
Dye manen sachsen/ en dyperande schijnsele/
Ende een tecken des crupen in midden den rijnck/
Oock warer dyt Soanen/ noyt vromder d'ijnck/
Doen wart t'Sonne weder verduyflert vast/
Dyftich duysent volcx int wāter t'onderghijnck.
Vontrochren viel in flus/ midts der eerden ontpast
Naet Tripolis en Damast.

Ontrent Clermont om t'sinenschen verheenen/
Vielen vierrante steenen/ ten grooten dangiere
Also groot als eyers wildese Godt verleenen.
Goc vielcr blixem bernende manighertiere/
Vele Raucn inden beek dyoghen colen met hieres/
Men saccher een comete/ dies hadde elck onghedes
Cartartienen wōnnen Constantinopolen diere
Ende vele van s'kepsers lande mede
Midts Nchon de stede.

Soo wie de Chronijcken wel onerkijckt/
Vindt dat hier bijckt/ effect ende waer/
Wanneer Godt sijn teekenen ieuers strijckt
Men moet dauenture veruachten daer
Gyloghe ende ramp comter gheerne naer
Dierrydt/ ende daertoe pestilentie/
Gods heltsch woort/ tuight datte claer
Segghende dat den mensche staet ter obedientie
Onder s'Heeren sententie.

Lodewijck den Keysser siende eens een planete
Noyt leelicker comete/ dies hy hem verbaerde
Dyack tot Egward den Philosophhe int secretel/
Dat die comete eenich Dijnens lijf bezwaerde/
Oft veranderinghe eenichs rijer openbaerde.
Maer den Philosophhe als hem gheuende troost/
Den Keysser dese prophetie verclaerde
Op de teekens des hemels niet en gloost
Ghy blijft onghenoost.

Hy bleef oock onghenoost midts dat hy obedierde/
Want God t'last stierde/ op de Italianen
Wien de Sarasijnse natie pillierde.
Wel hem die Godt obedient cān dienen.
Sus dijcket hierbouen wel by seshienen/

Onder landen en coninghen mits douerbaet swaer
Waer hem gods teekenen nocht onder spienen
Dat daer nennumermeer ten hesten en slaet maer
Daer volght altoos quaet naer.

Dus dan edel coninc bander Diane s'her bende
Wiens in god wende in s' denghs vermeerren.
Als ben ic niet weerdigh dat ic my zult kende
Dan dy te schriuen ten is niet tuwer oneeren.
By en doelt niet al die thalf weghe can keeren.
Men magh quaet opstel wel eenpaer breen.
Niet dat ic dy eenighsins wille verzeeren
Ofte dy in ghepeinseu grof en zwaer steken
Noch d'ijn edelheit te naer spyken.

Maer wilt by dincken ende zyt te vreden iet/
Op den tyt vooyleden ziet/ oodmoedigh blye.
Dees Bourgungoens cruen en saghmen zoud' redē niet
Alle zaken veranderen metten tye.
Men seght: ghy draeght onsen keyser inuyp/
Ick en weet of ghys dy zant willen antrecken/
Daer sehynt nochtans een specie zinde van nise.
Want men u dorloghe siet niet menighen man wecken
Des quaet niet gods van ghecken.

Robert de la marche begonste de stridinghe/
Was ons dyouue tydinghe/ ende zwaer vertoghen/
Want wy ontbeerdens wel en badens vermindighe.
Niet min: ghy moeidet u ver ozloghen.
Van Ludeke quamen neumaren gheuloghen
Dat al daer op handen was een fait van blamen
Eist waer/het en is niet wel gheploghen/
Den aultheur magh hem heur zult een onbetamen
Wel eenwelick schamen.

Sinnsteelick nomen wy groote suspitie
Veur de malicie/van d'ijn Toznisien.
Des goet te yeisene dat by d'yn monitie
Ghegoten waren alle die horribel angien
Eck weet wel dat zulcke stikken niet en dienen/
Om Doornijcke eenigh beschut te herweernere.
Maer god helpt den goeden/ en schaet den ruffietter
Want zy waren ghegoten om ons tontectruene.
En gheheel Vlaendryen te bederrene.

Ghy peyns det wel den Blamingh is quaet te dwingene
Dies reeddet ghy d'jn hynghene/ nae d'jn adujs/
Wouen maten lastich hadt gheweest te hynghene/
In dees landen d'jn artillerie van Parijs.
Dies maectet ghy d'jn saken al propijs
Heel Blaendjen af loopen waren de secreten d'jn.
Tuel anders: diese af wan gheue Godt pijs.
Waer by zonnich mochte wel naer tbermeten m'jn
Met s'jns selfs roe ghesmeten zjn.

En Coninck behoort edel van daden t'spne/
Goet leedsman ten sine/ dat s'jn volck wel vare.
Cyanisse der Princen hynghet dicwils ter rupne/
De subdyten/ also ik hier verclare.
Doo; den quaden Pharao/ al twolck te gare
Van Egypten: ia selue Egypten gheheel/
Quam al op niet/ en d' Israelsche schare/
Die al v'j van vare/ ondertrach een seel
Behilt daer t'ryueel.

Hoe was t'schamel volck doo; Koboam bestiert/
Vermoot/ ghepilliert/ als douders om Susannen.
Doo; hem was t'schake van Israet gheschert.
Hoe waren d'Assynenen met Sennacherib ghespannen/
Gods Inghel verloguch hem/ met lxxx. duysent manen
Donnoosele becochten s'jn felle martyrien
D'ur Antiochus: hoe veel wares vermoordt/ ghebannet/
Bren de Wopms aten/ naer veel suspyrien
En bedarf klant van Sprien.

Aburhodonosoz vander weereit de meesse
Querdadich van gheeste/ hoe quilde hy de lieder
Ende selue wart verkeert in een heeste/
Hoy etende als esels diet te velde wieden
By zuleken/ translation des G'hrs gheschieden/
Den eenen maect Godt arm/ vander werdt verrischt
Ende dit becoopen al de schamel mesuieden/
Alsoot inde vier boucken der Coninghen blyckt
Diese wel ouerkijckt.

Quade Princen vandenmen doe als eist onbehoorte
Naer Gods gheboorte te menigher stede.
Aero ende Decius was en quade soorte/
Maxencius/ Antonius ende Heraclius mede/
Daer daerne ghemeente by hadde onbrede/

Deerde waert verfaet met haren bloede.
Noch eist helaes heden sdaerhs de seide
Dat zys becoopen al sijn sjs moede
De quade met de goede.

Hierby behoort een Coninck t'spne bescheedich
Hins volcx wel beleedich/ val alder virtuten.
Aiet ghelyck Phalaris ouerdadich en woerdich
Die den weerman zyn werck eerst de beguten/
Den tpyant boossept dede den weerman luyten
In eenen metalen stier/ dien hy self ghemaect hadde
Tgherijch als coeien loeissel moest hy wten/
Inden siedenden stier/ als hy naer loon gehaert hadde
Doo; dat hy twerck wel gheraert hadde.

De goede mach eick volghen/ en niet de quade/
Ende altit hy rade/ van goede bassalen
Edel Coninck/ d'jn boosaten sonder ghenade/
Noedty schuwen: ende van haer wercken salen
Gagobertus coninck van uwen palen
Derooyloochde d'Enghelsche: niemant mochtse verdin
Ende verloech groot en cleene/so wgt verhalen (ghen
Die de langhde zjns zweerts te bouen ghinghen/
Eick moest gheinghen.

Op dien segghen cronijcken al met allen
Dat russchen den Gallen/ ende d'Engelsche natie
Tbloet euen gram zal altit verwallen/
Ende eeuwich den nigt sal hauwen statie/
Nochtans bes almogenden gods groote gratis
Mach v bee der veechten haest ontladen siet
Volght ghy de goede/ schuuwt qua inspiratie/
Als hebben sulcke quade veel quaets beraden iet
Volght ghy haer paden niet.

Volght hem die de dochter van bougoignen fraude/
Clodoveus sonder fraude/was synen name/
Deerste kersten coninck vanden Wjanschen waude
Was hy: ende creech een eewelijcke fame/
Kerstendom ontfinck hy/ en wert Godt bequame/
Doo; de hebe van Clotildis zyn wijs erpeert
Doo deuchdelijck leesdy sonder blame
Dat hem d'enghel wten hemel bracht d'ampulle werck
Darmen dy noch niet smeert.

Volght ende pynnt hem in dencken te craven
Dien Godt sant d'jn wapene/ wt t' hemels throone/
Ende die ghinck om die Turcken te betrapene
Werre ouer zee vechten zelue in persoone.
Hy en maecte hem te goet noch doot te noone/
Om w'zeken Gods passie/ die daer noyt eere hadde
Ende wart daer vergheten: dies vrouf de de croone
Wan Blancken lant: en d'uck met grooten seere hadde
Want sy noyt beteren Heere hadde.

Volght Carolus Maginus/ wien Godt verlichte/
Dat hy Turcken slichte/ ende byde d'jn lant
Die also vele solemne cloosters stichte/
Alffer letters sijn in dabreets verstant/
Woo elck clooster selde hi een letter plaisant.
Hy wan Hierusalem midts vrouwen verrechtene
Godis doornen croone bloeyde in sijn handt.
Die zonne stont d'ye daghen stille om hem te vechtene
Ende sijn byanden te slechtene.

De sulcke mach elck Coninck te rechte volghen
Want sy noot verbolghen den hoochsten regent/
Hoe vele quade Dincen heeft d'nelle verzwolghen/
Alsoot inden Wpble claer is bekent.
Maer Paulus in dat newe Testament/
Seght ons/ op dat niemant met slichte verkijcke messen/
Tgheschiet hemilien in figureren tot sulcken hendt/
Wat wy dat trecken zoen vooz een rycke lesse
Tot onser ghelijckeneffe.

Dus dan edel Coninck laett ons tot niet el spoent/
Dan altijt wel doen/ ende God obedieren.
Mathematicien wanende aen sulck spel byoen/
Derden dat de Douthscen met u soen alleieren/
Midts welcken de kercke soude saelgieren/
Metten cruyce op t'schaudere vol lamentation
Verraders souden onderlinghe besoignieren/
Soo dat den Paus spden sou/ te sulcker spant
Deel tribulation.

In t' iaer duust/ vier hondert/ lercinij. mede
Do hadde stede/ dees conuenticie waer/
Ende duerde byder calculauren sede/
In t' luttel minuten: maer menich iaer.
Saturnus ende Jupiter bergaderden daer

Wreesselick int huys van Mars vol ontrauwen
Ende Jupiter die heere is vanden gheestelicken plaet/
Wart gheheel gheoppesseert ende t'onder ghebauwen
Van Saturnus Clauwen.

Of de Mathematicien wel ghestudeert hebben
Of sy gheerreert hebben in haerlieder niet/
Of sy wel oft qualick ghecalenleert hebben
En weet ick: maer Methodius schryft dit bediet/
Of oock den tijdt gheerpreert is oft niet
Committieric eenen anderen te discernere.
Niet min: als eist dat constellatie niet/
God gaf u wven wille wy bianck te bserene
Om te resisterene.

So wie zo niet en resisteert daer hy ran
In swereelts ghespan ware beter doot.
Dese redene daer wy nu spreken van
Wijcht in de. lxxij. distinctie bloot.
Hy behoort syn privilegien cleen en groot
Te verliesene: die misbruyet syn ghegheuen macht
Dus moediti der inclinatie leeren stoot
Ende sootichelic te wederstane syn bedacht
Met al uwer cracht.

En weest niet verwondert hiddic al bozen
Dien dit anhozen/ ic en seghs te gheendet schanden
Als hebby Doornijcke nu verloren:
Theest meer gheweest in des blamijner handen/
Sigilbertus en Vincentius dieze verstanden
Int iaer dinst vierendystrich of daer ontrent
Scriuen dat Henricus Roomsche keyser in dees landen
Doelghende/veel blaminghen doot int conent
Van Doornijcke bekent.

Bloden sy in Doornijcke ten tiden van desen
De stat moeste wesen in haerlieder van doen:
Int iaer lvi. te Ceulene soo wy lesen/
Rechte den zeluen Henrick syn pauwelioen.
Papa Victor wasser op dat seisoen/
Ende van Gissel den byomen graue Baudelwijn
Wien Henric in gratien nam als keyser coen/
Makede Robrecht de vrie/wilde hy so der fraude syn
Graue van den Doornijcschen waude syn.

Int jaer duust twee hondert ende veertichien
Was tselue te siene/ bin blaminck te lone
Onder den coninck Philips stont dit te gheschiene
Op Marien Magdalenen nuchterstont schone
Als hy zyn heyl bracht van Perone
Haer de stadt van Doornijcke by zonder treuren
Den blaminck lettelt passende op de viancsche croone
Aiep Doornijcke af: eick sacht ghebeuret
Rechts d Jaer daer veuren.

Wies ander dichten vander stadt van Doornijcke
Hier niet ic myn densoz strycke/ telcks memoijen.
Andries vander meulen nu int hemels chooz rijcke
Wiens ziele god byjinghe ter hochstet gloijen/
Collegierde vele vten fleur van hystoijen
Eenen boeck 300 gheheeten/ men vinten publick
Hem beuelick gods moeder der repuber cibojen/
In dat cas: maer anders doe icx hem bezwijck/
Want ten is niet authentijck.

Zo wie wilt dichten (als goe defensieurs)
Moet noyen dyn autheurs/ van allen houckett
Principalick daer veel twijfels valt oft erreurs
Moet ghy stercke allegatien zoeken/
Weder goe of qua autheurs moetty roucken
Wpocent/ of anders: als doedyt noo.
Int blockieren en gheloost gheen blaemsche boeckett/
Want zy meest valsch zyn: paster niet op een stroo
Het is best alzo.

Daer af al ghenough nu op dit pas/
Ende keere daer ic was/ op doornijcsche plein
Dat nu booz ons is/ doet fortunen cas
Die den eenen milde halt/ en den anderen vilein
Dies is niet te benidene dalder edelste grein
Kacel ons roomsch keuser/ dat hy die cuere dede
Oft om dat hy daer stelde zulcken capitein
Die blast nam: en god hat menighe zuere bede
Ous wilde dauenture mede.

Dus edel Blancy coninck/wilt niet fantaseren/
In fortunen murmureren/ noch in sulc pleit
Dat zoo menighe conincrycken declineren/
Dat doet: des tyts mutabiliteit.
Wanden translatien/ is boozen ghesetj

Dat comt bider quaden yntren zonden fel/
Wp sulcken eist dat god de rijcken berleit.
Men siet ghebeuren als noch ten stonden suel
Ic macht vermonden wel.

In Varius tijd der Perssen monarchie
Bertrach der Griecken zhe/ deur gods monitte
Ende te Philips des coninc van Sprien tye
In contrarien cesseerde der Griecken ditie.
Doen begonst te rijssen van zinder vicie
Wst langhe gheslapyen hadde trycke van Indien.
Deen eyst/dauder daelt/dats Fortunen officie
En zy hant in ghelycx alzulcke zeen
Van dorpen en steen.

Fortune wilt dat fortune tharen dancke blische.
Mars is niet een crancke pycke quaet om stemmen
Te Arturus tide dwaelde heel dyn Bianckerijcke
Denemarcke Hooyweghen/het liet hem al temmen
Nichter an: saghmen weder den Fransman clemmen
Fortune woude hemlien alzoo passen
Ten is niet goet in trouble waken swemmen
Zy wonnen Italien/twilder al toe wassen
Spaeynen/Duutslant en Sassen.

Langhe tijt en mocht ghy niet verliesen
Ghy mocht ozloghe kieser/naer dyn verstant
Weder wordy ghewonne banden Hooymas en Wleest
Ende doen quaemdy weder an hulvelieder lant
Nu verlies dy weder/an den eenen cant.
Van winninghen hooytmen lettet bemanen.
Dus gheeft ende neemt fortune haren pant
Wzoot bligt an de Pont arabijtsche banen
Doonyck en Melanen.

Maer als eist dus nu: niet teghenstaende
Twert eens anders gaende/ghelienet gode.
Verneert u zeluen/ weest niemant versmaende.
Wint niemant zyn lant af/of doeder node.
In de ouerwildichit staet te verbode/
Ouerwillicheit niet beel landen en steden.
Dwinght u zeluen oft u charitate ontulode.
Hy is rycke die op den tijt van heden
Maet ten zpuen is te yeden.

Verfacht wist dat ghy te bozen sel waert/
Siet dat ghy dy snel paert ter hooghster zaten.
Gortmoedichheit is cause van alder weluaert
Ende volghet groote pynten wel bouen maten
Gortmoedicheit ghemingheit met charitaten
Wede den gods sone wt hemels palen dalen
Sijn rijkelicke wenschen heeft hi ghelaten
Om dat hy ons zou binnen synder regalen zalen
Wter heilscher qualen halen

Hieters toe ter weerelt en dient hoouerdie
Maer sijnt ic een pie/ut hemels bandoen
Lucifer verlooffter met d'hooghste heerscappe
En moeter god om deeren op elc seisoen.
Volghet den goeden Godesvoot van Bynhoen
Wien de lieden rommick binnen zinen thoonne saghen
Te Hierusalem draghende altoos doornen hoen
Ende noeit en wil di onder al zyn schoone maghen
Een gauden croone draghen.

Volghet den goeden Keyser Octauaen/
Wiens ootmoedigh vermaen/wart lanc zoo goeders
Zichtent dat hem was den hemel ontbaen
God ziende ende zyn ghebenedide moedere/
Jacet en wil dy heere herten/zoo elc is hoedere
Om dat hy eenen heere zaghe bouen allen heeren,
Dus was hy des ootmoedicheits een hoeders
Zunder zielen behoedere/ut allen keeren
Wooz theilich verzeeren.

Wat wil wy hoouerdigh zyn oft bij wat sticke
Een ander oft icke/daer weet elck d'bescheet
De ziele ontsnuyp ons niet eenen snicke
Wt en draghen niet ons waer een vlassen cleet.
Wulue magh ghestooft zyn niet met substantien heet
Ende d'lichame vol aromatischer specieren
Meer dan d'wijn/d'welc my niet en is leet/
Want elcken sal loon ten laetsten tyen
Paer weerck gheschien.

Dat wy veel oft lettelt niet vulle sassen rommen
Oft niet idel tassen sommen/ op fortune biancke
Wat is ter weerelt/het moet al in asschen comen
Dus laet ons God best dienen te dancke.
Wzo wel valt een stercke stat als een crancke.

Cbleeck an Babilon/ die de steerste en deeste was
Op eenen nacht viel zy in/ vol der houwer den slancke
Ten hylp haer niet dat sy fier van gheeste was
Oft dat zy daider meeste was.

Hiertcho de stat als was sy onwinnelic
Van Mars niet ontghinnelic/ steerck sonder letten
Om dat zy becleef vol zonden zinnelic
Wiel op eenen nacht deur den soon der trompetten.
Waer op zulwy dan ons herrouwen setten/
W'hoochste god magh ons niet bliken end donder laet
Tallen sueren/ tallen wilen: elck wacht hem van smette
Keyscr/ Coninc/ onder hem moet al by zonder staen
Voor hem moet al tonder gaen.

Dus dan edel coninc ghemerret alle zaken
Die doozloghe maken/ doen quaet onghemetent.
Quade valsche opynien maghmen wel saken
Eermen van gods handen wert ghesmetent.
Ghy maect den vier tyt/; zoo de vele wel weten
En wert cause van veel zichten telcks onspoede
Want de schamel lieden en weten wat eten/
Dies zulyp gheslegghen zyn vul van quaden bloede
Nietter pesten roede.

En berijt onzen Keyscr niet nu in synen fleur
Als is hy gouverneur/ vander weerelt wijt
Ghelijc trycke van Israel was in sijn bigeur
Ten alder besten in Salomons berijt/
Alsoo eist nu in ons edels keysers tijt
Thuis van Bourgoignen mach wt alder plaghē wisen
Want hy in zinen spijut is/ vol alder volghē.
Ende nemmermeer: hoe wel wy fortunen behagghen
En sullen zulcke dagghen risen.

Dus elc hartwe tssine: leeft zonder ambitie:
Weerd nyts suspitie: die hatje zien: maefse
Doet ghy dutwe: laet anderen zyn officie.
Hebby onghelijc/ maect tractaet van pacise.
Ick hope dat god vten hooghsten palatise
D'beeden haest sal wt allen twisten bynighen
Ende maken menighen meinsche wil te aefse
Zoo dat (Te deum) zullen alle choppen zinghen
laet ranceurs listen dwingghen.

Imperie gaet bene de Wyancsche croone.
Imperie is schoone/excellent met allen.
Imperie heeft nu tot zynen loone
Een graue van Vlaendjen/tes hem schoon gheuallen.
Maer daerom en laet dyn bloet niet herwallen
Als en viel op dy niet dat edel Imperie.
Ghelyc tgaue passeert alle ander metallē
Zoo passeert d'Imperie elck anders myserie.
Want tes een myserie.

Dat een myserie is/ende een wtuercozen schijn
Mach elck anhooren sijn/tot zinen luste
Onder d'Imperie wilde god ghebozen zyn
Ten tīde vander kepser Octauiāen Auguste.
Tseuentigh iaer hadden de Romeinen custe
Alle rycken/alle natien/hoe hooghe ghepeereit
Octauiāen voorseit alle twisten ruste
Want hy was Monarche bul dueghden bespeereit
Van alder weerelt.

Eendzacht ende pacis/ doen alzoo regneerde
Dat Esayas propheteerde/alsoe blyet tot heden.
Den tyt sal comen naer dat Mars wolt vereerde
Dat zy haer/ zweerden zullen in canters versmeden
Ende haer lancen in seincenen/zoo zy doen deden.
Ende als alle zaken in silentien waren/
Ent den nacht in sijnen loop: quam vter hoochster ste.
Christus den ghebenediden gods zone gheuaren (Den
Hem in Marien paren.

Hy die van pacise is den rechten bemindere
Was des pacis een bindere/als hy van nyde
Onder d'Imperie tot thians indere.
Wilde hy ghebozen zyn/ in pacisuelen tyde
In teerken dat hy wilde an elke zyde
Imperie gheheert hebben ende gheuereert
Dus van edel kepser ghy muueght wel wesen blyde
Dat God dinen staet aldus illustreert
Ende u hier toe promouert.

Hy sulcken waert beter pacis ende eendzachticheit
God zeue als warachticheit/spreekt zonder fictien
Ic peinsē ghepensē van pacise en zachticheit
Ende niet van toozne ende van afflictien.
Waerdy bee met pacise/Gods benedictien

Sanden in v beeden seer overbloedich dalen.
Remmermeer en stonddy te gheender deuckrick
Ende de Sarasinen die onstieden bloedich stralen
Sonden cleenmoedich dwalen.

In anden tyden van Antiochus den grooten
Sachmen deught verblooten midt synen procureur/
Als sy int spijt der kerstenen ghenooten/
Jerusalem byochten in so groot laheur.
Dy outwydden den temple midt bloedighen geur
Der kerstenen: en steldene bul afgoder pen.
Maer Judas Machabens goet sollicitateur
Burgierdet al weder ten selnen tyen
Dat sellen stryden.

Ghelijckerwijs Jerusalem de schade dier quam
By Antiochus vernam/ ende synen gheselle/
Ende ghelijet ghepurgiert wart by Judas gram
Alzulck zoudt wesen van welieder opstelle
De schade die ons doen die ouer felle
Sarasinen ende Tuercken ouer de zee
Saudt ghyphen blaffchen met cleenen ghequelle/
Burgierende de kerstenen van alsulcker wee/
Want noyt machtigher twee.

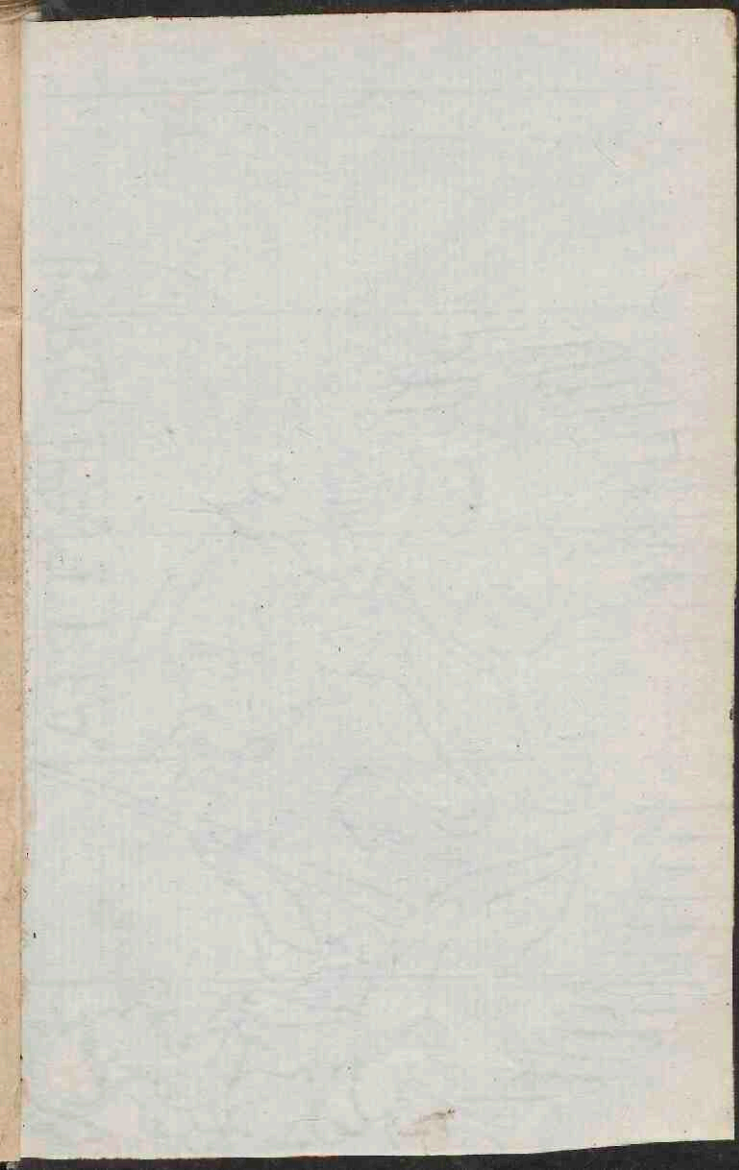
Cesserende nu/ latick myn verclaren baren
Als oft quade iaren waren/ zoo elck tbediet ziet.
Scher als sietmen nu Mars sijn scharen paren
Cwerdt anders als Godt wilt dat eick dit byiet bliet/
Ende anders en werdtter boete gheschiet niet.
I of hem die sijn vrienden verheughen den moet doet/
Effer een die vraeght wie dit dichte/ oft riet pet/
In dhoost letters deser baladen vindgt metter spoet
Reemt dit in dyn behoet byoet. (goet)

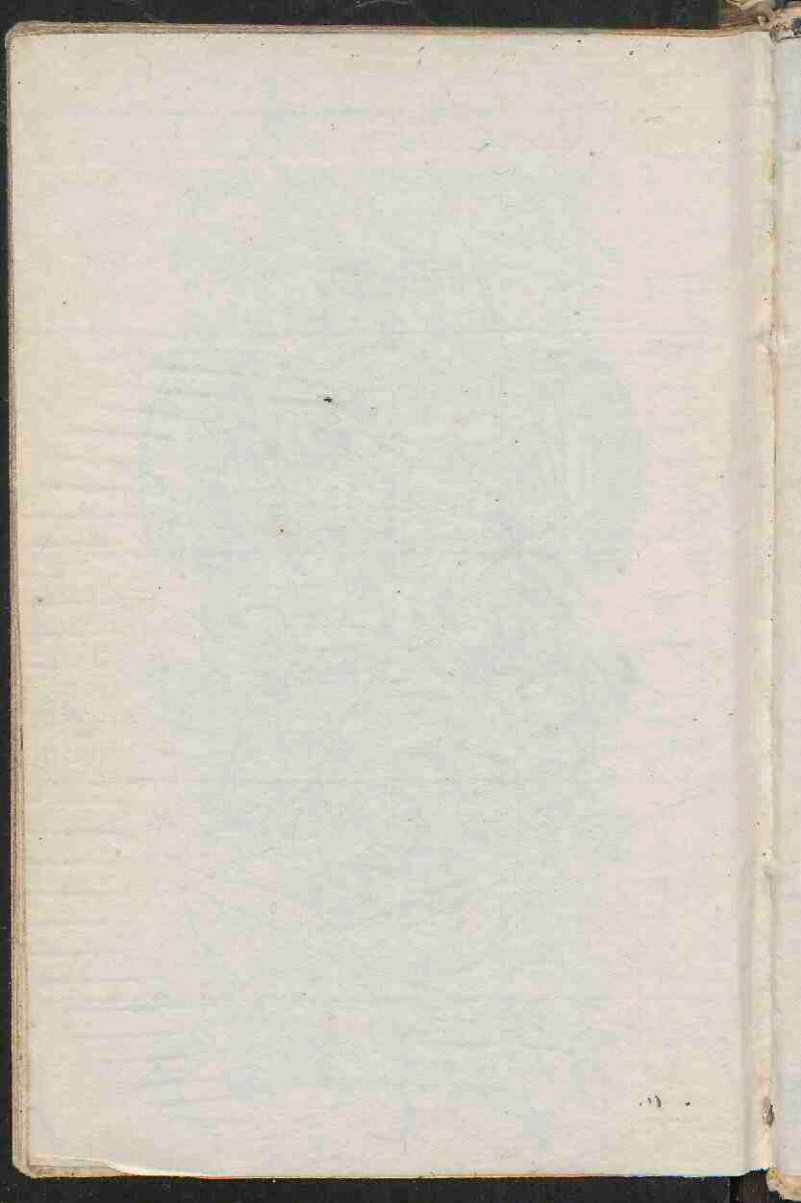

In dit boucxken en vindick niet dat quaet oft te-
ghen t'catholijcke ghelooue is.

Petrus Simons.

28927

6.1.60.

R